

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jiřího
Arvéda Smíchovského a Jana Kefera

Nazism versus occultism in the Protectorate Bohemia and Moravia: Lives
of Jiří Arvéd Smíchovský and Jan Kefer

Mgr. Kristýna Bernardová

Vedoucí práce: PhDr. Petr Koura, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: RIGO D

2020

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jiřího
Arvéda Smíchovského a Jana Kefera

Nazism versus occultism in the Protectorate Bohemia and Moravia: Lives
of Jiří Arvéd Smíchovský and Jan Kefer

Bc. Kristýna Bernardová

Vedoucí práce: PhDr. Petr Koura, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: N ČJ-D

2018

Prohlašuji, že jsem rigorózní/diplomovou práci na téma *Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského* vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 4. 2. 2020

.....

Kristýna Bernardová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své práce PhDr. Petru Kourovi, Ph.D. za vedení mé práce, cenné rady, připomínky a konzultace. Můj velký dík patří dále PhDr. Reginaldu Keferovi za poskytnutí rozhovoru a pramenů ze svého soukromého archivu. V neposlední řadě bych také ráda poděkovala Mgr. Petru Kalačovi z Dokumentačního centra českého hermetismu za cenné rady, kontakty a dokumenty, jež mi ochotně poskytl, a taktéž prof. Milanu Nakonečnému PhDr. Adamu Kretschmerovi a Martinu Jůnovi za ochotné zodpovězení mých otázek o životech Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského. Na závěr děkuji také Mgr. Zuzaně Orálkové, Veronice Malantové, M.A, a Dianě Trtílkové, B.A. za pomoc při překladu textů z německého jazyka.

ABSTRAKT

Tato rigorózní práce s názvem *Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jiřího Arvéda Smíchovského a Jana Kefera* se zabývá především životním osudy dvou českých hermetiků, Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského, na pozadí jejich vztahu k okultismu a nacismu. Kromě popisu životů obou osobností, s bližším zaměřením na jejich osud v období protektorátu Čechy a Morava, práce obsahuje také kapitola o dosud téměř neznámé nacistické akci proti tajným vědám a okultistům, která proběhla na území protektorátu v roce 1941. Na začátku textu je čtenář stručně seznámen také se základními pojmy z oblasti okultních nauk a dále se vztahem nacismu a okultismu obecně. Poté následuje již zmíněná kapitola o perzekuci okultistů v protektorátu. Hlavním pilířem práce jsou pak životopisy J. A. Smíchovského a J. Kefera, které se blíže soustředí na období protektorátu. V práci vycházím z množství zdrojů, především z dobových pramenů uložených ve státních i soukromých archivech nebo rozhovoru s pamětníkem. Použitým informačním zdrojům se věnuje kapitola o metodologii práce. Za přínos této rigorózní práce považuji jak shromáždění množství pramenů k osudům obou osobností a ucelený popis jejich životů, tak také výše zmíněnou kapitola o nacistické akci proti okultistům v protektorátu, jež dosud nebyla odborně zpracována.

KLÍČOVÁ SLOVA

Protektorát Čechy a Morava, druhá světová válka, Jiří Arvéd Smíchovský, Jan Kefer, Universalia, hermetismus, okultismus, nacismus

ABSTRACT

This thesis entitled *Nazism versus Occultism in the Protectorate of Bohemia and Moravia: The Fate of Jiří Arvéd Smíchovský and Jan Kefer*, deals primarily with the life of two Czech hermeticians, Jan Kefer and Jiří Arvéd Smíchovský, on the background of their relation to occultism and Nazism. In addition to describe the lives of both persons, with a closer focus on their fates during the Protectorate of Bohemia and Moravia, the master thesis also brings a chapter on the almost unknown Nazi action against the secret sciences and occultists which took place in the territory of the Protectorate in 1941. At the beginning of the text, reader gets familiarized with some basic concepts from occult science and the relationship between Nazism and occultism in general. Then follows the aforementioned chapter on the occultists' persecution in the protectorate. The main pillars of the thesis are the biographies of J. A. Smíchovský and J. Kefer which focus more closely on the Protectorate period. In my thesis I work with many sources, especially from historical sources stored in state and private archives or interviews with a witness. The chapter on the methodology of work deals with the used information sources. The contribution of this thesis is collecting a number of sources to the fate of both persons and comprehensive description of their lives, as well as the above-mentioned chapter on the Nazi action against occultists in the Protectorate which has not yet been professionally elaborated.

KEY WORDS

Protectorate Bohemia and Moravia, second world war, Jiří Arvéd Smíchovský, Jan Kefer, Universalia, hermetism, occultism, nazism

Obsah

Úvod.....	9
Prameny a metodologie práce.....	12
1 Vymezení pojmů.....	17
1.1 Okultismus.....	17
1.2 Hermetismus.....	18
1.3 Společnost českých hermetiků Universalia.....	19
2 Vztah nacismu k okultismu.....	21
3 Konec okultismu v protektorátu.....	24
4 Jiří Arvéd Smíchovský.....	38
4.1 Dětství a mládí.....	38
4.1.1 První světová válka.....	41
4.1.2 Studium.....	44
4.1.3 Členství ve spolcích a politických stranách.....	48
4.2 Malostranský ďábel.....	52
4.3 Manželství.....	58
4.4 Období protektorátu Čechy a Morava.....	62
4.4.1 Činnost v Bezpečnostní službě.....	66
4.4.2 Knihovny.....	79
4.4.3 Golem, metla Čechů.....	84
4.4.4 Případ pražských okultistů.....	90
4.4.5 Případ vinárny U Petříků.....	96
4.4.6 Případ udání Rudolfa Mandéeho.....	101
4.4.7 Případ udání Josefa Chlubny.....	106
4.4.8 Zatčení.....	109
4.5 Poválečná léta.....	114

4.5.1 Vazba.....	115
4.5.2 Soudní proces	125
4.5.3 Obraz J. A. Smíchovského v dobových médiích	130
4.5.4 Prominentní vězeň.....	134
4.6 Smrt.....	140
5 Jan Kefer.....	145
5.1 Dětství a mládí.....	145
5.2. Knihy a knihovny	149
5.3 Osobnost mnoha talentů	154
5.3.1. Hudba	154
5.3.2 Skauting.....	156
5.3.3 Politika	157
5.4 Rodina a přátelé	160
5.5 Kefer hermetik	164
5.5.1 Universalia	165
5.5.2 Přednášky	168
5.6 Magické operace	174
5.7 Zatčení a události poté	183
5.8 Věznění a smrt	197
Závěr	203
Seznam použitých zkratk	207
Seznam použitých informačních zdrojů	208
Seznam příloh	219

Úvod

Mnoho událostí souvisejících s historií naší země je často spjato s nejrůznějšími pověstmi, v nichž jako klíčový prvek figuruje téma nadpřirozena, magie, potažmo okultismu. Je to právě Praha, která je spojována s bájnou postavou Golema a zároveň městem, kde můžeme najít tzv. Faustův dům, legendární Zlatou uličku a mnohá další místa spjatá s pověstmi, jež společně tvoří její osobitý genius loci. Tyto příběhy jsou však záležitostí doby dávno minulé a jen stěží by se daly považovat za reálné či historicky prokazatelné. Tato práce má přesto v jistém smyslu k těmto příběhům tematicky blízko, ač se věnuje událostem první poloviny 20. století a paranormálními jevy se nezabývá, i když právě o jejich uskutečnění se dvě osobnosti, na jejichž osudy se kniha soustředí nejvíce, snažily celý svůj život.

Na stránkách této práce jsem se totiž pokusila za pomoci dostupných pramenů a publikací popsat životní osudy dvou pražských hermetiků - Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského - kteří celý svůj aktivní život zasvětili okultním naukám. Do života obou z nich pak zásadně zasáhl také vzestup nacismu a následný vznik protektorátu Čechy a Morava. Každý z nich se s novým režimem vyrovnal zcela jinak, „novodobý pražský Faust“ Jiří Arvéd Smíchovský se rozhodl nacistickému režimu podvolit a spolupracovat s ním, zatímco Jan Kefer se naopak odhodlal proti nacismu postavit. Právě tento fakt a jím podmíněné následující události jsou poté podrobněji srovnány v závěru této publikace.

J. Kefer a J. A. Smíchovský však zdaleka nebyli jediní čeští hermetici, jimž zásadně změnila život druhá světová válka a nacismus. Právě tyto dva muže jsem si vybrala nejen kvůli zmíněnému rozdílnému postoji k tehdejšímu režimu, ale také proto, že osudy obou se jistým způsobem v určitých životních milnících paradoxně podobají a částečně i proplétají – oba například můžeme bez nadsázky považovat za osobnosti nadprůměrně inteligentní, s velkým nadáním na jazyky a fenomenální pamětí; kromě touhy po církevním povolání v mládí oba spojovalo taktéž vysoké vzdělání, ale především vášeň pro knihy a zájem o hermetismus včetně členství ve Společnosti českých hermetiků Universalia. Jejich charakter, povaha a názory se však naopak

diametrálně lišily. Na jejich životech tak mimo jiné prezentují různý postoj okultismu k nacismu a naopak.

Mým původním záměrem bylo vylíčit životní etapy obou mužů v době druhé světové války. Jelikož mě však jejich osudy velmi zaujaly a shledávám je natolik poutavými a veřejnosti téměř neznámými, rozhodla jsem se text rozšířit a zmapovat i jejich životy v období před vznikem protektorátu a v případě J. A. Smíchovského až do jeho smrti v roce 1951. Na toto rozhodnutí měl také vliv fakt, že se mi tímto naskýtá možnost zveřejnit a objasnit nepřesné či chybějící informace o J. Keferovi i J. A. Smíchovském, jež podstatně mění pohled na některá dosud publikovaná tvrzení. Nejvíce prostoru je v práci však i přesto věnováno období let 1939 až 1945.

Kromě tohoto dvojportréту, který je hlavním pilířem mé práce, považuji za důležité na začátku textu stručně obeznámit čtenáře také se vztahem nacismu a okultismu v kontextu druhé světové války obecně, ač jsem si vědoma toho, že je tato problematika stále do jisté míry často spojována s nejrůznějšími spekulacemi, a je tudíž velmi složitá. Zahraniční vývoj vzájemného vztahu nacismu a okultismu měl totiž značný vliv právě i na osudy obou osobností. Na tuto kapitolu poté navazuje další, věnovaná okultním společnostem už přímo v protektorátu Čechy a Morava, respektive jejich perzekuci během tohoto období.

Považuji za důležité vymezit také to, čím tato práce není. V tomto textu nemám v úmyslu hodnotit činnost a snahy obou mužů v oblasti hermetismu, tuto problematiku přenechám jiným. Nevěnuji se zde ani historii okultních nauk jako takových. V textu se nezabývám ani hlubším vysvětlením principů okultních a hermetických nauk a interpretací obsahu děl na toto téma, i když pro jistou základní orientaci v pojmech, které se v textu často vyskytují, je první kapitola knihy věnována stručnému seznámení s důležitými termíny z oblasti okultismu a *Společnosti českých hermetiků Universalia*, již jsem si z množství dalších okultních organizací vybrala právě kvůli angažovanosti obou osobností v ní. Současně tato kapitola nabízí možnost pojmout společnost Universalia nejen jako spojnici, kde se osudy obou mužů střetly, a platformu jejich okultních snah, ale také čtenáři ukázat, že J. Kefer a J. A. Smíchovský nebyli jedinými hermetiky, do jejichž životů osudově zasáhl nacismus.

Mým hlavním cílem je ale především dle dostupných a zachovaných pramenů objektivně a uceleně popsat životy J. Kefera a J. A. Smíchovského s bližším zaměřením na jejich činnost v období protektorátu Čechy a Morava. Byla bych ráda, kdyby se jejich dnes již téměř zapomenuté osudy dostaly více do povědomí akademické i širší veřejnosti. Dle mého názoru by totiž rozhodně neměly být zapomenuty, jelikož jakkoliv je můžeme považovat za zvláštní, mnohdy až neuvěřitelné, i tyto příběhy jsou nedílnou součástí naší historie.

Prameny a metodologie práce

Základním východiskem pro bádání o historii českého okultismu je Dokumentační centrum českého hermetismu (dále jen DCČH), které shromažďuje a katalogizuje informace a dokumenty o českém hermetismu, jeho historii a osobnostech. V DCČH jsem taktéž obdržela mnoho důležitých kontaktů jak na autory zabývající se touto tematikou, tak na pamětníky, odkazy na sekundární literaturu nebo materiály uložené přímo v archivu Dokumentačního centra.

Z oblasti primárních zdrojů jsem pak čerpala především z Archivu bezpečnostních složek, Národního archivu České republiky, Státního oblastního archivu Praha a Zemského archivu Opava-pobočka Olomouc, v nichž jsou uloženy zásadní dokumenty o činnosti J. A. Smíchovského především v období protektorátu Čechy a Morava a v poválečné době.

Jedním z nejdůležitějších pramenů k osudu J. A. Smíchovského je jeho soudní spis mimořádného lidového soudu, uložený ve Státním oblastním archivu v Praze, který obsahuje informace o jeho životě a činnosti v protektorátu, jež jsou součástí podrobného záznamu z jeho soudního procesu. Spis obsahuje převážně poválečné výpovědi svědků a také výpověď a životopis samotného J. A. Smíchovského.¹ Většinu identických materiálů lze pak nalézt i v Archivu bezpečnostních složek (dále jen ABS) v Praze. Na poválečné výpovědi jak J. A. Smíchovského, tak některých svědků je však třeba nahlížet kriticky (například kvůli snaze obžalovaného zmírnit svou vinu za spáchané zločiny nebo větším nesrovnalostem ve výpovědích vyslychaných) a pokud je to možné podrobit tyto výpovědi srovnání s objektivními fakty.

V ABS lze kromě materiálů doplňujících soudní spis najít i dokumenty týkající se například Smíchovského poválečné činnosti pro Zemský odbor bezpečnosti (ZOB). Podobné informace jsou také obsaženy v doposud téměř neznámém trestním spisu J. A. Smíchovského, uloženém v Zemském archivu Opava-pobočka Olomouc, v němž lze nahlédnout do dokumentů poodhalujících dosud jen velmi málo známé a mnohdy překvapivé informace o posledních letech života J. A. Smíchovského ve vězení. Také

¹ Totožné kopie vlastnoručně sepsaného životopisu J. A. Smíchovského, obsahujícího jeho výpovědi k různým případům, jež se odehrály za protektorátu, lze najít jak v jeho soudním spisu ve Státním oblastním archivu v Praze, tak v Archivu bezpečnostních složek, a to ve fondech 2M (Odbor politického zpravodajství MV) a také 305 (Ústředna Státní bezpečnosti).

v některých fondech Národního archivu se nachází důležité prameny týkající se jeho činnosti před druhou světovou válkou i v jejím průběhu.

O životě J. A. Smíchovského se tak dozvídáme nejvíce informací právě z různých archivních pramenů, jelikož mu zatím nebyla věnována samostatná monografie. Jako monografii nelze označit knihu Jana Poláčka *Malostranský d'ábel (2016)*, která je románem. Když ale upustíme od fiktivní stránky knihy, v níž je minulost upravena dle potřeb autora, J. Poláček podal v knize jistě velmi obsáhlé pojednání o životě Smíchovského, jež částečně vychází z pramenů a dobových dokumentů.

Za jednoho z největších znalců historie českého hermetismu můžeme označit prof. Milana Nakonečného, autora publikace *Novodobý český hermetismus*.² Prof. Nakonečnému i přes několik nepřesností v jeho publikaci a poněkud kontroverzní pohled na osobu J. A. Smíchovského nelze upřít to, že shromáždil nejen k osobám J. A. Smíchovského a J. Kefera úctyhodné množství dosud nepublikovaných pramenů a zachytil také důležitá svědectví mnoha pamětníků.³ Další informace o životě J. A. Smíchovského můžeme pak vyčíst spíše z kusých zmínek v sekundární literatuře či v dobových i současných periodikách.

Kromě prof. Nakonečného je autorem několika publikací zabývajících se dějinami českých tajných společností také Martin Jůna. Tento autor se navíc podrobněji zabývá i osobností Jana Kefera, o jehož životě napsal studii, která je součástí jeho knihy *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*. I přes nepřilíš odbornou práci s prameny M. Jůnovi nelze odepřít široký rozhled a shromáždění velkého množství informací k životu J. Kefera. S oběma autory jsem byla také v průběhu psaní práce v kontaktu. Některé pasáže z publikací jsou pak v práci srovnány s nově objevenými prameny a informacemi.

Při bádání o životním osudu Jana Kefera celý proces komplikuje fakt, že jeden ze základních a v sekundární literatuře⁴ často zmiňovaných zdrojů – služební spis Jana

² V textu vycházím z obou vydání publikace (1995 i 2009).

³ Jedná se například o soukromé dopisy, fotografie a rozhovory s pamětníky (například se sestrou J. A. Smíchovského Blankou Čvančarovou, členy Universalie aj.).

⁴ Informace ze spisu jsou uváděny např. v publikaci M. Nakonečného *Novodobý český hermetismus*.

Kefera uložený v Archivu Národního muzea – se bohužel z archivu v minulosti ztratil.⁵ Tento spis mapoval nejen Keferovu kariéru knihovníka Národního muzea, ale obsahoval například i důležité informace o jeho zdravotním stavu, zahraničních cestách apod. Dnes tudíž bližší informace o profesním životě J. Kefera můžeme čerpat pouze ze sekundární literatury, jejíž autoři ještě stačili Keferův služební spis probádat.

Další institucí, v níž je uložen materiál vztahující se k životu J. Kefera, je Vojenský historický archiv, kde lze nalézt osobní spis J. Kefera jakožto *účastníka národního boje za osvobození*, a dále také Národní archiv České republiky, v němž jsou uloženy například dokumenty o Keferově působení v Národní straně lidové. Důležitým a zcela autentickým pramenem jsou také přednášky Jana Kefera pro Universalii, zaznamenané Ladislavem Málkem, v nichž lze mezi řádky vyčíst například Keferovy narážky a názory na tehdejší politickou situaci. Některé z Keferových přednáškových cyklů jsou dosud v soukromých rukou nebo uloženy v DCČH, další již vyšly knižně, jiné jsou dokonce zpřístupněny online.

Za jeden z nejcennějších a nejdůležitějších zdrojů ve své práci pak považuji rozhovor se synem Jana Kefera, PhDr. Reginaldem Keferem, jenž mi pomohl nahlédnout na osobnost jeho otce ještě komplexněji a upřesnit mnohé nejasnosti. V knize tak čerpám jak z informací z tohoto osobního rozhovoru, tak například z rozhovoru Reginalda Kefera se Zuzanou Zadrobílkovou v časopisu *Logos*, na který mě sám odkázal a zaručil mi autenticitu tohoto rozhovoru a informací v něm.

Samostatnou kapitolou Keferova života jsou stále do velké míry záhadné magické operace, konané na přelomu 30. a 40. let 20. století. Samotný Jan Kefer se ve svém spisku *Evokační magie* zmínil o pěti evokacích, které však popsal pouze z hlediska průběhu magického rituálu a navíc není prokazatelně doloženo, zda všech pět evokací (jistě to víme pouze u jedné z nich) proběhnuvších v letech 1939-1941 skutečně mělo za cíl zastavit válečný postup Německa. Výpovědi některých účastníků těchto operací zachoval ve zmíněné publikaci M. Nakonečný, také M. Jůna toto téma obohatil o několik zásadních informací ze soukromých pramenů. Existují také další svědectví, například Ladislava Běhounka, jejichž spolehlivost je však samotnými hermetiky

⁵ Odpověď Archivu Národního muzea na můj dotaz k tomuto spisu z 19. června 2017.

a autory zpochybňována. Pravděpodobně nejobsáhlejší dokumenty o těchto evokacích, jež měl vlastnit dr. Blahoslav Janeš, jsou dnes již zřejmě nedohledatelné.

Zatím nebyl úspěšný ani pokus o zjištění více informací o Keferově skautské činnosti, jejíž znalost by pomohla více poodhalit období Keferova života před sňatkem. Bohužel ani k tomuto životnímu období Jana Kefera se nezachovala taková pojítka (kromě rozhovoru prof. Nakonečného s Václavem Čtvrtkem a jedné fotografie Jana Kefera a jeho svěřenců ve skautských krojích), která by mě při bádání dovedla ke konkrétním informacím. Záznamy o působení Jana Kefera ve Skautu nejsou uloženy ani v archivu Skautského institutu.⁶

V rámci hledání odborných publikací zabývajících se vztahem okultismu a nacismu na rovině mezinárodního kontextu, jsem narazila na určité množství zahraničních publikací, jež jsou založeny především na různých, často až bizarních senzacechtivých teoriích. Rozhodla jsem se proto ve svém textu vycházet zejména z knihy *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kultury a jejich vliv na nacistickou ideologii*, jejíž autor Nicholas Goodrick-Clarke v publikaci opatrně vědecky boří tradované konspirační teorie o nacismu a Adolfu Hitlerovi řízeném okultními skupinami, a tak do jisté míry demytizuje tento tajemstvím zahalený vztah, který je v jeho pojetí sice méně fascinující, ale o to pravděpodobnější a reálnější se jeví. Další publikací zabývající se vztahem nacismu a okultismu, resp. astrologie, je kniha Ellica Howeho *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*, jež vysvětluje možné důvody kontroverzního vztahu nacistů a astrologů v širších souvislostech a podává vysvětlení pozdějšího nacistického pronásledování okultistů, které se projevilo i v protektorátu Čechy a Morava. Dosud téměř neznámé informace o perzekuci okultistů v protektorátu, jíž v práci také věnuji jednu z kapitol, jsou obsaženy například v poválečné výpovědi úředníka gestapa Fritze Kiesewettera, uložené v Archivu bezpečnostních složek,⁷ dále ve výpovědi Jiřího Arvéda Smíchovského nebo v měsíčním hlášení nacistické Bezpečnostní služby, dohledatelném v Národním archivu České republiky. Národní archiv navíc skýtá ve fondu *Státní tajemník u říšského*

⁶ Odpověď Skautského institutu na můj dotaz ze 4. 3. 2017. Z odpovědi vyplývá, že Jan Kefer není uveden v seznamu skautských vedoucích z roku 1926 a 1932. Seznamy z let 1927-1931 bohužel nejsou součástí archivu.

⁷ Český překlad výpovědi Fritze Kiesewettera je pak dostupný ve Státním oblastním archivu v Praze v rámci jeho soudního spisu.

protektora v Čechách a na Moravě další zásadní pramen pro zkoumání této problematiky s názvem *Opatření proti přívržencům okultních věd*, obsahující zachované pokyny, jež byly předloženy vykonavatelům celoříšské akce proti okultistům.

Největším úskalím při psaní práce tedy nebylo shromáždění dostatečného množství pramenů a dalších informačních zdrojů, jak jsem se původně obávala, ale především nutnost důkladně odlišit, které z informací lze ještě považovat za objektivní a důvěryhodné a které jsou již součástí určitého mýtu, pověsti, jež jsou s životy obou osobností spjaty. Některých chybějících informací, jež by pomohly složit komplexní obraz života těchto dvou mužů, se však už zřejmě nelze dopátrat, a tak jisté životní etapy J. Kefera a J. A. Smíchovského zůstanou nejspíše do určité míry navždy záhadou.

1 Vymezení pojmů

Ač se tato práce se nezabývá okultními naukami jako takovými, jak bylo řečeno již v úvodu, považuji přesto za důležité stručně vyložit alespoň základní pojmy související s touto problematikou, které jsou dále v textu užity. Jelikož pohledy na chápání těchto termínů se různí a v této práci není prostor na to se věnovat všem, pro hlubší výklad této problematiky tedy odkazuji například na publikaci Jana Kefera *Syntetická magie*.⁸ Do této kapitoly jsem se také rozhodla zařadit podkapitulu věnovanou *Společnosti českých hermetiků Universalia*, která se zabývala studiem těchto nauk a jejímiž členy byli Jan Kefer i Jiří Arvéd Smíchovský.

1.1 Okultismus

Pojem okultismus pochází z latinského slova *occultus*, které můžeme přeložit jako tajný, skrytý. Jelikož se termín okultismus v průběhu času proměňoval a je spojen s mnoha dalšími směry a oblastmi lidského konání, může být dnes chápán různými způsoby a jeho jednoznačný výklad je značně problematický.⁹

Jako příklad možného chápání tohoto pojmu uvádím definice dvou českých hermetiků, Oldřicha Eliáše a Jana Kefera, publikované v Keferově knize *Syntetická magie*. J. Kefer v textu zveřejnil Eliášův výklad okultismu, který zní takto: „*Okultismus jest podle jeho názoru věda utajeného, souhrn poznatků skrytých buď ještě v transcendentnu, nebo těch, jež se pravidelně vymykají posudku a důkazným prostředkům materiálních věd.*“¹⁰

Sám J. Kefer pak definoval okultismus následovně: „*Mluvíme-li o jevech okultních, to jest skrytých, dosud všeobecně a oficiálně neznámých a neuznávaných,*

⁸ KEFER, Jan. *Syntetická magie*. Praha 1991.

⁹ ŠABEK, J. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*, Praha 2013, s. 19-20. Srov. KEFER, J. *Syntetická magie*, s. 11.

Pojmu okultismus je blízký také termín esoterismus, jímž například Ivan Štampach rozumí „*vnitřní, skryté, popřípadě i utajené vědění, k němuž vede cesta přes zasvěcení, změnu mysli a života.*“ ŠTAMPACH, Ivan. *Hermetismus. Dingir*. 3/2004, s. 85.

Dle některých badatelů je právě okultismus praktickou složkou esoterismu. HEŘT, Jiří. *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*. Praha 2008. s. 62-63.

¹⁰ KEFER, J. *Syntetická magie*, s. 10.

*mluvíme o teoretické části věd hermetických. Využití těchto jevů, shrnutých v nauku teoretickou, zvanou okultismus, na poli praktickém nazýváme magií. Syntézu okultismu a magií, tj. teorie a praxe, nazýváme pak hermetismem.*¹¹

Na základě uvedených definic je tedy možné chápat okultismus jako tajnou nauku zabývající se činnostmi a jevy, jež lze označit jako nadpřirozené a vědecky nevysvětlitelné,¹² a zároveň jako teoretickou složku hermetismu.

1.2 Hermetismus

Jelikož se v literatuře ve spojení s okultismem objevuje velmi často pojem hermetismus, je důležité vymežit také tento termín. Samotný název hermetismus je odvozen od egyptského boha písma a tajných věd Thovta, Řeky nazývaného Hermes Trismegistos.¹³ Do Čech se hermetismus dostal na přelomu 19. a 20. století spolu s dalším duchovním směrem, martinismem.¹⁴

Podle Jana Kefera se „hermetické nauky zabývají skrytými příčinami věcí a viditelných jevů, které zapříčiňují činnost zevnějších přírodních zákonů, které se snaží věda definovati a využítí.“¹⁵ J. Kefer dělí hermetismus, který dle něj zahrnuje okultní teorii i praxi, na dvě hlavní části. Okultismus, „čili nauku o tajném, skrytém, nezpolarisovaném, jež obsahuje hypotézy, názory a dogma hermetismu, získané metodou analýzy, analogie a syntézy,“ a magii, která představuje praktickou složku hermetismu.¹⁶

¹¹ KEFER, J. *Syntetická magie*, s. 6.

¹² KODET, Vojtěch. *Křesťanství a okultní praktiky: 25 otázek a odpovědí*. Praha 2019. V publikaci P. Josef Kodet odpovídá na některé otázky ohledně postoje křesťanství k okultismu. Pohled kněze na tuto problematiku v kontextu této knihy je důležitý/zásadní/zajímavý především proto, že J. A. Smíchovský i J. Kefer byli zároveň okultisty a praktikujícími katolíky, přičemž se oba v mládí chtěli stát duchovními.

¹³ NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, Praha 2009. s. 20. Přídomek Trismegistos neboli Tříkrát Mocný získal Hermes na základě starověkého mýtu, podle něhož pronikl do tajů tří tajných nauk (alchymie, astrologie a magie).

¹⁴ KALAČ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: *Hergot!* [rozhlasový pořad]. Rádio Wave. 23. ledna 2017. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

¹⁵ KEFER, J. *Syntetická magie*, s. 7.

¹⁶ Tamtéž, s. 6.

Hermetické nauky je tedy podle něj možné rozdělit na teoretické a praktické. Do teoretické části J. Kefer zařadil okultní filosofii, teoreticko-filosofickou oblast astrologie, alchymie a hermetického lékařství. Do praktické dle něj patří magie, astrologie, alchymie, divinační vědy¹⁷ a hermetické lékařství.¹⁸ V praxi jsou pak tyto poznatky aplikovány s cílem prokázat či potvrdit filosofické hermetické teorie a taktéž působit na přírodu a její hmotné projevy „*aneb k předvídaní určitých událostí, jež jsou podmíněny během předem známých přírodních pochodů.*“¹⁹ Podle teologa Ivana Štampacha lze hermetismus chápat jako soubor astrologie, alchymie, magie, kabaly a tarotu.²⁰

1.3 Společnost českých hermetiků Universalia

Společnost českých hermetiků Universalia byla pravděpodobně nejvýznamnější hermetickou společností v tehdejší Československu.²¹ Pro tuto práci je důležitá především proto, že mezi její členy patřil jak Jan Kefer, tak Jiří Arvéd Smíchovský, a během protektorátu byla nacisty dokonce považována za jeden z nejnebezpečnějších spolků.²²

Universalia se vyvinula z *Volného sdružení pracovníků okultních*, založeného v roce 1920, jehož prvním předsedou byl Petr Kohout alias Pierre de Lasenic.²³ V tomto nejprve malém kroužku se scházeli nadšenci zabývající se studiem hermetismu. Dne 24. června roku 1927 ze sdružení vznikl spolek s názvem *Universalia - Společnost českých hermetiků*, který začal s úředním povolením oficiálně veřejně fungovat od 4. května 1930.²⁴ Obsahem učení spolku byla „*propagace hermetismu a filozofie,*

¹⁷ Mezi divinační vědy patří například věštění.

¹⁸ Tamtéž, s. 7.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ ŠTAMPACH, I. Hermetismus. *Dingir*. 3/2004, s. 85-86.

²¹ KUCHAR, Jiří. *Praha esoterická*, Praha 2000, s. 34.

²² NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. července 1941, s. 57-58.

²³ JÚNA, Martin. *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, Jindřichův Hradec 2013, s. 44.

²⁴ Dlouholetým členem a pozdějším předsedou *Universalie* byl také Jan Kefer, který 17. února 1930 zažádal na ministerstvu vnitra o registraci *Universalie* jako „*nepolitické hermetické organizace.*“ Tamtéž, s. 45.

syntetické studium náboženských a okultních nauk všech směrů a dob ku posílení idealistického a duchovního proudu v soudobé kultuře.“²⁵

Členové Universalie měli také hojné kontakty v zahraničí, dokonce se podíleli na vydávání mezinárodní *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie*, které však bylo přerušeno vypuknutím druhé světové války.²⁶ V době první republiky se Universalia věnovala také ediční činnosti, její členové překládali a vydávali hermetickou literaturu a od roku 1934 také časopis *Logos*.²⁷ Předními osobnostmi společnosti byli již zmínění J. Kefer (1906-1941) a Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (1900-1944), dále Karel Weinfurter (1867-1942), František Kabelák (1902-1969) nebo Jiří Arvéd Smíchovský (1898-1951). Mezi další známé členy patřili i spisovatelé Ladislav Klíma (1878-1928), Felix Achille de la Cámara (1897-1945) nebo Jiří Karásek ze Lvovic (1871-1951).²⁸ K příznivcům Universalie se řadila i známá herečka Lída Baarová (1914-2000), která navštívila i přednášky této společnosti a nechávala si některými jejími členy vypracovávat horoskopy.²⁹ Mezi další členy této společnosti patřili i čeští lékaři, lingvisté, advokáti, filosofové či umělci aj.³⁰ Universalia pořádala v rámci *Svobodné školy věd hermetických* také veřejné přednášky na témata z oblasti hermetismu, konající se jeden čas v pražské kavárně Louvre a od roku 1938 v kavárně Zlatá husa.³¹ Dne 9. června 1941 byla však společnost zrušena gestapem a obnovení se dočkala až v roce 1990, přičemž od roku 1998 nese nový název *Univerzalia*.³²

²⁵ KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 35.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, Praha 2009, s. 130-131.

²⁸ JŮNA, M. *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 54-129 (rejstřík členů a společností).

²⁹ Dle Jůny byla osobní astroložkou Baarové jistá Marie Paulová, JŮNA, M. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*, s. 11. Podle dalšího zdroje byla L. Baarová přímo členkou Společnosti českých hermetiků Universalia. *Universalie*. Lóže u Zeleného Slunce. [online]. [cit. 17.03.2018]. Dostupné z: <http://luzs.cz/universalie.html>

Baarová si také zahrála roli ve filmu *Dívka v modrém* z roku 1939, natočeném podle předlohy Felixe de la Cámara, s nímž údajně také magii praktikovala. JŮNA, M. *Studie o životě a smrti hraběte de la Cámara*. Praha 2011, s. 32-33. Srov. PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: místa - události - lidé*, Praha 2013, s. 47.

³⁰ KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 35.

³¹ NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 133.

³² JŮNA, M. *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 46, 163 a 167.

2 Vztah nacismu k okultismu

Vztah nacismu k okultismu je velmi složitou a stále ne zcela objektivně objasněnou problematikou, která zaujala už mnoho badatelů a stala se tématem množství publikací jak odborných, tak popularizačních. V řadě publikací, zejména z let 1960-1975,³³ a dokumentárních filmů se tak můžeme setkat s názorem, že Adolf Hitler (1889-1945) a další představitelé nejvyšších nacistických kruhů, především Rudolf Hess (1894-1987) či říšský vedoucí SS Heinrich Himmler (1900-1945), byli zcela pod vlivem okultních skupin, mezi něž patřila především známá německá společnost Thule,³⁴ a jejich rozhodnutí byla ovlivněna předpověďmi osobních astrologů apod.³⁵ Podle britského historika Nicholase Goodricka-Clarka však tyto teorie o Adolfu Hitlerovi řízeném okultními skupinami patří mezi senzacechtivé spekulace a fantastické představy, vycházející z pochybných zdrojů a nepodložené vědeckým výzkumem. N. Goodrick-Clarke tyto teorie nazývá „moderní mytologií nacistického okultismu.“³⁶

N. Goodrick-Clarke se ve své publikaci mimo jiné zabývá vlivem ariosofie na počátky nacismu a tím, jak vysoce byla nacistická ideologie ovlivněna tímto esoterickým směrem z konce 19. století.³⁷ Ač jisté vlivy tohoto směru přiznává, obecně se k tématu staví spíše skepticky, především pokud jde o osobnost Adolfa Hitlera, a například sám uvádí, že Hitler se ve své knize *Mein Kampf* okultistům a jejich rituálům vysmíval, a dokonce je označil za „neefektivní bojovníky v bitvě o záchranu Německa“³⁸

Z autorů, kteří se na problematiku vztahu nacismu k okultismu dívají poněkud střízlivějším pohledem, lze kromě Nicholase Goodricka-Clarka jmenovat také spisovatele a novináře Paula Rolanda. Podle Rolandovy publikace *Nacisté a okultismus*

³³ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kulty a jejich vliv na nacistickou ideologii*. Praha 1998, s. 281.

³⁴ N. Goodrick-Clarke však uvádí, že skupina Thule se rozpadla už kolem roku 1925. Tamtéž, s. 276.

³⁵ N. Goodrick-Clarke za další z mystifikací považuje také teorie o nacistickém spojení s Východem, Hitlerovo okultní zasvěcení apod. Tamtéž, s. 282.

³⁶ Tamtéž, s. 271-272 a 281-282. Autor dokonce tyto teorie nazývá *kryptohistorií*. Také P. Roland hovoří o autorech těchto teorií jako o *kryptohistoriích*. ROLAND, Paul. *Nacisté a okultismus: temné síly ve službách Třetí říše*. Praha 2008, s. 162.

³⁷ Viz GOODRICK-CLARKE, N. *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kulty a jejich vliv na nacistickou ideologii*.

³⁸ Tamtéž, s. 255.

se mnoho autorů v minulých desetiletích pokoušelo odhalit pozadí tohoto vztahu, ale „vesměs spíše využívali naši trvalé morbidní fascinace Třetí říši a udržovali při životě mýtus o nacistickém spojení s okultismem.“³⁹ Oba zmínění autoři pak uvádějí, že mnoho lidí podezřívalo Adolfa Hitlera, potažmo nacismus, ze spojení s jakousi d'ábelskou mocí či černou magií, jelikož si jednoduše jinak nedokázali vysvětlit fakt, že někdo jako Hitler mohl reálně získat tak velkou moc, přimět německý národ jej poslušně následovat až do války a rozpoutat masovou genocidu, to vše navíc během několika málo let. Proto tedy některé z těchto osob přisuzovaly na základě výše zmíněných událostí nacistickému režimu a jeho představitelům vliv jakýchsi temných sil.⁴⁰ P. Rolland pak v závěru své publikace s určitou mírou nadsázky dodává, že „nacistický režim byl schopen rozpoutat pekelná muka bez jakékoli pomoci nadpřirozených sil“⁴¹ a že „Hitler byl posedlý (...), ale ovládali jej démoni našeho světa, ne světa jiného. Byli to démoni zášti, strachu, sebenenávisti a spalující nevraživosti.“⁴²

Přesto dodnes kolují nejrůznější mýty o úzkém propojení nacistů s okultními naukami. Mnoho z nich se týká například údajných osobních astrologů, jimiž se měli obklopotvat Adolf Hitler, Heinrich Himmler nebo Rudolf Hess, kteří si od nich nechávali vypracovávat horoskopy apod. Mezi tyto astrology měl patřit i Švýcar Karl Ernst Krafft (1900-1945), na jehož údajnou spolupráci s Adolfem Hitlerem se ve své publikaci *Astrologická válka* zaměřil Elic Howe.⁴³ V souvislosti s domnělým spojením nacistů a okultismu v nejvyšších nacistických kruzích se hovoří také o osobnosti Karla Marii Wiliguta (1866-1946), kterého Goodrick-Clarke dokonce označuje jako „Himmlerova Rasputina“ nebo soukromého Himmlerova mága, jelikož měl na Himmlera, jehož autor považuje za jednoho z největších nadšenců a obdivovatelů mysticismu či okultismu z řad nacistů, v těchto oblastech velký vliv. Willigut se

³⁹ ROLAND, Paul. *Nacisté a okultismus: temné síly ve službách Třetí říše*, s. 8.

⁴⁰ Tamtéž, s. 8.

Srov. též GOODRICK-CLARKE, N. *Okultní kořeny nacismu*, s. 272.

⁴¹ ROLAND, Paul. *Nacisté a okultismus: temné síly ve službách Třetí říše*, s. 163.

⁴² Tamtéž, s. 42-43.

⁴³ Karl Ernst Krafft byl 12. června 1941 nacisty zatčen a roku 1945 zemřel v koncentračním táboře Buchenwald. Viz HOWE, Elic. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*. Praha 2003.

dokonce stal Himmlerovým poradcem v oblasti mytologie,⁴⁴ vstoupil do SS a zastával zde funkci vedoucího prehistorického oddělení v rámci Hlavního úřadu SS.⁴⁵

Ať tedy měli před rokem 1941 nacisté k okultismu jakkoliv blízko, faktem je, že po události z 9. června 1941 můžeme tento vztah označit za minimálně za negativní. Touto klíčovou událostí byla velká zatýkácí akce na celém území tehdejší třetí říše⁴⁶ namířená právě proti okultistům, astrologům ad. Příčinou zásahu byla dle autora Elica Howeho, jenž jej popisuje ve své publikaci *Astrologická válka*, událost z 10. května roku 1941, kdy jeden z nejvýše postavených nacistických funkcionářů a velkých příznivců okultních nauk, Rudolf Hess, odletěl z Německa do Velké Británie. Adolf Hitler tehdy podle E. Howeho hledal vhodnou záminku, jak tento skandál vysvětlit. Nakonec bylo vydáno oficiální prohlášení, že R. Hess byl „*mentálně vyšinutý*“ a podlehl negativnímu vlivu astrologů, jasnovidců, okultistů ad.⁴⁷ Následně, 9. června 1941, v říši proběhla tzv. „akce Hess“, jak autor nazývá perzekuci okultistů v reakci na Hessův odlet, během níž začala hlavní vlna plošného zatýkání okultistů v Německu,⁴⁸ která se nevyhnula ani protektorátu Čechy a Morava.

⁴⁴ GOODRICK-CLARKE, N. *Okultní kořeny nacismu*, s. 225-226.

⁴⁵ Přesněji *Hlavní úřad SS pro rasu a osídlení v Mnichově*. Tamtéž, s. 232-233.

⁴⁶ I když oficiální název tohoto státu byl *Velkoněmecká říše*, v knize je použit termín *třetí říše*, jelikož se jedná o zažitý termín, byť ahistorický.

⁴⁷ HOWE, Elic. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*, s. 187.

⁴⁸ Tamtéž, s. 189-190.

3 Konec okultismu v protektorátu

V meziválečném období v Československu existovalo mnoho různých okultních a tajných společností, jejichž členové se zabývali studiem duchovna, okultismu a přidružených nauk. Za druhé světové války nacistický režim výrazně zasáhl i do této oblasti, dokonce lze hovořit i o perzekuci okultistů. Už na podzim roku 1939 byly dle měsíční zprávy Sicherheitsdienst (SD), tedy nacistické Bezpečnostní služby, některé spolky v protektorátu zakázány a následně se další rozhodly raději samy preventivně ukončit svoji činnost dříve, než přišlo oficiální nařízení německých úřadů.⁴⁹ Ve zprávě je také zmíněno, že zejména po první světové válce byl nejen okultismus, ale například také spiritismus v Čechách hojně rozšířen a ještě za protektorátu byly tisíce Čechů členy více než čtyřiceti větších spolků okultně-mystického zaměření.⁵⁰

Jelikož historické okolnosti perzekuce českých okultistů v protektorátu zatím nebyly souhrnně odborně zpracovány, informace o této problematice tak lze čerpat z původních dokumentů nacistických složek, jako je například již zmíněné měsíční hlášení SD z června roku 1941 či opatření proti přívržencům okultních nauk, a z poválečných výpovědí osob, jež se na ní přímo podílely. A to především z výpovědi Jiřího Arvéda Smíchovského, pražského okultisty a pracovníka nacistické Bezpečnostní služby (SD), nebo z výpovědi zaměstnance gestapa Fritze Kiesewettera. F. Kiesewetter (1902-1947), jehož jméno je v případě perzekuce okultistů často skloňováno, už od roku 1936 působil jako příslušník tajné státní policie v oddělení Kirchen-referat v Berlíně a 15. března 1939 byl jako odborník v církevních otázkách převeden do referátu pro církevní záležitosti pražského gestapa (II B), které se kromě náboženství a církevních

⁴⁹ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58.

Roku 1939 zanikly například následující okultní společnosti: *Společnost pro studium okultních nauk, Eulis-Klub* a *Univers klub při Magické akademii*. LAŠŤOVKA, Marek. *Pražské spolky: soupis pražských spolků na základě úředních evidencí z let 1895-1990*. Praha 1998, s. 198, 203 a 204.

⁵⁰ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Zpráva se zmiňuje také o tom, že členové okultních společností „*patřili téměř výhradně k méně majetným, duševně níže stojícím vrstvám,*“ přičemž osoby z řad české inteligence „*se zabývaly většinou pouze studiem, ale nikoliv šířením okultních věd.*“ S tímto tvrzením však nekoresponduje například typicky středostavovské členstvo společnosti českých hermetiků *Universalia*, jejíž členové byli například lékaři, právníci, technici apod. KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 35.

záležitostí zaměřovalo také na svobodné zednáře, náboženské sekty a tzv. tajné učení a tajné vědy.⁵¹

Fritz Kiesewetter se ve své rozsáhlé poválečné výpovědi zmínil i o tzv. *Aktion gegen Geheimlehren und sogenannte Geheimwissenschaften*,⁵² tedy akci proti tajnému učení a takzvaným tajným vědám.⁵³ Sdělil, že již na konci května 1941 bylo v souvislosti s tzv. „Hessovou aférou“ nařízeno Hlavním říšským bezpečnostním úřadem (Reichssicherheitshauptamt nebo také RSHA), aby byly zatčeny všechny osoby pracující jako věštcí, kartáři, hadači z ruky apod., dále aby všechny okultní, ale i spiritistické či mystické spolky byly rozpuštěny a jejich majetek zabaven.⁵⁴ Akce byla dne 9. června 1941⁵⁵ provedena plošně v celé říši – tedy rovněž v protektorátu, Rakousku (v dokumentu označeném jako Ostmark neboli Východní marka), Lucembursku, Alsasku a Lotrinsku. Vedení akce mělo na starosti gestapo, ale na jejím průběhu se podílela také jak kriminální policie (Kripo), tak Bezpečnostní služba (SD), jelikož všechny tyto orgány měly nařízeno postupovat společně a úzce spolupracovat.⁵⁶

⁵¹ ABS, fond Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV, sign. Z-10-478, seznam zaměstnanců církevního oddělení pražského gestapa, s. 8-9.

⁵² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 73. Český překlad Kiesewetterovy výpovědi je součástí jeho soudního spisu. Viz SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), sp. zn. LS 3295/46, kart. 427, životopis Fritze Kiesewettera, Praha, 10. srpna 1945, f. 132-133.

⁵³ Kiesewetterova výpověď o tzv. „akci Hess“ koresponduje i s tvrzením E. Howeho v jeho knize *Astrologická válka*. HOWE, E. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*, s. 187-190.

⁵⁴ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 73. Informace o osobách, kterých se nařízení týkalo a které tudíž měly být na jeho základě zatčeny, byly získávány prostřednictvím dotazníků na policejním oddělení a okrskových úřadech, které měly za úkol vytvořit jmenné seznamy všech osob, jež byly zaměstnány nebo si alespoň přivydělávaly práci ve zmíněných oborech.

⁵⁵ Ideální čas pro konání akce byl stanoven na dobu mezi sedmou a devátou hodinou, přičemž z pokynů není jasné, zda se jednalo o hodiny ranní či večerní. NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, inv. č. 234, sign. 109-3/13, kart. 13, opatření proti přívržencům okultních věd, Berlín, 4. 6. 1941, s. 4-5.

F. Kiesewetter ve výpovědi udal chybné datum akce - 4. 6. 1941.

⁵⁶ NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, inv. č. 234, sign. 109-3/13, kart. 13, opatření proti přívržencům okultních věd, Berlín, 4. 6. 1941, s. 4.

J. A. Smíchovský ve své výpovědi uvedl, že iniciativa k pronásledování okultistů vyšla právě od gestapa, resp. z iniciativy referátu, v němž Fritz Kiesewetter pracoval. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 82.

V měsíčním hlášení Sicherheitsdienst z června 1941 je průběh akce vyličen takto: „Die am 9. 6. schlagartig im gesamten Reichsgebiet durchgeführte Aktion gegen okkulte und spiritische Gruppen führte auch in Böhmen und Mähren zu einem Eingriff gegen das hier stark entwickelte Sektenwesen und die Vertreter sogenannter Geheimlehren und okkulter Wissenschaften. Die in viele Vereine, Gesellschaften und Privatzirkel zersplitterten Wortführer waren fast durchweg deutsch-und reichsfeindliche Elemente, deren Anhängerkreis die in Geheimsitzungen bei fragwürdigen Seancen und zweideutigen Vorträgen gewonnenen Ergebnisse ihrer ‚wissenschaftlichen Forschungen‘ weiterzukolportieren pflegten und so vielfach auf die gegnerische Flüsterpropaganda eingewirkt haben. Durch staatspolizeiliches Eingreifen ist nunmehr eine Weiterarbeit der infrage kommenden Organisationen sowie ihrer Mitglieder durch Auflösung der okkulten und spiritischen Vereinigungen. Festnahme der leitenden Persönlichkeiten Verwarnung der aktiven Mitglieder Sicherstellung des einschlägigen Schriftenmaterials usw. Unterbunden. Eine nennenswerte stimmungsmäßige Auswirkung der Aktion zeigte sich weder bei Deutschen noch bei Tschechen.“⁵⁷

Jména osob zabývajících se různými druhy okultních nauk a taktéž názvy okultních spolků byly shromážděny okresními úřady ve více než 60 městech na území protektorátu na základě pokynu zemského viceprezidenta Schuberta z 31. května 1941. Konečný seznam osob a spolků v němčině měl být vyhotoven právě do 9. června téhož roku. Toto šetření mělo být dle pokynů prováděno „důvěrným způsobem“, přičemž se kladl důraz na zjištění přesných osobních údajů a „zvláštní pozornost“ v tomto směru

⁵⁷ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58.

Český překlad: „Akce, provedená úderně 9. 6. v celém říšském prostoru proti okultním a spiritistickým skupinám vedla také v Čechách a na Moravě k zásahu proti zde silně rozvinutému sektářství a představitelům takzvaných tajných nauk a okultních věd. Jejich představitelé, roztroušení v mnoha spolcích, společnostech a soukromých kroužcích byli téměř skrz naskrz Německu a Říši nepřátelskými elementy, jejichž kroužky příznivců pečovaly o šíření získaných výsledků jejich ‚vědeckých výzkumů‘ během tajných setkání u pochybných seancí a dvojsmyslných přednášek, a tak mnohonásobně působili na nepřátelskou šuškovou propagandu. Skrze policejní zásah je nicméně zamezeno dalšímu působení v potaz připadajících organizací stejně jako jejich členů díky rozpuštění okultních a spiritistických sdružení, zadržení vůdčích osobností, výstraze aktivním členům, zajištění příslušných písemných materiálů atd. Žádný zmíněný hodný účinek akce, který by se projevil na náladě, nebyl patrný ani u Němců, ani u Čechů.“

měla být zaměřena také na Židy.⁵⁸ Z této akce se zachoval například seznam členů společnosti Universalia sestavený na základě tohoto nařízení k 1. červnu 1941, čítající 41 členů.⁵⁹

Podřízeným úřadům byly zadány podrobné pokyny, na jejichž základě měly do 4. června 1941 písemně předložit Prezídiu zemského úřadu seznam osob a spolků vyhotovený česky i německy. Do kritérií spadaly následující druhy povolání a společností:

- 1/ Okultistické spolky (s předsedy a počtem členů, ev. se seznamy členstva).*
- 2/ Okultistické soukromé kroužky (osoby, které se účastní ve spiritistických kroužcích jako media).*
- 3/ Theosofické společnosti.*
- 4/ Antroposofické společnosti.*
- 5/ Křesťanská věda (Christian Science).*
- 6/ Astrologové: a/ z povolání, b/ amatérští.*
- 7/ Jasnovidci: a/ z povolání, b/ amatérští.*
- 8/ Vykladači karet: a/ z povolání, b/ amatérští.*
- 9/ Hadači z rukou: a/ z povolání, b/ amatérští.*
- 10/ Různí fušeři, kteří léčí (hádají) pomocí kyvadla, zemních proudů, proutkaři.*
- 11/ Zařikávači.*
- 12/ Léčební praktikové (přírodní lékaři), Spolky a jednotlivé osoby.*
- 13/ Nakladatelé a tiskárny všech spisů, týkajících se činností výše uvedených ad 1-13.*
- 14/ Firmy, které sestavují a dávají do oběhu okultní aparáty.,⁶⁰*

⁵⁸ NA ČR, fond Zemský úřad Praha – Prezidium Zemského úřadu v Praze, kart. 1522, sign. 207-1522-3, pokyn zemského viceprezidenta Schuberta, 1941.

⁵⁹ Tamtéž, seznamy okultistických spolků a osob. 1941.

⁶⁰ Tamtéž, pokyn zemského viceprezidenta Schuberta, 1941.

Přesnější představu o tomto zásahu a jeho průběhu pomáhá ilustrovat také německý soubor pokynů s příhodným názvem *Opatření proti přívržencům okultních věd*,⁶¹ jež se nalézá v Národním archivu České republiky. Jednotlivá podrobná nařízení sdělují povolaným osobám například to, jak v určený den při zatýkání okultistů postupovat, které konkrétní předměty a literaturu zabavovat při domovních prohlídkách apod. Fakt, že zodpovědnou osobou za tyto směrnice byl přímo Reinhard Heydrich a pokyny byly RSHA vydány jednotně pro celou říši, poukazuje na to, že celý zásah proti okultistům v protektorátu (potažmo na území celé říše) nebyl brán na lehkou váhu. Zarážející je také podivuhodně rychlý sled všech událostí, jestliže vezmeme v úvahu, že Rudolf Hess odletěl do Británie 10. května, 4. června byly již v oběhu podrobné pokyny, 9. června byla akce zahájena a do 15. června měla být podána výsledná zpráva.

S podobnou pečlivostí jsou pak rozvedena všechna další opatření, která třináctistránkový dokument obsahuje. Na základě směrnic bylo nařízeno postupovat jak proti okultním společnostem jako celkům, tak také jednotlivě proti jejich vedoucím představitelům, důležitým vlivným členům a proti osobám, které se prací v tomto oboru živily.⁶² Cílem akce tak dle nařízení nebylo pouze zakázat organizace okultního rázu, ale v rámci důkladných domovních prohlídek také zabavit veškerý majetek a případný kompromitující materiál od adres přes korespondenci a kartotéky až po magické předměty a dále důkladně prověřit také všechna nakladatelství a tiskárny, které vydávají knihy s okultní tematikou. Dle nařízení nemuselo vždy nutně jít přímo o nakladatelství okultních společností, ale i o ta, která se produkcí tohoto druhu literatury zabývala spíše příležitostně či okrajově.⁶³

Pokyny také rozdělují okultisty na dvě skupiny - ty, kteří byli v oblasti esoterismu či okultismu přímo zaměstnáni („*hauptberuflich*“) a ty, kteří tuto činnost provozovali pouze jako přivýdělek („*nebenberuflich*“). Osoby, jež okultní nauky přímo živily, byly označeny za „*parazity*“, žijící „*na úkor národa*“ a bylo rozhodnuto o jejich

Německé opatření proti přívržencům okultních nauk navíc zahrnovalo i ariosofické společnosti. NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, inv. č. 234, sign. 109-3/13, kart. 13, opatření proti přívržencům okultních věd, Berlín, 4. 6. 1941, s. 2.

⁶¹ NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, inv. č. 234, sign. 109-3/13, kart. 13, opatření proti přívržencům okultních věd, Berlín, 4. 6. 1941.

⁶² Tamtéž, s. 2

⁶³ Tamtéž, s. 3.

okamžitým zatčení. Druhé zmíněné skupině pak měla být činnost v oblasti okultismu pod pohrůzkou zakázána. Také tresty byly udělovány různě, dle závažnosti jednotlivých případů – tím nejtvrdějším bylo poslání do koncentračního tábora, další možné řešení u méně závažných obvinění ale viděli nacisté například v přidělení „*užitečnějšího zaměstnání*.“ Ani to však nijak nebránilo tomu, aby ve všech případech zadržených okultistů byly provedeny domovní prohlídky a zabaveny všechny podezřelé materiály s touto činností související.⁶⁴

Zadržené osoby pak měly být podrobeny detailnímu výslechu, zaměřenému především na získání informací o jejich působení v oblasti okultismu (např. kterou oblastí tajných nauk se zabývají) a jejich členství v okultních spolcích. Nacisté se však zajímali i o informace osobnějšího rázu, jako například o zaměstnání, životopis, rodinné vztahy apod. Zvláštní pozornost v tomto směru byla věnována osobám, které se okultismem přímo živily, nebo těm, které i přes dřívější zákaz nebo zatčení nadále svou činnost v oboru vykonávaly. V těchto případech bylo nařízeno dotyčné osoby ihned zatknout a případně na ně uvalit ochrannou vazbu (která znamenala jejich transport do koncentračního tábora).⁶⁵ Zatčení měli být také vyznavači okultismu, které sice práce v této oblasti přímo neživila, ale byli v ní nějakým způsobem „*zvláště aktivní*“, stejně jako osoby podezřelé z toho, že by se na svobodě mohly dostat ke kompromitujícím materiálům, jež měly být zabaveny, a ty pak například odvézt či ukrýt. Aby mohli být zadržení propuštěni, museli písemně potvrdit vědomí o zákazu činnosti v okultních oblastech a podepsat prohlášení o mlčenlivosti.⁶⁶

Nacisté také odlišovali jakési běžné okultisty z nižších a středních společenských vrstev a ty, kteří pocházeli z vyšších kruhů. Součástí opatření je totiž i nařízení, aby ještě před provedením celé akce, tedy během pěti dnů, bylo zjištěno, jestli jsou okultisté zastoupeni také v armádě, mezi „*vedoucími státními úředníky*“ nebo ve „*vysokých*

⁶⁴ Tamtéž, s. 4.

Poněkud kuriozní je také fakt, že o akci byly ministrem vnitra informovány dokonce také zdravotní úřady („*Gesundheitsämter*“), s jejichž vedoucími bylo nařízeno udržovat v průběhu celé akce úzký kontakt. Tamtéž, s. 5.

⁶⁵ Tamtéž, s. 6

⁶⁶ Tamtéž, s. 7.

místech ve straně.“⁶⁷ V těchto případech bylo nutné nejprve neprodleně informovat vyšší místa a poté vyčkat na další pokyny.

Zprávy o výsledcích akce bylo třeba podat do 15 června přímo Reinhardu Heydrichovi, přičemž měly obsahovat následující údaje:

a) zadržené osoby

b) zrušené organizace, spolky, sdružení, kroužky etc.

c) provedené domovní prohlídky

d) seznam zabaveného materiálu (pokud možno nejdůležitější výsledky okamžitého vyhodnocení)

e) návrhy k dalším opatřením

*f) vyvozené závěry*⁶⁸

Protože „akce Hess“ nespočívala pouze v zatčení vybraných okultistů, ale ve velké míře také v zabavování okultní literatury, opatření se dále detailně věnuje téměř již jen průběhu její konfiskace. Nejenže nacisté toužili mít detailní přehled o veškeré produkci esoterické literatury, což spočívalo v povědomí o konkrétních dílech, autorech, knihkupectvích, tiskárnách, nakladatelstvích a vydavatelstvích, počtu vydaných a prodaných výtisků apod. Kromě získání tohoto přehledu šlo tímto způsobem také o dosažení informací nejen o výrobcích a prodejcích tohoto druhu literatury, ale i o jejich kupcích a čtenářích, a tím rozšíření seznamu potenciálních nositelů těchto dle nacistů nebezpečných myšlenek.⁶⁹

Jedním z hlavních cílů červnové akce bylo tedy zabavení a zákaz veškeré produkce okultní literatury. Na tomto základě bylo nařízeno všem vydavatelstvím a nakladatelstvím, tiskárnám a knihkupectvím produkcí či prodávajícím okultní literaturu tyto knihy zajistit a zabavit. Za tímto účelem byla vytvořena jakási „černá

⁶⁷ Tamtéž, s. 8.

⁶⁸ Tamtéž (český překlad německého originálu).

⁶⁹ Tamtéž, s. 10-13.

listina,“ tedy seznam firem, které se zaměřovaly na prodej či výrobu literatury okultního rázu, jejíž další produkce a distribuce měla být okamžitě zastavena a zakázána.⁷⁰

Mezi položky, které byly při akci konfiskovány, patřily primárně knihy a tiskoviny vydávané nakladatelstvími či vydavatelstvími okultních společností. Z pokynů dále vyplývá, že bylo přislíbeno dodat také seznam titulů s okultní tematikou, dle kterého by úředníci snadněji rozhodovali, na které tituly je třeba se zaměřit. Zároveň bylo nutné nahlásit každý podnik, jenž měl s těmito publikacemi co dočinění.

Tyto finální seznamy – jakési indexy zakázaných knih - měly obsahovat přesné bibliografické údaje jednotlivých publikací (jméno autora, příp. redaktora, název díla, příp. periodika, nakladatelství, rok a místo vydání apod.) i počet zabavených kusů. V souvislosti s celou akcí se samozřejmě konaly i razie a prohlídky, které se netýkaly pouze firemních prostor, ale v případě podezřelých odpovědných zaměstnanců byly prohledány i jejich soukromé byty a domy, v nichž taktéž mělo docházet k zabavování kompromitujících materiálů. Pozornost nacistů se však nevztahovala pouze na knižní zboží jako takové, nýbrž bylo dokonce nařízeno zajistit také všechny podklady ilustrující výrobu a distribuci okultní literatury, seznamy jejich odběratelů, stejně jako případnou korespondenci s okultními spolky či samotnými autory. Na základě všech těchto zjištění pak nacisté odhalovali osoby spojené s okultismem a vyhodnocovali, které společnosti budou jako okultní zrušeny.⁷¹

I o tomto vyšetřování byly poté vyhotovovány souhrnné detailní zprávy, které měly obsahovat: jméno firmy, adresu, druh podniku (např. zda se jedná o knihkupectví, vydavatelství, nakladatelství apod.), jména představitelů firmy (doslova se zde píše o těch, kteří podniku „*propůjčují tvář*“).⁷² Kromě informací o datu vzniku, velikosti (včetně počtu zaměstnanců), majiteli firmy apod. se ve výsledné zprávě měly objevit i podrobnosti ohledně financování firmy a zaměstnanců, interních obchodněprávních záznamů či spojitosti s dalšími podniky apod.⁷³ Žádoucí byla i informace o zaměření daného nakladatelství – tedy jestli se zabývá vydáváním čistě okultní literatury, nebo do

⁷⁰ Tamtéž, s. 10.

⁷¹ Tamtéž, s. 11.

⁷² Také tyto osoby byly vyslýchány, přičemž bylo žádoucí zjistit nejen jejich politickou a náboženskou příslušnost, ale například i členství v lóžích či různých spolcích. Tamtéž, s. 12.

⁷³ Tamtéž, s. 12.

jeho produkce spadají také vědecko-odborné, populárně-naučné publikace či beletrie aj. Všechny závěrečné posudky a analýzy se poté měly zaslat přímo na RSHA do Berlína.⁷⁴

V průběhu celé této akce bylo v protektorátu podle Fritze Kiesewettera zadrženo přibližně 250 osob,⁷⁵ z nichž byli po výslechu s výjimkou zhruba 25 lidí všichni ostatní ještě týž den opět propuštěni.⁷⁶ Po třech týdnech bylo z těchto 25 zatčených osob propuštěno s varováním gestapa asi 10 dalších a na ostatní (tedy zbývajících 15 zadržovaných) byla poté uvalena tzv. ochranná vazba a byli posláni do koncentračního tábora, jak vyplývalo ze zmíněného nařízení RSHA.⁷⁷ Současně byly zakázány okultní společnosti a jejich majetek byl zabaven. Kiesewetter také dodal, že zabavené knihy byly až na vybrané exempláře, jež byly poslány přímo na RSHA, zničeny.⁷⁸ Toto tvrzení však lze například na základě výpovědi J. A. Smíchovského,⁷⁹ jenž k těmto zabaveným knihám měl částečně přístup a také některé zabavené tituly později sám viděl ve vybraných pražských knihkupectvích, označit jako nepřesnou výpověď.

Mezi zrušené organizace okultního a spiritistického rázu v protektorátu patřily dle Kiesewetterova výčtu následující společnosti:⁸⁰

- Spolek Psyche
- Horev – Klub
- Spolek Ponrepo⁸¹
- Spiritistické sdružení v protektorátě

⁷⁴ Tamtéž, s. 13.

⁷⁵ Podle J. A. Smíchovského bylo zadrženo a vyslechnuto asi 200 okultistů. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 84.

⁷⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 74.

⁷⁷ Tamtéž. V rámci této akce byli dle Kiesewettera posláni do koncentračního tábora Oldřich Eliáš a Jan Kefer, na jehož jméno si sice již nevzpomněl, ale označil jej jako předsedu Universalie.

⁷⁸ Tamtéž, s. 75. Tato opatření byla v rámci akce provedena téhož dne i v oblasti venkovních služeben. Zabavený majetek převzal (v případě hotovosti, vkladních knížek nebo cenných papírů), policejní rada Quoss nebo jistá slečna Plassová, drobnější předměty byly pak uloženy přímo na služebně.

⁷⁹ Tamtéž, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 87.

⁸⁰ Tamtéž, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 74

Český překlad Kiesewetterovy výpovědi viz SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), sp. zn. LS 3295/46, kart. 427, životopis Fritze Kiesewettera, Praha, 10. srpna 1945, f. 133.

⁸¹ V českém překladu i německém originálu Kiesewetterovy výpovědi je spolek chybně uveden pod názvem Penreppo. Tímto názvem je však nejpravděpodobněji míněna *Magická lóže Ponrepo* (1932-1946), pojmenovaná po Viktoru Ponrepovi (1858-1926), pražském kouzelníku a průkopníku české kinematografie. LAŠŤOVKA, Marek. *Pražské spolky*, s. 200.

- Spiritistické sjednocení v Praze
- Teosofické sdružení⁸²
- Antroposofická společnost (Rudolf Steiner)
- Křesťanská věda (Christian Science)⁸³
- Křesťanské sjednocení
- Spolek pro eurytmické tance
- Spolek pro biochemickou vědu
- Swedenborg – kroužek
- Hnutí Mazdazman⁸⁴
- Spolek hlasu svědomí

Je více než pravděpodobné, že Kiesewetterův výčet zrušených spolků s okultním a spiritistickým laděním není zcela kompletní. V seznamu například neuvedl Společnost českých hermetiků Universalia, jež byla nacisty považována za zvlášť nebezpečnou⁸⁵ a byla v rámci „akce Hess“ spolu s Horev-Klubem a společností Psyche dne 9. června 1941 zrušena gestapem.⁸⁶

Do celé akce byl zapojen i Leitabschnitt SD, který „definoval politické momenty této perzekuce.“⁸⁷ Z výpovědi J. A. Smíchovského vyplývá, že SD byla pověřena hledat důvody k zadržení okultistů. K tomu dále uvedl, že „formálních důvodů k zákroku nebyl nedostatek, poskytovali je především okultisté nejnižšího typu: spiritisté, věštcí a věštkyně všeho druhu, vykladačky karet a pokoutní astrologové. Kruhy ty byly dosti podstatnou složkou českého odbojného postoje. Spiritistická media, tlumočící mluvená i psaná poselství hrdinů české národní mythologie i zemřelých bojovníků za svobodu, věštila zkázu Říše a brzké vítězství spojenců – podobné věci byly již dříve příčinou

⁸² Pravděpodobně je tímto názvem myšlen buď *Theosofický spolek* (od r. 1908 *Česká společnost Theosofická* a od r. 1927 *Společnost pro mystická studia.*), nebo *Teosofická společnost v Československu*. Tamtéž, s. 177 a 196.

⁸³ Přesný název společnosti je *Spolek křesťanské vědy v Praze (Christian Science Society Prague)*. Tamtéž, s. 200.

⁸⁴ Přesný název společnosti je *Sdružení Mazdazman*, jež zaniklo právě roku 1941. Tamtéž, s. 192.

⁸⁵ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 58.

⁸⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 74. Srov. JÚNA, M. *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 163 a 167.

⁸⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 82.

uvěznění Norberta Čapka⁸⁸ a uzavření „Unitarie“- astrologové sestavovali katastrofální horoskopy Vůdci [!] i jeho dílu a kartomantky, k jejichž klientele náležely zhusta i matky a ženy německých vojáků, šířily defaitismus, který skutečně nemohl být podceňován.“⁸⁹ O defétismu se hovoří i ve zmiňovaném měsíčním hlášení SD, kde je psáno, že vlivu českých okultistů (konkrétně například jasnovidců, věštců, astrologů apod.) a jejich „většinou Německu nepřátelských nebo pacifistických prognóz“ podléhali i někteří Němci.⁹⁰ Z toho lze tedy usuzovat, že šíření myšlenky tzv. defétismu neboli poraženectví⁹¹ představovalo pro nacisty zřejmě nebezpečný problém. Bylo v této souvislosti dokonce rozhodnuto, že okultismu, který hlásá, „že lidské konání je závislé na tajemných magických silách, nemůže být německý lid nadále vystavován.“ Proto také bylo nařízeno proti okultistům okamžitě zasáhnout těmi nejtvrďšími prostředky.⁹²

Právě obvinění z defétismu padlo v průběhu války i na několik českých jasnovidek. Původkyní všech těchto udání byla pravděpodobně konfidentka gestapa, učitelka Olga Trpišovská (či Trpíšková), jejíž služby na sklonku roku 1942 Fritz Kiesewetterovi doporučil vládní rada prof. Werner (předtím byla krátce činná i pro SD), jenž také zastával funkci školního inspektora. Trpišovská měla za úkol pozorovat a podávat zprávy o spiritistických médiích. Na základě její činnosti byly pak dle výpovědi F. Kiesewettera zatčeny ženy, jež předpovídaly porážku Německa, například jasnovidka Broučková, vykladačka karet Marie Zemanová nebo Alžběta Vyhnálková, v jejímž bytě se některé spiritistické seance odehrávaly.⁹³

⁸⁸ Norbert Čapek (1870-1942) – náboženský myslitel, představitel unitářství. Zemřel v koncentračním táboře Dachau. *Norbert Čapek*. Harvard Square Library. [online]. [cit.19.04.2018] Dostupné z: <http://www.harvardsquarelibrary.org/biographies/uu-composers-norbert-capek/>

⁸⁹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 82.

⁹⁰NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. července 1941, s. 57-58.

⁹¹ Za defétisty byli nacisty označováni lidé, kteří tvrdili, že Německo válku prohraje.

⁹² NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, kart. 13, inv. č. 234, sign. 109-3/13. Opatření proti přívržencům okultních věd, Berlín, 4. 6. 1941, s. 2.

Německé znění: „*daß das Tun und Lassen des Menschen von geheimnisvollen magischen Kräften abhängig sei, kann das deutsche Volk nicht weiterhin preisgegeben werden.*“

⁹³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), sp. zn. LS 3295/46, kart. 427, životopis Fritze Kiesewettera, Praha, 10. srpna 1945, f. 133-134 a f. 163-164.

Na Marii Zemanovou bylo roku 1943 podáno anonymní udání týkající se porušení zákazu činnosti vykládání karet a věštění porážky Německa. Pro bližší zjištění situace byla na místo vyslána právě

Dalším problémem, který tajné společnosti pro nacismus představovaly, byl dle zprávy SD obsah jejich přednášek. Formálně se dle hlášení tyto organizace vydávaly za vědecké společnosti, jejichž cílem v publikacích a také na přednáškách bylo obeznámit zájemce například s indickou mystikou, ve skutečnosti se ale právě tyto jejich přednášky záměrně nesly v protiněmeckém duchu.⁹⁴

J. A. Smíchovský také sdělil, že nacistické složky věnovaly pozornost pražským okultistům již delší dobu. Po zmíněném útěku Rudolfa Hesse do Velké Británie, který byl dle oficiálního vysvětlení zapříčiněn právě vlivem okultistů, byli všichni vyznavači okultních nauk nejrůznějšího zaměření v Německu označeni jako „nepřátelé Říše“ a začala jejich perzekuce. Tytéž pokyny dorazily i do Prahy, kde ale k rozsáhlejší akci proti nim dle slov Smíchovského „nebylo chuti“, jelikož byla tato problematika místním poměrům vzdálená a nikdo jí zcela nerozuměl. Navíc „nebylo ani přípravných prací, které by umožnily totální potlačení vyznavačů okultních nauk.“⁹⁵ Dodal však, že skutečně začala evidence a zabavování okultní literatury v knihkupectvích a její vyřazování z veřejných knihoven.⁹⁶ To, že nacisté měli zájem o hermetické knihovny, které byly zabavovány také zadrženým okultistům, potvrdil i Fritz Kiesewetter, který sdělil, že v rámci akce Hess byly zabavovány knihy s okultní tematikou, přičemž tři exempláře každé publikace byly vždy poslány na RSHA, zbytek byl podle něj zničen.⁹⁷

J. A. Smíchovský dále k celému případu uvedl, že „gestapo se spokojilo s konstatováním skutečností a příslušnými represivními úkoly, na tomto základě konstruovalo SD, reprezentované pražským *Leiabschnittem*, svůj velký případ okultistického spiknutí proti říši.“⁹⁸ Tento případ mimo jiné spočíval také v zatčení čtyř známých osobností českého hermetismu, jež byly zároveň předsedy čtyř významných okultních společností se sídlem v Praze. Zatčení byli: Jan Kefer jako předseda

Tрпиšovská a další dvě pracovnice gestapa (Daďourková a Metzka-ová), jež si nechaly od Zemanové vyložit karty. Poté, co se obsah udání potvrdil, byla Zemanová zatčena a odsouzena ke dvěma letům vězení. Tamtéž, f. 133-134.

⁹⁴ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. července 1941, s. 57-58.

⁹⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 83.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, f. 75.

⁹⁸ Tamtéž, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 83.

Společnosti českých hermetiků Universalia, Oldřich Eliáš (1895-1941), dle Smíchovského předseda Volného sdružení pro studium sexuální magie,⁹⁹ Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (1909-1944),¹⁰⁰ předseda Horev-Klubu, a Karel Weinfurter (1867-1942) jako předseda spolku Psyché,¹⁰¹ který zemřel nedlouho po propuštění z vězení v roce 1942.¹⁰² Další zatčenou osobností z řad českých okultistů byla například pražská chiromantka¹⁰³ Anna Doubková, která zemřela v koncentračním táboře.¹⁰⁴ Do koncentračních táborů byli posláni i Jan Kefer a Oldřich Eliáš, kteří zde zahynuli.¹⁰⁵ Všem zatčeným byly také zabaveny jejich okultní knihovny, jež byly odvezeny na gestapo.¹⁰⁶

⁹⁹ O. Eliáš byl dále činný i ve *Společnosti pro psychická studia*. KALACĚ, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. [online]. 2008. [cit.05.02.2018]. Dostupné z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn38

¹⁰⁰ Petr Kohout byl měsíc vězněn na Pankráci a poté propuštěn, zemřel v důsledku tuberkulózy doma v Káraném u Prahy až v červnu 1944. Tamtéž. Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 196.

¹⁰¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 84.

¹⁰² JŮNA, M. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*, s. 77.

¹⁰³ Chiromantie – čtení a věštění z ruky.

¹⁰⁴ KALACĚ, P. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. DCCH. Grimoár. [online]. 2008. [cit.05.02.2018]. Dostupné z: <http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3>

V průběhu druhé světové války byl zatčen také okultista František Bardon alias mistr Frabato (1909-1958). Důvod jeho zatčení je však nejednoznačný a kolem jeho osobnosti koluje mnoho nepodložených historek. Také M. Nakonečný zpochybňuje ve své publikaci některá tvrzení o Fr. Bardonovi, například to, že mu měl Adolf Hitler nabídnout významné místo ve vládě jako odměnu za blíže neurčenou magickou pomoc. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 295.

V doslovu nakladatele Bardonova autobiografického románu zaznívá také poněkud sporná informace o tom, že Bardonovi měla být dokonce údajně nabízena důležitá pozice v Hitlerově vládě, pokud mu pomocí magie pomůže vyhrát válku. Jako důvod Bardonova zatčení a uvěznění (od června do října 1941) je zde uvedeno odmítnutí oné magické pomoci Hitlerovi. Celé věci na pravdivosti nepřidává ani tvrzení, že byl nakonec propuštěn proto, že se věřilo, že na zranění po mučení brzy zemře. BARDON, František. *Frabato: autobiografický román*. Praha 1998. Doslov nakladatele Dietera Rüggeberga, Wupertal 1988, s. 120.

Datum jeho zatčení - červen 1941 – spíše potvrzuje názor, že byl Bardon zatčen spolu s ostatními okultisty v rámci celoříšské akce proti přívržencům okultních nauk.

¹⁰⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 74.

¹⁰⁶ Tamtéž, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

SD se dle Smíchovského snažila na tomto případě dokázat ilegální spojení českých okultistů se zahraničím, a případně prokázat alespoň to, že okultní organizace jsou říši nebezpečné a označit je jako zednářské. Tato obvinění se však dokázat nepodařilo, čímž podle něj zájem SD na perzekuci českých okultistů skončil.¹⁰⁷

Nutno podotknout, že kromě perzekuovaných okultistů byli někteří členové tajných společností i aktivními konfidenty a spolupracovníky nacistických složek. Kromě J. A. Smíchovského lze jmenovat jeho přítele, spisovatele a scénáristu Felixe Josefa Karla Cammru alias Felixe Achilla de la Cámara del Campo y del Padrone (1897 – 1945),¹⁰⁸ který byl rovněž členem Národní obce fašistické¹⁰⁹ a navíc aktivně spolupracoval s nacisty například jako filmový poradce kulturního oddělení Úřadu říšského protektora.¹¹⁰ J. A. Smíchovský se ve své výpovědi jako o nedobrovolném poradci Fritze Kiesewettera zmínil také o Františku Kabelákovi, taktéž okultistovi a členu společnosti Universalia, který se pod pohrůžkou věznění údajně stal odborníkem pražského gestapa v okultních záležitostech.¹¹¹

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 87

¹⁰⁸ Dne 8. května 1945 byl F. Cámara pravděpodobně pod záminkou vylákán ze svého bytu v Míšeňské ulici, následně revolučním davem lynčován a nakonec upálen. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou: místa-události-lidé*, s. 47. Martin Jůna pak zastává názor, že F. Cámara v květnu 1945 uprchl do Španělska a zemřel až v roce 1952 v jihoamerické Venezuele. JŮNA, M. *Studie o životě a smrti hraběte de la Cámary*. Praha 2011, s. 52.

¹⁰⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 303.

¹¹⁰ PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou: místa-události-lidé*, s. 47.

¹¹¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

4 Jiří Arvéd Smíchovský

Kontroverzní osobnost JUDr. et PhDr.¹¹² Jiřího Arvéda, doktora práv a filozofie, vojáka, okultisty, bohéma, údajného svobodného zednáře, homosexuála, fašisty, zaměstnance nacistické Bezpečnostní služby i vězně, který pomáhal komunistům budovat pozdější StB, je stále do jisté míry záhadou. Jeho životní osud je proto i dnes spjat s nejrůznějšími pověstmi, které jsou založeny především na jeho okultních zájmech a nacistické minulosti. Faktem však zůstává, že J. A. Smíchovský byl osobností mimořádně vysoké inteligence, své nadání ale velmi často uplatňoval špatným směrem, především pak ve spolupráci s nacistickou Bezpečnostní službou v protektorátu

4.1 Dětství a mládí

Jiří Arvéd Smíchovský se narodil 1. května roku 1898 v Praze v Jilské ulici č. 447/8.¹¹³ Ve své poválečné výpovědi svou rodinu popsal jako smíšenou.¹¹⁴ Otec, bohatý továrník Václav Rudolf Smíchovský (1869-1937) byl totiž dle jeho slov „*Němec výchovou a vzděláním, smýšlení německo-rakouského*“,¹¹⁵ matka Růžena (Rosa), rozená Rožánková (1874-1950), byla Češka. Kromě syna Jiřího měli manželé ještě tři dcery, dvě z nich však zemřely ještě v dětském věku. Gabriela, která se narodila roku 1896, zemřela ve věku asi čtrnácti měsíců, a Irena, narozená v roce 1902, zemřela roku 1909 na cestě po Itálii. Dospělosti se dožila dcera Blanka (1899¹¹⁶–1988), později provdaná Čvančarová.¹¹⁷ Také ona studovala stejně jako její bratr na univerzitě ve francouzském městě Toulouse, později se stala středoškolskou učitelkou francouzštiny a provdala se

¹¹² Podle své výpovědi byl navíc také docentem. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 4.

¹¹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 257.

¹¹⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 4.

¹¹⁵ Tamtéž.

Rod Smíchovských se do Čech dostal údajně z Polska. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 193.

¹¹⁶ Základní informace ke sbírce První odborný závod pro zařízení ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha, 1893-1951. Archiv Národního technického muzea – Smíchovský Rudolf. *Badatelna.eu*. [online]. [cit.18.04.2018]. Dostupné z: <http://badatelna.eu/fond/164421/>

Podle M. Nakonečného se B. Čvančarová narodila až roku 1904. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 258.

za advokáta Václava Čvančaru (1903-1975).¹¹⁸ B. Čvančarová byla na rozdíl od svého bratra vždy přesvědčenou Češkou.¹¹⁹

Poněkud netradičním druhým jménem Arvéd, nazývali Smíchovského rodiče už v dobách jeho dětství¹²⁰ a později jej tak oslovovali i jeho přátelé.¹²¹ Také v jeho kvalifikační listině důstojníka je uvedeno pouze jméno Arvéd, nikoliv Jiří.¹²²

Rodina Smíchovských, jež měla v Praze již více než dvoustleté kořeny,¹²³ patřila k městské honoraci a udržovala silnou tradici katolického vyznání. Smíchovští měli styky také se Svatým stolcem, zúčastnili se dokonce audience u papeže, s nímž údajně malý Jiří Arvéd krátce promluvil v italštině, kterou se už od dětství učil.¹²⁴ Václav Rudolf Smíchovský navíc také patřil k rytířům řádu Božího hrobu¹²⁵ a byl čestným občanem italského města Trévi.¹²⁶ Rodina navštěvovala Itálii, konkrétně Řím, zřejmě pravidelně. Smíchovský zde totiž dle své výpovědi trávil určitý čas každý rok již od svých sedmi let (od r. 1905).¹²⁷

Rodina Smíchovských žila v rohovém domě U Zlaté lodě, jenž se nachází v Praze na Malé Straně, resp. na Klárově, na rohu ulic Letenská a U Lužického

¹¹⁸ Tamtéž, s. 264.

PhDr. Blanka Čvančarová na Sorbonně v Paříži absolvovala studijní obor lingvistika. Až do své smrti žila v prvním patře svého rodného domu U Zlaté lodě. Jediný syn manželů Čvančarových zemřel v mládí. Pramen: *Podle vzpomínek Blanky Čvančarové*, Praha 1982. Viz *Rodina Smíchovských*. Prostor – architektura, interiér, design. [online]. [cit.17.04.2018]. Dostupné z: <http://www.prostor-ad.cz/pruvodce/praha/vuva/smichov.htm>

¹¹⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 60.

¹²⁰ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017. Jako o Arvédovi o něm hovořila i jeho sestra Blanka Čvančarová.

¹²¹ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí - výstřižkový archiv, Praha – výstřižkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. Svobodné noviny, 6. června 1946.

¹²² VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jiří Arvéd Smíchovský.

¹²³ ABS, Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 4.

¹²⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

¹²⁵ Řád rytířů Božího hrobu je mezinárodní rytířský katolický řád, jehož členové jsou jak duchovní, tak laici. Viz *Řád Božího hrobu*. Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani. [online]. [cit.08.03.2018]. Dostupné z: <http://www.oessh.cz/>

¹²⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

¹²⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 248-249.

semináře. Název získal podle domovního znamení, které symbolizuje zlatá loď.¹²⁸ Rodiče Smíchovského zakoupili tento dům s bohatou historií a nechali jej upravit do původní renesanční podoby. Budova jim sloužila také jako dílna na výrobu tiskařských potřeb.¹²⁹ Mimo to vlastnili v Praze ještě několik dalších domů.¹³⁰ Rodina byla dobře finančně zaopatřena, patřila k vyšším společenským kruhům a dům U Zlaté lodě byl často navštěvován také známými osobnostmi tehdejšího společenského života, například malířem Maxem Švabinským (1873-1962), opatem premonstrátského kláštera na Strahově Metodějem Janem Zavoralem OPraem (1862-1942), legionářem gen. Radolou Gajdou (1892-1948) aj. V sídle se také nacházela sbírka cenných předmětů, například uměleckých děl či starožitného nábytku, které nashromáždil Václav Rudolf Smíchovský.¹³¹

J. A. Smíchovský navštěvoval obecnou školu u sv. Jiljí na Uhelném trhu a poté Pražské německé gymnázium ve Štěpánské ulici v Praze II, které absolvoval roku 1916.¹³² Po maturitě se zapsal na Německou univerzitu v Praze,¹³³ kde začal se studiem práv.¹³⁴

¹²⁸ *Dům U Zlaté lodě*. Dům u Zlaté lodě. [online]. [cit.08.03.2018]. Dostupné z: <http://www.dumuzlatelode.cz/dum-u-zlate-lode.html>

¹²⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 257-258.

Oficiální název firmy zněl *První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha*. Základní informace ke sbírce *První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha, 1893-1951*. Archiv Národního technického muzea – Smíchovský Rudolf. *Badatelna.eu*. [online]. [cit.18.04.2018]. Dostupné z: <http://badatelna.eu/fond/164421/>

¹³⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 193.

¹³¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

¹³² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 4.

¹³³ Tehdy německá část Karlo-Ferdinandovy univerzity, dnes Univerzita Karlova.

¹³⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 4.

Po maturitě dle M. Nakonečného Smíchovský nejprve vstoupil do kněžského semináře Katolické teologické fakulty v Praze, v němž ale vydržel pouze rok, a současně s právem studoval také filosofii NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

4.1.1 První světová válka

V průběhu první světové války své studium J. A. Smíchovský přerušil, když byl 22. dubna¹³⁵ roku 1916 odveden do války jako jednoroční dobrovolník.¹³⁶ Dle svých slov byl přidělen nejprve k pěšímu pluku, ale v průběhu války byl v hodnosti poručíka v záloze přidělen k vozatajskému praporu.¹³⁷ Podle jeho osobního spisu, uloženého ve Vojenském historickém archivu, byl do prosince 1917 velitelem kolony na ruském bojišti a do října 1918 na bojišti italském.¹³⁸ V témže roce dezertoval¹³⁹ a jeho útočištěm se stal klášter v okolí italského města Pisa, v němž se ukrýval a domů do Prahy později posílal knihy získané z klášterní knihovny.¹⁴⁰

Následně se dostal do italského zajetí a dle své výpovědi poté vstoupil do služeb italské zpravodajské služby. Dle jeho osobního spisu skutečně od října 1918 do ledna 1919 působil na albánském bojišti, kde v tamějším městě Valona vykonával pozici tlumočnicka u *compagnia Presidiaria*. Od ledna do září 1919 pak opět jako tlumočnick působil u československé jednotky v italském městě Foligno.¹⁴¹ Jeho italština, které se učil už od dětství, byla totiž i dle jeho osobního spisu na velmi dobré úrovni. On sám v jedné z výpovědí k celé věci uvedl toto: *„Počátkem roku 1918 jsem byl povolán do válečného tiskového stanu ve Vídni (Kriegspressequartier) a instradován do Skutari v Albánii, kde jsem byl přidělen k tamějšímu rakouskému generálnímu konzulu V. Kralovi. Z jeho příkazu jsem redigoval domorodý časopis Posta ë Shkypnies, vycházející ve Skutari a zpracovával se jako styčný důstojník mezi generálním konsulátem a velitelstvím XIX. armády, do rakouské defenzivní a ofenzivní zpravodajské služby v Albanii. Tím se též stýkal s různými osobami, o nichž bylo známo, že pracují jak pro rakouskou, tak i pro italskou výzvědnou službu. Po náhlé redukci nadbytečného počtu důstojníků ve Skutari, k němuž došlo na osobní zákrok armádního velitele*

¹³⁵ Smíchovský v jedné ze svých výpovědí uvedl měsíc květen. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 5.

¹³⁶ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka), Jiří Arvéd Smíchovský.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ V jeho osobním spisu je poznámka, že „přešel k italskému vojsku.“ Tamtéž.

¹⁴⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

¹⁴¹ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka), Jiří Arvéd Smíchovský.

*Pflanzer v. Baltin,*¹⁴² byl jsem přidělen k jakémusi k vozatajskému praporu a odvelen na jižní albánskou frontu, odkud jsem po zhroucení bulharské fronty desertoval a dostal se do italského zajetí. Ve Valoně jsem se setkal s italskými agenty, které jsem znal jak z úřední evidence, tak i některé z nich osobně a tito mě doporučili své kanceláři v Bari v jižní Itálii, kde mi bylo nabídnuto, krátce po uzavření příměří, abych vstoupil do italských služeb.¹⁴³ Poté se měl přesunout s italskými důstojníky do Říma, kde bylo dojednáno, že se přidá k jednomu z praporů československé domobrany. Místem jeho působení se poté stalo již zmíněné italské Foligno (kvůli podezření z kompromitace byl však v roce 1919 přesunut do Palerma), přičemž od zástitou nově přidělené služby navštěvoval čs. domobranecké a legionářské oddíly v oblasti celé severní a střední Itálie, ale také Čechy internované v tamějších zajateckých táborech, od nichž zjišťoval nejrůznější interní informace, týkající se nejčastěji poměrů v rámci těchto útvarů a politických názorů jejich členů.¹⁴⁴ Instrukce mu podávali jistí italští vojenští velitelé, major Rondine a plukovník Gusberti, kterým výsledné zprávy předával. Informace měl ale donášet mimo jiné i Robertu Farinaccimu, politiku a členu tehdy vznikající italské fašistické strany. Smíchovský se kromě Farinacciho údajně setkal i s dalšími osobnostmi italského fašismu, například měl mít jakýsi blíže nespecifikovaný spor s filosofem fašismu a ministrem školství Giovannim Gentilem, kvůli němuž dle svého tvrzení musel z Itálie na nějaký čas odjet. Dále měl navázat styky například i s tehdejší českým velvyslancem v Itálii Lvem Borským.¹⁴⁵

Podle M. Nakonečného Smíchovský v Itálii vstoupil do legií a po návratu do Československa stal se i funkcionářem Svazu československých legionářů.¹⁴⁶ Sám

¹⁴² Karl von Pflanzer-Baltin (1855-1925) – rakouský generál bojující v první světové válce. Institut für Neuzeit-und Zeitgeschichtsforschung. Österreichisches Biographisches Lexikon. *Biographien*. [online]. [cit.20.2.2019]. Dostupné z: http://www.biographien.ac.at/oeb1/oeb1_P/Pflanzer-Baltin_Karl_1855_1925.xml

¹⁴³ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 5-6.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 6. Smíchovský například uvedl, že jeden čas se Italové zajímali i o to, zda by šlo využít pomoci čs. vojenských jednotek dlících v Itálii k potlačení tamějších nepokojů.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 6-7.

¹⁴⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

Podle poválečné výpovědi Pravoslava Lexy měl později Smíchovský přijít v legionářské uniformě dokonce i na pohřeb tehdejšího československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 193.

Smíchovský ale tvrzení, že by byl legionářem, ve své poválečné výpovědi popřel. Uvedl, že byl pouze příslušníkem československé domobrany v Itálii.¹⁴⁷ Tomuto faktu by také odpovídala informace, že byl po válce redaktorem časopisu *Zpravodaj bývalé československé italské domobrany* a 10. října 1929 na pražském sjezdu *Volného sdružení vojáků první světové války* v hostinci U Krupičků Na Poříčí vyřizoval pozdrav příslušníků čs. domobrany z Itálie.¹⁴⁸ Navíc je skutečně ve výše zmíněném časopise (ze září 1929) uveden jako jeho redaktor a zároveň člen čs. domobraneckého praporu v Itálii č. 31.¹⁴⁹

Smíchovský se po válce vrátil až v červenci 1919.¹⁵⁰ Od prosince 1918 právě do července 1919 dle svých slov pracoval pro italskou vojenskou zpravodajskou službu.¹⁵¹ V letech 1925-1930, kdy údajně studoval v Římě, měl vykonávat pro Itálii již ne vojenskou, ale „civilně-politickou“ zpravodajskou činnost.¹⁵² V letech 1925-1927 byl dle své výpovědi dokonce přechodně také ve francouzské zpravodajské službě, jelikož tou dobou ve Francii studoval.¹⁵³ Mezi roky 1932 a 1938 pak měl působit v Československu jako politický zpravodaj italského velvyslanectví v Praze. Jeho úkolem bylo podávat pravidelné zprávy z československých politických kruhů. Právě

¹⁴⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 5.

¹⁴⁸ NA ČR, fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 850, sign. 207-850-3, zpráva adresovaná Prezidiu zemského úřadu, Praha, 11. 2. 1932.

¹⁴⁹ Seznam bratří přijatých ve výborových schůzích. *Zpravodaj bývalé československé italské domobrany*. Praha, září 1929, I. roč., č. 1, s. 7.

¹⁵⁰ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jiří Arvéd Smíchovský.

¹⁵¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 60. Zpravodajskou činnost Smíchovský podle závěrečné zprávy „*vykonával se zálibou a lze říci s vášní.*“ Zpravodajsky pracoval dle svých slov údajně už na střední škole. Tamtéž, závěrečná zpráva, Praha, 14. 1. 1947, s. 54.

¹⁵² Tamtéž, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 54.

Vojenskému zpravodajství poté již dále věnovat nechtěl, jelikož seznal, že k této práci není dostatečně odborně kvalifikován. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 7.

Podle Vladimíra Strusky měl Smíchovský v Itálii údajně spolupracovat s organizací OVRA (Organizace na střežení a potlačování antifašismu). STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143. Reportér.* [příloha]. 1991, č. 23, s. 3.

¹⁵³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

za tímto účelem se také stal členem mnoha československých politických stran, jak je uvedeno v dalších kapitolách.¹⁵⁴ Jelikož však doposud nebyly objeveny žádné dokumenty, které by přímo potvrzovaly Smíchovského zpravodajskou činnost pro Itálii a Francii, nelze pravdivost jeho slov potvrdit, ale ani vyvrátit. Na jedné straně si Smíchovský rád přisuzoval důležitější roli v dějinách, než jakou skutečně měl, na straně druhé perfektně ovládal italštinu, díky svým rodičům zde měl také užitečné kontakty a jeho kariéra, studium i místo pobytu v průběhu 20. let jsou stále poněkud zastřeny nedostatkem dostupných informací.

4.1.2 Studium

V roce 1921 Smíchovský dokončil započaté studium na Německé univerzitě a stal se doktorem práv,¹⁵⁵ zároveň pokračoval ve studiu filosofie tamtéž (do roku 1923).¹⁵⁶ Po absolvování právnické fakulty pracoval pak zhruba rok jako asistent v archeologickém ústavu Filosofické fakulty Německé univerzity v Praze a následně se přihlásil do německého bohosloveckého semináře.¹⁵⁷ Během svého života tedy studoval na třech fakultách tehdejší Německé univerzity v Praze, a to na právnické, filosofické a teologické.

J. A. Smíchovský se totiž jeden čas velmi toužil stát knězem. Movití rodiče svému synovi rádi umožnili studium v cizině, odkud jim psával (česky i německy).¹⁵⁸ Prof. M. Nakonečnému se podařilo získat informace o této Smíchovského životní etapě, jež pocházejí přímo z Říma. Týkají se především jeho tamějšího studia teologie na papežské univerzitě *Gregoriana* a také jeho pobytu na papežské koleji a v kněžském

¹⁵⁴ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 7.

¹⁵⁵ Archiv Univerzity Karlovy, fond Matriky Německé univerzity v Praze, inv. č. 3, matrika doktorů německé Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze / Německé univerzity v Praze (1904–1924), s. 646.

¹⁵⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

¹⁵⁷ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 5.

Dle Waltera Jacobiho obdržel Smíchovský ještě v Praze nižší kněžská svěcení. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 111.

¹⁵⁸ M. Nakonečnému tyto informace poskytl P. Efrém Jindráček OP, který je získal z italských archivů. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260.

semináři *Collegium Germanium et Hungaricum*, kam vstoupil roku 1924. Do semináře v Římě byl poslán z bohosloveckého semináře v Praze.¹⁵⁹ Na tato studia jej doporučili P. Alois Stork¹⁶⁰ (1878-1970), jezuita, v té době superior u sv. Ignáce na Karlově náměstí,¹⁶¹ a P. Jindřich Antonín Saip (1871-1947), dominikán a tehdejší farář u sv. Jiljí v Praze. Podle M. Nakonečného mohl Smíchovský nastoupit rovnou do prvního semestru třetího ročníku vzhledem k tomu, že v této době měl již dva akademické tituly (JUDr. a PhDr.).¹⁶²

Dle M. Nakonečného, který četl Smíchovského osobní korespondenci, psával z Itálie rodině dopisy, „*kteří svědčí o jeho hlubokém duchovním založení.*“¹⁶³ Studium teologie v Římě však Smíchovský nedokončil a už 6. března 1925 musel papežskou kolej a kněžský seminář opustit. Odůvodnění jeho odchodu, jež v českém překladu publikoval Nakonečný v *Novodobém českém hermetismu*, znělo takto: „*Bylo mu doporučeno, aby odešel, a smířen se svými představenými dne 6. března opustil kolej (Germanicum). Nezdál se být vhodný ke kněžství pro velikou slabost vůle a nestálost, která byla spojena s lehkomyšlností téměř dětinskou. Často lhal, aby se dostal z těžkostí. Zanedbával studium, často přestoupil domácí řád, oddán jsa světským marnostem. Na druhou stranu je mu třeba přiznat ušlechtilost a pokoru, kterou občas projevil, a velké lpění na vytouženém kněžství.*“¹⁶⁴ Z pramene tedy lze usuzovat, že určité negativní rysy Smíchovského osobnosti, zmiňované později například také v pramenech ze 30. a 40. let, se u něj projevovaly už ve 20. letech. I přes své vyloučení ale v Římě zůstal a začal studovat srovnávací religionistiku na tamější univerzitě, *Scuola di Studi storico-religiosi*,¹⁶⁵ zabýval se studiem náboženských sekt.¹⁶⁶ Později podle své výpovědi studoval také ve Francii, konkrétně v Toulouse a Paříži. Ze studií v Římě,

¹⁵⁹ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 5.

¹⁶⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259-260.

¹⁶¹ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*, Olomouc 2011, s. 412-413.

¹⁶² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259-260. Podle M. Nakonečného se Smíchovským v ročníku studoval také Marcel Lefebvre (1905-1991), pozdější francouzský arcibiskup.

¹⁶³ Tamtéž, s. 265.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 260. Autorem překladu z latiny je P. Efreim Jindráček OP.

¹⁶⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260.

Dle Smíchovského se jednalo o státní univerzitu v Římě. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 5.

¹⁶⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260.

Toulouse a Paříži dle svého tvrzení získal doktoráty a dosáhl titulu soukromého docenta v oboru srovnávacích náboženských dějin a náboženské psychologie.¹⁶⁷ Toto tvrzení ale nebylo ověřeno jinými prameny a je zpochybňováno také prof. Milanem Nakonečným. Podle Nakonečného měl navíc Smíchovský v Toulouse studovat v letech 1921-1923 a získat zde titul doktora filozofie („*licenciát filozofie*“),¹⁶⁸ doktorát z teologie, který si Smíchovský také přisoudil, ale pravděpodobně nikdy nezískal. V roce 1925 měl také dostat stipendium na univerzitu Harvard, jehož však z neznámých důvodů nakonec nevyužil.¹⁶⁹ Do USA měl vycestovat také na studijní pobyt, jež mu však nakonec rodiče kvůli jeho velkým dluhům odmítli zaplatit, a tudíž z cesty sešlo.¹⁷⁰

Lze tedy říci, že Jiří Arvéd Smíchovský byl jistě člověkem velmi inteligentním a vzdělaným, přičemž touha po vědění a poznání byla jeho velkou a upřímnou vášní. Svědčí o tom jak jeho dosažené akademické tituly, tak například i jazykové znalosti. Zároveň se už ale v této době začaly projevovat také negativní rysy jeho osobnosti. Ke Smíchovského studentským létům se například váže událost, která zůstala zaznamenána v Národním archivu ve fondu Policejního ředitelství v Praze. Ta svědčí o tom, že už v této době nebyl zcela spořádaným občanem. Dne 8. května 1921 se totiž dopustil výtržnosti na pražském parníku *Primátor Dittrich*, kterým se plavil po Vltavě ve společnosti svých německých přátel, bratrů Františka a Karla Furbassových. Podle dochovaných pramenů měl Smíchovský urážet a zesměšňovat choť Eduarda Maříka, vrchního úředníka Magistrátu hlavního města Prahy, nejrůznějšími „*posunky a úšklebky*“, jelikož tím chtěl zřejmě pobavit své přátele. Na to měl E. Mařík proti Smíchovskému energicky zakročit, chytit jej kolem krku a pohrozit mu, že jej shodí do řeky.¹⁷¹ V důsledku toho Smíchovský při hádce vytáhl z kapsy střelnou zbraň a rozhořčení cestující jej měli poté z parníku vyvést a předat kompetentnímu úřadu. Smíchovskému byl za tento přestupek uložen trest v podobě pokuty 100 korun

¹⁶⁷ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 5.

¹⁶⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 260.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 264.

¹⁷¹ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II-všeobecná spisovna-1941-195, kart. 10514, sign. S 3646/7, hlášení Policejnímu ředitelství, Zbraslav, 9. května 1921.

ve prospěch chudinského fondu města Zbraslavi a vězení v délce sedmi dní.¹⁷² Četníky mu byla následně také zabavena jeho zbraň italské značky *Beretta* i zbrojní průkaz.¹⁷³

Podle jiné zprávy Smíchovského po vytažení zbraně ihned odzbrojilo několik přítomných členů Sokola, ale samotný Mařík se ve sporu již dále nechtěl nijak angažovat. Následně byl Smíchovský i se svými přáteli uvězněn, přičemž jim v cele byl ponechán jejich fotoaparát. Mladíci této skutečnosti využili a navzájem si pořídili snímky svého zadržení, které chtěl Smíchovský později zveřejnit v německém tisku, aby tím poukázal na to, „*jak v pražském okolí Němci jsou Čechy terorizováni a před úřady bez ochrany.*“¹⁷⁴ Negativy byly sice včas zabaveny, ale případ se i přesto do německého tisku dostal. J. A. Smíchovský navíc celý spor vylíčil zkresleně, jako primárně národnostní, a tvrdil, že byl Maříkem napaden pouze proto, že hovořil německy.¹⁷⁵

Dle další verze se cestující na parníku měli po incidentu rozdělit na dvě skupiny, z nichž jedna stála na straně E. Maříka a druhá na straně J. A. Smíchovského. Celý spor se nakonec rozhodli vyřešit u kompetentního úřadu na Zbraslavi, kam parník přistavil. Dle tohoto tvrzení ale vystoupil jen Smíchovský se svými dvěma společníky a Mařík na lodi pokračoval dále do Štěchovic. Na Zbraslavi se pak měla rozšířit fáma, že mladíci urazili tehdejšího prezidenta T. G. Masaryka, potupili státní vlajku a navíc jsou „*německo-židovští provokatéři.*“ V důsledku toho se mělo na místě shromáždit 400-500 osob, které Smíchovského a jeho přátele začaly lynčovat a „*bouřlivě*“ žádaly jejich zatčení. Ti na vlastní žádost měli být před rozrušeným davem ukryti v tamější soudní budově. V průběhu vyšetřování celého incidentu Smíchovský na svou obhajobu uvedl, že možné posměšky, které směřoval na manželku E. Maříka, nedělal záměrně, nýbrž měly být způsobeny tím, že jako voják za války utrpěl „*nervový otřes,*“ který mu způsoboval jakési nekontrolovatelné svalové tiky ve tváři. Ta se mu pak deformovala,

¹⁷² Tamtéž, opis - Okresní politická správa za Smíchově, datum nečitelné z důvodu poškození dokumentu (zřejmě 30. srpna 1921).

¹⁷³ Tamtéž, fond Policejní ředitelství Praha II-všeobecná spisovna-1941-195, kart. 10514, sign. S 3646/7, dopis J. A. Smíchovského adresovaný Četnickému místnímu velitelství, 1921. Na tuto žádost bylo Smíchovskému odpovězeno zákazem držení zbraně (na základě onoho incidentu na parníku). Tamtéž, zpráva Okresní politické správy na Smíchově, Praha, 14. 11. 1922.

¹⁷⁴ Tamtéž, zpráva Četnickému staničnímu velitelství, Zbraslav, 12. května 1921.

¹⁷⁵ Tamtéž.

což mohlo vypadat jako úšklebek.¹⁷⁶ Toto Smíchovského tvrzení však bylo jiným pramenem popřeno.¹⁷⁷

4.1.3 Členství ve spolcích a politických stranách

Z období let 1925-1930 není o životě J. A. Smíchovského známo téměř nic.¹⁷⁸ Podle své vlastní výpovědi pobýval touto dobou v Itálii a Francii, kde pracoval pro zpravodajské služby těchto států. Ze studií a práce v zahraničí se vrátil do Československé republiky zřejmě roku 1929.¹⁷⁹ V této době už měl doktorát z práv, filozofie a dle jeho tvrzení také z teologie. Po návratu ze zahraničí se v Praze se nejprve živil jako prokurista v otcově firmě a do roku 1938 také formálně vykonával práci advokáta,¹⁸⁰ která však měla být pouze krytím, jelikož jeho hlavní činností v této době byla údajně zpravodajská služba pro italské velvyslanectví v Praze.¹⁸¹

V této době Smíchovský vystřídal také členství hned v několika různých politických stranách. Byl například členem Československé strany sociálně demokratické, Československé strany národně socialistické, Československé strany lidové¹⁸² či nejrůznějších komunistických frakcí, a jak dále dodal, „*ani si již sám nepamatuji.*“¹⁸³ Členem uvedených politických stran a dalších organizací byl dle svého tvrzení především za účelem zpravodajským.¹⁸⁴ Sám sdělil, že osobně neměl určitý vyhraněný politický názor.¹⁸⁵ „*Politikou, možno-li tak nazývati občasně přisluhování politickým stranám a hnutím i osobám politicky činným, zabýval jsem se více neb méně*

¹⁷⁶ Tamtéž, zpráva Policejnímu ředitelství, Zbraslav, 9. května 1921.

¹⁷⁷ Tamtéž, zpráva Četnickému staničnímu velitelství, Zbraslav, 12. května 1921.

¹⁷⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

¹⁷⁹ M. Nakonečný uvádí, že se J. A. Smíchovský do ČSR natrvalo vrátil až v roce 1930, možná později. Tamtéž, s. 262.

¹⁸⁰ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 5.

¹⁸¹ Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. 1. 1947, s. 54.

¹⁸² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. 1. 1947, s. 54-55. Srov. Tamtéž, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 60.

*pro zábavu, z jakéhosi trvalého vjemu duchovní nenasycenosti a neukázněné chuti sledovati pokud možno zblízka variace v počínech jednotlivců zapojených do kolektivního dění. Vlastního politického přesvědčení jsem neměl, a ježto jsem byl hospodářsky neodvislý, nevyhledával jsem ani za tohoto způsobu politikaření materiálního prospěchu. Vážnějších politických ambicí jsem nikdy nechoval.*¹⁸⁶

Dne 22. listopadu 1929 svolal také například valnou hromadu spolku *Bund proletarischer Freidenker (Svaz proletářských volnomyšlenkářů)*, které předsedal, a hovořil zde o programu s názvem *Úkoly a cíle protiklerikálního sdružování*.¹⁸⁷ Smíchovský se angažoval i ve straně národně socialistické, jejíž byl členem a dělal také pořadatele jejích schůzí. Měl však problémy s některými lidmi, které z nich vykázal. V roce 1932 na jedné ze schůzí strany v Lucerně dokonce zranil obchodního cestujícího Václava Koutka, který měl tuto akci rušit.¹⁸⁸ Někteří účastníci této schůze na něj podle článku z periodika *Expres* dokonce podali i trestní oznámení „*pro násilí*“.¹⁸⁹

V roce 1932 vystupoval jako svědek také v případě podvodníka Karla Bendy, který z vytipovaných lidí vylákával finanční obnosy pod zástěrkou obchodování s úřady, konkrétně s titulem generálních konzulů především jihoamerických států (např. Kolumbie, Bolívie či Venezuela aj.). Smíchovskému za úplatu nabízel zprostředkování úřadu konzula dokonce v Libérii nebo v Persii. Ten však o funkci údajně neměl zájem a kontakt s Bendou zanedlouho přerušil.¹⁹⁰

Od roku 1931 byl Smíchovský zaměstnán jako koncipient u advokáta JUDr. Jiřího Branžovského,¹⁹¹ který byl jedním z hlavních představitelů Národní obce fašistické (NOF) a dlouhou dobu patřil mezi nejbližší spolupracovníky generála Radoly

¹⁸⁶ Tamtéž, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 12.

¹⁸⁷ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna-1941-1950, kart. 10514, sign. S 3646/7, zpráva adresovaná Presidiu zemského úřadu. Praha, 1932.

¹⁸⁸ Tamtéž, fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium-1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25, zpráva (bližší informace neuvedeny), Praha, 24. ledna 1935.

¹⁸⁹ Tamtéž, fond Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha (225), sign. 225-914-21, článek Bruder dr. Arved Smichowsky. *Expres*, č. 5, 8. 1. 1932.

¹⁹⁰ NA ČR, fond PMV-AMV 225 (Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha-fond 225), kart. 986, sign. 225-986-27/13, zpráva Policejního ředitelství v Praze, Praha, 15. 11. 1932. Tamtéž, protokol o výslechu J. A. Smíchovského, Praha, 31. 10. 1932.

¹⁹¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260-261.

Gajdy, legionáře a fašistického politika.¹⁹² Poté, co byl roku 1935¹⁹³ J. Branžovský zvolen poslancem, se stal Smíchovský jeho soukromým tajemníkem a v této pozici měl na starost politickou korespondenci, jež souvisela s Branžovského poslaneckým mandátem.¹⁹⁴ Nejen díky svému dlouholetému přátelství s Radolou Gajdou měl Smíchovský velmi blízko k českým fašistům a zřejmě v roce 1934 se tak stal aktivním členem Národní obce fašistické (NOF).¹⁹⁵ Klíčové březnové dny roku 1939 dle svých slov strávil právě s Gajdou v jeho bytě nebo v sídle NOF, kam přicházely interní informace o vývoji situace v zemi přímo vládního prostředí.¹⁹⁶ Ve 30. letech se pravděpodobně v NOF seznámil také s dalším okultistou a fašistou, Pravoslavem Lexou, s nímž později udržoval homosexuální poměr.¹⁹⁷ Smíchovský však členy NOF nejen že nebyl oblíben, ale byl „*přímo nenáviděn*“ kvůli „*bezcharakterní a podlízavé povaze*.“¹⁹⁸ Byl vnímán jako člověk, „*jehož nelze bráti vážně a který za každou cenu chce dosáti popularity a vykonati něco velikého*.“¹⁹⁹ On sám ve své poválečné výpovědi naopak tvrdil, že měl v této organizaci velký vliv.²⁰⁰ Dle jednoho z pramenů měl dokonce nedlouho před vypuknutím druhé světové války vypracovat v němčině

¹⁹² Tamtéž, s. 262.

¹⁹³ JUDr. Jiří Branžovský. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [online]. [cit.18.05.2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=289&id=759>

¹⁹⁴ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25, zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně, Brno, 30. 10. 1935.

¹⁹⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 4.

Srov. Tamtéž, fond 302 (Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky), sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 8.

¹⁹⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 5.

¹⁹⁷ Tamtéž, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 63.

SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 265.

¹⁹⁸ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25, zpráva (bližší údaje neuvedeny), Praha, 26. 10. 1936. Kromě Radoly Gajdy a Jiřího Branžovského se s ním dokonce ostatní odmítali bavit.

¹⁹⁹ Tamtéž, zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně, Brno, 30. 10. 1935.

²⁰⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

prohlášení, obsahující program českých fašistů. Text obsahoval mimo jiné příslib, že se fašistické oddíly v případě nutnosti přidají k německé armádě.²⁰¹

Při sčítání lidu v roce 1921 a následně i roku 1931 se Smíchovský v obou případech přihlásil k německé národnosti, ale pohyboval se ve společnosti německé i české. Dle jeho slov se sice stále více „počešťoval“ tak, že „se mohl plně zúčastnit českého života politického i kulturního,“²⁰² ale české kruhy stále „považoval za nesvětové a po různých stránkách za méně významné.“²⁰³ Smíchovský se stal už v době svého studia členem organizace *Katolische Verbindung Saxo-Bavaria* a dále přiznal, že tři roky před začátkem okupace se jeho politické přesvědčení nejvíce blížilo programu „německy-národně zbarvenému křídlu Hilgenreinerovu v *Deutsche Katolische Volkspartei*“.²⁰⁴ Jinak, jak sám uvedl, členem německých politických stran nebyl,²⁰⁵ vysloveně odmítl, že by byl členem například SdP nebo NSDAP.²⁰⁶ Do německých politických stran dle svých slov nevstupoval, neboť ze strany institucí (zřejmě myšlena italská zpravodajská služba), pro které tehdy pracoval, nebylo od něj členství v těchto frakcích požadováno. S německými politiky se setkával pouze soukromě.²⁰⁷ Dle zprávy pojednávající o Smíchovského politických poměrech ale už v roce 1935 obrátil svou pozornost k německým politickým stranám, s nimiž byl již tehdy „ve velmi čilém styku.“²⁰⁸ Ze zprávy Prezidia policejního ředitelství z roku 1935 vyplývá, že s některými členy SdP, například s Oskarem Kuhnem, se Smíchovský

²⁰¹ NA ČR, fond Eliáš – AMV 18 (Eliáš Alois, Ing.), kart. 8, sign. 18-55/2, důvěrná zpráva o činnosti českých fašistů, Praha, 19. 8. 1939.

²⁰² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 4.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž. Zřejmě je myšlena Německá křesťansko-sociální strana lidová (DCV), existující v letech 1919-1938 jejímž hlavním představitelem byl právě katolický kněz, profesor německé Teologické fakulty v Praze a politik Karl Hilgenreiner (1867-1948). VODIČKOVÁ, Stanislava. Ať si Berana vezmou, doma je nebezpečný. In: *Paměť a dějiny: revue pro studium totalitních režimů*, 2008/04, ročník II, s. 87.

²⁰⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

²⁰⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 4.

²⁰⁷ Tamtéž, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 60.

²⁰⁸ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25, zpráva (bližší údaje neuvedeny), Praha, 26. 10. 1936.

skutečně často stýkal v pražském Německém domě v ulici Na Příkopě.²⁰⁹ Přítomnost osobností z německého politického spektra vyhledával v této době proto, že prosadit se v českých politických stranách se mu nedařilo, a tudíž si chtěl prostřednictvím těchto vlivných osob vydobýt důležitější pozici alespoň v německých kruzích. Ani v těch se ale dle zprávy netěšil přílišné důvěře.²¹⁰

4.2 Malostranský d'ábel

„Zapsal jsem se Dáblu a musím mu sloužit,“²¹¹ pronesl údajně Jiří Arvéd Smíchovský v přítomnosti Pravoslava Lexy, českého hermetika a člena Universalie, s nímž dříve udržoval také homosexuální milostný poměr. Podle poválečné výpovědi P. Lexy byl J. A. Smíchovský velice pyšný a hamižný člověk, který „chtěl býti za každou cenu slavný a chtěl vyniknouti alespoň v konání zla.“²¹² J. A. Smíchovský si za své činy, ať už skutečné či domnělé, vysloužil přízviska jako *novodobý pražský Faust*²¹³ či *malostranský d'ábel*.²¹⁴ Byl totiž velmi nápadný nejen svými nevšedními zájmy spojenými s okultismem, ale i svým vzhledem, především pak modrou barvou očí v kontrastu s dlouhým černým plnovousem, který ještě umocňoval jeho démonické přezdívky.

„Byl velice nápadný tím, že nosil černý plnovous. Objevoval se velmi často s různými knihami v kavárnách, vydávaje se za učence.“²¹⁵ Podle M. Nakonečného jej

²⁰⁹ Tamtéž, zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně, Brno, 30. 10. 1935.

²¹⁰ Tamtéž.

²¹¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, s. 9.

²¹² Tamtéž.

Jiná verze citace zní: „*Sm. odedávna trpěl slavomanem a toužil státi se slavným za každou cenu, i za cenu zla.*“ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 196.

²¹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

J. Kuchař uvádí mírně lišící se přízvisko - *novodobý český Faust*. KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 135.

²¹⁴ Viz stejnojmenná publikace Jana Poláčka. POLÁČEK, Jan. *Malostranský d'ábel: život a smrt mága dr. Smíchovského*. Praha 2016.

²¹⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, dopis adresovaný JUDr. Ottu Croyovi, Praha, 28. 1. 1944, f. 231.

jeden z jeho pozdějších spoluvězňů dokonce nazval „*děblem s modrýma očima*.“²¹⁶ Jeho vzhled se však v průběhu času měnil. Na fotografiích v přílohách této práce je možné vidět několik různých podob Smíchovského, ať už jako démonického mága s plnovousem, obtloustlého měšťana, hladce oholeného či s knírem, nebo jako strhaného vyhublého vězně krátce před smrtí. Jeho vzhled byl stejně rozporuplný jako jeho osobnost. Spisovatelka Ema Tetínková, která se se Smíchovským znala, o něm v roce 1946 napsala velmi ostře laděný článek do *Svobodných novin*, kde jeho vzhled za dob protektorátu popisuje následovně. „*Mužiček nestatečný, s bílou kůží na splihlých svalech, s bříškem napapaného občánka...*“²¹⁷

O velmi zvláštní osobnosti J. A. Smíchovského vypovídá také následující citace: „*Přes jeho vysoké vzdělání nejevil se nikdy politicky spolehlivým vzhledem k jeho nestálosti a jeho vysoká inteligence měla vždy ráz úchylnosti a podivínství.*“²¹⁸ Podobně se o něm vyjádřili i další svědci, kteří někdy byli se Smíchovským v osobním kontaktu. „*Smíchovský má pověst nenormálního člověka, psychopata, který velice rád předstírá vysoké poslání.*“²¹⁹ Nebo: „*Dr. Smíchovský na mě dělal dojem člověka velmi učeného, svým způsobem výjimečného, který se vymyká běžnému zjevu lidí.*“²²⁰ To, že J. A. Smíchovský byl známou figurkou s pověstí podivína už před druhou světovou válkou, potvrzuje například také zpráva adresovaná Prezidiu zemského úřadu z roku 1932. V tomto dokumentu se o Smíchovském píše, že „*požívá ve svém okolí pověsti člověka výstředního a nenormálního, který by rád něco velkého provedl.*“²²¹

Na budování obrazu Smíchovského jako novodobého pražského Fausta měl kromě jeho démonického vzhledu vliv také zájem o okultismus. Okultním naukám, respektive studiu esoterismu, se Smíchovský věnoval od 20. let 20. století,²²² tedy

²¹⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 274.

²¹⁷ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřížkový archiv, Praha - výstřížkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková, *Svobodné noviny*, 6. 6. 1946.

²¹⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, dopis adresovaný Carlu Croyovi, Praha, 28. 1. 1944, f. 230.

²¹⁹ Tamtéž, f. 231.

²²⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Františka Zavřela, Praha, 14. 1. 1947, f. 61. Svědku Františka Zavřela údajně Smíchovský udal za jeho nepřátelský postoj k nacismu.

²²¹ NA ČR, fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 850, sign. 207-850-3, zpráva adresovaná Prezidiu zemského úřadu, Praha, 11. 2. 1932.

²²² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

zřejmě už za svého studia v Itálii.²²³ V Československu byl členem okultních společností *Universalia* a *Psyché*.²²⁴ Pro Společnost českých hermetiků *Universalia* také přednášel na různá témata, například o psychologii lóžového okultismu, slovanské či katolické mystice, tajných společnostech, okultismu Josepha de Maistra apod.²²⁵ Kromě překladů hebrejské liturgie, jež uveřejnil v revue *Psyche*, nebo epigramů arabského súfisty Omara Chajjáma, které publikoval v časopise *Logos* roku 1938, však po sobě nezanechal žádné písemné dílo.²²⁶ Měl sice v plánu sepsat dílo většího rozsahu zaměřené na náboženské sekty, ale nepodařilo se mu sehnat sponzora a rodiče jej kvůli jeho dluhům odmítli nadále finančně podporovat.²²⁷

Rozsah vědomostí Jiřího Arvéda Smíchovského byl velmi široký, za což mohl vděčit i své fenomenální paměti, díky které například dokázal citovat dlouhé pasáže z různých literárních děl.²²⁸ „*Byl doma v literatuře všech věků a národů, ve filosofích, v politických naukách, náboženských vědách, v medicíně i ve vědách přírodních, v gastronomii, historii, právech. Byl znám neomylnými citáty a každý se od něho dozvěděl, co vědět potřeboval. Říkalo se mu ‚chodící lexikon‘...*“²²⁹ Rozsáhlé byly i jeho jazykové znalosti. Kromě češtiny a němčiny, jíž uváděl jako svůj mateřský jazyk, ovládal například italštinu, francouzštinu, polštinu, hebrejštinu, latinu a řečtinu, pasivně i angličtinu a rozuměl také srbsky, rusky, a dokonce i maďarsky.²³⁰

Zájem o okultismus sdílel Smíchovský s několika přáteli, které však kromě této záliby spojovala také bohémská povaha. O tom svědčí fakt, že býval velmi častým návštěvníkem pražských vináren a podobných podniků. Tento životní styl s sebou ale nesl také daň v podobě velkých dluhů, které si nadělal v řadě pražských vináren a jež za

²²³ KALÁČ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. 23. 1. 2017. Hergot! Radio Wave. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

²²⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/ 46, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

²²⁵ Archiv Reginalda Kefera, dopis Ladislava Málka, 1970 (opis programu přednášek a cvičení Svobodné školy věd hermetických)

²²⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 264.

²²⁷ Tamtéž.

²²⁸ Tamtéž, s. 262. Údajně z paměti znal i *Božkou komedii* od Dante Aligieriho.

²²⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 194.

²³⁰ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

něj platila jeho matka Růžena Smíchovská. V pražských vinárnách se pak utvořila jakási skupina, jejímž neformálním vůdcem byl právě Smíchovský.²³¹ Mezi její členy patřili především Smíchovského přátelé z Universalie, jimiž byli kabalista František Kabelák (1902-1969), ruský emigrant a báňský inženýr Nikolaj Andrejevič Muchin (1898-1978),²³² již zmiňovaný spisovatel a scénárista Felix de la Cámara (1897-1945),²³³ malíř ukrajinského původu Jiří Wovk (1899-1961),²³⁴ pražský bohém a člen fašistické organizace Vlajka, Jaroslav Slavata, astrolog, fašista a jeden čas i Smíchovského milenec Pravoslav Lexa, a astrolog Jan Hrevuš, původem z Podkarpatské Rusi.²³⁵ Tato skupina se nejčastěji scházela v pražské vinárně U Petříků (dnes U Medvídků) na Perštýně, kde vedli vášnivé debaty a pořádali bouřlivé pitky. Muže spojoval přibližně stejný věk a zájem o okultismus, některé z nich pak také členství ve fašistických organizacích nebo účast v první světové válce. Již zmíněná Ema Tetínková, jež byla zároveň snoubenkou Pravoslava Lexy, popsala ve svém článku s názvem *Zavrženec hvězd?* také tyto Smíchovského akce. „*Ale jaký to byl společník, jak uměl pít! Jak uměl burácet a dovádět na politických schůzích za blahých dob první republiky, jak všechno přezvučel svým hlasem a jak duchaplně ovládal kord vůči klackům, dokud mu jej nevyrazili a on nepráskl do bot jako rozchechtaný kluk!*“²³⁶

Autorka se dále zmínila poněkud expresivním způsobem například i o Smíchovského aktivitách na poli okultismu nebo právě o jeho přátelích. „*Jeho kamarády byli človíčkové nebohatí, nikdo z nich nepřišel dlážděnou cestou jako Arvéd,*

²³¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 262.

²³² DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: Militaria. [online]. 2011. [cit. 10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²³³ Felix de la Cámara alias Felix Ramon Achilles de la Cámara del Campo y del Padrone (občanským jménem Felix Emil Josef Cammra) odvozoval svůj původ od šlechtického španělského rodu. Byl scénáristou, spisovatelem a hermetikem, ale také antisemitou, členem fašistických organizací a kolaborantem s nacisty. Jeho manželkou se stala ruská primabalerína Národního divadla Jelizaveta Nikolská (1904-1955). NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 301-305.

Srov. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 47.

Srov. JŮNA, M.-JŮNA, J. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*, s. 17.

²³⁴ Někdy psán také jako Jurij Vovk, vlastním jménem Georgij Vladimirovič Volkov. Nakreslil věrnou podobiznu Smíchovského, viz přílohy této práce.

²³⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 262.

²³⁶ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřížkový archiv věcí, Praha - výstřížkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. Svobodné noviny, 6. června 1946.

dítě milionů. A přece znali stejné zaklínadlo, jehož vyslovením skutečnost kanceláří, domovů, obchůdků, ulic, upachtěného života stala se prostupnou jako vzduch. Na místě opravdového světa, zapuštěného do stěžejí zeměkoule, pojednou se tu rozkládal svět jiný, převábný, přeštedrý, mnohonásobný, asi jako fata morgana, která v tichosti zmizí. Uzamkli tento svět magickým klíčem jako začarovanou komnatu a náhle seděli buď v Arvédově knihovně nebo ve vinárně U Petříků, všední, nepozoruhodní, obyčejní, nebýti prachu na obuvi, prachu jiného složení, než lze rozvířiti chůzí po této zemi.“²³⁷

J. A. Smíchovský se věnoval zejména studiu hermetismu, později i teurgické praxi. Teurgií, kterou lze označit v podstatě za božskou magii, se hluboce zabýval také hermetik Jan Kefer. Dle již výše zmíněného Františka Kabeláka byl Smíchovský také výborným kabalistou. Očití svědci však potvrdili, že kromě praxe teurgické se Smíchovský zabýval také praxí černomagickou,²³⁸ resp. démonologickou, pod kterou si lze představit pokusy o vyvolávání démonů.²³⁹ Někteří z výše jmenovaných přátel Smíchovského navštěvovali i v rodinném sídle U Zlaté lodě, v jehož renesančním sklepení si vybudoval magickou oratoř. Při seancích, které zde pořádali, se údajně pokoušeli vyvolávat i d'ábla.²⁴⁰ S evokativní magií Smíchovský experimentoval spolu s Felixem de la Cámara.²⁴¹ U těchto démonologických operací ve sklepení domu U Zlaté lodě Smíchovskému kromě F. de la Cámary asistoval také již zmíněný N. A. Muchin.²⁴² Pravoslav Lexa k tomu dodal, že Smíchovský „*vyzkoušel předpisy na zaklínání d'ábla se stejnou zvědavostí jako recepty kuchařské (byl znamenitým kuchařem)*“.²⁴³ Nejčinnější období této skupiny v oblasti praktikování magie bylo

²³⁷ Tamtéž.

²³⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 263-264.

²³⁹ KALAČ, Petr. *Malostranský d'ábel Jiří Arvéd Smíchovský*. 23. 1. 2017. Hergot! Radio Wave. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

Podle Petra Kalače z Dokumentačního centra českého hermetismu mohlo jít v případě Smíchovského a jeho přátel o tzv. zvědnou magii, tedy o evokaci nikoli ze zjištěných důvodů, ale ze zájmu znát odpovědi například na obecné principy fungování světa.

²⁴⁰ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: Militaria. [online]. 2011. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²⁴¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

²⁴² Tamtéž, s. 263. Na základě rozhovorů Fr. Kabeláka s prof. M. Nakonečným.

²⁴³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 194.

v letech 1935-1940.²⁴⁴ Smíchovský tímto, jako ještě mnohokrát ve svém životě, potvrdil, že byl velmi rozporuplnou osobností plnou protikladů. Člověk, který se ještě v polovině 20. let toužil stát knězem, se ve 30. letech ve sklepení svého domu pokoušel vyvolávat d'ábla jako satanista.²⁴⁵ Odtud pravděpodobně pramení jeho již zmíněné přezdívky „malostranský d'ábel“ nebo „novodobý pražský Faust,“ inspirované zřejmě podobností osudu Smíchovského s pověstí o doktoru Faustovi. Smíchovského lze také označit za osobnost s tzv. faustovským komplexem, jelikož i on byl posedlý touhou po absolutním poznání.

Ve 30. letech, po návratu ze zahraničí, bydlel Smíchovský ve zmíněném domě rodičů U Zlaté lodě, kde měl dokonce svůj byt s terasou. V této době pracoval jako advokátní koncipient a vedl velmi bohémský a bonvivánský život, který se nesl v duchu celonočních divokých pitek a bouřlivých debat, jak M. Nakonečnému potvrdil tehdejší Smíchovského přítel František Kabelák, jenž se těchto akcí taktéž účastnil.²⁴⁶ Fr. Kabelák také vzpomínal, jak spolu s N. A. Muchinem navštěvovali Smíchovského v rodinném domě, kde v jeho knihovně vedli mnohahodinové, často celonoční rozhovory.²⁴⁷ V domě U Zlaté lodě se totiž v prostorné samostatné místnosti nacházela i velká knihovna. Stěny této místnosti byly lemovány až po strop regály plnými knih a vzácných spisů z různých oborů. Knihy, zařazené dle jednotlivých kategorií, zde bylo možné vyhledat podle kovových štítků. Značná část knižních titulů se týkala humanitních věd, především filosofie a religionistiky, nejvíce však okultismu. Knihy, které Smíchovský nashromáždil do své knihovny a jejichž počet neustále rostl, získával různě. Z Francie a Itálie, kde jednu dobu pobýval, je například posílal domů ve velkých balících, ale objednával si je i z Německa. Podle vyprávění jeho sestry Blanky Čvančarové domů poslal dokonce jednu bednu knih, jež získal v klášterní knihovně v Itálii za první světové války.²⁴⁸

²⁴⁴ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: Militaria. [online]. 2011. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²⁴⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s 263. Smíchovský vlastnil také dřevěnou sošku d'ábla, přivezenou zřejmě odněkud z Blízkého východu.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 261.

²⁴⁷ Tamtéž, s. 263.

²⁴⁸ Tamtéž, s. 264.

Touha po tom praktikovat magii zjevně neopustila Smíchovského ani později, v době jeho poválečného uvěznění a spolupráce s komunisty. Konfident gestapa Bohumil Siebert, který byl také jako vězeň využíván Zemským odborem bezpečnosti, potvrdil, že černé magii se Smíchovský oddával i po svém poválečném zatčení, a to údajně společně i s tehdejšími důležitými komunistickým funkcionářem Štěpánem Plačkem. Uvedl také dosti kuriozní informaci, že „*Smíchovský po Plačkovi žádal černého psa, kterého chtěl rituálně obětovat, což mu ovšem Plaček neumožnil.*“²⁴⁹

4.3 Manželství

Dne 24. listopadu 1943²⁵⁰ se Jiří Arvéd Smíchovský oženil. Jelikož jsou ale před tímto sňatkem známy pouze jeho homosexuální milostné poměry, lze o jeho sexualitě polemizovat a považovat jeho manželství spíše za formální svazek k zabránění nařčení z homosexuality a vyhnutí se případnému trestu. Jeho manželkou se stala PhDr. Naděžda Nikolajevna Jastrebová-Ragozina. N. Jastrebová se narodila 23. prosince roku 1902²⁵¹ v Petrohradě v Rusku.²⁵² Pocházela z rodiny ruských emigrantů, její otec, univerzitní profesor Nikolaj Vladimírovič Jastrebov (1869-1923), dokonce patřil k širšímu okruhu přátel a známých prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.²⁵³

N. Jastrebová, která byla pravoslavného vyznání, vystudovala gymnázium v Petrohradě, za svého pobytu v Československu pak byla posluchačkou Filosofické

V publikaci *Novodobý český hermetismus* je publikována také fotografie Smíchovského knihovny. Tamtéž, s. 273

²⁴⁹ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček: život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*. Praha 2010, s. 119 (původní zdroj uveden v publikaci: ABS, fond H, a. č. H-205 MV).

²⁵⁰ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II - evidence obyvatelstva. Jiří Arvéd Smíchovský.

²⁵¹ Tamtéž.

V některých pramenech je uveden chybný rok jejího narození – 1904. Viz ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 4.

²⁵² NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II - evidence obyvatelstva. Jiří Arvéd Smíchovský.

²⁵³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, 268.

V akademickém roce 1920/21 na Filosofické fakultě Karlovy univerzity Jastrebov, který byl dříve profesorem na univerzitě v Petrohradu, přednášel například o ruských či bulharských dějinách v ruském jazyce. BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Praha 1998, s. 133.

fakulty Karlovy univerzity v Praze a roku 1925 se stala doktorkou filosofie.²⁵⁴ Následně začala pracovat na Ruské svobodné univerzitě v Praze, poté byla zaměstnána jako odborná pracovnice Národní a univerzitní knihovny (dnes Národní knihovny). Vydala také řadu vědeckých publikací, například monografii o humanitní filosofii T. G. Masaryka.²⁵⁵ Se Smíchovským se seznámila nejspíše za protektorátu na svém pracovišti v Národní a univerzitní knihovně, což dokládá i poválečné prohlášení této instituce, kde je zmíněna informace, že Smíchovský se s Jastrebovou na půdě knihovny často stýkal.²⁵⁶ Do této knihovny byl totiž Smíchovský dosazen nacistickou Bezpečnostní službou jako pozorovatel, jehož oficiální krycí funkcí byla pozice vědeckého zaměstnance.²⁵⁷ Podle výpovědi jeho bývalého milence Pravoslava Lexy Smíchovský udal některé zdejší zaměstnance a jeho manželka, „ruská emigrantka nenávidějící vše české“ mu v tom měla pomáhat.²⁵⁸ Dle Lexy se Smíchovský oženil ze dvou důvodů. Prvním bylo zamaskování jeho homosexuální orientace, kvůli které byl již nacisty vězněn, druhým důvodem byl také ruský původ jeho manželky, který se mu mohl později hodit při případné změně stran.²⁵⁹

Manželé spolu hovořili především francouzsky²⁶⁰ nebo, dle jiné výpovědi Smíchovského, dokonce polsky.²⁶¹ Dle slov Waltera Jacobiho, tehdejšího vedoucího

²⁵⁴ Archiv Univerzity Karlovy, fond Matriky Univerzity Karlovy, inv. č. 6, matrika doktorů Univerzity Karlovy VI., s. 2511.

²⁵⁵ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: Militaria. [online]. 2011. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²⁵⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, prohlášení Národní a univerzitní knihovny, 1947, f. 27.

²⁵⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 58.

²⁵⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 86. Lexovo tvrzení o tom, že svatba proběhla v pravoslavném kostele, se ale nezdá příliš věrohodné nejen proto, že byl Smíchovský katolík, ale především z důvodu, že již v průběhu roku 1942 byla Česká pravoslavná církev v protektorátu zrušena, což platilo včetně zákazu bohoslužeb. JINDRA, Martin. *Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945*. Praha 2015, s. 120.

²⁵⁹ Tamtéž, f. 86. Lexa také uvedl, že když byl Smíchovský dotázán, co bude dělat, jestliže Německo prohraje válku, měl údajně odpovědět: „Dám se ke G.P.U., neboť každý režim potřebuje lidi mého druhu. Zním poměry a osobnosti, takže v každém režimu mohu si zbudovat existenci.“ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 206.

²⁶⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, dodatek k výpovědi J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 67.

pražské SD, Sicherheitsdienst dokonce pomohl odstranit Smíchovskému dále nespécifikované „byrokratické překážky“ jeho sňatku s Jastrebovou, jelikož si od tohoto manželství sliboval, že se Smíchovský začne chovat a vystupovat poněkud seriózněji („*Normalisierung und Seriösisierung des S.*“).²⁶² Možnou překážkou sňatku mohl být například ruský původ Naděždy Jastrebové nebo vědomí úřadů o Smíchovského homosexuálních aférách. Smíchovský však naopak tvrdil, že Sicherheitsdienst jeho sňatku nepřál, že se oženil „*proti jeho vůli*“ a jediný člen SD, jenž mu tehdy ke svatbě pogrataloval, byl Martin Wolf.²⁶³

Podle Smíchovského sestry Blanky Čvančarové nebylo jeho manželství s Naděždou Jastrebovou šťastné,²⁶⁴ manželé spolu nežili v jedné domácnosti a N. Jastrebová tuto skutečnost nesla velmi těžce.²⁶⁵ S manželkou krátce po svatbě bydlel v Jičínské ulici č. 8, poté se ale vrátil zpátky do domu rodičů U Zlaté lodě, do svého mládeneckého „*červeného pokoje.*“²⁶⁶ Pravoslav Lexa jako bývalý Smíchovského mileneček evidentně nechoval k jeho nové choti přílišné sympatie, jak lze vyčíst také z jeho poválečného svědectví, v němž jejich manželství taktéž označil za nešťastné. Sdílel například, že Jastrebová se svou tchyní měly velmi negativní vztah (údajně se přímo „*nenáviděly*“) nebo že novomanželka si měla stěžovat, že „*Smíchovský se o ni nestará, nechodí vůbec domů, manželských povinností nekoná, nedává jí peněz a stravuje se u své matky.*“²⁶⁷

Bezdětné manželství, uzavřené zřejmě z rozumu, však nemělo dlouhého trvání, jelikož v květnu roku 1945 byla Naděžda Jastrebová dle M. Nakonečného údajně prostřednictvím NKVD deportována do Sovětského svazu,²⁶⁸ odkud se měla vrátit až

²⁶¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 253.

²⁶² Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 114.

²⁶³ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 72.

²⁶⁴ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

²⁶⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 268.

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 202-203.

²⁶⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 268; Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

roku 1952 do tehdejší Německé demokratické republiky (NDR).²⁶⁹ Zde byla dle M. Nakonečného patrně ve službách sovětské tajné služby, pozdější KGB.²⁷⁰ Její osud je dále neznámý, pouze později, po letech, se skutečně z NDR ozvala Smíchovského sestře Blance Čvančarové.²⁷¹ Touto dobou byl už ale J. A. Smíchovský po smrti.

Žádost Smíchovského o upuštění od výkonu trestu za účelem odsunu do Německa, která je součástí jeho trestního spisu, však potvrzuje spíše domněnku, že se jeho žena vyskytovala v Německu již bezprostředně po válce. J. A. Smíchovský totiž v žádosti o odsun uvedl, že jeho žena byla do Německa odsunuta již v červnu roku 1945, a to do sovětského okupačního pásma. I když napsal, že její nynější adresu nezná, jako její poslední známé bydliště uvedl Budyšín v Sasku.²⁷² Nicméně je také možné, že se tímto způsobem pouze pokoušel využít příležitosti (v poválečném zmatku bylo zřejmě velmi složité ověřit, zda se daná osoba v Německu skutečně nachází) a dostat se tak na svobodu. Zvláštní je však také informace z trestního spisu J. A. Smíchovského, kde je v seznamu přijaté pošty poznámka, že v letech 1948 a 1949, kdy byl již vězněn na Borech, dostal několik dopisů od „ženy“, tedy zřejmě myšleno manželky, a sám jí také několik dopisů dle tohoto pramene odeslal.²⁷³

O Jiřím Arvédu Smíchovském je ale také známo, že udržoval několik homosexuálních poměrů. Podle M. Nakonečného, který četl Smíchovského osobní korespondenci, je zřejmé, že J. A. Smíchovský měl homosexuální aféru už v období svého dospívání během jednoho ze svých pobytů v Itálii. Podle dopisu zde měl být jeho první homosexuální známostí neznámý kněz. Dle této korespondence z Itálie, v níž rodiče oslovoval „*carissimi*“,²⁷⁴ se jim svým s tímto faktem svěřil a psal také

²⁶⁹ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: Militaria. [online]. 2011. [cit. 10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>.

Podle tohoto zdroje byla N. Jastrebová v SSSR odvezena přímo do gulagu.

²⁷⁰ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

²⁷¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 268.

²⁷² ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, žádost o odsun do Německa, nedatováno.

²⁷³ Tamtéž, seznam odeslané a přijaté korespondence.

²⁷⁴ V překladu „*milovaní*“ či „*drazí*“.

M. Nakonečný, který osobní korespondenci Smíchovského četl, hovoří o tom, že dopisy adresované rodině dokazují jeho „*hluboké duchovní založení*.“ Popisoval v nich krásu Říma a Florencie nebo proslil

o pokusech vyhledat pomoc různých lékařů, kteří mu měli s tímto stavem pomoci, i o depresích, které ho sužovaly. Několik homosexuálních afér prožil Smíchovský také v Praze, ty sice byly utajeny, nicméně se zachovaly v policejních záznamech.²⁷⁵

Homosexuální poměr udržoval Smíchovský také s českým okultistou a fašistou Pravoslavem Lexou, který patřil do úzkého okruhu přátel, s nimiž Smíchovský navštěvoval pražské vinárny a pořádal divoké pitky.²⁷⁶ P. Lexa byl později v období protektorátu zatčen a vyslýchán, stejně jako jeho tehdejší snoubenka, spisovatelka Ema Marie Tetínková. Ze svého i snoubenčina udání obvinil po válce právě J. A. Smíchovského, proti kterému velmi ostře vypovídal u mimořádného lidového soudu.²⁷⁷ Za druhé světové války pak měl Smíchovský poměr s jistým německým vojákem Hlavou, s nímž se tajně scházel v pronajatém bytě blízko Loretánského náměstí. Další homosexuální poměry udržoval také s několika dalšími členy SD i gestapa,²⁷⁸ což bylo zřejmě jedním z důvodů jeho zatčení za protektorátu, jak je v práci dále popsáno.

4.4 Období protektorátu Čechy a Morava

Po mobilizaci československé armády v září 1938 dle své výpovědi Jiří Arvéd Smíchovský zamýšlel odcestovat zpět do Říma, kde se chtěl vrátit ke své předešlé práci v italské „*cizinecké sekci politické policie*.“ Cestu však údajně odložil kvůli jakési nabídce zpravodajské služby na Dálném východě²⁷⁹ a následně byl mobilizován a dobu od 26. září do 12. prosince 1938 strávil v Podkarpatské Rusi v Mukačevu, kam byl přidělen jako československý důstojník v hodnosti podporučíka jezdeckva v záloze

o zaslání románu Julia Zeyera *Jan Maria Plojhar*, jelikož „*je psán překrásnou češtinou*.“ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265.

²⁷⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265.

²⁷⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 265.

²⁷⁷ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 199-200.

²⁷⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 347.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 198 a f. 200.

²⁷⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 60.

(dragounský pluk č. 10).²⁸⁰ Později se měl ve fašistickém průvodu zúčastnit také manifestace proti důsledkům mnichovské dohody a ztrátě pohraničních oblastí a přitom mávat francouzskou státní vlajkou.²⁸¹ Zároveň ale také jako vedoucí fašistické úderné skupiny zaútočil na dnes již neexistující vinohradskou synagogu. Policejní zpráva jako důvod Smíchovského činu uvádí, že se chtěl patrně zmocnit cenných knih, které se v budově nacházely,²⁸² konkrétně vzácných kabalistických spisů, jež vlastnil tamní rabín.²⁸³ Dále stál také v čele dalšího útoku fašistů, respektive pokusu o obsazení sociálně-demokratického Lidového domu v Hybernské ulici v Praze.²⁸⁴

Spolupráce J. A. Smíchovského s nacistickými složkami začala prokazatelně již od vyhlášení protektorátu Čechy a Morava v březnu roku 1939. Od této doby se však výrazně liší informace uváděné v dostupných pramenech, tedy konkrétně poválečné výpovědi klíčových svědků a výpovědi samotného Smíchovského. Celou věc by nejvíce pomohly objasnit dokumenty přímo z období let 1939-1945, například často zmiňované Smíchovského posudky pro SD o konkrétních osobách či spolcích. Tyto materiály se však až na několik dostupných archiválií zřejmě nedochovaly, nepracovalo se s nimi například ani u poválečného soudního procesu se Smíchovským. Ten sám tvrdil, že mnoho materiálů bylo SD zničeno už v dubnu 1945.²⁸⁵

Podle výpovědi Smíchovského dne 17. března²⁸⁶ 1939, tedy pouhý den po vyhlášení protektorátu Čechy a Morava, byl v domě U Zlaté lodě zatčen dvěma

²⁸⁰ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) - Jiří Arvéd Smíchovský.

Když se Smíchovský po vyhlášení mobilizace chystal odjet na Podkarpatskou Rus, zavolal ještě v noci tehdejšímu generálu Radolu Gajdovi, kterému měl sdělit následující: „*S Bohem, pane generále, já jsem na nádraží a odjíždím jako poručík na Podkarpatskou Rus.*“ SOA, Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Radoly Gajdy – hlavní přelíčení, 30. 4. 1947, f. 262.

²⁸¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 195.

²⁸² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265.

²⁸³ KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 135.

²⁸⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265.

²⁸⁵ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, výpověď J. A. Smíchovského.

²⁸⁶ V jiné výpovědi Smíchovský uvedl, že toto zadržení se odehrálo 16. března v jeho malostranském bytě. Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

německými policisty v civilu a odveden k výslechu do sídla policie v Praze na Perštýně. Zhruba osmihodinový výslech se dle Smíchovského slov týkal především jeho domnělého členství v lóži svobodných zednářů, vojenské dezerce za první světové války, a také toho, že se jako Němec (vždy se totiž hlásil k německé národnosti) účastnil zpravodajské činnosti pro Itálii.²⁸⁷ Dále měl být také vyslýchán kvůli stykům s generálem Radolou Gajdou a dalšími tehdejšími politickými činiteli, taktéž pro svou homosexuální orientaci apod.²⁸⁸ U výslechu mu údajně hrozilo uvěznění pro jeho již zmíněnou dezerci, jelikož mu mělo být řečeno, že dle zákona možnost promlčení tohoto trestného činu v říši neexistuje.²⁸⁹ Výsledkem pak byla nabídka, aby začal pracovat pro nacistickou zpravodajskou službu, jelikož jedině tak mohl dle svých slov odčinit výše jmenované skutky, jichž se „*jako Němec dopustil proti německé říši*.“²⁹⁰

Následující den byl Smíchovský dle svého tvrzení pozván do hotelu Wilson, kde mu bylo nabídnuto stát se „*vědeckým spolupracovníkem říšské policie*“ (pokud chce zůstat v Praze). Údajně mu bylo přislíbeno, že jeho spolupráce bude probíhat pouze na rovině vědecko-teoretické a na oplátku bude uchráněn před jinými říšskými orgány, které by jej chtěly stíhat pro jeho výše zmíněná obvinění.²⁹¹ Nakonec mu mělo být dáno na výběr buď vykonávat zpravodajskou činnost pro říšské orgány, nebo být souzen. Smíchovský si tedy vybral první možnost a poté mu mělo být sděleno, že bude přidělen k Sicherheitsdienst (SD), tedy Bezpečnostní službě, tehdy v protektorátu vedené Horstem Böhmem (1909-1945).²⁹²

²⁸⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 5.

Smíchovský údajně svou zpravodajskou činnost snažil popřít, ale nacisté disponovali písemnými důkazy. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

²⁸⁸ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 5.

²⁸⁹ Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 5.

²⁹⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

²⁹¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 5-6.

²⁹² Tamtéž, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 60.

Poválečný mimořádný lidový soud však výpovědi Smíchovského o nuceném vstupu k SD neuvěřil, naopak vzal v potaz výpověď vedoucího Leitabschnittu SD v Praze Waltera Jacobiho, který uvedl, že Smíchovský již krátce po začátku okupace poskytl své služby SD zcela vědomě a svobodně. Dle Jacobiho totiž Bezpečnostní služba měla zájem získat osoby, které se ke spolupráci rozhodly dobrovolně, nikoliv pod nátlakem. Dle soudu také v roce 1939 Smíchovský nebyl tak důležitým zpravodajcem, aby se jej nacisté bezprostředně po začátku okupace země snažili získat do svých služeb.²⁹³ Smíchovského výpověď o březnovém zatčení sice potvrdil svědek Lev Drnovský, ale ten zároveň uvedl, že bližší důvody tohoto zatčení nezná, pouze se později doslechl, že v jeho případě snad panovalo podezření z „*protiněmecké činnosti*“.²⁹⁴ Podle W. Jacobiho Smíchovský byl zároveň jedním z výkonných spolupracovníků Bezpečnostní služby.²⁹⁵

Je faktem, že SD či gestapo využívaly služeb českých fašistů a tito pak měli velký význam právě jako konfidenti nacistických orgánů.²⁹⁶ Otázkou ovšem je, zda byl Smíchovský, jak on sám uvedl ve své poválečné výpovědi, opravdu ke konfidentské činnosti zpočátku přinucen, nebo je tvrzení o nedobrovolnosti pouze jeho snahou o snížení míry zodpovědnosti za pozdější činy, které v rámci spolupráce s SD spáchal.²⁹⁷

²⁹³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 272.

Srov. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 55.

Walter Jacobi shrnul Smíchovského situaci na začátku okupace následovně – byl nezaměstnaný, bydlel u své matky a oddával se pouze studiu a milostným aférám. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 111.

Pravoslav Lexa sesbíral a ve svém svědectví uvedl výroky, které měl údajně před svědky pronést J. A. Smíchovský na adresu své služby u SD: „*Plavu jako korek – vždycky navrch. Jsem vždycky s těmi, kdo vládnou. Poznal jsem, že neumím být pánem, ale služebníkem. Mým heslem je heslo Jana Lucemburského: Ich Dien! Sloužím každému.*“ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 206.

²⁹⁴ Tamtéž, výpověď Lva Drnovského – hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 263.

²⁹⁵ Tamtéž, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. května 1947, f. 272.

²⁹⁶ GRUNTOVÁ, Jitka -VAŠEK, František. *Málo známé zločiny – SD ve východních Čechách*, s. 89.

²⁹⁷ Pravoslav Lexa ve svém svědectví uvedl, že Smíchovský v roce 1939 dlouho přemýšlel nad tím, zda má vstoupit do nacistických služeb. Své rozhodnutí pro vstup údajně vysvětloval příležitostí kariérního vzestupu a také možností pomáhat ze své pozice Čechům. Následně ale svého postavení vůči lidem spíše

4.4.1 Činnost v Bezpečnostní službě

I když Smíchovský, jak bylo výše uvedeno, tvrdil, že jeho spolupráce s SD byla vynucená, z následného vyličení jeho práce pro tuto instituci vyznívá spíše opak. Ve své poválečné výpovědi si překvapivě dosti sebevědomě přiznal mnoho méně i více důležitých funkcí v rámci SD. Dnes už je ale zřejmě nezjistitelné, kterou konkrétní pozici v rámci Bezpečnostní služby opravdu zastával. Proti tvrzení Smíchovského se po válce ohradil tehdejší vedoucí Leitabschnittu SD v Praze, Walter Jacobi, jehož výpověď v konfrontaci s výpovědí Smíchovského v této podkapitole také uvádím.

Po okupaci Smíchovský začal používat poněmčenou verzi svého jména, Georg Arwed Smichowski²⁹⁸ a získal také říšskoněmeckou státní příslušnost. Dle svého tvrzení byl zprvu nápomocen při organizaci vznikajícího pražského Leitabschnittu (hlavní úřadovny) SD, přičemž sám uvedl, že byl velmi potřebným již při jeho vytváření. Jeho pozice v rámci SD se ale v průběhu času několikrát změnila.²⁹⁹

J. A. Smíchovský vypověděl, že zpočátku začal pracovat v informační kanceláři v ulici Na Struze 3, kterou vedli JUDr. Brass a JUDr. Blaschek, jímž měl být k dispozici. JUDr. Brass později zaměstnanec Úřadu říšského protektora, byl dle Dalibora Státníka „*pozoruhodnou postavou*“ z oblasti zpravodajství a jeho informační kancelář (*Prager Zeitungsdiens*t) byla rozdělena na českou a německou sekci.³⁰⁰ Podle Smíchovského byla Brassova kancelář zpočátku jedním z prvních pilířů ustavující se SD v protektorátu, krátce poté však Brass i Blaschek přerušili s SD spojení a vytvořili rozsáhlou „*informační síť, výhradně v zájmu poslance K. H. Franka.*“³⁰¹

zneužíval SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 195.

²⁹⁸ V textu je pro přehlednost a jednotnost použita česká verze jeho jména, tedy Jiří Arvéd Smíchovský.

²⁹⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. 1. 1947, s. 55.

³⁰⁰ STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19.

Kancelář byla v provozu již od roku 1937 a za jejím vznikem stála SdP. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 186.

Českou část kanceláře vedl konfident František Kouřil. ABS Praha, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 9-10.

³⁰¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 8.

Úkolem Smíchovského bylo dle jeho slov ze zákulisí informovat SD o činnosti této organizace, a to jak o německých, tak českých zaměstnancích nebo dále například o obsahu Frankových příkazů.³⁰² Údajně mu bylo nařízeno udržovat dozor nad oběma sekcemi kanceláře, kam docházel dvakrát týdně, vytvořil také kartotéku jejich spolupracovníků³⁰³ „a měl informovat pravidelně SD o její činnosti, protože ta nelibě nesla samostatnou zpravodajskou aktivitu ‚Černínského‘ paláce, sídla Úřadu říšského protektora, což tato kancelář do jisté míry naplňovala.“³⁰⁴ Tato kancelář získávala informace především od českých fašistů a mezi aktivní spolupracovníky se dle Jiřího Padevěta řadili například Harry Jelínek, Vladimír Břetenář, Hugo Tuskány nebo právě Jiří Arvéd Smíchovský.³⁰⁵ Nabízí se tedy otázka, zda byl Smíchovský pouze jedním z řadových konfidentů, nebo byl skutečně pověřen SD výše zmíněným úkolem jakési dozorní funkce. Brassova kancelář byla rozpuštěna v létě 1940 a JUDr. Brass byl téhož roku zatčen a poslán do koncentračního tábora mimo jiné za zpronevěru.³⁰⁶

Smíchovského prvním úkolem pro Brassovu kancelář bylo sepsat detailní posudek o generálu Radolu Gajdovi zaměřený na jeho politické názory i osobní vztahy a tento odevzdat do týdne JUDr. Brassovi nebo JUDr. Blaschekovi.³⁰⁷ Z příkazu SD se pak měl i nadále s Gajdou stýkat, sledovat jeho činnost a psát o něm pravidelná hlášení. K tomu po válce uvedl, že Gajda věděl o jeho členství v SD a na základě jejich dohody i to, co o něm píše do těchto zpráv.³⁰⁸ R. Gajda u poválečného soudu tuto výpověď skutečně potvrdil. Věděl přímo od Smíchovského, že byl na něj nasazen, přičemž jej Smíchovský dokonce i několikrát varoval, aby byl opatrnější. „*Musím říci, že*

V pramenech je proto Brassova kancelář označována například také jako „Frankova zpravodajská organizace.“ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947.

³⁰² Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 250.

³⁰³ ABS Praha, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 8-9.

Smíchovský pracovní výsledky obou oddělení označil za „*minimální a nespolehlivé*.“ Tamtéž, s. 10.

³⁰⁴ STÁTNÍK, D. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19.

³⁰⁵ PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 186.

³⁰⁶ STÁTNÍK, D. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19.

³⁰⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 6.

³⁰⁸ Tamtéž, s. 22-23.

obžalovaný mně nikdy osobně neublížil, přesto, že jsem s ním mluvil někdy drsně a nikdy jsem se netajil svým názorem, že to Němci prohrají.“³⁰⁹ Už v dubnu 1939 vypracoval Smíchovský také posudek o československé mládeži se zřetelem k jejím organizacím a politickému smýšlení, čítající okolo 300 stran.³¹⁰ Později vytvořil také obsáhlou detailní kartotéku organizací čs. mládeže, jelikož zpočátku okupace byla podle něj pozornost SD zaměřena nejvíce právě na mládež, její organizace (například Sokol) a české spolky obecně.³¹¹ V následujících týdnech po okupaci byl pověřen zpracováním různých posudků a pojednání týkajících se především důležitých politických a kulturních organizací bývalého Československa a také významných osobností českého veřejného života. Ze začátku byl před každým přiděleným úkolem vyžadován nejprve jeho souhlas, později už mu byly úkoly včetně přesného časového termínu odevzdání rovnou nařizovány.³¹²

Od léta 1940 Smíchovský působil v tzv. Blockstelle (pomocné úřadovně), sídlící ve druhém patře budovy bývalé České tiskové kanceláře (ČTK) v tehdejší Lützowově, později Beethovenově, dnes Opletalově ulici.³¹³ Nacistická Bezpečnostní služba v Praze byla totiž složena z několika tzv. blokových úřadoven podřízených přímo vedení SD.³¹⁴ Tuto úřadovnu vedl Leopold Uebelacker (či Übelacker), který podle Dalibora Státníka „sehrál závažnou roli v životech mnoha českých konfidentů.“ Uebelackerova kancelář existovala pod záštitou tiskové agentury *Deutscher Nachrichtendienst*,³¹⁵ vedené

³⁰⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Radoly Gajdy – hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 262-263.

³¹⁰ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, Praha, 29. 4. 1947, f. 250.

³¹¹ Tamtéž, f. 250 Srov. ABS, fond odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 17-18.

Základ této kartotéky tvořily spisy, jež Smíchovskému dodávaly Zemské úřady v Praze a Brně, a dále dokumenty ministerstva vnitra, zdravotnictví a tělesné výchovy (tehdy ministerstvo sociální a zdravotní správy). ABS, fond odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 18.

³¹² Tamtéž, s. 7.

³¹³ Lützowova ul. do roku 1940, Beethovenova v letech 1940 a 1945. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 216.

³¹⁴ STÁTNÍK, D. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 17.

³¹⁵ Tamtéž.

šéfredaktorem Karlem Ansorgem,³¹⁶ a scházely se v ní fašistické skupiny, přičemž „*nechyběli ani notoričtí zločinci a psychopati.*“³¹⁷ Konfidenty této služebny byli totiž většinou bývalí členové Národní obce fašistické, pocházející z nižších vrstev, a Blockstelle byla podle Smíchovského „*až do neúnosnosti zamořena odpadem českých pravicových stran.*“³¹⁸ Nacisté totiž chtěli využít Uebelackerovy široké sítě kontaktů s cílem navázat spolupráci s vybranými Čechy, kteří byli nakloněni německé okupační moci a ochotni s ní spolupracovat. Sám Uebelacker se pak v Blockstelle obklopoval téměř výhradně českými fašisty, což mu mělo být z vyšších míst vyčítáno.³¹⁹ Sám Smíchovský se s ním stýkal už ve 30. letech³²⁰ a uvedl také, že to byl právě Uebelacker, kdo se za něj v roce 1939 u SD zaručil. Zároveň však Uebelackera označil za úplatného a výstředně se chovajícího alkoholika, který měl v SD problémy.³²¹ Hlavní cíl jeho Blockstelle spočíval podle Smíchovského především ve sledování činnosti Národního souručenství (NS), jejího ústředního sekretariátu i všech jeho dalších sekcí a příslušníků.³²² Zároveň se zde řešila i vojenská agenda, a to konkrétně problematika legionářů a postupu proti nim. Za tímto účelem Blockstelle spolupracovala i s některými čs. vojenskými představiteli, jako byl například gen. Otto Bláha.³²³

V létě 1940 bylo Smíchovskému údajně nařízeno „*převzít kontrolu Uebelackerovy ‚Blockstelle,‘ spolupracovati v ní a podati o jejím stavu, po stránce věcného pracovního rozvrhu, i co do otázek personálních, vyčerpávající zprávu šéfovi*

³¹⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 15.

³¹⁷ Tamtéž, s. 21.

³¹⁸ Tamtéž, s. 20.

³¹⁹ Tamtéž, s. 12 a 17.

³²⁰ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25, zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně, Brno, 30. 10. 1935. L. Uebelacker je zde označen jako tzv. „*hakenkreuzler.*“

Také Pravoslav Lexa uvedl domněnku, že Smíchovský pro Německo pracoval již před válkou, a to právě na základě jeho přátelství s Uebelackerem, v jehož společnosti Smíchovský navštěvoval pražský Německý dům. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, s.195.

³²¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 15-16.

³²² Tamtéž, s. 17.

³²³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 251.

SD.“³²⁴ Následně vysvětlil, že sice nad Blockstelle převzal dozor, ale Uebelacker o jeho dozorcí funkci neměl tušení, a tudíž byl Smíchovský formálně stále jeho podřízeným. O fungování Blockstelle následně sepsal zprávu.³²⁵ Úřadovnu poslední měsíce před jejím zrušením Smíchovský dle svých slov vedl téměř sám, jelikož Uebelacker do práce chodil jen zřídka. Této příležitosti prý využil k „odčištění“ kanceláře od nejkompromitovanějších českých konfidentů, kteří byli posléze zatčeni právě na základě Smíchovského hlášení pro SD.³²⁶ Sám měl v rámci Blockstelle i skupinu svých informátorů, například Jiřího Padiora (či Padyora).³²⁷ Ke Smíchovského úkolům totiž údajně mimo jiné patřilo „získávati konfidenty a zpracovávati materiál jimi dodaný,“ což vykonával až do svého prvního zatčení v srpnu 1941.³²⁸ Zatvrzele však popíral, že byl on sám byl pouze agentem využívaným k primární „výzvědné činnosti.“³²⁹ To, že by byl Smíchovský pověřen vedením této úřadovny, však odmítl bývalý vedoucí pražského SD Walter Jacobi.³³⁰ Definování Smíchovského pozice v SD je proto velmi složité, jelikož si neodporuje pouze s tvrzením Waltera Jacobiho, ale místy se liší i informace v rámci jeho vlastních výpovědí.

Jako příklad uvádím následující popis jeho pracovní pozice. Nejprve, jak sám uvedl, měl být Smíchovský v rámci SD ve funkci tzv. čestného spolupracovníka („*ehrenamtlicher Mitarbeiter*“), v níž nepobíral plat, ale pouze občasné finanční odměny za pravidelné denní zprávy, zprávy o náladách („*Stimmungs und Tagesberichte*“)³³¹ a případně také za různé příležitostné úkony. Po konferenci

³²⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 18.

³²⁵ Tamtéž, s. 19.

³²⁶ Tamtéž, s. 33.

³²⁷ Tamtéž, s. 31.

³²⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 250 a f. 253.

Sám o sobě ovšem sdělil, že informace jím podávané „*byly s hlediska zpravodajského naprosto přesné.*“ Tamtéž, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 272.

³²⁹ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 16-17.

³³⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946. f. 115.

³³¹ Ze Smíchovského zpráv pro SD se zachoval například jeho dvoustránkový posudek pro SD z 30. května 1939. Text informuje o atmosféře mezi obyvateli Prahy po začátku okupace. Smíchovský v něm jednotlivě popisuje nálady v různých kruzích obyvatel, například v úředních a vojenských, ale také

německých bezplatných pracovníků SD v pražském Německém domě, které se Smíchovský účastnil, mu však dle jeho slov bylo tehdejším vedoucím Leiabschnittu SD Horstem Böhmem řečeno, že pro něj osobně nově vydané pracovní směrnice pro spolupracovníky SD neplatí, „*ježto mám svoji minulost odčiniti zvláště horlivou službou a věnovati tudíž této svůj veškerý čas a všechny síly, tak jako bych byl výlučně jen zaměstnancem SD (hauptamtlich tätig)*.“³³² Jeho tvrzení se ale například v konfrontaci s výpovědí Waltera Jacobiho, kterou uvádím na konci této podkapitoly, zdají velmi nevěrohodná a přehnaná. Tím spíše, že dále uvedl, že sice nedostával pravidelný fixní plat, ale jako kompenzaci za své služby pro SD si mohl vyžádat libovolnou finanční částku. Této možnosti prý ale nikdy nevyužil, jelikož byl tehdy dle svých slov dostatečně finančně zabezpečený.³³³ Ve světle faktu, že byl v roce 1944 zatčen za krádež a zpronevěru, zní tato informace ale také poněkud nevěrohodně. Ve své funkci mohl údajně také nahlížet například přímo do registru SD nebo do seznamu spolupracovníků aj.³³⁴ Fašista a konfident SD Roman Procházka o Smíchovském v této souvislosti sdělil, že „*byl fašistický fanatik a byl považován za pohlavně úchylného. Dr. Smíchovský podával zprávy z prostředí, ke kterému byl vždy speciálně úkolován. Byl to člověk, který pracoval výhradně ze ziskuchtivosti, tedy za peníze. Byl to člověk, který se ničeho neštítel a šel, jak se říká ‚přes mrtvoly‘. Pamatuji si také, že podával zprávy*

u židovského obyvatelstva či střední a nejnižší třídy. NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, kart. 177, inv. č. 2741, sign. 109-14/44, zpráva o náladě českých Pražanů od doby okupace, 30. 3. 1939.

³³² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 7-8.

³³³ Tamtéž, s. 8.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 250.

S tímto tvrzením však nesouhlasí výpověď Pravoslava Lexy, který ve svém svědectví uvedl, že Smíchovský si kvůli svému nákladnému životnímu stylu nadělal mnoho dluhů, z nichž některé mu odmítala platit i jeho matka, která svého syna jinak finančně podporovala. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 194.

³³⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 8.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 250. V této výpovědi před MLS Smíchovský upřesnil, že přibližně do konce roku 1939 nepobíral mzdu, neboť sám stál o to, aby byl pouze „*ehrliche amtrliche Arbeiter*.“

*z prostředí opozice Gajdovy fašistické strany (...). Již za doby okupace se o Dr. Smíchovském mezi fašisty hovořilo o tom, že spousta lidí má na svědomí.*³³⁵

L. Uebelacker byl na konci roku 1940 zatčen, poslán do koncentračního tábora a jeho Blockstelle byla následně zlikvidována.³³⁶ Po zrušení této úřadovny byla Smíchovskému dle jeho výpovědi sdělena změna jeho pracovního poměru, dle které se měl stát řádným zaměstnancem SD na plný úvazek jako tzv. „*hauptamtlich Angestellter*“,“ aniž by se jej kdokoli zeptal. Důvodem bylo údajně to, že měl narukovat do války, kvůli jeho proběhlé naturalizaci a udělenému říšskému občanství, ale berlínský hlavní úřad SD pro něj z důvodu nepostradatelnosti („*Unabkömmlichkeitstellung*“) zařídil výjimku z této vojenské povinnosti. Ve své nové pozici stálého zaměstnance dostával měsíční mzdu 650 říšských marek³³⁷ a byla mu nově přidělena pracovna ve druhém patře Petschkovy vily.³³⁸ Při hlavním přelíčení mimořádného lidového soudu ale Smíchovský tvrdil, že řádným placeným zaměstnancem (úředníkem) se stal už na konci roku 1939 na základě již výše zmíněného rozkazu Horsta Böhmeho.³³⁹

³³⁵ ABS, fond Stíhání nacistických válečných zločinců, sign. 325-112-4, výpověď Romana Procházky, Praha, 14. 6. 1966, s. 120-121.

³³⁶ Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 39.

³³⁷ Tamtéž, s. 40.

V jiné výpovědi uvedl, že plat 650 říšských marek začal pobírat už po přeřazení do Uebelackerovy Blockstelle, k čemuž navíc poněkud neskromně uvedl: „*Od Itálie jsem dostával víc.*“ (jako italský zpravodajec totiž údajně dostával vyšší plat než od nacistů). SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 250.

³³⁸ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 40.

Bylo mu údajně také slíbeno, pokud by prokázal, že je politicky spolehlivý, i přijetí do SS. Navíc se po absolvování tzv. *SS Führerschule* měl oficiálně stát úředníkem SD. Tento slib mu však už poté nebyl nikdy zopakován ani naplněn. Tamtéž.

Protižidovský a protizednářský referát, kde Smíchovský pracoval, se nacházel v pražském Daňkově paláci. *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [online]. [cit.20.03.2017]. Dostupné z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

³³⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 252.

Srov. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 12. 3. 1946, s. 17.

Současně pak pracoval v židovském referátu v Leitabschnittu SD v Lützowově (Beethovenově) ulici jako odborník v židovských otázkách. Na tuto práci byl dobře připraven, jelikož již předtím sbíral různé dokumenty na toto téma. V rámci této služby například vypracoval určitý počet studií o vztazích Čechů k Židům, které měly být zasílány přímo do Berlína. Práce zde však byly spíše kritizovány pro „*přílišnou objektivitu*.“ Smíchovský totiž údajně Židům nechtěl ztěžovat již tak složitou situaci, jelikož k nim měl dle svých slov „*daleko kladnější poměr, než-li např. k Čechům*.“ Často také ještě před válkou trávil čas v knihovně Židovské náboženské obce, kde studoval knihy, a mezi Židy měl i známé – například svého spolužáka z gymnázia, rabína Eliase Jakobowicze (knihovníka Židovské náboženské obce), nebo sionistu Moritze Rubinsteina, již mu v této oblasti radili. Měl také od SD povoleno se s Židy stýkat a spolupracoval i s židovským informátorem, agentem Krausem, jenž mu dodával zprávy z židovských kruhů.³⁴⁰ Také podle Pravoslava Lexy se Smíchovský už v meziválečném období často setkával s Židy a „*téměř bydlil v židovské knihovně a synagogách. Ovládal hebrejštinu a židovský nábož. rituál*.“³⁴¹ Někdy v době práce pro židovský referát pak začal Smíchovský dle svých slov působit také v protizednářském oddělení, o němž se blíže zmiňuji v podkapitole *Golem, metla Čechů*.

V lednu 1941 byl dle své výpovědi pověřen určitým dozorem nad *Národní radou československou*, který spočíval také v provedení detailní revize veškeré dokumentace ve spisovně Národní rady a vypracování elaborátu o jejím vlivu na český národ,

³⁴⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 34-35 a 38.

Z výpovědi Smíchovského se však nelze ubránit dojmu, že toto povolení být v úzkém kontaktu s židovským obyvatelstvem, vyznívá spíše jako příkaz SD k pozorování nálad a získávání informací z židovských kruhů. Na druhou stranu Smíchovský uvedl, že v roce 1940 padělal s JUDr. Maxmilianem Passerem, taktéž Uebelackerovým spolupracovníkem z Blockstelle, doklady Passerových židovských příbuzných, mezi nimi i rodný list spisovatelky Passerové-Geschmayové). Tamtéž, s. 15-16.

Na druhou stranu se Smíchovský, přestože jeho osobní náklonnost k Židům a židovské kultuře lze považovat za věrohodnou, také vyjádřil v tom smyslu, že mu ani toto přesvědčení „*nebránilo dodávati občas Gajdovi a jeho tiskovinám protižidovské argumenty*.“ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, Praha, 12. 3. 1946, s. 11.

Dle Pravoslava Lexy měl Smíchovský později v reakci na otázky o blížícím se konci války pronést větu: „*Nemám strach, židi mi slíbili beztrestnost*.“ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 206.

³⁴¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 193.

na jehož podkladě mělo být rozhodnuto, jestli je tato instituce vhodná k potenciální spolupráci s tehdejšími režimem, či nikoli. Za tímto účelem mu byl umožněn volný vstup jak do registratury NRČ, tak do zdejších kanceláří ve Valentinské ulici. Smíchovský se opět hájil tím, že závěry jeho zprávy o NRČ byly spíše historického rázu, význam instituce schválně bagatelizoval a že před německými úředníky ukryl či odstranil některé zvláště citlivé dokumenty. Opět však nezapomněl dodat, že i přes „úmyslně nesprávné závěry“ byl jeho posudek „skutečně hodnotný,“ vedení se s ním však nespokojilo a Smíchovský byl údajně donucen závěry přepracovat ke spokojenosti SD. Jeho dalším úkolem bylo podávat zprávy o tamním dění, osobách apod. Nakonec bylo Smíchovskému nařízeno vejít do osobního styku také s politikem prof. Janem Kaprasem, bývalým předsedou NRČ, sledovat jeho činnost a vyhotovit posudek o jeho životě a politické činnosti (včetně informací o jeho zednářské minulosti).³⁴² Smíchovský však sdělil, že s tímto úkolem nesouhlasil nejen z toho důvodu, že si Kaprase vážil jako historika, ale také vzhledem k tomu, že byl údajně přesvědčen o jeho pasivitě v rámci odbojové činnosti proti Německu. Začal se tedy prý chovat a hovořit tak, aby již apriori vzbudil ve svou osobu nedůvěru, a když poté osobní setkání s J. Kaprasem skutečně proběhlo (díky zprostředkování člena NRČ, dr. Berdycha), úmyslně návštěvu odbyl, aby se již nemusela opakovat (toto své jednání označil za „passivní rezistenci“).³⁴³ Otázkou je, zda Smíchovský tento úkol zmařil úmyslně, nebo se mu jen do Kaprasovy blízkosti

³⁴² Jan Kapras (1880-1947) - v letech 1938-1942 ministr školství a národní osvěty. V době okupace na něj byla zaměřena pozornost gestapa (kvůli jeho vlasteneckým postojům a také někdejší příslušnosti k zednářům), kterým byl také několikrát vyslýchán, a „útočily na něj vlajkařské živly.“ SKŘEJPKOVÁ, Petra. *Antologie československé právní vědy v letech 1918-1939*. Praha 2009, s. 37.

Walter Jacobi uvedl, že některé informace publikované v brožuře *Golem...metla Čechů* Jana Kaprase velmi kompromitovaly – není proto zřejmě náhodou, že Smíchovský, který Jacobimu připravoval k tomuto spisku podklady, se měl z příkazu SD právě v této době blíže zajímat konkrétně o jeho osobu, navíc s přihlédnutím ke Kaprasově někdejší příslušnosti k zednářům. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10908, výpověď Waltera Jacobiho ve věci protektorátní vlády, s. 88.

Dle Smíchovského byl Kapras „příslušníkem romanticky-spikleneckého zednářství Františka Sise v letech 1916-1918.“ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 46.

³⁴³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 43-47.

Jan Kapras potvrdil, že Smíchovský jej za přítomnosti Berdycha jednou skutečně navštívil, a to v budově ministerstva školství v Rohanském paláci, jak uvedl sám Smíchovský. Setkání se mělo uskutečnit po přezkoumání spisovny Národní rady. Blíže informace o obsahu rozhovoru však nevedl. ABS, fond Zemský odbor bezpečnosti Praha, sign. 300-5-3, výpověď Jana Kaprase, Praha, 4. 4. 1946, s. 83.

nepodařilo úspěšně proniknout, či případně jde pouze o další z jeho přibarvených historek.

Od roku 1942 Smíchovský dle svých slov pracoval už přímo v sídle pražského Leiabschnittu SD a na pozici vědeckého odborníka a referenta, „s omezením spíše na otázky věcné, než jak tomu bylo dříve osobní“³⁴⁴ Z jeho obsáhlých poválečných výpovědí lze usoudit, že se ve struktuře SD orientoval. K celé své činnosti pro SD podotkl ve své poválečné výpovědi následující: „...až do r. 1941 včetně, pracoval jsem pro SD poctivě a předpokládám, že tato moje dobrá práce měla pro SD patřičný význam a byla hodnotná. Od r. 1941 pozbyl jsem o výkon služby v SD veškerý zájem z těch důvodů, že jsem úkoly, které mi byly odtamtud přidělovány, nepovažoval za činnost zpravodajskou, k níž jsem byl zavázán a že jsem nesouhlasil ani s metodami ani s celkovou ideou a politickou orientací SD. Pokud se pamatuji, žádal jsem nejméně 4x, abych byl ze svazku SD propuštěn. Při celé své zpravodajské činnosti, kterou jsem během protektorátu pro SD vyvíjel, uvědomoval jsem si, že tento může a bude mít, jako každá zpravodajská činnost, neblahé, snad i katastrofální následky pro jednotlivce a i určité skupiny. Přesto jsem tuto činnost prováděl a pokračoval z těch důvodů, že nebylo vyhnutí. Byl jsem k této činnosti donucen a jak jsem již uvedl, donucování se projevilo mým několikerým zatčením, neboť jediné tak si ony zákroky vysvětluji.“³⁴⁵ Smíchovský opakovaně sdělil, že v průběhu okupace několikrát žádal o propuštění ze služby pro SD nebo o přeložení mimo protektorát, ale jeho žádosti byly zamítnuty a bylo mu údajně řečeno, že službu nelze jednostranně vypovědět.³⁴⁶ Vzhledem k výpovědi Waltera Jacobiho a Smíchovského aktivní práci pro SD je však spíše nepravděpodobné, že by se pokoušel zcela vymanit se služeb Sicherheitsdienst, jak uvedl. Je tedy dosti možné, že se tímto tvrzením po válce pokoušel zmírnit zodpovědnost za své činy.

Jak již bylo zmíněno, mezi výpovědi W. Jacobiho a J. A. Smíchovského panují velké rozpory. J. A. Smíchovský o sobě například tvrdil, že měl v určité době v SD důležité vedoucí postavení, byl zde zaměstnán jako úředník či referent a jako takový

³⁴⁴ Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 32.

³⁴⁵ Tamtéž, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 64.

³⁴⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 253.

dostával také pravidelnou měsíční mzdu nebo mohl nahlížet do interních spisů SD apod.³⁴⁷ Jacobi s těmito tvrzeními nesouhlasil, ač připustil, že se Smíchovský stal jedním z důležitých spolupracovníků SD, odmítl, že by zde měl někdy popisovanou pozici. Ke Smíchovského práci v SD se podle něj hodil fakt, že disponoval díky své předválečné angažovanosti v mnoha politických stranách širokou sítí informací a kontaktů, například z řad českých fašistů, stejně jako jeho fenomenální paměť, intelekt a vysoká erudice napříč nejrůznějšími obory. Smíchovského hlavním úkolem dle Jacobiho bylo vypracovávat pravidelná hlášení především o českých politických stranách, ale také jiných organizacích a nejrůznějších osobách, přičemž byl někdy pověřen i sepsáním elaborátů většího rozsahu. Svě zprávy pro SD totiž pojímal velmi obšírně a Jacobi je dokonce označil za „*učená psychologizující pozorování, která byla často jen těžko srozumitelná.*“³⁴⁸ Walter Jacobi však důrazně popřel tvrzení, že by byl Smíchovský referentem, nebo dokonce zastával v SD vedoucí pozici. Naopak sdělil, že byl pouhým *hlásičem* („*Melder*“), navíc ne zcela bezproblémovým. Uvedl také, že nikdy nemohl mít tak hluboký vhled do agendy SD, jak tvrdil, jelikož byl pouze nehonorovaným čestným spolupracovníkem a za svou práci nedostával fixní plat, ale pouze nepravidelné finanční odměny, přičemž rozhodně nebylo v jeho kompetenci nahlížet do interních dokumentů Bezpečnostní služby. Po zrušení Uebelackerovy služebny v roce 1940 byl dle Jacobiho Smíchovský nakonec přidělen SD jako V-mann, tedy důvěrník, a náplní jeho práce bylo vypracovávat běžné zprávy o náladách, posudky, ale i specifictější a složitější úkoly, například překlady nebo třídění různých spisů, práce s historickými prameny apod. V roce 1941 byl však Smíchovský poprvé zatčen gestapem, jak je blíže uvedeno v dalších kapitolách, a po svém propuštění dle Jacobiho ihned sám znovu zažádal u SD o funkci V-manna. Po různých incidentech založených na nespolehlivosti jeho hlášení musel být upraven i jeho služební poměr. Tehdy došlo k jeho přesunutí do budovy Slovanské knihovny, kde v přidělené pracovně dále zpracovával již zmíněné překlady, zprávy o náladách apod., ale již se nevěnoval vyloženě zpravodajské činnosti. V knihovně Smíchovský také potkal svou budoucí manželku a po sňatku dle Jacobiho zatoužil po stálém zaměstnání. SD mu proto nabídla

³⁴⁷ ABS, fond Odpor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 56.

³⁴⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 112 (překlad z německého originálu).

práci knihovníka, ale on nakonec vzal raději místo u kontrolního oddělení Zemského úřadu a na začátku roku 1944 z bližší spolupráce s Bezpečnostní službou vystoupil. Pro SD poté pracoval již pouze příležitostně opět jako důvěrník a po svém dalším zatčení v roce 1944 byl pak dokonce ze spolupráce se Sicherheitsdienst zcela vyloučen.³⁴⁹ Smíchovský naopak velmi důrazně odmítl, že by byl někdy pouhým důvěrníkem.³⁵⁰

W. Jacobi se ve své poválečné výpovědi také vyjádřil o osobnosti J. A. Smíchovského. Uvědomoval si jeho nadprůměrný intelekt a další talenty, ale zároveň vnímal i jeho charakterové vlastnosti. „*Osobně byl ale velice rozporuplný. Jeho bytí oscilovalo mezi vyloženou dobromyslností a chladností srdce. Uměl být kavalírem a osobně velkorysým, což nehrál; ale naproti tomu v rozhovorech ukazovala se jeho ideologická brutalita a bezskrupulóznost. Jeho subjektivita ve všech otázkách, které se nějak dotýkaly jeho osoby nebo známých, mohla být dokonce občas nebezpečná. Jeho silná ctižádost a potřeba ocenění se střídala s poraženectvím a pochybami o sobě samém.*“³⁵¹ W. Jacobi si toto zvláštní chování Smíchovského vysvětloval především jeho zálibou v okultismu.³⁵² Svým chováním si nadělal mnoho nepřátel a byl v Praze dokonce několikrát napaden a zbit. Důvodů k tomu mohlo být dle Jacobiho hned několik, a to jak osobních, politických nebo souvisejících s jeho homosexualitou.³⁵³

³⁴⁹ Tamtéž, f. 112-115. Ve výpovědi nesouhlasí drobná nuance týkající se datace. W. Jacobi uvedl, že byl Smíchovský propuštěn začátkem roku 1942, přičemž ve skutečnosti to bylo již na konci roku 1941. Tamtéž, f. 113.

³⁵⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 63.

³⁵¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 115.

Německé znění: „*Persönlich dagegen war er sehr widerspruchsvoll. Sein Wesen wechselte zwischen ausgesprochener Gutmütigkeit und einer Kälte des Herzens. Er konnte Kavalier und persönlich grosszügig sein was nicht gespielt war; dann wieder zeigte er in Gesprächen ideologisch eine Brutalität und Skrupelosigkeit. Seine Subjektivität in allen Fragen, die irgendwie seine Person berührten oder Bekannte betrafen, konnte bisweilen gefährlich sein. Starker Ehrgeiz und Geltungsbedürfniss wechselten mit Niedergeschlagenheit und Zweifeln an sich selbst.*“

³⁵² Tamtéž.

³⁵³ Tamtéž, f. 113-114.

Smíchovský do Německa zavítal dle dochovaného pramene také v únoru 1940, kdy z s dalším českým kolaborantem Vladimírem Břetenářem odjel na schůzku s redaktorem známého německého antisemitského plátku *Der Stürmer* Paulem Wurmem, týkající se pobočky Protizidovské světové ligy v Praze a dle Smíchovského také týdeníku *Árijský boj*. O této schůzi je dochován také záznam. Viz NA

To, že byl Smíchovský za protektorátu napaden a zraněn na Karlově mostě, potvrdil i Pravoslav Lexa.³⁵⁴

Nelze se ubránit dojmů, že Smíchovský si v poválečné výpovědi zřejmě přisoudil mnohem větší vliv, než v SD ve skutečnosti měl. Podle závěrečné zprávy, shrnující jeho život a činnost za protektorátu, si Smíchovský přiznával funkci referenta, jelikož se styděl za to, že vykonával pouze konfidentskou, tedy v podstatě udavačskou činnost.³⁵⁵ Mohl to však činit například také z důvodu, že se potřeboval po válce stát důležitým, a proto užitečným v očích komunistického režimu, se kterým později navázal spolupráci. Objektivní popis činnosti Jiřího Arvéda Smíchovského pro Sicherheitsdienst a jeho přesné postavení v rámci této instituce se jeví jako velmi složitý problém zejména z toho důvodu, že prameny k této problematice jsou téměř výlučně poválečné výpovědi samotného Smíchovského nebo svědků mimořádného lidového soudu, které si místy vzájemně protirečí.³⁵⁶ Vzhledem k tomuto faktu jsem se rozhodla následující text rozdělit na jednotlivé podkapitoly mapující z různých úhlů pohledu konkrétní případy a události z období protektorátu, jež jsou s Jiřím Arvédem Smíchovským nejvíce spojovány.

ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, inv. č. 1794, sign. 109-5/22, 1940-1941, kart. 98, zřízení a činnost norimberské pobočky Protižidovské světové ligy v Praze, 1941.

Srov. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 11.

Dle Smíchovského se tato schůzka konala na jaře 1942 v Mnichově, což je však tvrzení zcela nepravdivé, jelikož Vladimír Břetenář byl již roku 1941 zatčen a poté vězněn v koncentračním táboře Dachau až do konce války. PEJČOCH, Ivo, *Štít národa. Historie jednoho antisemitského periodika*. Revue pro studium totalitních režimů Paměť a dějiny 2017/02, ročník XI, s. 47.

Dle výpovědi Fritze Kiesewettera se na této iniciativě podílel také Smíchovského spolupracovník Maxmilian Passer, který byl však pro svůj poloviční židovský původ z přípravného výboru vyloučen. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), sp. zn. LS 3295/46, kart. 427, životopis Fritze Kiesewettera, Praha, 10. srpna 1945, f. 135.

³⁵⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 197.

³⁵⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 56.

³⁵⁶ Rozsudkem mimořádného lidového soudu bylo shledáno, že Smíchovský byl prokazatelně SD zaúkolován tvorbou rozsáhlejších prací, které spočívaly například v komplexním pojednání o jednotlivých českých organizacích, institucích apod. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 272.

4.4.2 Knihovny

Jednou z největších celoživotních vášní J. A. Smíchovského byly knihy. Touha po poznání ukrývající se v nich se proto promítla i do jeho spolupráce s SD, kde se mu mnohokrát naskytla příležitost nahlížet do nejrůznějších knihoven a archivů. Podle M. Nakonečného J. A. Smíchovský měl už před válkou navštěvovat okultistu Jana Kefera v Knihovně Národního muzea, kam měl chodit v jakémisi fašistickém stejnokroji („v černých holínkách, černých rajtkách a, šedé košili s černou vázankou“). Jelikož zde Jan Kefer pracoval jako knihovník, Smíchovský si od něj zřejmě půjčoval cenné knihy.³⁵⁷ Po válce pak správa Knihovny Národního muzea žalovala Smíchovského právě za to, že si odtamtud půjčil a nevrátil několik knižních titulů.³⁵⁸

SD využívala také Smíchovského znalosti mnoha cizích jazyků k překladatelské činnosti a jeho vzdělání k badatelské práci.³⁵⁹ Dle svých slov byl počátkem roku 1941 pověřen navázáním kontaktu se všemi protektorátními archivy a většími knihovnami, a to z důvodu rychlejší a snazší přístupnosti jejich obsahu pro účely SD. Údajně měl proti tomuto rozhodnutí námitky například proto, že by se tím jeho doposud utajovaná funkce pro SD stala známou a také se prý necítil dostatečně kompetentní.³⁶⁰ Tento argument se ale s vědomím toho, co pro Smíchovského knihy znamenaly, nejeví jako příliš věrohodný. Poválečná rétorika Smíchovského výpovědí je skutečně zajímavou záležitostí – na jedné straně horečně deklamoval jakousi předstíranou skromnost (hovořil o sobě například jako o „přikázaném odborníku,“ s vysvětlením, že se necítil být hoden této pozice),³⁶¹ na straně druhé nepokrytě opovrhoval laickým přístupem některých členů SD k cenným historickým pramenům (v tomto smyslu hovořil o „vědecké nepohotovosti a nekritičnosti dotazovatelů“).³⁶² Z tohoto dle Smíchovského slov „vedlejšího úkolu“ se později stal „samostatný pracovní úsek,“ fungující na způsob jakési poradny v bibliografických otázkách. Náplň jeho práce spočívala ponejvíce ve

³⁵⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 264.

³⁵⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, oznámení Knihovny Národního muzea, Praha, 27. 11. 1946, f. 14.

³⁵⁹ GRUNTOVÁ, Jitka -VAŠEK, František. *Málo známé zločiny – SD ve východních Čechách*, s. 89.

³⁶⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 42. Z rozhodnutí SD byla Smíchovskému údajně udělena také funkce šéfbibliotékaře *Institutu Reinharda Heydricha pro studium slovanských národů v Praze*. Tamtéž, s. 43.

³⁶¹ Tamtéž, s. 39.

³⁶² Tamtéž, s. 42.

vyhledávání různých historických pramenů a knih a zpracovávání odborných studií, bibliografických rešerší apod. Na toto oddělení přicházely stále častěji žádosti z různých referátů, a dokonce i ze služeben mimo protektorát, a tak bylo za tímto účelem rozhodnuto o Smíchovského přesunutí do pracovny přímo v Národní a univerzitní knihovně.³⁶³ V létě 1940,³⁶⁴ podle jiných pramenů od 7. března 1941 tedy začal z příkazu SD pracovat v Národní a univerzitní knihovně, kde působil až do svého druhého zatčení v roce 1944. „*Na příkaz tehdejšího německého komisaře Slovanské knihovny, prof. Saura, musela mu býti přidělena zvláštní místnost, do níž by měl jmenovaný kdykoli přístup.*“³⁶⁵ Do knihovny byl dosazen jako pozorovatel a jeho oficiální krycí funkcí měla být pozice vědeckého poradce.³⁶⁶ Smíchovskému tedy byla ve Slovanské knihovně udělena pracovna dle jeho slov kromě sledování činnosti zdejších zaměstnanců také proto, aby referentům SD mohl snáze a rychleji obstarávat vyžádané knižní materiály.³⁶⁷ Jako zaměstnanec SD v knihovně také vyhledával knihy a články o prezidentech Masarykovi a Benešovi, zahraničním odboji, dále o Sokolu, Židech, legionářích, svobodných zednářích apod., které pak pravděpodobně německé úřady využívaly při konstruování obvinění proti různým osobám a institucím.³⁶⁸ On sám odmítl, že by vyhledával publikace o Masarykovi, nicméně připustil, že v roce 1943 byl pověřen vypracováním studie o Masarykově poměru k Rusku a jeho jednotlivým režimům. Podobnou analýzu měl sepsat i o Benešovi, leč k napsání tohoto pojednání se již nedostal.³⁶⁹ Podle W. Jacobiho byla kancelář v knihovně Smíchovskému přidělena hlavně proto, aby zde pro SD na objednávku vypracovával různé překlady, posudky,

³⁶³ Tamtéž.

³⁶⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, f. 251.

³⁶⁵ Tamtéž, vyjádření Národní a univerzitní knihovny v Praze, 1947, f. 27.

³⁶⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278. závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 58.

³⁶⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 251.

³⁶⁸ Tamtéž, vyjádření Národní a univerzitní knihovny v Praze, 1947, f. 27.

³⁶⁹ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 251-252.

Dle výpovědi ředitele Národní a Univerzitní knihovny, Josefa Bečka (tehdy správce Slovanské knihovny) se Smíchovský v knihovně zajímal především o literaturu týkající se organizace Sokol. Tamtéž, výpověď Josefa Bečka – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 258.

Podle Pravoslava Lexy objevil Smíchovský v Masarykově knihovně usušené růže sňaté z jeho hrobu, které měl následně vykouřit v dýmce. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 197.

zprávy o náladách obyvatelstva apod.³⁷⁰ Smíchovský se dle svých slov v knihovně účastnil také porad německých zaměstnanců, na nichž se často řešil problém titulů označených jako „*politicky závadné*.“ Při těchto poradách ale nemohl o ničem rozhodovat, jelikož, jak sám přiznal, nebyl v této oblasti odborníkem. Podle pokynů SD měl v knihovně pozorovat chování a zjišťovat politické názory českých i německých zaměstnanců a pravidelně o nich SD informovat, což údajně nedělal a naopak případná udání, jež se k němu dostala, dle svých slov buď rovnou likvidoval, nebo je postoupil správci knihovny, dr. Wemelovi,³⁷¹ který je poté uschoval k osobním složkám dotyčných pracovníků do trezoru.³⁷² Smíchovský měl v rámci své pozice také zcela volný přístup do všech skladů Národní a univerzitní i Slovanské knihovny, v nichž si vybíral publikace, které často skončily v jeho vlastní knihovně. Během svého zdejšího působení tak odcizil mnoho knih včetně například některých titulů z knihovny T. G. Masaryka, jež byly za války uloženy právě v Národní knihovně.³⁷³

Vzhledem k tomu, že Smíchovského začalo v knihovně navštěvovat čím dál větší množství osob (často se jednalo o emigranty), požádal později o pracovnu v odlehlejší části budovy, pravděpodobně proto, aby jeho činnost nebyla tolik na očích ostatním zaměstnancům. Podle vedení knihovny se Smíchovský snažil chovat „*nenápadně*“ a nevměšovat se do interních záležitostí.³⁷⁴ Na půdě knihovny se také pravděpodobně seznámil se svou budoucí manželkou Naděždou Jastrebovou, která pracovala ve Slovanské knihovně, jež byla v roce 1942 přičleněna k Národní a univerzitní knihovně. Z dalších zaměstnanců se stýkal Smíchovský například s ruským emigrantem Konstantinem Viskovatým nebo Alžbětou (Eliškou) Parchomenkovou, která byla v květnu 1945 z knihovny propuštěna, souzena, ale nakonec osvobozena. V době jeho působení byli zatčeni a popraveni i tři zaměstnanci této knihovny,³⁷⁵ avšak jejich udání

³⁷⁰ Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 114.

³⁷¹ Dr. Wemel (či Vemel nebo Wemmer) byl dle Smíchovského správce knihovny.

³⁷² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 252. Během svého působení v knihovně údajně Smíchovský obdržel stovky udání, SD však předložil pouze „*nejzajímavější věci, které byly komplikované*.“

³⁷³ Tamtéž, vyjádření Národní a univerzitní knihovny v Praze, 1947, f. 27.

³⁷⁴ Tamtéž.

³⁷⁵ Ilja Golub, ruský emigrant, zemřel v koncentračním táboře Osvětim. Dr. Jan Frček, popraven roku 1942. Dr. Anna Zbořilová, taktéž popravena. Tamtéž, f. 28.

Smíchovským nebylo prokázáno.³⁷⁶ Naopak zmíněný Konstantin Viskovatý svědčil po válce u mimořádného lidového soudu ve prospěch Smíchovského. Sdělil, že v knihovně se Smíchovský choval ke všem slušně, a dokonce když slyšel Viskovateho mluvit o poslušání anglického rozhlasu, měl jej varovat, aby byl opatrnější. Viskovatý, který byl správcem polského oddělení Slovanské knihovny a odborníkem na slavistiku, mu byl jakýmsi poradcem právě v oboru slavistiky. Dle svědka Smíchovský disponoval skutečně širokým rozsahem znalostí a nadprůměrnou inteligencí a často si půjčoval domů z knihovny velké množství literatury.³⁷⁷ Také Walter Jacobi potvrdil, že od Smíchovského nikdy nepřišlo udání na zaměstnance z knihovny.³⁷⁸

Smíchovský v roce 1940 po určitou dobu pracoval také pro Martina Wolfa.³⁷⁹ Obsah jeho práce tehdy spočíval v psaní různých obsáhlých a odborných elaborátů se zaměřením na historii a politiku, jelikož byl dle svých slov vedoucím historicko-politického a státněpolitického oddělení.³⁸⁰ Při té příležitosti využil „*možnosti nákupů z volné ruky i konfiskátů od gestapa*“ a dle svých slov tak začal vytvářet jakousi „*příruční českou odbornou politickou knihovnu*.“³⁸¹ Od začátku roku 1942 měl pro SD také vyhledávat a opatřovat knihy s tematikou českých a československých politických dějin a dále také knihy, brožury i letáky o činnosti českých, německých, ale například i maďarských politických stran, jež působily v Československu. Od W. Jacobiho pak

³⁷⁶ Georgiev Bakardžiev, taktéž zaměstnanec Národní a univerzitní knihovny, sdělil, že Zbořilovou udala jistá Marie Menová (Smíchovský údajně Bakardžievovi slíbil snahu o propuštění Zbořilové), Goluba dle doslechu udala jeho manželka právě prostřednictvím J. A. Smíchovského. Dr. Frček se dle Bakardžieva o tom, že má být zatčen, dozvěděl důvěrně přímo od dr. Smíchovského. Tamtéž, výpověď Georgieva Bakardžieva, Praha 1947, f. 35.

³⁷⁷ Tamtéž, písemné prohlášení Konstantina Viskovateho, Tuchoměřice, 1947, f. 242.

³⁷⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho-hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 261.

³⁷⁹ Martin Wolf (1908-neznámé) – zástupce vedoucího SD-L a vedoucí referátu C (spadala sem například agenda kultury, tisku, školství, literatury nebo propagandy), od března 1942 vedoucí kulturně politického oddělení Úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě. ČVANČARA, Václav. *Struktura vedoucích osobností nacistické okupační moci v Čechách a na Moravě ke dni 27. 5. 1942*, s. 93. In: *Paměť a dějiny* 2012/02 - Ústav pro studium totalitních režimů.

³⁸⁰ ZA Opava, pob. Olomouc, fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, protokol výslechu J. A. Smíchovského ve věci politické knihovny SD v Petschkově vile v Praze, 1947; ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 17.

³⁸¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 17.

dostal rozkaz k centralizaci těchto materiálů, které se v té době nacházely v různých odděleních SD. Za účelem jejich shromáždění na jednom místě byly Smíchovskému dány k dispozici dvě místnosti v přízemí boční budovy v zahradním komplexu Petschkovy vily (ul. Sachsenweg č. 44). Tuto knihovnu, která dosáhla počtu zhruba 10 000 katalogových čísel, však nikdy nepovažoval za kompletní vzhledem k tomu, že referenti SD zapůjčené tituly nevraceli. Smíchovský knihovnu obohatil i o dokumenty Československého národního výboru v Paříži a dalších čs. zahraničních odbojových organizací³⁸² a sám ji považoval za „*naprosto nutnou*“ a pro SD v Praze „*nepostradatelnou*.“ SD se k jeho viditelnému zklamání však o tuto skutečnost vůbec nezajímala a „*knihovna byla trvale rozkrádána referenty a jejich spolupracovníky*.“ Podle svých slov si tehdy uvědomil „*beznadějnost a bezcennost*“ jeho odborné práce pro Bezpečnostní službu. Souběžně s touto prací údajně také vytvořil pro SD kartotéku českých zednářů.³⁸³ Po válce mu pak bylo údajně W. Jacobim sděleno, že už v dubnu 1945 byly registratura SD i tato knihovna spáleny.³⁸⁴

Podle Pravoslava Lexy Smíchovský „*soustavně vykrádal knihovny klášterní, muzejní i univerzitní*“.³⁸⁵ Mnoho zabavených knih si skutečně během své činnosti pro SD z těchto institucí odnášel a vtěloval je do vlastní knihovny ve svém bytě v domě U Zlaté lodě. Například v roce 1940, kdy pro SD třídil archiv a knihovnu Národní rady československé, využil této příležitosti a pravděpodobně odtud odcizil několik vzácných knižních titulů.³⁸⁶ V souvislosti s tím se dokonce v poválečných pramenech hovoří o tom, že si v rámci své soukromé knihovny vytvořil i jakési „*menší oddělení zednářské literatury*.“³⁸⁷

³⁸² ZA Opava, pob. Olomouc, fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, protokol výslechu J. A. Smíchovského ve věci politické knihovny SD v Petschkově vile v Praze, 1947.

³⁸³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 17.

³⁸⁴ ZA Opava, pob. Olomouc, fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, protokol výslechu J. A. Smíchovského ve věci politické knihovny SD v Petschkově vile v Praze, 1947.

³⁸⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945, f. 197.

³⁸⁶ ABS, úřední záznam vrchního policejního komisaře, Praha, 17. května 1945, 305-693-1, f. 26.

³⁸⁷ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 496.

4.4.3 Golem, metla Čechů

O J. A. Smíchovském už za jeho života kolovalo a dodnes koluje mnoho neověřených informací. Byl označován například za tajného jezuitu a svobodného zednáře. Informace, že byl Smíchovský jezuitou, se však jeví spíše jako fáma, jelikož byl už ve 20. letech vyloučen z kněžského semináře v Římě, a je proto spíše nepravděpodobné, že by byl později přijat do jezuitského řádu.³⁸⁸

Větší kontroverzi však budí otázka, zda byl J. A. Smíchovský svobodným zednářem. On sám tvrdil, že by byl svobodným zednářem, ba dokonce mistrem zednářské lóže, ve své poválečné výpovědi popřel. Následně však uvedl, že byl členem jisté francouzské okultní společnosti „zednářského původu“ a v Praze několik let příslušníkem německé zednářské lóže *Othello*³⁸⁹ a lóže svazu *Odd Fellows*, což je řád blízký svobodnému zednářství.³⁹⁰ Také P. Lexovi měl Smíchovský tvrdit, že byl mistrem židovské lóže svobodných zednářů *Lessing zu den drei Ringen*.³⁹¹ Dle svého tvrzení udržoval kontakty také s mnoha československými svobodnými zednáři a údajně i se zednáři z Francie.³⁹² Dle M. Nakonečného Smíchovský zednářem byl a měl se svým členstvím problémy už před válkou u českých fašistů. Musel jim údajně vysvětlit, že mezi zednáři byl, ale pouze jako špion.³⁹³

Ze spojení se svobodnými zednáři jej už v roce 1939 podezřívali také nacisté, jak sám uvedl. Při své práci v protižidovském referátu byl dle svých slov později přidělen na výpomoc také k zednářskému referátu SD, jak již bylo zmíněno. V referátu se dle Smíchovského nacházely desítky nezpracovaných a neutříděných svazků, nejrůznějších dokumentů a listin, které nacisté zabavili v různých československých lóžích, jejichž soupis prováděl. Při této činnosti se dle svých slov snažil vyřadit důležité spisy, například korespondenci zednářů Alfonse Muchy (1860-1939) a Kamila Krofty (1876-1945) nebo pozůstalost Josefa Volfa, o které se blíže zmiňuji dále v textu, jelikož nechtěl, aby tyto materiály upoutaly zájem „říšských protizednářských institucí“. Uvedl

³⁸⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 262.

³⁸⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

³⁹⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 40.

³⁹¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 193.

³⁹² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 40.

³⁹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 347.

dále, že neměl nejmenší potřebu zednářům škodit, jelikož jej s některými z nich pojilo jak osobní přátelství, tak jej svobodné zednářství zajímalo i z hlediska odborného, zvláště pak „*nepotlačitelný náboženský prvek v zednářství.*“ Zednářský referát byl dle Smíchovského v době jeho nástupu ve „*značném nepořádku,*“ nebyl zcela schopen plnit svůj informační účel a zaměřoval se především na ověřování příslušnosti určitých osob k zednářům na základě udání.³⁹⁴ Smíchovský tedy v referátu začal budovat obsáhlou kartotéku a tvořit soupis všech zabavených materiálů lóží, a to až do roku 1944, k čemuž poněkud neskromně sdělil: „*Bylo mi státi se v nejkratší době odborníkem i na tomto odlehlem poli.*“³⁹⁵ V Národní a univerzitní knihovně měl pro tuto oblast dokonce své poradce. Uvedl také poněkud těžko uvěřitelné tvrzení, že na jeho intervenci se mu povedlo zcela zásadně změnit dosavadní pohled vedení SD na zednářskou problematiku a „*zmírniti tak praksi protizednářského postupu v protektorátu nejméně na 2 roky.*“³⁹⁶ Smíchovský si tak zřejmě i v této oblasti připsal mnohem větší vliv, než ve skutečnosti měl.

Další nevyjasněnou informací v souvislosti se Smíchovského vztahem ke svobodnému zednářství jsou okolnosti vzniku nacistické brožury s názvem *Golem...metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu.*³⁹⁷ Autorství tohoto propagandistického textu je oficiálně připisováno tehdejšímu vedoucímu hlavní úřadovny SD v protektorátu Walteru Jacobimu. Kromě tohoto textu je W. Jacobi podepsán také pod podobnou brožurou s názvem *Země zaslíbená* (1943).³⁹⁸

Walter Jacobi uvedl, že sestavením propagandistické protizednářské brožury jej pověřil zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich, jenž mu řekl, aby propagandisticky využil publikaci Františka Síse (1878-1938) *Vznik svobodného zednářství obřadu skotského starého a přijatého v Československu.* Na konci října roku 1941 dal Jacobi za úkol přeložit Sísův český spis do německého jazyka právě Smíchovskému, který byl touto dobou držen ve vyšetřovací vazbě na Pankráci a písemně měl požádat Jacobiho o „*nějaké duševní zaměstnání.*“ Hotový překlad mu

³⁹⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 38-41.

³⁹⁵ Tamtéž, s. 39.

³⁹⁶ Tamtéž.

³⁹⁷ Viz JACOBI, Walter. *Golem...metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu.* Praha 1942.

³⁹⁸ Viz JACOBI, Walter. *Země zaslíbená.* Praha 1943.

Smíchovský dodal ve velmi krátké době, začátkem listopadu 1941. W. Jacobi uvedl, že na svém díle pracoval během jednoho měsíce (přesně od 9. 11. do 9. 12.) až po pracovní době, dodaný materiál doplnil o informace z dalších zdrojů a 19. prosince 1941 vydalo brožuru nakladatelství Orbis se schválením Reinharda Heydricha. Brzy nato pak vyšel i český překlad.³⁹⁹

Podle Jany Čechurové bylo důležitou tezí tohoto textu „*dokázat, že většina českého veřejného života byla vlastně ovládána zednáři, a proto národ dopadl tak, jak dopadl.*“⁴⁰⁰ Text především zdůrazňuje teorii, že na vzniku Československa se podíleli svobodní zednáři, jež pak nový stát řídili a ovládali. Hovoří se zde o úzkém spojení zednářů s Židy a následuje obvinění těchto *židozednářů* z rozkladu českého nacionalismu, dále ze spiknutí za účelem převzetí světovlády apod.⁴⁰¹ Autor se zednářstvím spojuje i odbojovou organizaci Maffie z první světové války nebo hnutí Junák a Sokol.⁴⁰² V této souvislosti se objevuje zajímavá informace z výpovědi Smíchovského, který uvedl, že společně s Jacobim roku 1941 navštívil sokolskou knihovnu v Tyršově domě, jelikož po něm Jacobi chtěl na základě knižního materiálu dokázat propojení Sokola a svobodných zednářů, což však Smíchovský prokázat nemohl, jelikož knihovna ponejvíce obsahovala publikace s ryze tělovýchovnou tematikou.⁴⁰³ Vzhledem k časové shodě a obsahu tohoto úkolu se lze velmi pravděpodobně domnívat, že povaha této návštěvy mohla souviset s přípravnými

³⁹⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10908, výpověď Waltera Jacobiho ve věci protektorátní vlády, s. 88-89. Dle Jacobiho se dílo rázem stalo „*sensací v několika málo dnech.*“ Tamtéž, s. 89.

⁴⁰⁰ ČECHUROVÁ, J. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 351.

⁴⁰¹ Tamtéž, s. 351-352.

Verbální útoky na svobodné zednáře nebyly dle J. Čechurové ve 30. letech 20. století ničím neobvyklým. Aktivním protizednářským autorem byl například člen skupiny Vlajka Jan Rys-Rozsévač. Ten dokonce vydal roku 1937 knihu *Židozednářství - metla světa*. Hlavní myšlenkou textu je, „*že zednářství nelze odloučit od židovství, které je jeho ideovým základem.*“ ... „*Není-li zednář přímo Žid, tak je židomil.*“ Tamtéž, s. 347.

⁴⁰² Viz JACOBI, W., *Golem...metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu*. Orbis, 1942.

⁴⁰³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 251.

V brožuře jsou také zmiňována jména zednářů, kteří byli za první republiky zároveň vysoce postavenými českými politiky či jinak známými osobnostmi českého veřejného života, například E. Beneš, K. Krofta, J. Volf nebo J. Sedmík, což jsou zároveň jména, jichž se ve svých výpovědích dotýká i J. A. Smíchovský v souvislosti s faktem, že to byl právě on, kdo za války procházel jejich korespondenci a našel v ní velmi citlivé informace, pojednávající např. o zednářské minulosti E. Beneše.

pracemi k Jacobiho brožure, v níž je právě prisuzován vliv zednářství na sokolskou organizaci.

Ač J. Čechurová ve své publikaci jako autora textu uvádí W. Jacobiho, dvakrát si v textu pokládá otázku, zda je Jacobi opravdu skutečným autorem brožury. Především upozorňuje na to, že český překlad, který vyšel jen zhruba měsíc po německém originálu, se psán češtinou na velmi vysoké úrovni, aniž by bylo v knize uvedeno jméno překladatele.⁴⁰⁴ Druhou otázkou, kterou si Čechurová klade, je, proč autor při existenci jiných dostupných zdrojů čerpal pouze ze spisu Františka Síse *Vznik svobodného zednářství obrádu skotského starého a přijatého v Československu* (1936).⁴⁰⁵ Na tyto otázky částečně odpovídají informace z výpovědi Smíchovského a Jacobiho. Tím, kdo měl za úkol překládat české podklady pro tuto práci, byl totiž právě Jiří Arvéd Smíchovský.⁴⁰⁶ Lze tak uvažovat také o tom, zda nebyl minimálně oním překladatelem brožury do češtiny. Navíc to byl také Smíchovský, kdo ve vazbě přeložil výše zmíněný Sísův spis.⁴⁰⁷

Objevují se ale i takové spekulace, zda není právě J. A. Smíchovský jediným autorem brožury *Golem...metla Čechů*. Jeví se totiž jako velmi zvláštní, že by Walter Jacobi, tehdejší vedoucí SD, měl čas na sepsání tohoto spisu, který kromě jiného vyžadoval také velký přehled autora o prvorepublikových poměrech v Československu. K této domněnce přispívají i výpovědi Smíchovského, který v nich naráží na fakt, že měl na vzniku obou brožur velký podíl. Smíchovský například ve svých poválečných výpovědích vysvětluje, že Jacobi měl literární ambice a Smíchovského v tomto směru využíval. „*Po krátké době byl jsem plně zaměstnán na přípravných úkolech pro jeho (Jacobiho, pozn.) budoucí ‚vědecké‘ práce.*“⁴⁰⁸ W. Jacobi dle něj požadoval především

⁴⁰⁴ ČECHUROVÁ, J. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 482-483.

⁴⁰⁵ Tamtéž.

⁴⁰⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10908, výpověď Waltera Jacobiho ve věci protektorátní vlády, s. 88-89.

⁴⁰⁷ Tamtéž, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 41.

⁴⁰⁸ Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 79.

J. A. Smíchovský ve výpovědi uvedl, že v této době požádal o přeložení do Francie, ale tato žádost byla zamítnuta na zákrok Jacobiho, jenž tehdy plánoval napsat práci o „*středoevropském protizidovství*“ a Smíchovský pro něj byl proto, dle svých slov, „*nepostradatelným.*“ W. Jacobi měl z podobných důvodů překazit také Smíchovského přesun do Berlína, kde byl údajně vyžádán jako znalec české politiky, či později do Maďarska. Tamtéž, s. 73-74

informace o historii československých zednářských lóží, Maffii, židovských dějinách na území Čech, české předválečné politice apod. Vytvořené studie a analýzy pak Smíchovský na žádost Jacobiho několikrát přepracovával, aby odpovídaly nacistickému světonázoru.⁴⁰⁹ „*Otázky židovské, stejně jako podstatná část zednářské agendy mně byly přidělovány proto, že tehdejší šéf Jacobi měl určité literární a vědecké aspirace a dával si touto cestou opatřovati materiál. Pokud šlo o agendu proti spolkům, jsoucím v nepřímém neb domnělém spojení se svobodným zednářstvím, dával jsem se informovati, nechtěje jim z osobních důvodů škoditi, některými svobodnými zednáři, např. vrchním knihovním radou Drem Hartlem a žijícím prof. Drem Jiřím Traplem, jimž jsem také zabavený materiál k posouzení předkládal.*“⁴¹⁰

Smíchovský dle své výpovědi později zjistil, že jeho odborné studie a elaboráty vytvořené v rámci SD si zdejší členové často přivlastňovali a vydávali za své, konkrétně „*se za jejich pomoci habilitovali příslušníci SD i SS, v Berlíně i jinde.*“ Jako příklad uvedl právě onu Jacobiho brožuru. „*Z mého objektivně a nadstranicky shromážděného materiálu vytvořil např. Obersturmbannführer Walter Jacobi svůj protižidovský pamflet ‚Golem, metla Čechů‘; když jsem proti takovému zneužívání mé práce konané úředně pro SD namítal, vynutil si Jacobi, pod pohrůžkou zatčení pro insubordinaci, písemné prohlášení, že jeho ‚dílo‘ je na mé práci nezávislým, ač tomu tak nebylo, stejně jako použil Jacobi mého úředně dodaného materiálu i ke svým jiným knižním publikacím a článkům (např. v časopise ‚Protektorat Böhmen und Mähren‘).*“⁴¹¹ Také již zmíněný Pravoslav Lexa po válce vypověděl, že dle jeho názoru J. A. Smíchovský na příkaz W.

Na příkaz Jacobiho byl Smíchovský dle svého tvrzení přidělen navíc také jako supercenzor české propagační literatury do nakladatelství Orbis, ale již po měsíci byl na žádost generálního ředitele Rudla z funkce odvolán. Dále se také zmínil o tom, že zachránil Knihovnu Národního muzea před jejím odvezením, jelikož ji v Berlíně označili za „*nesourodý konglomerát*“ či „*duplikát knihovny universitní.*“ Podklady, které měly přesvědčit příslušné osoby a instituce o nutnosti zachování knihovny, mu opatřil právě Jan Kefer. Tamtéž, s. 80-81.

⁴⁰⁹ Tamtéž, s. 80.

⁴¹⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 252.

⁴¹¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 18.

Jacobiho celou brožuru napsal sám a nemohl se smířit s tím, že nebyl uveden ani jako spoluautor.⁴¹²

W. Jacobi v poválečné výpovědi proti J. A. Smíchovskému však tvrdil, že jediným autorem brožury *Golem...metla Čechů* je on sám. Přiznal, že z odborného hlediska byla Smíchovského práce velmi důležitá a že pro něj sice sháněl a shromažďoval historické prameny a jiné odborné zdroje, nikoliv však přímo k této brožuře. Připustil pouze, že materiál Smíchovský mohl sbírat pro jeho druhý spisek s názvem *Země zaslíbená*. Odmítl také tvrzení, že by Smíchovský zpracovával pro SD zednářskou agendu, jelikož ta podle něj spadala pod gestapo.⁴¹³

Jeví se jako velmi pravděpodobné, že se Smíchovský zásadním způsobem podílel na vzniku brožury *Golem, metla Čechů*, ať už překlady z českých děl do němčiny nebo tvorbou odborných elaborátů, které posléze W. Jacobi použil pro výsledné dílo. Smíchovský, jenž měl o českých politických, židovských i zednářských kruzích zřejmě velký přehled, rozhodně měl předpoklady k tomu takové dílo vytvořit.

V souvislosti s Jacobiho negativním postojem ke svobodnému zednářství lze pozorovat i důležitou návaznost na okultismus. Dle J. A. Smíchovského se totiž SD mimo jiné snažil v rámci již zmíněné akce proti okultistům neúspěšně prohlásit okultní společnosti jako zednářské.⁴¹⁴ Podle M. Nakonečného navíc „*okultistické a hermetické nauky jsou pěstovány také v úzké souvislosti s činností některých lóží svobodného zednářství.*“⁴¹⁵ Je tak možné, že nacisté okultisty a jejich tajné společnosti částečně ztotožňovali nebo se alespoň snažili dokázat jejich propojení se svobodnými zednáři a jejich lóžemi. Svědčí o tom i fakt, že mnozí z okultistů svobodnými zednáři opravdu byli. Ohledně členství v zednářských lóžích se spekuluje kromě J. A. Smíchovského i o J. Keferovi, i když v jeho případě je to spíše nepravděpodobné. Také sám J. A. Smíchovský se v jedné ze svých výpovědí zmínil o působení „*pseudozednářských martinistů,*“ jejichž vlivní představitelé byli podle něj rovněž členy různých okultních

⁴¹² Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, s. 9.

⁴¹³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho - hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 261.

⁴¹⁴ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 87.

⁴¹⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 22.

společností.⁴¹⁶ Určitou podobnost se zednářstvím vykazovaly také například okultní spolky uzavřeného, téměř lóžového charakteru,⁴¹⁷ jako například Horev klub Petra Kohouta, který sám byl právě i martinistou.⁴¹⁸

4.4.4 Příklad pražských okultistů

J. A. Smíchovský bývá často uváděn také jako udavač některých pražských okultistů, s nimiž se osobně znal, a to především Jana Kefera a Karla Weinfurtera,⁴¹⁹ předsedů známých okultistických spolků *Universalia* a *Psyché*, jejichž členem byl. Na základě jeho vlastního přiznání je faktem, že Smíchovský sbíral materiál o českých okultních společnostech a o českém okultismu napsal rozsáhlý posudek. Kromě informací, které jsou v této knize citovány v kapitole *Konec okultismu v protektorátu* a v nichž se Smíchovský zmiňuje o akci proti okultistům a detailům zatčení některých z nich, v jiné výpovědi uvedl, že „v Praze bylo několik skupin okultistů, tito provozovali svoji činnost až do zřízení protektorátu zcela svobodně. V protektorátu pak byla tendence potlačit především praktické druhy okultismu, jako spiritismus, skantomancii apod., jimiž byla zneklidňována česká, ale částečně také něm. veřejnost (matky a manželky příslušníků branné moci).“⁴²⁰

SD proto Smíchovskému nařídil zpracovat analýzu o českém okultismu, a to jak z hlediska organizace, tak i z pohledu ideologického. Sám přiznal, že jím sepsaný elaborát byl velmi obsáhlý, avšak čistě vědecký, zaměřený spíše na historii této oblasti, a že v něm nikoho neobvinil, také prý proto, že byl sám okultistou a členem některých z těchto sdružení. Uvedl ale, že „po stránce personální“ uváděl konkrétní jména představitelů z řad okultistů, především pak vedoucích směrů a spolků. Na svou obhajobu uvedl, že tyto informace byly stejně již známy z evidence spolků, kterou SD

⁴¹⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 84.

⁴¹⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 100

⁴¹⁸ Právě okultistu Petru Kohoutovi alias Pierru de Lasenicovi podle Smíchovského ztěžovaly situaci při jeho zatčení „zednářské sklony“ a fakt, že byl martinistou. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

⁴¹⁹ STÁTNIK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*, Sborník AMV 1/2003, poznámka č.60, nestr.

⁴²⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 62.

získala od Zemského úřadu. Dále v analýze Smíchovský blíže vysvětlil také propojení jednotlivých společností a náplň jejich činnosti. „*Někteří z osob v mém elaborátu uvedených byly zatčeny, avšak domnívám se, že na podkladě konkrétních oznámení, která byla na ně uvedena.*“⁴²¹ W. Jacobi potvrdil, že Smíchovský v roce 1940 skutečně napsal větší pojednání o historii českého okultismu. Tato práce však podle něj neměla žádné konkrétní vyústění a spíše „*se ztrácela v mnoha detailech.*“ Navíc Smíchovský svůj výklad dějin českého okultismu zakončil rokem 1910 a dál již nepokračoval.⁴²²

Dle Smíchovského se v nacistických kruzích projevoval až „*nepochopitelný strach*“ z tajných okultních společností a v době po útěku Rudolfa Hesse do Anglie a následném pronásledování okultistů mu bylo nařizeno vypracovat odborný posudek, označený jako „*Geheime Reichssache,*“⁴²³ o tom, „*zda lze předpokládati, že osoby k tomu schopné a zvláštní průpravou vycvičené mohou zrazovati státní a vojenská tajemství, telepathickým přenosem na osoby stejně citlivé, dlící v nepřátelské cizině.*“⁴²⁴ Bylo mu údajně řečeno, že toto vážné podezření pochází přímo z Hitlerova nejbližšího okolí. Dle svých slov byl Smíchovský i v této oblasti opět pokládán SD za jediného experta.⁴²⁵

Smíchovský skutečně tvořil pro SD rozsáhlé posudky o různých okultních spolcích, z jejichž členů bylo v této době mnoho zatčeno. Podle závěrů souhrnné zprávy o Smíchovského životě a činnosti nelze sice dokázat, že tyto osoby udal právě on, ale na druhou stranu nelze ani vyloučit, že právě jeho detailní posudky mohly těmto zatčením výrazně napomoci.⁴²⁶ Božena Weinfurterová, vdova po Karlu Weinfurterovi, jednom ze známých zatčených pražských okultistů, který zemřel na podlomené zdraví krátce po propuštění z vězení, vyjádřila po válce podezření, že právě Smíchovský měl být jedním z aktérů zabavení rozsáhlé knihovny jejího manžela. Vzhledem k tomu, že Smíchovský byl členem spolku *Psyché*, jehož předsedou byl právě Karel Weinfurter, je možné, že

⁴²¹ Tamtéž, s. 63.

⁴²² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 112.

⁴²³ Označení tajných dokumentů v úředním styku mezi nacistickými pohlaváry.

⁴²⁴ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 65.

⁴²⁵ Tamtéž.

⁴²⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278. závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 57.

měl zřejmě velké povědomí o tom, jaké tituly Weinfurterova knihovna obsahuje a rozhodl se je získat pro sebe. B. Weinfurterová také uvedla domněnku, že je možné, že Smíchovský knihy odcizil a uložil přímo do své knihovny v domě U Zlaté lodě.⁴²⁷

Dalším, kdo tvrdil, že za udáním mnoha okultistů stojí Smíchovský, byl jeho bývalý milenec a taktéž okultista Pravoslav Lexa.⁴²⁸ Ten uvedl, že Smíchovský vědomě a aktivně udával mnoho lidí (Židy, legionáře, sokoly, svobodné zednáře aj.), včetně právě okultistů. Kvůli jeho pečlivě psaným udáním byl tak například dle Lexy zatčen právě Karel Weinfurter, Jan Kefer, Petr Kohout nebo pražská chiromantka Anna Doubková.⁴²⁹ Lexovi se tím měl Smíchovský dokonce chlubit a sdělit mu, že by ho jakožto okultistu mohl taktéž nechat zatknout.⁴³⁰ Podle Lexy Smíchovský dobře znal také obsah knihoven perzekuovaných okultistů, a je proto možné, že po jejich zatčení odcizil cenné publikace z jejich zabavených knihoven, po nichž už dlouho toužil. K tomu měl jedinečnou příležitost, jelikož byl nacisty považován v tomto směru za odborníka a podílel se na třídění zabavených knih ze svozů určených k likvidaci, z nichž si mnohé tituly odnášel domů.⁴³¹

P. Lexa, který byl také astrologem a vyznavačem indických duchovních směrů,⁴³² dále tvrdil, že Smíchovský byl velmi pověřivý a toužil mít svého osobního

⁴²⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, dopis Boženy Weinfurterové Policejnímu ředitelství v Praze, 1945, f. 84.

⁴²⁸ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 57.

⁴²⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 196.

Srov. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti (305), sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, s. 8. Smíchovský si údajně vedl také jakýsi seznam osob, s nimiž nebyl zadobře, a dle této „černé listiny“ pak dotyčné lidi udával. Tamtéž, s. 10.

⁴³⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Pravoslava Lexy – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 257.

⁴³¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 197.

Před Smíchovským mělo podle Lexy v roce 1940 zaznít dvakrát varování také v anglickém rozhlasu. Toto tvrzení se teoreticky může zakládat na pravdě, jelikož existuje zpráva Kanceláře prezidenta republiky, která byla vydána v Londýně 3. 6. 1941 a jež skutečně před osobou Smíchovského a jeho neblahou pověstí varuje. SANITRÁK, Josef. *Dějiny české mystiky 2. Konec zlaté éry*, 2007, s. 63.

⁴³² KALACĚ, P. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. [online]. [cit.05.02.2018]. Dostupné z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn5

astrologa, jako jej údajně měl i Adolf Hitler. Jednu dobu si prý také často nechal věštit budoucnost od kartáček či svého přítele, astrologa J. Hrevuše.⁴³³ Lexa pak dle svých slov využil této Smíchovského vlastnosti a vymýšlel si záměrně negativní předpovědi namířené proti jeho kariérnímu vzestupu, čímž jej údajně odradil od několika „zločinů.“⁴³⁴ Smíchovského fascinace okultismem byla dobře známá i Walteru Jacobimu, i když ve výpovědi mylně uvedl, že Smíchovský byl spiritistou. I podle něj Smíchovský pevně věřil, že jeho osud určují astrologické výpočty (Jacobi hovořil přímo o jeho „otrocké náklonnosti“ k těmto věcem).⁴³⁵ Také dle výpovědi dalších svědků byl Smíchovský vždy velmi pověřivý, o čemž svědčily různé „magické“ předměty (například amulety, léčivé kameny apod.), kterými se často obklopoval.⁴³⁶

Pravoslav Lexa, muž z nejbližšího okolí Smíchovského, kromě svých výpovědí v rámci poválečného vyšetřování vyhotovil ještě ze své vlastní iniciativy šestnáctistránkový dokument (nazvaný *svědectví Pravoslava Lexy*),⁴³⁷ v němž sepsal všechny skutečné i domnělé Smíchovského zločiny.⁴³⁸ Některé Lexovy výroky uvedené v tomto dokumentu se však zdají příliš subjektivní a přehnané, například že Smíchovský stál za nacistickou akcí proti benediktinům v Emauzském klášteře, byl tajným jezuitou apod., jiné informace uvedené ve svědectví jsou velmi nepřesné a někdy přímo v rozporu s prokázanými fakty, což dosti snižuje věrohodnost jinak zajímavého množství shromážděných informací. Lexa se vyjádřil velmi ostře také proti Smíchovského rodině. Jeho matku například označil za „bezcitnou, drzou a zpupnou měštku,“ otce jako „kšeftáře a pleticháře.“ O Smíchovském se vyjádřil například jako o masochistovi a sadistovi nebo o notorickém alkoholiku, uvedl, že to byl mstivý, hamižný a zbabělý člověk a jeho heslem bylo „sloužit tomu, kdo je u moci.“⁴³⁹ Lexova

⁴³³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 207.

⁴³⁴ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 87.

⁴³⁵ Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 115.

⁴³⁶ Tamtéž, výpověď Emila Franzela, Praha, 4. 1. 1946, f. 80.

⁴³⁷ Existují dvě verze Lexova svědectví, přičemž jedna je součástí Smíchovského soudního spisu uloženého ve Státním oblastním archivu v Praze a druhá je uložena v Archivu bezpečnostních složek. V této publikaci je čerpáno z obsahu obou verzí tohoto dokumentu.

⁴³⁸ M. Nakonečný označil Lexu jako korunního svědka v procesu se Smíchovským. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 348.

⁴³⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 86.

velká nevraživost vůči Smíchovskému a jeho rodině mohla vycházet mimo jiné zřejmě také z osobních důvodů, konkrétně z jejich dřívějšího homosexuálního vztahu. Lze však pouze spekulovat o tom, jak dlouho tento vztah trval, jak probíhal nebo co bylo příčinou jeho rozpadu, který pravděpodobně v pozdějším vztahu obou mužů sehrál určitou negativní roli. V květnu 1941 byl totiž Pravoslav Lexa zatčen a vězněn zhruba měsíc v Terezíně, nikoli však v rámci nacistické akce proti okultistům. Za svého udavače označil po válce právě Smíchovského. Ten ale u soudu sdělil, že Lexa byl zatčen gestapem, a to proto, že se za okupace kdesi zmínil o jejich homosexuálním poměru. Dle Smíchovského v důsledku Lexovy domněnky, že jej udal Smíchovský, jejich přátelství skončilo a vytvořil se mezi nimi naopak velmi „napjatý“ vztah.⁴⁴⁰ Po návratu z Terezína chodil Lexa se Smíchovským dle svých slov všude „jako stín“ naoko vděčný, že se Smíchovský údajně zasadil o jeho propuštění, ale ve skutečnosti prý využíval Smíchovského zlovyků, například jej „ponoukal k pití“, aby mu „rozvázal jazyk“ a poté tajně nahlížel do jeho zápisků, které jinak Smíchovský stále nosil při sobě. Díky tomu pak podle svého tvrzení varoval ty, kteří byli dle obsahu dokumentů v nebezpečí, a také všem sděloval, že Smíchovský spolupracuje s nacisty. „Někdy se mně to podařilo, jindy bohužel ne, byl jsem sám v podezření, že s ním spolupracuji, až na malé procento ‚zasvěcených.‘“⁴⁴¹ Lexa uvedl, že proti Smíchovskému se svou snoubenkou Emou Tetínkovou poté začal shromažďovat závažný usvědčující materiál. Smíchovský na to však údajně přišel a měl jej i jeho snoubenku v roce 1942 udat u kontrolního cenového úřadu z tehdy velmi závažných zločinů (např. schvalování atentátu, poslech zahraničního rozhlasu apod.), přičemž oba v této věci následně osobně vyslychal a poté dělal, že vše pouze předstíral, aby jim nakonec pomohl. Lexa s Tetínkovou byli propuštěni po třech týdnech s trestem velmi vysoké finanční pokuty (údajně ve výši 110 000 korun) a konfiskace zboží z Lexova obchodu.⁴⁴² Smíchovský

⁴⁴⁰ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 265.

⁴⁴¹ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 86.

⁴⁴² Tamtéž, f. 86-87. Ve sbírání oněch důkazů proti Smíchovskému byl Lexovi velmi nápomocen jistý zaměstnanec gestapa jménem Schenk. Podle Milana Nakonečného ale Schenk, jenž padl v květnu 1945 při pražském povstání, pracoval na gestapu jako řidič, a proto pochybuje o tom, zda z této pozice mohl opatřovat tak interní dokumenty, o jakých se zmiňuje Lexa. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 344.

Je nutno dodat, že dle Lexy měl Schenk shromáždit skutečně spíše přehnané množství až nevěrohodně kompromitujících informací. „Ukázal (Schenk, pozn.) notný stoh papíru, popsany výpověďmi svědků, které neznáte a kteří nikdy neviděli Vás. Žijí v nejruznějších koutech Evropy a přece všichni vypovídáte

skutečně u soudu přiznal, že u několika výslechů Lexy i Tetínkové byl přítomen, ale popřel, že by je udal on.⁴⁴³ Zatčení podle něj byli protektorátní policií, a to kvůli provinění proti tehdejšímu vázanému hospodářství, jelikož nelegálně vedli řetězový obchod.⁴⁴⁴ Lexa označil Smíchovského za *vysoce inteligentního zločince*, který neváhal udávat téměř každého, včetně svých nejbližších. „*Těch, kteří říkali: „Mně by to přeci neudělal.*““⁴⁴⁵ Lexa byl názoru, že většina osob navíc neměla ani po válce tušení, že je udal právě Smíchovský, který se často vydával také za zaměstnance gestapa a obecně předstíral, že jeho postavení v rámci nacistického úředního aparátu je vyšší než ve skutečnosti. Údajně pak chodil po příbuzných svých obětí a pod příslibem intervencí za zatčené od nich vybíral peníze a vyzvídal důvěrné informace. Podle Lexy udal Smíchovský kvůli protiněmeckému postoji dokonce i svého švagra, „*aby mu prý trochu nafackovali, že ho nechá na gestapu pár dní a pak že jej z toho dostane, aby dostal za vyučenou pro svoje české smýšlení.*“⁴⁴⁶ Jeho velká ctižádost byla ale znevažována posměchem a nedůvěrou okolí, což ho dle Lexy ještě více vedlo k touze být „*obdivován, uznáván a obáván.*“⁴⁴⁷

shodně. Kdyby se konal se Smíchovským proces, tedy Gestapo ještě takový nevidělo. Byl by nejpestřejším shromážděním asi 60ti lidí nejrůznějších národností, spol. tříd, vzdělání, charakteru a zevnějšku. Za zločiny, zjištěné jen v těchto papírech, byl by třikrát popraven.“ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 205.

Dle své výpovědi se za okupace podílel na shánění kompromitujících dokumentů proti Smíchovskému také vrchní strážník Schutzpolizei Emil Franzel. Za tímto účelem kontaktoval například spisovatele Františka Zavřela či politika Jiřího Stříbrného, oba však měli ze strachu před Smíchovským poskytnutí důkazů odmítnout. Tamtéž, výpověď Emila Franzela, Praha, 22. 9. 1945, f. 78.

⁴⁴³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 257-258.

⁴⁴⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 63.

⁴⁴⁵ Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, s. 9.

⁴⁴⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 86.

⁴⁴⁷ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 196.

Podle Lexy se Smíchovský vyžíval v utrpení druhých. Ve svém svědectví uvedl několik případů, kdy měl dotyčný při výslechu obviněným vyhrožovat či je dokonce fyzicky napadnout (a to včetně ženy ve vysokém stupni těhotenství). Smíchovský v různých směrech zločincem jistě byl, jeho převaha však tkvěla spíše na poli intelektuálním než fyzickém. Dle mého názoru proto případ údajného napadení těhotné herečky Gabriely Bártlové-Buddeusové pro „zločin“ neustoupení v tramvaji příslušníku SS

4.4.5 Příklad vinárny U Petříků

Jak už bylo v práci zmíněno, Jiří Arvéd Smíchovský byl mimo jiné také velký bohém a bonviván, jehož bylo často možné spatřit v pražských kavárnách a vinárnách, především pak ve vinárně U Petříků⁴⁴⁸ na pražském Perštýně. Právě tento podnik byl místem, kde se Smíchovský nejčastěji společensky setkával se svými přáteli. Společně zde nejen vedli odborné a jiné debaty, ale také zde pořádali bujaré pitky.⁴⁴⁹ O Smíchovského oblíbenosti vinárny U Petříků svědčí i fakt, že když byla dříve majiteli podniku, Vladislavu Petříkovi, udělena pokuta pro nedodržení zavírací doby, intervenoval na policii za její prominutí.⁴⁵⁰ Tato informace však činí celý případ ještě více rozporuplným.

Událost, která se roku 1943 stala ve vinárně U Petříků, je totiž pravděpodobně jedním z nejznámějších a zároveň nejkontroverznějších případů, které jsou s J. A. Smíchovským spojovány. Celý případ spočíval v udání majitele vinárny Vladislava Petříka a zdejšího hosta, vrchního rady Václava Pánka, jejich následném zatčení a smrti obou mužů v koncentračním táboře Mauthausen. Z tohoto udání byl po válce obviněn právě Jiří Arvéd Smíchovský.

Podle svědků Bohumila Šedivého a Josefa Běšina, kteří byli jako stálí hosté vinárny incidentu přítomni, se událost odehrála v létě roku 1943, kdy Smíchovský přišel se svou pozdější manželkou, tehdy ještě snoubenkou Naděždou Jastrebovou do své oblíbené vinárny U Petříků. V podniku mezi nimi probíhala konverzace v německém jazyce, přičemž Smíchovský měl mluvit německy velmi nahlas, což přítomná česká společnost brala jako provokaci. Jeden ze stálých hostů vinárny, vrchní rada Václav Pánek, si proto nechal zavolat majitele vinárny Vladislava Petříka a požádal jej, ať Smíchovskému vyřídí, že v českém podniku se má mluvit česky, nikoli německy, což

vyznívá poněkud nevěrohodně. Pro vyvrácení, ovšem ani pro potvrzení tohoto názoru však neexistují, kromě místy pochybného Lexova svědectví, žádné důkazy (reakce G. Bártlové-Buddeusové taktéž není známa). Tamtéž, f. 199, 206 a 208.

V této souvislosti měl Smíchovský údajně pronést větu: „*At' mě nenávidí, jen když se mě bojí.*“ Tamtéž.

⁴⁴⁸ Dnes restaurace a pivovar U Medvídků.

⁴⁴⁹ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: *Militaria*. [online]. 2011. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

⁴⁵⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, dopis adresovaný JUDr. Ottu Croyovi, Praha, 28. 1. 1944, f. 231.

následně Petřík Smíchovskému skutečně sdělil. J. A. Smíchovský měl na tuto výtku slovně zareagovat a zanedlouho vinárnu opustit i se svým doprovodem.⁴⁵¹ Podle J. Běšina měla předtím také Naděžda Jastrebová ke Smíchovskému pronést tuto větu: „*Nenech si to líbit, musíš to oznámiti, když tak neučiníš sám, udělám já.*“⁴⁵² Někteří ze svědků přítomných toho večera u Petříků, jež vypovídali u poválečného soudu, byli v roce 1943 kvůli tomuto incidentu vyslýcháni také na gestapu.⁴⁵³ Například zdejší host a svědek události Jaroslav Jindrák byl v souvislosti s případem na gestapu dotázán mimo jiné například na to, zda „*se zúčastnil oslavy v téže vinárně při příležitosti bombardování Hamburku.*“⁴⁵⁴

Nedlouho po tomto incidentu byl vinárník Vladislav Petřík zatčen a krátce po něm, 27. června 1943, i vrchní rada Václav Pánek. Zatčení byli za protiněmecké výroky a ilegální činnost.⁴⁵⁵ Oba zemřeli v koncentračním táboře Mauthausen, kde byli popraveni 9. prosince 1943 dle svých spoluvězňů sochaře Vlasty Amorta a Jaroslava Tobiáška.⁴⁵⁶ Podle výpovědi Františka Plecitého se po incidentu ve vinárně zdál V. Pánek velmi zasmušilý. Když se ho Fr. Plecítý ptal na důvod, sdělil mu, že den předtím zatkli vinárníka Petříka a že si je jistý, že zatknou i jeho a možná celou tamější společnost a následně mu popsal celou událost ve vinárně.⁴⁵⁷ Manželka rady Pánka,

⁴⁵¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Bohumila Šedivého, Praha, 25. 1. 1947, s. 181. Srov. Tamtéž, výpověď Josefa Běšina, Praha, 15. 1. 1947, s. 175.

⁴⁵² Tamtéž, výpověď Josefa Běšina, Praha, 15. 1. 1947, s. 175. František Plecítý dále dodal, že slyšel od účastníků incidentu, že měl Václav Pánek navíc Petříkovi sdělit, aby Smíchovskému už dále nenaléval, jestliže bude dál provokativně mluvit německy. Tamtéž, výpověď Ing. Františka Plecitého, Praha, 16. 1. 1947, s. 178.

⁴⁵³ Tamtéž, výpověď Bohumila Šedivého, Praha, 25. 1. 1947, s. 181. Podle B. Šedivého Pánek řekl Petříkovi, aby Smíchovskému vyřídil, aby mluvili česky a „*nežvanili německy*“, jelikož ví, že česky umí. Tamtéž.

⁴⁵⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Ing. Jaroslava Jindráka, Praha, 2. 4. 1947, f. 220-221.

⁴⁵⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Jarmily Pánkové, Praha, 18. 1. 1947, s. 179.

Svědka Josef Běšín dle své výpovědi zjistil od Trudy Masákové, tlumočnice na gestapu, že ve spisu Petříka je uvedena poznámka *Wegen Deutschfeinlicher Ausserung* (kvůli nepřátelským výrokům vůči Německu). Tamtéž, výpověď Josefa Běšina, Praha, 15. 1. 1947, s. 175.

⁴⁵⁶ Tamtéž, výpověď Ing. Františka Plecitého, Praha, 16. 1. 1947, s. 178. František Plecítý vypověděl, že mu sochař Vlasta Amort, taktéž stálý host vinárny U Petříků, sdělil, že během svého věznění v Mauthausenu byl 9. 12. 1943 svědkem zastřelení Petříka i Pánka.

Srov. Tamtéž, výpověď Jarmily Pánkové, Praha, 18. 1. 1947, s. 179.

⁴⁵⁷ Tamtéž, výpověď Ing. Františka Plecitého, Praha, 16. 1. 1947, s. 178.

Jarmila Pánková, ve své výpovědi uvedla, že i ona sama byla po zatčení manžela několikrát vyslýchána na gestapu a při výsleších se prý dozvěděla, že udavačem jejího manžela je Smíchovský a od zaměstnankyně gestapa i od svého muže dále zjistila, že měl onen večer ve vinárně k Pánkovi údajně pronést: „*No počkej, já vám zavařím.*“⁴⁵⁸ Komisař gestapa Guske jí měl poté sdělit, že udání na jejího muže bylo podáno nejprve do Berlína a teprve odtamtud dorazil pokyn na gestapo do Prahy.⁴⁵⁹

Proti Smíchovskému svědčil i Pravoslav Lexa, který byl také přítomen celé události. Uvedl, že Petřík ke Smíchovskému pronesl něco v tomto smyslu: „*Podívej se, ty jsi Čech a tvoje nastávající paní Ruska, tak tady nemusíte mluvit německy.*“ Na to Smíchovský „*zrudl, zmlkl a nadále již hovořil se svou snoubenkou česky.*“⁴⁶⁰ Sdělil dále, že druhého dne po incidentu šel s Františkem Kabelákem do Národní a univerzitní knihovny za Smíchovským, protože si zde od něj chtěli půjčit nějaké knihy. Když Smíchovský pro knihy odešel, všimli si rozepsané zprávy v němčině v psacím stroji. Protože Lexa německy neuměl, text zběžně zhlédl František Kabelák, jenž byl incidentu taktéž přítomen. Podle Lexy poté zjistili, že se jednalo o popis události ve vinárně U Petříků, a proto ještě ten den Vladislava Petříka varovali.⁴⁶¹ František Kabelák sdělil, že skutečně šel Petříka varovat, nikoli však s Lexou, ale s malířem Jiřím Wowkem, protože u Smíchovského zahlédl spis SD s titulkem *Petřík* a věděl, že Smíchovský je mstivý. Uvedl také, že ve spisu viděl informaci, že Petřík je „*antisemita a bouřlivák.*“⁴⁶² To, že Kabelák skutečně přišel Petříka varovat, následně potvrdila i číšnice z vinárny *U Petříků* Marie Drtinová.⁴⁶³ František Kabelák byl také jedním z přátel Smíchovského, který se účastnil oněch bohémských pitek v pražských vinárnách. Dodal, že byl i při jedné z těchto akcí konané roku 1942 přímo ve Smíchovského kanceláři a následně

⁴⁵⁸ Tamtéž, výpověď Jarmily Pánkové, Praha, 18. 1. 1947, s. 179.

⁴⁵⁹ Tamtéž.

Podle Pravoslava Lexy měl Smíchovský kopii každého udání zaslat do Berlína. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Pravoslava Lexy – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 257.

⁴⁶⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Pravoslava Lexy, Praha, 15. 1. 1947, f. 65.

⁴⁶¹ Tamtéž. V jiném svědectví ale Lexa uvedl, že Kabelák četl spis v přítomnosti Smíchovského nenápadně přes rameno. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 202.

⁴⁶² Tamtéž, výpověď Františka Kabeláka-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 256. Srov. Tamtéž, výpověď Františka Kabeláka, Chabařovice, 7. 4. 1947, f. 223.

⁴⁶³ Tamtéž, výpověď Marie Drtinové-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 256.

i v jeho bytě. V tu dobu byla vyšetřována jeho manželka Zdeňka Kabeláková za protiněmecké urážlivé výroky o německé armádě. Kabelák tehdy využil Smíchovského podnapilého stavu k tomu, aby z něj vylákal manželčin spis, z nějž dle svých slov všechny závažné části spálil. Ze spisu navíc zjistil, že jeho ženu udal Pravoslav Lexa, kterého se však zastal. Podle Kabeláka to udělal patrně pod nátlakem při hrubém výslechu po svém vlastním zatčení.⁴⁶⁴ Lexa naopak jako udavače Kabelákové označil Smíchovského.⁴⁶⁵

Kromě přímých účastníků události ve vinárně podali výpověď například i spoluvězňové Petříka a Pánka z Mauthausenu. Zde byl s oběma muži vězněn také Miloš Stránský, který v táboře pracoval v oddělení vězeňských spisů, kde vedl statistiku. V Pánkově spisu byl dle jeho výpovědi požadavek na tzv. *Sonderbehandlung* (zvláštní zacházení), které ale podle soudu bylo zavedeno až po Pánkově popravě, v létě 1944.⁴⁶⁶ *Sonderbehandlung* byl však eufemistický název pro popravu bez soudu,⁴⁶⁷ a je proto poněkud překvapivé, že v rozsudku mimořádného lidového soudu z roku 1947 je zpochybněna Stránského svědecká výpověď tímto mylným vysvětlením.⁴⁶⁸ V případě vypovídal také akademický malíř Emanuel Pryl, spoluvězeň obou mužů v Mauthausenu, k jehož svědectví se soud přiklonil. I on obvinil z udání Petříka a Pánka Smíchovského, ale dodal, že oba muži byli do tábora dopraveni v létě 1943 a zhruba týden po tom popraveni.⁴⁶⁹ Stránský naopak uvedl, že byl Pánek popraven už v únoru 1943, což je sice nemožné, jelikož tou dobou byl ještě na svobodě, nicméně mohlo jít pouze o záměnu data a zbytek jeho výpovědi mohl být pravdivý.

⁴⁶⁴ Tamtéž, výpověď Františka Kabeláka, Chabařovice, 7. 4. 1947, f. 223.

⁴⁶⁵ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 86.

Podle Lexy Smíchovský často předkládal udání jménem jiné osoby. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 205.

⁴⁶⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 343.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 273.

Srov. Tamtéž, výpověď Miloše Stránského-hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 266-267.

⁴⁶⁷ SLÁDEK, Oldřich. *Zločinná role gestapa*. Praha 1986, s. 99.

⁴⁶⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 270.

⁴⁶⁹ Tamtéž, výpověď Emanuela Pryla, Praha, 25. 3. 1947, f. 190. Srov. Tamtéž, výpověď Emanuela Pryla, Praha, 10. 10. 1946, f. 12.

Výpovědi mnoha svědků, kteří o události svědčili u mimořádného lidového soudu, se v některých detailech rozcházejí. Například v počtu osob, jež se Smíchovským do podniku přišly nebo v přesném znění tehdy pronesených výroků Smíchovského, Petříka a Pánka. V zásadě ale vypovídají shodně o tomtéž. Téměř všichni svědci byli přesvědčeni o tom, že za udáním stojí právě J. A. Smíchovský. Ten obvinění popřel s tím, že s V. Petříkem jej pojilo mnoholeté přátelství, naopak V. Pánka téměř neznal a nijak se o něj nezajímal. Smíchovský dle svých slov vinárnu navštěvoval téměř každý den se skupinou asi pěti lidí. V den incidentu měl ale ve vinárně sedět se svou snoubenkou Naděždou a jejím známým, německým státním zástupcem, kterého dvojice náhodou potkala na cestě do podniku. Naděžda Jastrebová totiž v té době pracovala jako tlumočnice ruského jazyka na státním zastupitelství.⁴⁷⁰ Ve vinárně mluvili německy právě kvůli tomuto známému, popřel však, že hlasitě. Dle jeho slov mu měl Petřík od mírně opilého Pánka vzkázat, že ten mu „*rozbiže hubu*“, jestliže bude nadále mluvit německy. Smíchovský se měl ohradit, že ve vinárně není sám, a říci Pánkovi, který na něj mezitím začal křičet, „*nezdvořilost na plnou pusu*.“ Dále se hájil tím, že byl sám v tomto případě vyslýchán jako svědek a bylo mu vyčteno, že dopustil urážku Německa, a tudíž za Petříka nemohl ani intervenovat. Podle něj měl Petřík navíc blízko k českým fašistům a donášel přímo Smíchovskému, o jehož činnosti pro SD věděl, na zednáře a Židy, k nimž měl velmi nepřátelský postoj. Petřík měl být dle Smíchovského také již dříve v hledáčku gestapa i SD.⁴⁷¹ „*Neměl jsem žádný osobní zájem na tom, aby Petřík byl zatčen, naopak mně záleželo na tom, abych mohl do Petříkovy vinárny dále chodit, neboť v tom prostředí jsem se mnoho dověděl.*“⁴⁷² Podle P. Lexy se totiž právě ve vinárně U Petříků vytvořila „*trvalá fronta prosebníků*“, jimž Smíchovský sliboval intervenovat za jejich zatčené příbuzné či známé. Ti mu pak dávali finanční obnosy a vyzrazovali v dobré víře důvěrné informace, jichž měl dle Lexy naopak využít ve svůj prospěch.⁴⁷³

K udání se v poválečné výpovědi vyjádřil také Walter Jacobi, který sdělil, že Smíchovský nahlásil SD jakousi ilegální skupinu Čechů, jež se měla scházet v jedné

⁴⁷⁰ Tamtéž, výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 253-254.

Několik svědků však uvedlo, že s párem u stolu žádný „*cizí Němec*“ tehdy neseděl. Tamtéž, výpovědi Marie Plecité a Františka Kabeláka – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 256-257.

⁴⁷¹ Tamtéž, výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 253.

⁴⁷² Tamtéž, f. 253.

⁴⁷³ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 196.

z vináren na Starém Městě pražském. Hlášení bylo SD následně předáno na gestapo, které později zjistilo, že je osobně předpojaté a že prostřednictvím udání se chtěl Smíchovský některým hostům vinárny nejspíše pomstít za určitý osobní konflikt. Jacobi zaznamenal, že Smíchovský ve svých hlášeních častokrát tíhl k subjektivitě a na základě těchto incidentů již dále nebyl využíván ke zpravodajské činnosti a „*jeho hlášení byla brána s rezervou.*“⁴⁷⁴

Ač bylo mnoho svědků přesvědčeno o Smíchovského vině a poválečný tisk jej často označoval za udavače Petříka a Pánka, byl Smíchovský nakonec roku 1947 mimořádným lidovým soudem v tomto bodě obžaloby zproštěn viny. Soud toto rozhodnutí odůvodnil především tím, že obhajoba Smíchovského nemohla být vyvrácena svědeckými výpověďmi a předvedenými důkazy. Soud navíc připustil, že muž mohl gestapu udat kdokoliv z těch, kteří tehdy seděli v téže místnosti ve vinárně a slyšeli Petříkův výrok.⁴⁷⁵ V podstatě lze říci, že tento bod obžaloby byl postaven pouze na tvrzení Smíchovského proti tvrzení svědků, jejichž výpovědi se mírně lišily, nicméně v hlavním bodě se shodovaly.⁴⁷⁶ Rozporuplným jej činí fakt, že Smíchovský si vinárnu oblíbil a navštěvoval ji takřka denně. Z tohoto pohledu zdánlivě neměl motiv udávat jejího majitele. Na druhou stranu, dáme-li zapravdu výpovědím mnoha svědků události a tvrzení W. Jacobiho, jeví se Smíchovský jako velmi pravděpodobný autor tohoto udání.

4.4.6 Případ udání Rudolfa Mandéeho

Ač se J. A. Smíchovský ve svých výpovědích často bránil argumentem, že byl ke spolupráci s nacisty donucen pod nátlakem, případ udání Rudolfa Mandéeho svědčí spíše o opaku. Je to také jediné obvinění z udavačství, z něhož byl Smíchovský mimořádným lidovým soudem shledán vinným. Vzhledem k tomu, že R. Mandée své

⁴⁷⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 56-57.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 113.

⁴⁷⁵ Tamtéž, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 273.

⁴⁷⁶ Mírné rozpory byly například v tom, že někteří svědci hovořili o celé německy se bavící skupině, jiní pouze o snoubencích. Lišily se také informace o přesném dni Petříkova zatčení. Podle některých byl zadržen následující den po události, podle jiných například až za čtrnáct dní.

věznění přežil, mohl tak sám svědčit u soudu a popsat okolnosti svého zatčení z vlastního pohledu. Navíc je tento případ také zřejmě jediným, k němuž lze nalézt pramen přímo z roku 1943, dokazující, že Smíchovský opravdu byl iniciátorem zatčení R. Mandéeho.

Rudolf Maria Mandée (1904-1964), hudební skladatel a dirigent,⁴⁷⁷ od 15. července 1941 také strážník německé pořádkové policie,⁴⁷⁸ dle svých slov již od začátku druhé světové války pracoval ilegálně ve skupině *Engles* a od roku 1942 ve skupině *Brutus*. Se Smíchovským se společensky stýkal a znal už od roku 1936, vzájemně se znaly také jejich matky, což v celém případě sehrálo také svou důležitou roli. V roce 1941 se Mandée dozvěděl, že je Smíchovský ve službách SD a upozornil i svou matku, aby byla od té doby ve stycích s rodinou Smíchovských opatrná. V roce 1943 Mandée důvěrně sdělil přímo matce Smíchovského, že by měla svému synovi naznačit, aby ze spolupráce s nacisty vystoupil a raději odjel do zahraničí, jelikož dle něj již tehdy bylo jasné, že Německo válku prohraje. Růžena Smíchovská však vše následně pověděla svému synovi. Smíchovský poté Mandéemu v jednom z jejich rozhovorů tento skutek vyčítal a bylo na něm znát zneklidnění a rozčilení. Také se hned snažil vylákat z něj informace o jeho ilegální činnosti, o níž měl podle Mandéeho v té době už nejspíš povědomí, a při této příležitosti se jej pokoušel opít, dle Mandéeho proto, aby byl sdílnější. Zhruba deset dní po této návštěvě byl Rudolf Mandée zatčen a vyslýchán na gestapu, kde byl přímo konfrontován se Smíchovským, který jej tváří v tvář obvinil z pronesení říši nepřátelských výroků, v nichž urazil Adolfa Hitlera, německou armádu apod. Vyzradil také, „že ilegální činnost kap. Mandéeho je známa, že on může v té věci svědecky vypovídat a tuto činnost jeho prokázat a že je ochoten své výpovědi i odpřisáhnout.“⁴⁷⁹ V prosinci téhož roku u soudního přelíčení skutečně Smíchovský proti Mandéemu vypovídal jako svědek. Poté následovalo další přelíčení,

⁴⁷⁷ Rudolf Mandée. Český hudební slovník osob a institucí. [online]. 2016. [cit.17.04.2018]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2761

⁴⁷⁸ NA ČR, Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, Praha. kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23, výpověď J. A. Smíchovského týkající se defetistických projevů R. M. Mandéeho.

⁴⁷⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Rudolfa Mandéeho, Praha, 16. 1. 1947, f. 62.

tentokrát v Mnichově,⁴⁸⁰ kam se však Smíchovský už svědčit nedostavil. Mandée byl toho názoru, že možná i proto nedostal trest smrti, ale byl v Mnichově odsouzen a poslán na čtyři měsíce do věznice Stadelheim, odkud byl přemístěn do koncentračního tábora v Poznani, z něhož se mu dle jeho slov v lednu 1944 podařilo utéci.⁴⁸¹

Na rozdíl od jiných případů, z nichž byl Smíchovský obviněn, se k tomuto zachoval pramen, který dosvědčuje, že proti Mandéemu opravdu sepsal svou výpověď ještě v den jeho návštěvy, tj. 3. července 1943. Ve dvoustránkovém protokolu Smíchovský vylíčil celou událost už od příchodu Mandéeho, včetně podrobného záznamu jejich rozhovoru, z něhož byly patrné především Mandéeho protiříšské a defetistické výroky o tom, že Německo prohraje válku. Vyznění textu ilustruje například následující úryvek: „*Na moji otázku, zda všichni v pořádkové policii smýšlejí tak pesimisticky, odpověděl Mandée, že tomu tak je, všichni mají války ‚plné zuby‘ ...*“⁴⁸² Smíchovský také popsal, že se Mandée vyjádřil v podobném poraženeckém duchu v jeho přítomnosti ve společnosti dokonce několikrát.⁴⁸³

Současně se zachoval také třístránkový posudek SD na R. Mandéeho z 9. srpna, podepsaný Walterem Jacobim, který obviňuje Mandéeho právě z defetistického smýšlení o tehdejší politické situaci.⁴⁸⁴ Tento posudek obsahuje na konci také poznámku o osobě samotného Smíchovského, zřejmě z důvodu, že byl iniciátorem udání a zároveň v případě vystupoval i jako svědek. Je však možné, že byla poznámka o Smíchovského spolehlivosti skutečně uvedena kvůli kompromitujícímu materiálu shromážděnému Marií Mandéeovou, Otto Croyem, Pravoslavem Lexou a dalšími, o němž blíže pojednává následující kapitola. „*Smíchovský pracoval pro SD od roku*

⁴⁸⁰ Tamtéž. Advokátem Rudolfa Mandéeho byl Otto Croy, který dle Mandéeho dopady udání Smíchovského zmínil. Podle výpovědi Waltera Jacobiho naopak Mandéemu pomohl velitel pořádkové policie, generál Riege. Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 114.

Lexa nesprávně uvedl, že se soudní přelíčení v Mnichově neuskutečnilo a Mandéeho propustili. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 207.

⁴⁸¹ Tamtéž, výpověď Rudolfa Mandéeho, Praha, 16. 1. 1947, f. 62.

⁴⁸² Český překlad německého originálu. NA ČR, Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, Praha. kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23, výpověď J. A. Smíchovského týkající se defetistických projevů R. M. Mandéeho, Praha, 31. 7. 1943.

Německý originál: „*Auf meine Frage, ob bei der Ordnungspolizei alle so pessimistisch dächten, gab Mandée zur Antwort, dass dies der Fall sei, alle hätten vom Krieg bereits ‚volle Zähne‘ ...*“

⁴⁸³ Tamtéž.

⁴⁸⁴ Tamtéž, posudek SD na Rudolfa Mandéeho, podepsaný Walterem Jacobim, Praha, 9. 8. 1943.

1939. V roce 1941 tam měl ale potíže osobní povahy. Byl dočasně tajnou státní policií kvůli podezření z trestného činu § 175 RSTGB zatčen, po objasnění případu byl ale opět propuštěn. Zprávy Smíchovského byly vždy spolehlivé.“⁴⁸⁵ Walter Jacobi k případu uvedl, že když byl soud s Mandéem odročen do Mnichova, Smíchovský se k přelíčení, kam byl opět předvolán jako svědek, i přes několikeré upozornění SD nedostavil. Celý případ tak byl dle něj pro pražský Leitabschnitt „velmi trapný.“ Kvůli tomu se také proti Smíchovskému na podzim 1944 chystalo disciplinární řízení, k němuž ale nedošlo, jelikož byl mezitím zadržen kriminální policií.⁴⁸⁶

Smíchovský k případu ve své poválečné výpovědi sdělil, že matky obou mužů byly přítelkyně, které se často navštěvovaly. Jedno odpoledne roku 1943 přišel ale se svou matkou ke Smíchovským na návštěvu i Rudolf Mandée, který zde několik hodin vedl protiněmecké řeči, včetně kritiky wehrmachtu nebo urážek Hitlera apod. Smíchovský tak došel k závěru, že je Mandée agent provokatér a bezprostředně po jeho návštěvě sepsal o celé události hlášení. Údajně nevěděl, že Mandée pracuje ilegálně kvůli tomu, že byl říšským Němcem. Přiznal také, že proti Mandéemu svědčil u soudu v Praze, ale k soudu do Mnichova už nedorazil.⁴⁸⁷ Pravoslav Lexa v souvislosti s touto událostí tvrdil, že to byl právě on, kdo Smíchovského od účasti v Mnichově odradil, a to sdělením, že cesta by pro něj byla z astrologického hlediska nebezpečná a že by jej na ní čekaly „smrtelné aspekty.“⁴⁸⁸ Lexovo tvrzení Smíchovský sice popřel, ale sám uvedl téměř stejně nevěrohodný důvod, proč se do Mnichova nevydal – údajně mu totiž ujel vlak.⁴⁸⁹

Smíchovského výpověď o události přímo z roku 1943 se ale mírně liší od verze, kterou pronesl u soudu po válce. Ve svém hlášení, které učinil ještě v den Mandého návštěvy, totiž napsal, že Mandée, tehdy strážmistr pořádkové policie, dorazil onen den ke Smíchovským v uniformě a na verandě jejich domu si nejprve povídal se Smíchovského sestrou a švagrem. Smíchovský v rámci hlášení v této souvislosti

⁴⁸⁵ Tamtéž.

⁴⁸⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 114.

⁴⁸⁷ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 254.

⁴⁸⁸ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, f. 87.

To, že Smíchovský kladl velký důraz na astrologické výpočty a předpovědi, potvrdil ve své výpovědi i Walter Jacobi. Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 115.

⁴⁸⁹ Tamtéž., výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 254.

neváhal podat v tehdejší době vcelku dosti citlivou informaci i o svých nejbližších příbuzných. „*Chtěl bych zdůraznit, že má sestra zcela pod politickým vlivem mého švagra Václava Čvančary měla vyloženě české nacionalistické cítění.*“⁴⁹⁰ R. Mandée i proto se Smíchovského matkou i sestrou mluvil česky, se Smíchovským pak německy. Dále dodal, že on sám na verandu dorazil až po probuzení svou matkou, kterou zjevně obsah Mandéevo hovorů velmi zneklidnil. Sdělovala synovi překotně něco v tom smyslu, že se podle Mandéevo již blíží konec války, kterou Německo prohraje, a že by Smíchovský měl dokonce vzhledem ke své pozici uvažovat i o možném útěku do ciziny.⁴⁹¹

V případě po válce vypovídal také Otakar Lankaš, advokát a příbuzný Rudolfa Mandéevo, který byl zatčen v lednu roku 1945. Sdělil, že ve vazbě na Pankráci byl v té době právě i Smíchovský, s nímž se setkal a mluvil na jedné z vycházek na dvoře věznice. Smíchovský mu měl sdělit, že v případě Mandéevo vystupoval pouze jako svědek. Lankaš se dotázal i na případ udání právníka Josefa Chlubny, k čemuž mu Smíchovský údajně řekl, že se Chlubny musel zbavit, jelikož „*moc mluvil*“. Dále mu měl také tvrdit, že je ve službách gestapa.⁴⁹²

U poválečného soudu se Smíchovský, který Mandéevo dle obžaloby měl udat pro protiněmecké výroky, k tomuto činu nakonec přiznal. Mandéevo prý udal proto, aby byl chráněn před možnou situací, že by se SD dozvěděl o tom, že se Mandée takto nepřátelsky vyjádřil v jeho přítomnosti. Smíchovský dle svých slov údajně neměl tušení, že je Mandée ilegálně činný, ale pronesl, že by jej musel udat, i kdyby o této skutečnosti věděl, přičemž si byl plně vědom možných velmi vážných důsledků tohoto udání pro Mandéevo.⁴⁹³

⁴⁹⁰ NA ČR, Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, Praha. kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23, výpověď J. A. Smíchovského týkající se defetistických projevů R. M. Mandéevo, Praha, 31. 7. 1943.

⁴⁹¹ Tamtéž.

⁴⁹² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď JUDr. Otakara Lankaše, Praha, 22. 1. 1947, s. 180.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď JUDr. Otakara Lankaše, Praha, 21. 3. 1947, f. 187.

⁴⁹³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 57.

4.4.7 Případ udání Josefa Chlubny

V souvislosti s udáním Rudolfa Mandéeho byl Jiří Arvéd Smíchovský obviněn také z udání právníka Josefa Chlubny, jenž byl zatčen 17. ledna 1944. Smíchovský však opět popřel, že by J. Chlubnu udal, ač spolu případy mohly zdánlivě souviset. Matka Rudolfa Mandéeho se totiž za svého syna po jeho zatčení snažila intervenovat. Na radu synova advokáta Otty Croye se pokoušela získat důkazy zpochybňující věrohodnost Smíchovského jako svědka.⁴⁹⁴ Za tímto účelem navštívila také advokáta Josefa Chlubnu, který se se Smíchovským dobře znal, aby se zapojil do případu, že mu předá dostatečný materiál o Smíchovského negativních charakterových a „*mravních nepěkných vlastnostech*“ apod.⁴⁹⁵ Podle M. Mandéeové byl však J. Chlubna po vyslechnutí její žádosti zjevně velmi zneklidněn, a proto ji dokonce požádal, aby se přesunuli do jiné místnosti a raději vedli rozhovor v němčině, při němž jí sdělil, že má ze Smíchovského strach, a přislíbil jí dodat další materiál proti němu. Asi týden po tomto rozhovoru byl však J. Chlubna zatčen. M. Mandéeová nabyla dojmu, že za udáním stál opět J. A. Smíchovský. Podezřívala také Chlubnovu zaměstnankyni Boženu Jůzovou, že celý rozhovor slyšela a sdělila jeho obsah právě Smíchovskému.⁴⁹⁶ B. Jůzová byla totiž dle R. Mandéeho a P. Lexy Smíchovského důvěrníci.⁴⁹⁷ Ona sama to u svého výslechu odmítla, ale potvrdila setkání Marie Mandéeové a Josefa Chlubny, přičemž po odchodu Mandéeové měl Chlubna prohlásit, „*že má Smíchovského v ruce a že by ho to mohlo státí krk.*“⁴⁹⁸

To, že v tomto směru skutečně probíhala určitá iniciativa, dokazuje zachovaná korespondence z ledna 1944 mezi Otto Croyem, advokátem R. Mandéeho, a členy Národní obce fašistické. Otto Croy poslal dopis přímo gen. Radolu Gajdovi, v němž se jej dotazoval na politickou a lidskou spolehlivost Smíchovského, na jeho členství

⁴⁹⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Marie Mandéeové, Praha, 2. 4. 1947, f. 222.

⁴⁹⁵ Tamtéž, výpověď Rudolfa Mandéeho, Praha, 16. 1. 1947, f. 62.

⁴⁹⁶ Tamtéž, výpověď Marie Mandéeové, Praha, 2. 4. 1947, f. 222.

⁴⁹⁷ Tamtéž, výpověď Pravoslava Lexy, Praha, 15. 1. 1945, f. 65.

Božena Jůzová uvedla, že jí Smíchovský pomohl, když byla v roce 1940 udána a následně zadržena za šíření ilegálních komunistických letáků, které jí měl podstrčit konfident Voříšek. Tamtéž, výpověď Boženy Jůzové – hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 260-261.

Dle Lexy Voříšek spolupracoval se Smíchovským – lidem podstrkávali falešné letáky, na jejichž základě byly pak tyto osoby zatčeny. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 198.

⁴⁹⁸ Tamtéž, výpověď Boženy Jůzové, Praha, 11. 2. 1946, f. 88.

v NOF apod.⁴⁹⁹ Druhý dopis je odpovědí O. Croyovi, jeho autorem ale není R. Gajda. V tomto dopise, k němuž je přiložen také jakýsi posudek, se například píše, že se členům NOF Smíchovský doznal, že sice dříve zednářem byl, a dokonce prý získal hodnost mistra (což měl následně potvrdit i patentem), ale zároveň sdělil, že se jeho postoj k zednářům diametrálně změnil a naopak má zájem podílet se na jejich perzekuci.⁵⁰⁰ V NOF dle tohoto dokumentu nemohl zastávat žádnou důležitější funkci, jelikož „*se jevil politicky nespolehlivým, nesianosně vystupoval a referoval*“ a bylo o něm známo, „*že je cvok, který se rád nechá hostiti, avšak přátelství vždy zneužívá ku svému vlastnímu prospěchu.*“⁵⁰¹

Zatímco Lexa uvedl domněnku, že Smíchovský Chlubnu udal, aby se zbavil onoho kompromitujícího materiálu,⁵⁰² Smíchovský naopak argumentoval tím, že to byl právě Chlubna, kdo mu o iniciativě M. Mandéeové a dalších řekl (materiály prý M. Mandéeová získala od redaktora *Árijského boje* Rudolfa Nováka). Spis, který byl poslán na gestapo i SD, osobně viděl a z jeho výpovědi vyplývá, že jeho existencí nebyl nijak zvlášť překvapen a celou skutečnost se snažil spíše bagatelizovat. Uvedl, že jej mohlo kompromitovat pouze obvinění o padělání křestního listu židovské spisovatelky Passerové-Geschmayové (díky němuž byla uchráněna před nacistickou perzekucí), o němž kromě jejího příbuzného Maxmiliana Passera věděl pouze Pravoslav Lexa.⁵⁰³ Podle M. Nakonečného Smíchovského pro tento čin udal právě Lexa.⁵⁰⁴

Zhruba dva dny po návštěvě M. Mandéeové u J. Chlubny za ní přišel Pravoslav Lexa, aby jí důvěrně oznámil, že dle sdělení Smíchovského si pro Chlubnu brzy přijde gestapo.⁵⁰⁵ Ten byl opravdu několik dní na to zatčen a poté byla zadržena i Mandéeého

⁴⁹⁹ Tamtéž, dopis Otty Croye adresovaný Radolu Gajdovi, 21. 1. 1944, f. 228.

⁵⁰⁰ Tamtéž, dopis adresovaný Ottu Croyovi, 28. 1. 1944, f. 230.

⁵⁰¹ Tamtéž, f. 232.

⁵⁰² Tamtéž, výpověď Pravoslava Lexy, Praha, 15. 1. 1947, f. 65.

⁵⁰³ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 255.

⁵⁰⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 343.

⁵⁰⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Rudolfa Mandéeého, Praha, 16. 1. 1947, f. 62.

Lexa sdělil, že jej vyhledala sama Marie Mandéeová, jelikož věděla o materiálech, které proti Smíchovskému shromažďoval a chtěla je proti němu použít u soudu v rámci záchrany svého syna. Podle něj to byl právě on a Ema Tetínková, kdo zkontaktoval Radolu Gajdu za účelem získání dalších kompromitujících důkazů. Lexa si však v tomto případě spíše připsal zásluhy Mandéeova advokáta Otty Croye, jelikož se zachoval dopis, který sám Croy osobně adresoval právě Gajdovi. Lze nicméně připustit,

matka. Na gestapu po ní žádali onen usvědčující materiál na Smíchovského, až nakonec přiznala, že je uložen u advokáta jejího syna Otty Croye. Gestapo spis následně zabavilo a M. Mandéeová byla propuštěna.⁵⁰⁶ Pravoslav Lexa v jedné ze svých mnoha výpovědí proti Smíchovskému uvedl, že Josefa Chlubnu před Smíchovským varoval, ale ten nevěřil, že by jej jeho přítel mohl udat. Smíchovský měl navíc také údajně Chlubnovi sdělit, že na něj chodí soustavně udání na gestapo, ale on je ničí, což mělo mít dle Lexy vliv na zhoršující se Chlubnovu psychiku.⁵⁰⁷ Již zmíněná Božena Jůzová ve své výpovědi naopak odmítla, že by J. Chlubna byl duševně nepřičetný, jak uváděl Lexa. Sdělila ale, že jí Smíchovský po Chlubnově zatčení také řekl, že zničil několik udání, která na něj přišla, a že Chlubnu sám varoval. B. Jůzová však tato jeho tvrzení označila za smyšlená.⁵⁰⁸

J. A. Smíchovský k případu uvedl, že se s Chlubnou znal velmi dlouho, v přátelském poměru byli už jejich otcové.⁵⁰⁹ Josef Chlubna podle něj politicky směřoval k extrémní pravici, a proto prý nejprve německou okupaci vnímal pozitivně a měl přímo Smíchovskému udat několik svých klientů. Po událostech v listopadu 1939, kdy byl v rámci nacistického zákroku proti vysokým školám popraven jeden z jeho přátel – studentský funkcionář Josef Matoušek, u Chlubny nastala změna původního postoje. J. Chlubna navíc o Smíchovském také věděl, že pracuje pro SD, a dokonce ho navštěvoval i v jeho kanceláři, kam mu ale později Smíchovský zakázal chodit, jelikož Chlubna „*nerozvážně a neodpovědně mluvil,*“ kvůli čemuž jej dokonce několikrát

že vzhledem k faktu, že se Lexa s Gajdou znal z NOF, je možné, že Croyovi tento nápad alespoň vniknul. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 203.

⁵⁰⁶ Tamtéž, výpověď Marie Mandéeové, Praha, 2. 4. 1947, f. 222.

Dle Marie Mandéeové gestapo o kompromitujícím materiálu vědělo zřejmě přímo od Josefa Chlubny, který byl v té době již zatčen. Dále uvedla, že na gestapo spis přinesla Božena Jůzová. Tamtéž, výpověď Marie Mandéeové – hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 260.

Dle výpovědi Pravoslava Lexy po zabavení kompromitujícího spisu gestapem spolu s ostatními brzy vyhotovil kopii, kterou pak údajně poslali vojenskému soudu do Mnichova. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy (dodatek), Praha, 25. 5. 1946, f. 87.

⁵⁰⁷ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy (dodatek), Praha, 25. 5. 1946, f. 87.

⁵⁰⁸ Tamtéž, výpověď Boženy Jůzové, Praha 1946, f. 88.

⁵⁰⁹ Podle P. Lexy byl Smíchovský jeden čas Chlubnovým koncipientem. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 194.

varoval. Dle Smíchovského byl Chlubna zatčen na základě mnohých udání na gestapu, konkrétně mělo jít především o udání konfidenta SD Harryho Jelínka.⁵¹⁰

Výpověď Smíchovského potvrdil i Chlubnův koncipient Vojtěch Müller. Podle něj byli oba muži v přátelském vztahu, Smíchovský dokonce Chlubnu důvěrně oslovoval „*Pepíku*“ a skutečně mu řekl: „*Neblbni, moc mluvíš.*“ V. Müller také uvedl, že mu jistý dr. Slouka, jenž byl s Chlubnou transportován do koncentračního tábora, řekl, že Chlubna označil jako svého udavače Otomara Pankraze.⁵¹¹ Za udání Josefa Chlubny, který zemřel v koncentračním táboře Buchenwald, byl nakonec skutečně obviněn a 21. června 1946 také odsouzen před mimořádným lidovým soudem Otomar Pankraz (1903-1976), soukromý docent matematiky na Českém vysokém učení technickém (ČVUT). Dle Magdaleny Hykšové, autorky studie o Otomaru Pankrazovi, ale při jeho soudním přelíčení vypovídali pouze svědci potvrzující jeho vinu, navíc nepřisezně, a také J. A. Smíchovský, který svůj podíl na udání Chlubny odmítl. Žádosti Pankrazova advokáta, aby byli předvoláni svědci hovořící proti Smíchovskému, nebylo vyhověno a O. Pankraz byl poté odsouzen k pětiletému trestu odnětí svobody.⁵¹² Dle Rudolfa Mandéeho to byl právě Smíchovský, kdo po válce v jedné ze svých výpovědí obvinil z Chlubnova udání Otomara Pankraze.⁵¹³

4.4.8 Zatčení

Ač Jiří Arvéd Smíchovský pracoval pro nacistickou Bezpečnostní službu, byl v období protektorátu sám celkem třikrát zatčen, a to z nejrůznějších důvodů. Dle některých poválečných výpovědí se lze také domnívat, že první zatčení mohlo být pouze záminkou pro to, aby Smíchovský mohl ve vazbě udávat své spoluvězně, což však nelze spolehlivě ověřit.

⁵¹⁰ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 254.

Harry Jelínek podle Smíchovského v udání uvedl, že Chlubna řekl, „*že po porážce Německa bude sám sestavovat českou vládu, sám že převezme křeslo ministerstva spravedlnosti, což odůvodňoval tím, že byl poslední honorární tajemník Dra Kramáře, který bude chránit jeho tradici.*“ Tamtéž, f. 255.

⁵¹¹ Tamtéž, výpověď Vojtěcha Müllera - hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 264.

⁵¹² HYKŠOVÁ, Magdalena. *Životní osudy Otomara Pankraze*. In: *Filosofická pojetí pravděpodobnosti v pracích českých myslitelů*. Praha 2011, s. 219-220.

⁵¹³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Rudolfa Mandéeho, Praha, 16. 1. 1947, f. 62.

První uvěznění trvalo od 9. srpna do 24. prosince 1941.⁵¹⁴ Tehdy byl Smíchovský zatčen gestapem a umístěn do vyšetřovací vazby ve věznicí na Pankráci, a to podle jeho poválečné výpovědi z více různých důvodů. Dle Smíchovského byly příčinami jeho zadržení především záležitosti týkající se židovského agenta Hermanna, jehož Smíchovský získal pro spolupráci s SD a jenž následně utekl přes Turecko, kam byl poslán za jakýmsi obchodním účelem, do Sýrie.⁵¹⁵ Dále měl být obviněn z toho, že dle svého tvrzení zapomněl ve spisovně *Národní rady československé* zavřít okno do ulice a zapečetit menší okno v koupelně, a z archivu NRČ se poté ztratily důležité dokumenty.⁵¹⁶ Dalším bodem mělo být také udání vyhotovené bývalým meziválečným poslancem Antonínem Chmelíkem⁵¹⁷ ohledně poměrů v nemocenské pojišťovně, o kterém Smíchovský sice věděl, ale nepostoupil je SD ani gestapu. Výše jmenovaná obvinění údajně nebyla Smíchovskému sdělena všechna najednou, ale vždy postupně v delších časových intervalech, a to podle něj záměrně, aby byl jimi zaskočen. Následně byl údajně obviněn také ze „zakázaných intervencí ve prospěch Čechů,“ konkrétně konfidenta Václava Valeriána a tajemníka propagační komise *Národního souručenství* Kulajty, dále ze styků s katolickými řády (především s jezuitu) apod.⁵¹⁸ Václav Valerián

⁵¹⁴ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 49.

⁵¹⁵ Tamtéž, s. 38.

⁵¹⁶ Tamtéž, s. 46. Pozn.: Ze Smíchovského výpovědi jednoznačně nevyplývá, zda skutečně některé spisy zmizely, nebo zda byl potrestán pouze za potenciální umožnění takového činu.

⁵¹⁷Antonín Chmelík byl dle Smíchovského slov jeho dlouhodobý známý a snažil se Smíchovskému za protektorátu údajně z vlastní iniciativy donášet na některé osoby z nemocenské pojišťovny, kde byl zaměstnán. Obviňoval například tehdejšího ředitele pojišťovny Madara z vyřčení protiněmeckých výroků apod. I když Smíchovský uvedl, že tato obvinění nejspíše byla oprávněná, nevyvinul v tomto směru žádnou iniciativu, jelikož případ považoval za příliš bagatelní a navíc ředitele Madara znal a choval k němu sympatie. Následně jej měl Chmelík obvinít z nečinnosti v tomto případě. Tamtéž, s. 48-49.

Smíchovský také vehementně tvrdil, že když se mu zdála konfidentská udání, která k němu docházela, příliš subjektivní či vyloženě mstivá, nepostupoval je dále SD, jelikož mu údajně šlo o zpravodajskou objektivitu. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. 1. 1947, s. 59.

⁵¹⁸ Tamtéž, ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 49-52.

Smíchovský sám uvedl, že jej někteří členové SD považovali za tajného jezuitu, což popřel a odůvodnil to faktem, že nacisté „moc a vliv Jezuitů nesmírně přeceňovali“ a že jejich představy o tomto řádu byly provázeny „stálými komplexy strachu a podezření.“ Další ze Smíchovského údajných obvinění se mělo týkat i jeho styků s katolickými příslušníky SdP (například s Oskarem Kuhnem), kteří byli označeni za „politicky nespolehlivé.“ ad. Tamtéž, s. 52.

se ale dle P. Lexy naopak domníval, že jej udal právě Smíchovský. Za Valeriánova věznění v koncentračním táboře měl Smíchovský pod příslibem intervencí od jeho příbuzných vylákat vysokou finanční částku, kterou však následně utratil.⁵¹⁹ Smíchovský byl SD navíc dodatečně obviněn také ještě z homosexuálního poměru s Richardem Thielem z Růžodolu u Liberce. Toto obvinění však sám dosti bagatelizoval, označil je za typický postup nacistů při zbavování se nepohodlných osob a sdělil, že se případ nakonec ani neprojednával.⁵²⁰

I když Smíchovský tvrdil, že tato obvinění byla konstruována Leitabschnitem SD, sdělil zároveň, že jeho služba pro SD neskončila ani v době vazby, kam mu byly z SD posílány například různé spisy k překladu apod.⁵²¹ Překvapivě také uvedl, že příslušníci gestapa se k němu u výslechů chovali velmi slušně, téměř až „*přátelsky*“, a to po celých 18 týdnů, kdy vyšetřování probíhalo.⁵²² Úředníci gestapa totiž prý neměli žádný zájem na stíhání Smíchovského a vypadalo to, že bude zastaveno. Koncem listopadu 1941 byl Smíchovský ještě vyslýchán přímo v Berlíně. Tyto výslechy však označil za pouhé formality, které nebyly ani písemně zaznamenány, a sdělil, že zde dokonce „*nebyl (...) považován za vězně,*“ o čemž svědčí například informace, že zde nepobýval ve vazbě, nýbrž na služebních ubytovnách.⁵²³ Zanedlouho po návratu do protektorátu a vazby byl na Štědrý den propuštěn - údajně bez vysvětlení s tím, že v lednu má opět nastoupit u SD.⁵²⁴

⁵¹⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 197.

⁵²⁰ Smíchovský k tomu uvedl, že obvinění z homosexuality uplatňovaly německé úřady často v případech, kdy se potřebovaly zbavit nepohodlného člena. Ve své výpovědi však pojem homosexualita vůbec nepoužil, vyjadřoval se pouze v názacích a odkázal na paragraf 129 trestního zákoníku a paragraf 175 RST, které upravovaly tehdejší zločiny smilstva a homosexuality. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 52.

⁵²¹ Tamtéž, s. 53.

Pro W. Jacobiho ve vazbě skutečně překládal například materiály k jeho brožuře *Golem...metla Čechů*. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10908, výpověď Waltera Jacobiho ve věci protektorátní vlády, s. 88-89.

⁵²² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 50.

⁵²³ Tamtéž, s. 53.

⁵²⁴ Tamtéž.

Dle Pravoslava Lexy se Smíchovský nejprve ve vazbě pokusil spáchat sebevraždu („*podřezáním žil a spolknutím rozlámané lžice*“), poté začal udávat spoluvězně, načež mu bylo dovoleno odcestovat do

Podle Waltera Jacobiho byl Jiří Arvéd Smíchovský zatčen především kvůli homosexuálním aférám se členy gestapa a následně se k homosexualitě přiznal v dopise adresovaném SD. Jacobi také uvedl, že se Bezpečnostní služba dokonce proti Smíchovského zatčení ohradila. Podle něj se totiž jednalo o jakousi odvetu gestapa, jelikož byl do celého případu zatažen i jeden z členů tajné státní policie.⁵²⁵ I v tomto případě si tedy výpovědi Smíchovského a Jacobiho diametrálně odporují. Smíchovského podrobný popis všech domnělých obvinění ale opět působí spíše jako pokus o vyličení sama sebe jako oběti nacistického režimu za účelem ukázat se u poválečného soudu v lepším světle. Je také možné, že se mohl stydět přiznat k zatčení za homosexualitu, ač je na základě výpovědí pravděpodobné, že právě ona mohla být a zřejmě byla skutečným důvodem jeho prvního zatčení.

Další teorii o důvodech Smíchovského zatčení přednesl Rudolf Mandée, který vypověděl, že když byl vězněn na Pankráci, zjistil od svých spoluvězňů, že zde byl Smíchovský jeden čas také držen a při této příležitosti udával, o čemž věděli i zdejší dozorcí. „*Byl nasazován do různých cel k politickým vězňům*“ a informace, které od nich získal, pak předával německým úřadům⁵²⁶ To, že měl Smíchovský za svého věznění udávat spoluvězně, tvrdil také Pravoslav Lexa.⁵²⁷

Druhé zatčení Smíchovského se odehrálo od 27. září 1944 do 26. dubna 1945.⁵²⁸ Tehdy byl zatčen německou kriminální policií (Kripo). Toto obvinění spočívalo dle obžaloby ve „*zneužití moci úřední, (...) braní úplatků*“ a krádeži. Případ se ale ani

Německa, kde svobodně pobýval zhruba půl roku. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lex, Praha, 10. 12. 1945, f. 198.

⁵²⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 113.

⁵²⁶ Tamtéž, výpověď Rudolfa Mandée, Praha, 16. 1. 1947, f. 62.

⁵²⁷ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 10. 12. 1945, f. 198.

Smíchovský sdělil, že Sicherheitsdienst naopak chtěl jeho pobytu ve vězení využít k tomu, aby byl po propuštění okolím vnímán jako „*nepřítel Němců*“ a pronikl tak snáze do určitých českých kruhů (např. do sfér českého ilegálního hnutí), o jejichž činnosti by posléze SD informoval. Smíchovský to však odmítl s tím, že v české společnosti je už dostatečně kompromitován a nikdo by mu kvůli jeho známé pověsti nedůvěřoval. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 72-73.

⁵²⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, zpráva Policejního ředitelství, Praha, 27. 6. 1945, f. 70.

nedostal k soudu, jelikož bylo stíhání mezitím zastaveno.⁵²⁹ Tyto přestupky jsou zahrnuty v obžalovacím spisu z 21. 12. 1944, který se z období okupace zachoval.⁵³⁰ V této době byl totiž Smíchovský zaměstnán u oddělení cenové kontroly Zemského úřadu v Praze a případ se odehrál právě při kontrole jednoho pražského podniku. Společně se svými dvěma spolupracovníky Karlem Pecinou a Adolfem Hladíkem (dle jiných pramenů Josefem Fikou) měl Smíchovský při prohlídce kosmetické firmy *Kosmolabora* neoprávněně, bez jakékoli platné legitimace, zabavit (resp. odcizit) pod záminkou cenové kontroly majitelce podniku Melanii Hofhanslové 200 kusů cigaret značky *Letka*, dále 750 kusů parfémů, 25 metrů látky aj. Muži kromě důkladné prohlídky firmy provedli následně také domovní prohlídku přímo v bytě dotyčné majitelky. Událost však měla ještě dohru. Smíchovský se totiž k majitelce ještě týž den odpoledne vrátil a naznačil, že by se mohl pokusit celý případ urovnat. Za přislíbenou pomoc si vyžádal další balík cigaret, balení čaje a lahev koňaku. M. Hofhanslová, jež Smíchovskému výše zmíněný „úplatek“ poskytla, později navíc zjistila, že jí z bytu zmizel také její brilantový prsten, který, jak se brzy ukázalo, ukradl Smíchovský při domovní prohlídce.⁵³¹ V dopisu z vězení určenému SD se Smíchovský ke krádeži přiznal, následkem čehož jeho spolupráce s Bezpečnostní službou definitivně skončila.⁵³²

Poslední zatčení gestapem, samotným Smíchovským zřejmě naplánované, se událo na příkaz SD 1. května⁵³³ a skončilo 5. května 1945.⁵³⁴ Tehdy byl Smíchovský

⁵²⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 58.

⁵³⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, obžalovací spis. Praha, 12. 12. 1944, f. 107-108.

⁵³¹ Tamtéž, záznam o průběhu cenové kontroly u firmy *Kosmolabora*, Praha, 14. 6. 1944, f. 102-103.

Srov. Tamtéž, obžalovací spis. Praha, 12. 12. 1944, f. 107-108.

František Mezník, bývalý tajemník německé Kripo v Praze, uvedl, že kriminální policie skutečně roku 1944 řešila případ Smíchovského, Hladíka a Peciny, kdy tito tři muži při domovní prohlídce zmíněné firmy pod záminkou úřední konfiskace ukradli velkou sumu zboží. Podle Mezníka se měla trojice navíc vydávat za příslušníky kriminální policie. Stejně tak se zmiňuje i o krádeži brilantového prstenu přímo z bytu majitelky firmy. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Františka Mezníka, Praha, 4. 1. 1946, f. 129.

⁵³² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, f. 115.

⁵³³ Podle závěrečné zprávy 2. května. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 58.

za revolučních dní propuštěn spolu s dalšími trestanci z pankrácké věznice.⁵³⁵ Walter Jacobi ke třetímu zatčení Smíchovského dodal, že o něm nic konkrétního neví,⁵³⁶ sám Smíchovský ale tvrdil, že důvodem jeho zadržení byla snaha SD se ho zbavit.⁵³⁷ Je však pravděpodobnější, že Smíchovský toto zatčení plánoval, aby se po válce, která se nezadržitelně blížila ke konci, pokusil vyhnout podezření ze spolupráce s nacisty.

4.5 Poválečná léta

Jak už bylo zmíněno, po svém posledním zatčení ještě v době protektorátu byl Jiří Arvéd Smíchovský propuštěn za Pražského povstání 5. května 1945. Když se však vracel domů, byl údajně někým rozpoznán a odveden kamsi na okraj Vinohrad, kde se chystala hromadná poprava zadržených nacistů a českých kolaborantů, kterou prováděli čeští revolucionáři. Smíchovský byl prý dokonce nucen kopat si vlastní hrob, ale rozpoznal jej další neznámý člověk, jenž mu umožnil z místa utéct. Nakonec se mu tedy podařilo dostat se v zuboženém stavu domů.⁵³⁸ Během těchto událostí utrpěl dle svých slov zlomeniny tří žeber a kýlu způsobenou zraněním.⁵³⁹

Na základě mnoha oznámení byl Smíchovský 8. května 1945 opět zatčen a umístěn do zajišťovací vazby. Do soudní vazby byl přesunut až 12. prosince 1946.⁵⁴⁰ Dle jednoho ze záznamů v jeho soudním spisu měl ale ještě v říjnu 1946 prodlévat

⁵³⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, zpráva Policejního ředitelství v Praze, Praha, 27. 6. 1945, f. 70.

⁵³⁵ Tamtéž.

Srov. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. 1. 1947, s. 58.

⁵³⁶ Tamtéž, sign. 2M 12394, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 7. 11. 1946, s. 6.

⁵³⁷ Tamtéž, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 62.

⁵³⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 268.

Tuto událost Smíchovský vylíčil své sestře Blance. Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁵³⁹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti (305), sign. 305-425-3, dodatek k výpovědi J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 67.

⁵⁴⁰ Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV (2M), sign. 2M 10278, oznámení ve smyslu retribučního dekretu na J. A. Smíchovského, Praha, 14. 1. 1947, s. 3.

Podle M. Nakonečného byl Smíchovský zatčen až 15. května na udání Pravoslava Lexy. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 269.

ve vazbě v Terezíně.⁵⁴¹ Před zatčením ještě vybral ze své knihovny v domě U Zlaté lodě několik oblíbených děl, která následně stihl předat sestře Blance bydlící tamtéž.⁵⁴² Dne 7. června 1945 pak byla tato knihovna, jež zabírala celou jednu místnost v prvním patře domu, zapečetěna.⁵⁴³ Dle Pravoslava Lexy plánoval na konci války Smíchovský utéct do Německa, což nakonec neuskutečnil, protože mu to údajně Lexa s úmyslem nenechat jej uprchnout před spravedlností rozmluvil.⁵⁴⁴

4.5.1 Vazba

Už za svého pobytu v zajišťovací vazbě věznice na Pankráci od května 1945 do května 1947 nebyl Jiří Arvéd Smíchovský zcela běžným trestancem. A to pravděpodobně díky svému mocnému ochránci v osobě Štěpána Plačka (1909-1992), významného aktéra v oblasti politického zpravodajství poválečného ministerstva vnitra.⁵⁴⁵ Smíchovskému se totiž díky práci v židovském referátu SD často naskytla příležitost zachránit kulturněhistoricky cenný židovský majetek před likvidací či odvezením. Věc se týkala knihovny Židovské náboženské obce pražské, o níž měl zájem i Rosenbergův institut. Tato knihovna, o kterou se poté Smíchovský staral do roku 1944,⁵⁴⁶ byla údajně díky jeho intervenci v Berlíně zachráněna a přidělena

⁵⁴¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/4, záznam mimořádného lidového soudu v Praze, 8. 10. 1946, f. 11.

⁵⁴² Mezi těmito knihami bylo například první originální vydání trilogie *Had Genese* od Stanislase de Guaita. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 269.

⁵⁴³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/4, zpráva Policejního ředitelství v Praze, 27. 6. 1945, f. 70.

Dle Adama Kretschmera, soukromého badatele ve věci válečných svozů během druhé světové války, část Smíchovského soukromé knihovny byla vtělena do fondu Národní knihovny. Zmiňuje se o tom dopis ministerstva školství a osvěty z roku 1950, v němž je výslovně zmíněno, aby tyto knihy byly uloženy v Národní a univerzitní knihovně. Rozhovor s Adamem Kretschmerem, 13. srpna 2018. Srov. ČECHUROVÁ, J. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 496.

⁵⁴⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 268.

⁵⁴⁵ Viz KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*. Praha 2010.

⁵⁴⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 42.

V jiné verzi své výpovědi Smíchovský uvedl, že se o knihovnu staral nikoli do, ale od roku 1944. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 36.

Orientálnímu ústavu při pražské Německé univerzitě.⁵⁴⁷ Podle Nakonečného měl Smíchovský také zařídit, aby zde za okupace zůstalo několik jejích zaměstnanců židovského původu jako „*nepostradatelných odborníků*“, čímž je zřejmě zachránil od transportů do koncentračního tábora. Mezi těmito osobami byl dle M. Nakonečného právě Štěpán Plaček, pozdější komunistický funkcionář.⁵⁴⁸ Jan Kalous se však ve své monografii o Štěpánu Plačkovi o této skutečnosti vůbec nezmiňuje. Naopak se podle něj Plaček za okupace živil učením cizích jazyků a od roku 1943 pracoval jako noční hlídač, později telefonista, Židovské náboženské obce v Praze. Od transportu do koncentračního tábora jej zachránilo nejprve smíšené manželství a později tajný úkryt v sanatoriu Na Pleši, který roku 1945 oběma manželům poskytl zdejší účetní, díky němuž se zde dočkali konce války.⁵⁴⁹

Štěpán Plaček tedy, možná na oplátku, pomohl po válce Smíchovskému, který tou dobou dlel ve vazbě. Tato pomoc, jak se dále ukazuje, ale zřejmě nebyla zcela nezištná. Š. Plaček totiž ještě v květnu 1945 nastoupil v rámci tzv. Bezpečnosti do tehdejší Komise pro vnitřní národní bezpečnost a později stanul v čele oddělení politického zpravodajství, které bylo součástí Zemského odboru bezpečnosti (ZOB-II). Po roce byl za dobrou práci převeden na ministerstvo vnitra, kde působil jako vedoucí všech zpravodajských odborů, a to až do svého odvolání v září 1948.⁵⁵⁰ Vedle Státní bezpečnosti totiž vznikla v roce 1945 také instituce Zemského odboru bezpečnosti (ZOB), „*komunisty kontrolovaná zpravodajská služba*“, přičemž jednou z jejích částí bylo oddělení politického zpravodajství (ZOB-II),⁵⁵¹ které Š. Plaček po určitou dobu vedl. Podle Dalibora Státníka Štěpán Plaček a další příslušníci StB při vzniku této poválečné instituce využívali znalostí a zkušeností bývalých nacistických zpravodajců,

⁵⁴⁷ Knihovna tehdy byla umístěna v budově SS v nynější Právnické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 36.

Smíchovskému byl Bezpečnostní službou zadán také pokyn vybrat několik Židů dle určitých kritérií (zámožní, s příbuznými dlicími v protektorátu, znalí obchodních praktik, a to i v zahraničí, ale nepřilíši inteligentní) a přesvědčit je, aby pracovali pro SD v zahraničí za účelem získávání zpráv. Uvedl ale, že na jména konkrétních osob (až na agenta Hermanna) si už nevzpomíná. Tamtéž, s. 36-37.

⁵⁴⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 267 a 346.

⁵⁴⁹ KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSCČ*, s. 33-35.

⁵⁵⁰ KAPLAN, Karel. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSCČ*, Praha 2015, s. 389.

⁵⁵¹ KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSCČ*, s. 44.

jimž na oplátku „poskytovali řadu úlev a možnost zasahování do probíhajícího vyšetřování, jako např. v dále zmíněném případě J. Smíchovského.“⁵⁵² Dle D. Státníka lze říci, že Smíchovský vlastně poučoval komunisty o tom, jak by měla zpravodajská služba vypadat a fungovat.⁵⁵³ Komunisté se totiž zajímali o bývalé zaměstnance nacistických složek, ochotné k bližší spolupráci (což Smíchovský se svou povahou jistě byl), a zvláště pak o ty, jejichž informace pro ně byly skutečně přínosné. Ti pak byli částečně pod ochranou Státní bezpečnosti. „Oni si tím v podstatě prodlužovali život.“⁵⁵⁴ D. Státník dále uvádí, že „bývalé fašisty, konfidenty a pracovníky SD a Gestapa získávala Státní bezpečnost ke spolupráci na základě jejich dřívější činnosti, tedy na základě kompromitujících materiálů z jejich minulého života. Mnozí z nich však spolupracovali s nadšením a ochotou, protože se jednalo o jedince, pro které udávání a špiclování bylo smyslem života a příliš nerozlišovali pro koho a proti komu pracují.“⁵⁵⁵ Díky tomu mnoho po válce odsouzených nacistických spolupracovníků dostalo nepřiměřeně nízké tresty.⁵⁵⁶

Smíchovského angažovanost v Zemském odboru bezpečnosti a jeho zdejší specifickou pozici potvrzují i dobové prameny. Například ve zprávě o poměrech na Policejním ředitelství v Praze, konkrétně v oddělení Státní bezpečnosti, se píše, že v Zemském odboru bezpečnosti na Praze II, ve Washingtonově ulici č. 7 se nacházelo mnoho politických vězňů, včetně J. A. Smíchovského. Ten dle zprávy měl na odboru „mnoho přátel,“ především z řad komunistů, s nimiž si také tykal. Dle zprávy měl také možnost se po ZOB pohybovat naprosto volně, takže na první pohled nebylo možné zjistit, že se ve skutečnosti jedná o vězně, a ne například o jednoho z úředníků. Zpráva také uvádí, že Smíchovský zde měl „dle častých doslechů“ dokonce vyslychat i české

⁵⁵² STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19.

⁵⁵³ STÁTNÍK, Dalibor. *Reportáž o pražském Faustovi Jiřím Arvédovi Smíchovském*. [rozhlasová reportáž]. *Český rozhlas*. [online]. [cit.11.04.2018]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/hrdina/70/_zprava/okultista-a-udavac-s-genialni-pameti-jiri-arved-smichovsky--1476408

⁵⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵⁵ STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 8.

⁵⁵⁶ Tamtéž.

novináře.⁵⁵⁷ S touto informací koresponduje i pozdější výpověď bývalého nacistického konfidenta Romana Procházky, který tou dobou dlel také ve vazbě. „*K osobě a činnosti Dr. Smíchovského dále uvádím, že jsem byl se jmenovaným v údobí roku 1946-47 ve vyšetřovací vazbě na tzv. ZOBu v Praze, kde mě Smíchovský vyšetřoval v přítomnosti komisaře Piksy (Pixy, pozn.) jako jeden z referentů, přestože sám byl ve vyšetřovací vazbě. Tímto jsem byl velmi překvapen a nedovedl si vysvětlit, jak je možné, že bývalý konfident Gestapa a SD, který má na svědomí mnoho českých lidí, měl na ZOBu takové privilegie.*“⁵⁵⁸

Také Jan Kalous, autor monografie o Štěpánu Plačkovi, uvádí, že bývalé spolupracovníky nacistických složek komunisté využívali k vlastním zpravodajským aktivitám,⁵⁵⁹ například „*k vyhodnocování zpráv od orgánů bezpečnosti a k psaní k nim ‚odborné‘ posudky, které pak sloužily Plačkovi jako podklad pro vypracování zpráv pro své nadřízené.*“⁵⁶⁰ J. A. Smíchovský byl spolu s dalšími bývalými spolupracovníky SD či gestapa využíván v rámci různých akcí nejprve Zemským odborem bezpečnosti a později Státní bezpečností.⁵⁶¹ „*Není bez zajímavosti, že při tvoření organizační struktury zpravodajské sítě a vlastní organizační struktury ZOBu využíval (Štěpán Plaček, pozn.) i znalostí zatčených odborníků SD, jako byl např. dr. G. Smichowský,...*“⁵⁶² Mezi úkoly Smíchovského tedy patřilo například vypracovávání nejrůznějších pojednání o struktuře německého zpravodajství, jež měly být „*snad částečně využity při výstavbě československého, lidově demokratického bezpečnostního aparátu.*“⁵⁶³ Podle M. Nakonečného se stal Smíchovský „*osobním vězněm*“ Š. Plačka. Často byl ze své cely na Pankráci převážen do „*zvláštní místnosti*“

⁵⁵⁷ NA ČR, Fond Československá strana národně socialistická – ústřední sekretariát, Praha, kart. 39, sign. 35-78-7/58, 60, zpráva o poměrech na Policejním ředitelství v Praze, odd. Státní bezpečnost, a o poměrech na Ministerstvu vnitra v polic. politickém odd./zpravodajském odd./, nedatováno.

⁵⁵⁸ ABS, fond Stíhání nacistických válečných zločinců, sign. 325-112-4, výpověď Romana Procházky, Praha, 14. 6. 1966, s. 121.

⁵⁵⁹ Tamtéž, s. 153. Smíchovský je v publikaci nesprávně uveden jako spolupracovník gestapa – byla mu ale prokázána pouze spolupráce s SD. Tamtéž, s. 118.

⁵⁶⁰ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček. Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, příloha publikace, dokument č. 6 - trestní oznámení na Š. Plačka, 1953, (pův. cit. z ABS, spis ZV-45 MV), s. 352.

⁵⁶¹ Tamtéž, s. 114 a 118.

⁵⁶² J. Kalous v knize cituje informaci, že Smíchovský údajně v roce 1949 spáchal sebevraždu, jedná se však o mylnou domněnku, J. A. Smíchovský zemřel až roku 1951. Tamtéž, s. 8.

⁵⁶³ STÁTŇÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, poznámka č. 60 – nestr.

v hotelu Esplanade, kde bylo tehdy Plačkovovo pracoviště. Dle očitého svědka, Smíchovského spoluvězně s iniciály A. S., byl později přemístěn na ZOB, kde měl velkou volnost, mohl například vstupovat do všech zdejších pracoven, a samostatnou celou, v níž měl k dispozici například své knihy, psací stroj, „pohodlné lůžko, sbírku dýmek, dostával jídlo z restaurace a zabýval se vypracováním expertiz o činnosti různých prominentních osob v období protektorátu.“⁵⁶⁴ Vyšetřovatelem Smíchovského v této době byl Kamil Pixa (1923-2008), jeden z předních funkcionářů StB a později ředitel Krátkého filmu. Ten si na tuto skutečnost stěžoval, jelikož si z nové cely, nacházející se v Opletalově ulici, musel Smíchovského pro své výslechy „půjčovat.“⁵⁶⁵ Po zpřísnění poměrů v roce 1946 se nová opatření navržená Štěpánem Plačkem dotkla především Smíchovského, který již na ZOB neměl takovou volnost, ale naopak bylo nařízeno, aby před jeho celou byla neustále přítomna stráž, nainstalovány mříže a mohl se po budově pohybovat pouze pod dozorem pověřených osob, a to i při cestě na toaletu. Po určitém čase však došlo opět k mírnému uvolnění.⁵⁶⁶

Smíchovský často dlel také v hlavním sídle Státní bezpečnosti v Bartolomějské ulici spolu s dalšími bývalými spolupracovníky nacistických složek, kteří zde sepisovali své výpovědi. Muži se navíc mezi sebou domlouvali, co do protokolů napíší a navzájem si poté svěřili při obviňování různých osob ze spolupráce s nacisty. Aktivním propagátorem této strategie byl právě Smíchovský, který se snažil konání vlastního soudu pozdržet tím, že bude používán jako svědek. „V těchto případech jsem také slyšel, jak se domlouvali a při tom zvláště Smíchovský, že je třeba oddálit trestní řízení proti nim, ježto prý nyní by jim hrozilo nebezpečí, že budou popraveni. Když prý se jim podaří dobu než se dostanou k soudu protáhnouti, změní prý se poměry a bude to pro ně výhodnější.“⁵⁶⁷

⁵⁶⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

Srov. KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček. Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, s. 119. (primární zdroj uveden v publikaci: ABS, fond 2M-č.j. 12447).

⁵⁶⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

⁵⁶⁶ KAPLAN, K. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*, s. 403.

⁵⁶⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV. 2M, sign. 2M-13397, výpověď Vojtěcha Čížka, Praha, 13. 12. 1945, s. 263.

Podle Čížka se zde vyskytoval i bývalý člen gestapa Fritz Kiesewetter, který se účastnil nacistické akce proti okultistům. Tamtéž.

Pobyt Smíchovského ve vazbě byl opravdu v mnoha ohledech specifický. Například v prosinci 1946 držel 15 dnů hladovku kvůli snaze o povolení kouřit ve vazbě, protože jako pravidelný kuřák bez cigaret nevydržel. „*Zejména moje nervová soustava zvyklá na kouření je v takém stavu, že nesnesu normální potravu, a proto již po 15 dnů nepřijímám žádné potravu. Jiný důvod mé hladovky není, zejména ne špatné zacházení nebo jiná křivda, naopak v tomto směru nemám žádné stížnosti. Domnívám se, že chuť k jídlu se dostaví, bude-li mi kouření povoleno.*“⁵⁶⁸ Dále Smíchovský žádal také o povolení držet celkem 11 svazků knih za účelem jejich studia (jednalo se o různé překlady bible, hebrejské modlitby a gramatiku apod.). K tomu navíc také z důvodu celkového zklidnění a nerušeného studia požádal o ponechání v samovazbě.⁵⁶⁹ Ve všech požadavcích mu bylo vyhověno, byla mu vydána dýmka, tabák i uvedené knihy.⁵⁷⁰

V případě Jiřího Arvéda Smíchovského není zářející pouze průběh jeho vazby a věznění, který je v práci dále popsán, ale také rozsudek mimořádného lidového soudu, jenž jej zcela zprostil některých závažných obvinění z udání několika osob, jež následně zahynuly v koncentračních táborech. Existuje proto hned několik domnělých verzí, proč tomu tak bylo. Ve své poválečné výpovědi totiž Smíchovský uvedl, že mu bylo v létě 1943 nařízeno zabavit pozůstalost tehdy již zesnulého Josefa Volfa (1878-1937), ředitele knihovny Národního muzea a také předního českého svobodného zednáře, a přemístit ji do budovy Leitabschnittu. Tento materiál neměl být využit pouze propagandisticky, ale osobní zájem na jeho získání měl i Walter Jacobi, který jej chtěl využít literárně. Smíchovský o tomto faktu věděl, a proto ukryl „*nejzajímavější*“ dokumenty, které v pozůstalosti našel, a pořídil také jejich fotografie „*pro eventuální pozdější historické využití.*“⁵⁷¹ Zvláště se pak zmínil o velmi důležité korespondenci mezi konzulem Jiřím Sedmíkem⁵⁷² a Josefem Volfem, jež se týkala začátků

⁵⁶⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, zpráva MLS v Praze o žádosti J. A. Smíchovského, Praha, 19. 12. 1946, f. 20.

⁵⁶⁹ Tamtéž, zpráva MLS v Praze adresovaná správě věznice, Praha, 19. 12. 1946, f. 21.

⁵⁷⁰ Tamtéž, zpráva mimořádného lidového soudu v Praze adresovaná správě věznice, 1946, f. 21.

⁵⁷¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 40.

⁵⁷² Jiří Sedmík (1893-1942), konzul, v letech 1926-1937 zaměstnanec kabinetu Edvarda Beneše. Podílel se na vzniku odbojové organizace *Politické ústředí*. Roku 1940 byl zatčen gestapem a v roce 1942 popraven v Berlíně-Plötzensee. DEJMEK, J. a kol. *Diplomacie Československa. Díl II. Biografický slovník*, Praha 2013, s. 214.

zednářského působení Edvarda Beneše. „Tyto fotokopie dopisů nejdůvěrnějšího obsahu vyhledal jsem již po mém zadržení v průvodu dvou policejních úředníků ve svém bytě – cca 15. května 1945 – a žádal jsem, aby byly neprodleně odevzdány, a to pod uzavřením, kanceláři pana prezidenta; o celém jednání byl sepsán úřední zápis.“⁵⁷³ Dle prof. M. Nakonečného si Smíchovský mírnější trest u mimořádného lidového soudu zajistil mimo jiné právě tímto. Volfův osobní archiv totiž „obsahoval mimo jiné závažnou korespondenci Edvarda Beneše s francouzskými zednáři, která byla pro Beneše politicky kompromitující, neboť plnil také příkazy pařížského Velkého Orientu, které nebyly vždy v souladu s československými státními zájmy.“⁵⁷⁴ Právě tyto citlivé dokumenty měl Smíchovský vyfotografovat a uschovat na místě, o němž věděl pouze on sám. Po svém poválečném zatčení je za výměnu nabídl komunistům, čímž si možná zachránil život.⁵⁷⁵

Ač tvrzení Smíchovského o pořízených fotografických důkazech může znít jako další z jeho přibarvených historek, zakládá se zřejmě na pravdě. Na základě Smíchovského protokolu z 9. května, v němž se o fotokopiích zednářské korespondence zmiňuje, byly tyto dokumenty Národním výborem a stanicí Prahy-Žižkov označeny jako materiál „důležité politické, historické i kulturní ceny“ a bylo rozhodnuto, aby byl Smíchovský na místa, kde materiál ukryl, v doprovodu policie přiveden a dokumenty mohly být zajištěny a řádně ověřeny.⁵⁷⁶ Pravdivost Smíchovského slov o existenci těchto dokumentů dokazuje i nenápadný ručně psaný záznam ze 14. května 1945, jež je součástí jednoho z jeho spisů v Archivu bezpečnostních složek. Jedná se o zmínku

Dle Martina Jůny byl Sedmík také členem Universalie. Viz JŮNA, Martin-JŮNA, Jan. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*, s. 63.

⁵⁷³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 41.

⁵⁷⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 346.

Podle dalšího zdroje tyto spisy, které po válce Beneše údajně kompromitovaly, odcizil Smíchovský z knihovny zednářského spolku a lóže *Harmonie*. ANTONÍN, Luboš, LACHMANOVÁ, Eva. *Knihovna zednářského spolku a lóže Harmonie*. In: *Sborník Národního muzea v Praze*, Praha 2015, s. 17.

Fakt, že tato skutečnost byla známá, potvrzuje také zmínka ve sborníku Národního muzea z roku 1949. Autor se v textu zmiňuje o tom, že Smíchovský z Volfovy pozůstalosti ukradl „krabice listů“ patřící Edvardu Benešovi a Jiřímu Sedmíkovi, NOVOTNÝ, Miloslav. *Knihovna*. In: SKALSKÝ, Gustav, ed. *Národní museum 1818-1948*, Praha 1949, s. 60.

⁵⁷⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 346.

⁵⁷⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, protokol o J. A. Smíchovském, Národní výbor Praha-Žižkov a vojenská správa stanice Praha-Žižkov, Praha, 9. 5. 1945, f. 14.

kriminálního obvodního inspektora Ferdinanda Jiráňka o tom, že 14. 5. 1945 doprovodil Smíchovského spolu s okresním inspektorem Květoněm do domu Smíchovského matky, kde dotyčný skutečně fotografie výše zmíněných dokumentů našel.⁵⁷⁷ Celá akce je kromě tohoto písemného pramene podložena také vyprávěním pamětníka, Smíchovského vyšetřovatele Kamila Pixy, které zaznamenal M. Nakonečný. S Pixovým vyličením události se shoduje například počet mužů (dva), kteří Smíchovského do jeho domu doprovázeli. Dle Pixy měl navíc Smíchovský trvat na tom, že pro ukryté důkazy půjde osobně a odmítal prozradit přesné místo, kam je ve svém domě schoval,⁵⁷⁸ což se z písemného pramene nedozvídáme. Dle Nakonečného inkriminované dokumenty následně převzal sám Plaček a „zařídil, že Smíchovský nedostal trest smrti.“⁵⁷⁹ Stručný záznam z archivu ale již neuvádí informace, jak bylo s těmito materiály dále naloženo ani jaké konkrétní citlivé informace tyto dokumenty obsahovaly. I tak ale nález potvrzuje Nakonečného verzi o tom, že si díky této události Smíchovský po válce pravděpodobně vysloužil jistá privilegia a projevil se v očích komunistů jako užitečná osoba.⁵⁸⁰

Další podobně vyznívající svědectví uvedl také Smíchovského spoluvězeň z Mírova, Vladimír Struska (1925-2000), pozdější jednatel Konfederace politických vězňů Československa.⁵⁸¹ Ten poznamenal, že v roce 1946 četl v *Dnešku* článek s názvem *Ďáblův syn* o tom, že Václav Nosek (1892-1955), tehdejší ministr vnitra, „*má muže na odstraňování nepohodlných lidí.*“ Sdělil, že Smíchovskému se po válce podařilo vyhnout před téměř jistou popravou na základě tvrzení, že disponuje důležitými informacemi, o čemž přesvědčil i V. Noska, který jej skutečně vyslechl, a tak začala dle Struskovy verze Smíchovského spolupráce ve službách komunistického režimu.⁵⁸² V *Dnešku* sice v roce 1946 vyšel článek s podobným názvem *Ďáblův přítel*

⁵⁷⁷ Tamtéž, záznam kriminálního obvodního inspektora Ferdinanda Jiráňka, 14. 5. 1945, f. 15.

⁵⁷⁸ Pixa dle Nakonečného připojil k historice také kuriozní informaci, že tito dva úředníci doprovázející Smíchovského se z akce vrátili ve vysoce podnapilém stavu. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

⁵⁷⁹ Tamtéž.

⁵⁸⁰ Smíchovský však ve své výpovědi tvrdil, že po válce požadoval, aby byly dokumenty diskrétně předány přímo kanceláři prezidenta. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 41.

⁵⁸¹ STRUSKA, V. Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143. *Reportér*. [příloha]. 1991, č. 23, s. 3.

⁵⁸² Tamtéž.

u moravského soudu, ale ten dle informací v něm nepopisuje tuto událost ani osobu J. A. Smíchovského.⁵⁸³

Faktem však zůstává, že J. A. Smíchovský brzy po svém poválečném zadržení začal spolupracovat s komunisty, a to skutečně zřejmě díky Štěpánu Plačkovi. Plačkův zájem o osobu Smíchovského také potvrzuje hned několik historických pramenů, mezi nimi například stručná poznámka v jeho soudním spisu o tom, že „s *Dr Smíchovským a jeho spisy disponuje Dr Plaček na min. vnitř.*“⁵⁸⁴ To, zda mu tato spolupráce, která prokazatelně začala už v období jeho vazby, zajistila mírnější trest, se lze pouze domnívat, ač je to dle mého názoru více než pravděpodobné. Plaček se totiž později o Smíchovském také sám vyjádřil. Jedním z důvodů jeho zájmu o něj byl skutečně příslib oněch kompromitujících dokumentů o Benešovi a dále jeho tvrzení o znalostech týkajících se interní zpravodajské struktury Vatikánu. Dle Plačka Smíchovský neváhal ve svých výpovědích „*osočít kdekoho*“, a i proto mu prý příliš nedůvěřoval, přestože informace od něj získané osobně považoval za důležité.⁵⁸⁵

Vladimír Struska také potvrdil zvláštní pozici J. A. Smíchovského ve vězení. Když se prý dotazoval Smíchovského na to, proč na konci války neutekl raději do amerického pásma, Smíchovský mu řekl, že by tam dostal určitě trest smrti, kdežto tušil, že komunisté by naopak jeho služeb mohli využít. Dalším úkolem Smíchovského, jak později sám potvrdil, bylo velmi časté svědčení u mimořádných lidových soudů. „*Smíchovský vyprávěl, že ‚páni od bezpečnosti‘ mu ukázali fotografii člověka, a on pak u soudu pod přísahou dosvědčil, že onen člověk byl za války spolupracovník gestapa, kolaborant či udavač.*“⁵⁸⁶ Později, po únoru 1948, kdy byl Smíchovský ve vězení

⁵⁸³ Dáblův přítel u moravského soudu. K. M., *Dnešek*. 1. roč. Praha 20. června 1946, s. 194.

⁵⁸⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/4, záznam mimořádného lidového soudu v Praze, Praha, 29. 10. 1946, f. 11.

Další záznam hovoří o tom, že ministerstvo vnitra na dotazy veřejného žalobce na osobu zadrženého Smíchovského nereagovalo a když se podařilo kontaktovat Štěpána Plačka, ten pouze sdělil, „*že činnost obviněného jest předmětem obsáhlého vyšetřování u Ředitelství nár. bezpečnosti v Praze odd. V*“, a navíc doporučil, aby Smíchovského spis byl zaslán na ředitelství Národní bezpečnosti, kde bude doplněn, a teprve poté postoupen soudu. Tamtéž, záznam mimořádného lidového soudu v Praze, 30. 11. 1946, f. 15.

⁵⁸⁵ KAPLAN, K. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*, s. 403.

⁵⁸⁶ STRUSKA, V. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143. Reportér*. [příloha]. 1991, č. 23, s. 3.

na Borech, už mu komunisté neukazovali ani fotografii, a přesto musel proti danému člověku svědčit. Tímto způsobem měl po válce svým svědectvím dopomoci k udělení trestu smrti ve 48 případech. Dle V. Strusky totiž komunisté „*potřebovali zkompromitovaného člověka jako poslušného vykonavatele špinavých záměrů při diskreditaci desítek stoupců demokracie.*“⁵⁸⁷ Tuto činnost Smíchovskému zřejmě opět zařizoval Štěpán Plaček.⁵⁸⁸ Sám Smíchovský později uvedl, že svědčil u 400 případů poválečných soudů. Bylo jich podle něj tolik, že už si nepamatoval ani na všechny konkrétní případy.⁵⁸⁹ Jako svědek vystoupil například v soudním procesu s generálem Otto Bláhou, generálem Robertem Rychtrmocerem a majorem Gustavem Mohaplem, ve kterém označil generála Bláhu jako spolupracovníka SD. J. A. Smíchovský často i díky své fenomenální paměti, zvláště na jména, svědčil v případech proti bývalým příslušníkům gestapa či SD, pro jejichž odsouzení nebyl dostatek důkazů, jelikož nacistické seznamy agentů nebyly kompletní. Jako svědek byl ale velmi často využíván také v případech politicky zmanipulovaných procesů, zvláště po převzetí moci komunisty v únoru 1948.⁵⁹⁰ Například ještě v září 1948, kdy už si odpykával svůj trest v Plzni, svědčil u soudu proti jistému Eduardu Trousílkovi.⁵⁹¹ Fakt, že Smíchovský často vystupoval jako svědek, s sebou ale nesl i negativa v podobě jeho poněkud neobjektivního úsudku a nespolehlivého charakteru. „*Při výsleších se řídil ovšem velmi*

⁵⁸⁷ Tamtéž.

⁵⁸⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 269.

⁵⁸⁹ ZA Opava, pob. Olomouc, fond Nápravné zařízení Mírov, kart.56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, dopis J. A. Smíchovského adresovaný inspektorovi Šámalovi, 6. 3. 1948.

⁵⁹⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270-271.

Srov. KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, s. 119.

Dle dalších zdrojů měl Smíchovský údajně svědčit i proti obviněným v procesu s Miladou Horákovou. *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY. [online]. 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁵⁹¹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, žádost o eskortaci J. A. Smíchovského jako svědka v soudním přelíčení s Eduardem Trousílkem, 1948.

Bedřich Müller, obviněný ze spolupráce s SD (toho času ve vazbě), vypověděl, že byl po válce označen za tzv. čestného spolupracovníka Bezpečnostní služby, a když se u soudu proti tomuto obvinění ohradil, soudce „*s úsměvem*“ uvedl, že posudek o něm sepsal Jiří Arvéd Smíchovský, a tudíž je celá věc uzavřena. „*Neznám toto individuum, slyšel jsem jeho jméno poprvé při soudě. Jak jsem se ale dozvěděl, vyhotovoval tento dr. Smíchovský, který v době války ‚pracoval‘ pro Německo, takovéto posudky na požádání a přání.*“ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-569-1, protokol o výslechu Bedřicha Müllera, Praha, 24. 11. 1952, s. 33.

často jen svým osobním názorem a zhusta tento názor a i svůj osobní účet infikoval svému komisaři.“⁵⁹²

4.5.2 Soudní proces

Po téměř dvou letech, jež Jiří Arvéd Smíchovský strávil ve vazbě, 29. dubna 1947 v 9:40, začalo veřejné hlavní přelíčení mimořádného lidového soudu v Praze na Karlově náměstí. Jednalo se o jeden z posledních soudů s tzv. „zrádci a kolaboranty“, jelikož Smíchovský mezitím často vystupoval jako svědek v mnoha dalších procesech mimořádných lidových soudů.⁵⁹³ Sám před soudem čelil obvinění ze zločinů proti státu dle § 3, odst. 1 a udavačství dle § 11 retribučního zákona. Předsedou soudu byl JUDr. Vladimír Kozák, veřejným žalobcem dr. Václav Hlaváček a obhájcem JUDr. Jiří Stourač.⁵⁹⁴

Na začátku přelíčení Smíchovský doplnil a upřesnil své předchozí výpovědi. Na otázku žalobce, zda se cítí být vinen z uvedených obvinění, odpověděl, že se cítí být vinen pouze spoluprací s SD, ne však v jednotlivých případech udání konkrétních osob.⁵⁹⁵ Dále se pak vyjadřoval k jednotlivým bodům obžaloby. V průběhu přelíčení byli vyslechnuti také někteří svědci, například již zmíněný Pravoslav Lexa aj., především k případu udání vinárníka Petříka a vrchního rady Pánka. Přelíčení skončilo v 17:30. Následující den, 30. dubna, pokračovalo opět vystoupením dalších svědků a J. A. Smíchovského. Tento den byli vyslechnuti důležití svědci, jako například Rudolf Mandée, Radola Gajda nebo Walter Jacobi, který sám na svůj soudní proces teprve čekal. Když v odpoledních hodinách došlo na případ udání Emy Marie Tetínkové a Pravoslava Lexy, byla z této části soudního přelíčení vyloučena veřejnost z důvodu ohrožení mravnosti. Smíchovský totiž v této části obhajoby vysvětloval svůj

⁵⁹² Cit. z KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, s. 119 (primární zdroj uveden v publikaci: ABS, fond 2M, č.j. 12447).

⁵⁹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270 a 342.

⁵⁹⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, hlavní přelíčení mimořádného lidového soudu, Praha, 29. 4. 1947, f. 248.

Podle M. Nakonečného advokáta přiděleného ex offio ale Smíchovský odmítl se sdělením, že jako vystudovaný právník se bude obhajovat sám. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270 a 342.

⁵⁹⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, hlavní přelíčení mimořádného lidového soudu, Praha, 29. 4. 1947, f. 248.

homosexuální poměr s Lexou. Po dalších svědeckých výpovědích bylo přeličení v 19:30 přerušeno.⁵⁹⁶

J. A. Smíchovský před soudem vystupoval velmi sebejistě, i když sám nejspíše dobře věděl, že odsouzení jej nemine.⁵⁹⁷ To bylo téměř jisté například už ze závěrečné zprávy shrnující výpověď Smíchovského i ostatních svědků, která vyznívá tak, „že dr. Smichovský si byl vědom své zhoubné činnosti pro český národ, že tuto chladnokrevně a cynicky velmi usilovně dál provozoval, a tak přiváděl k neštěstí řady jedinců a není vyloučeno, že i celých skupin ilegálně pracujících. Vzhledem k jeho vysokému stupni vzdělání, jeho zpravodajským zkušenostem, neobyčejné bystrosti, ostrovtipu, nelze veškeré jeho činy, jimiž poškozoval ať už jednotlivce nebo celé skupiny lidí, prokázati, poněvadž dr. Smichovský jako zkušený zpravodajec z povolání pracoval, pokud bylo jenom lze takovým způsobem, že o své činnosti nezanechával žádných stop, anebo tyto dovedně odstraňoval. Jeho práci zpravodajskou možno považovati za velmi vydatnou zpravodajskou činnost, prováděnou nenápadným způsobem, rafinovaně a vychytrale. K takovému způsobu činnosti mu sloužily, jak již byla zmínka, jeho abnormální intelektuální schopnosti. Zdá se, že jedině tomu lze přičísti, že proti Smichovskému nemohl býti sebrán materiál takový, který by aspoň přibližně odpovídal škodám, které prací tohoto zpravodaje z povolání byly českému národu způsobeny.“⁵⁹⁸

J. A. Smíchovský se snažil soudu předestřít všemožné polehčující okolnosti, které by mohly zmírnit jeho trest. Matka Smíchovského se situaci pokoušela omluvit například duševním stavem obžalovaného, požádala dokonce o přezkoumání psychického stavu svého syna, „neboť již za doby okupace projevovala se u něho duševní choroba takového stupně, že vylučovala zdravý rozum.“⁵⁹⁹ Doložila, že Smíchovský se roku 1943 léčil u MUDr. Stanislava Mitáčka, který uvedl v přiloženém lékařském potvrzení, že Smíchovskému diagnostikoval *Neurasthenia gravis*, tedy paranoidní představy.⁶⁰⁰ R. Smíchovská také dodala, že bratranec ze strany

⁵⁹⁶ Viz Tamtéž, 29. 4. – 3. 5. 1947.

⁵⁹⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 243.

⁵⁹⁸ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. 1. 1947, s. 59.

⁵⁹⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, žádost Růženy Smíchovské a Jiřího Arvéda Smíchovského, f. 238.

⁶⁰⁰ Tamtéž, lékařské potvrzení MUDr. Mitáčka, 17. 2. 1947, f. 240.

Smíchovského otce, Karel Šťastný, dožil v psychiatrické léčebně v Horních Beřkovicích, kde předtím strávil celých 10 let.⁶⁰¹

V přelíčení se vystřídala řada svědectví ve prospěch i neprospěch obžalovaného, přičemž převažovala ta proti němu. J. A. Smíchovský si však vyžádal předvedení svědků, jimž dle svého tvrzení za války svou intervencí nezištně v různých případech pomohl.⁶⁰² Mezi osobami, které podaly svědectví ve prospěch obžalovaného, byla například uklízečka v Národní knihovně Josefa Petrovcová, která potvrdila, že Smíchovský za války úspěšně intervenoval za jejího švagra, který měl být původně odsouzen k trestu smrti.⁶⁰³ A dále Marie Cyvínová, jíž měl Smíchovský každé dva týdny po několik měsíců shánět propustky do Německa, aby zde mohla navštěvovat svého vězněného syna.⁶⁰⁴

Jedním ze svědků aktivně vystupujících proti Smíchovskému byl Pravoslav Lexa, jeho bývalý milenec, který byl přesvědčen o tom, že jej Smíchovský za protektorátu udal. V tisku se proti Smíchovskému ostře vyjadřovala také Lexova snoubenka, již zmiňovaná novinářka a spisovatelka Ema Tetínková, která o Smíchovském napsala v roce 1946 negativně vyznívající článek do Svobodných novin. Ta byla taktéž názoru, že je Smíchovský jejím udavačem. Dle M. Nakonečného to byl právě P. Lexa, kdo v květnu 1945 ohlásil Smíchovského na policii. Podle něj byla Lexova nenávist ke Smíchovskému až „*patologická*“ a roli mohla hrát také vzájemná konkurence obou mužů v časopise okultisty K. Weinfurtera a jeho společnosti *Psyche*.

⁶⁰¹ Tamtéž, žádost Růženy Smíchovské a Jiřího Arvéda Smíchovského, Praha, 22. 4. 1947, f. 238.

⁶⁰² Tamtéž.

⁶⁰³ J. Petrovcová ve své výpovědi také sdělila, že při uklízení Smíchovského pracovny v knihovně často tajně nahlížela do jeho korespondence. Přicházelo mu prý totiž mnoho dopisů, v nichž jej různí lidé prosili o pomoc nebo mu děkovali za úspěšné intervence. Pisatelkami byly nejčastěji ženy-matky, jež orodovaly za své děti nebo muže. Tamtéž, výpověď Josefky Petrovcové - hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 264.

⁶⁰⁴ Tamtéž, dopis Marie Cyvínové, 21. 2. 1947, f. 121. Srov. Tamtéž, výpověď Marie Cyvínové - hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, f. 265.

J. A. Smíchovský si zažádal o vyslechnutí ještě tři dalších osob svědčících v jeho prospěch. Měl se totiž údajně zasadit o záchranu dcery jisté Taťány Voropínové, a to přímo z koncentračního tábora. Dále uvedl, že Ladislavu Vojíslavskému pomohl zachránit dokonce pět jeho blízkých příbuzných, kteří byli na jeho intervenci propuštěni z koncentračního tábora Osvětim. Poslednímu svědku, J. Marečkovi, dle svého tvrzení pomohl zabránit v konfiskaci jeho statku. Tyto osoby však před mimořádným lidovým soudem nevypovídaly a není tak známo, zda skutečně pravdivost těchto informací potvrdily. Tamtéž, vývodní návrhy na výslech svědků, Praha, 22. a 23. 4. 1947, f. 239 a f. 241.

M. Nakonečný dokonce s P. Lexou několikrát o Smíchovském hovořil. „*Opatroval jeho fotografie, uznával jeho neobyčejnou učenost, děsil se jeho černomagických praktik a bylo patrné, že si vůči němu zachoval postoj smíšeného obdivu i strachu.*“⁶⁰⁵ Pravoslav Lexa, který byl také členem NOF, se snažil dle Nakonečného oprostit od své fašistické minulosti a po válce byl aktivní například ve *Společnosti československo-sovětského přátelství*.⁶⁰⁶

Jedním z obvinění, projednávaných u soudu, byla také identifikace Smíchovského jako nacistického agenta jménem Glasowski, jenž udával v řadách českého odbojového hnutí.⁶⁰⁷ Někteří svědci totiž uvedli, že Smíchovský a Glasowski je tatáž osoba, sám Smíchovský ale toto obvinění popřel. Akademický malíř Josef Höring, kterého přiměl Glasowski či Glazovský, jenž se vydával za žurnalistu, pod záminkou vystoupit z vlaku na Masarykově nádraží v Praze a ihned ho udal gestapu, však toto podezření vyvrátil. Když byl totiž se Smíchovským osobně konfrontován, sdělil, že Smíchovský a Glasowski není tatáž osoba.⁶⁰⁸ Naopak proti Smíchovskému v této věci svědčil Jan Pavelčík, jemuž o případu řekli jeho dva spoluvězni z koncentračního tábora, kteří ztotožnili Glasowského právě se Smíchovským.⁶⁰⁹

Dne 3. května 1947 se konalo pokračování hlavního přeličení z 30. dubna. Veřejný žalobce, obhájce i obžalovaný pronesli své závěrečné řeči a poté byl vyhlášen rozsudek. Jiří Arvéd Smíchovský byl tento den rozsudkem mimořádného lidového soudu shledán vinným, že od roku 1939 do roku 1945:

I./ „podporoval a propagoval nacistické hnutí za okolností zvláště přitežujících zejména tím, že jako bývalý zpravodaj francouzské a italské zpravodajské služby, po roce 1918 člen různých českých a německých politických stran a hnutí, okultistických společností,

⁶⁰⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 348.

⁶⁰⁶ Tamtéž, s. 343.

Po převzetí moci komunisty v Československu se dle M. Nakonečného Lexovi „*nevedlo špatně*“ a byl zaměstnán jako vedoucí nejmenovaného pražského knihkupectví. Tamtéž.

⁶⁰⁷ Tamtéž, s. 342.

Například sčítací trestní list Smíchovského uváděl jméno Glasowski či Glasovský jako jeho krycí přezdívku. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, sčítací trestní list, f. 4.

⁶⁰⁸ OA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Josefa Höringa, Praha, 25. 3. 1947, f. 212.

⁶⁰⁹ Tamtéž, trestní oznámení Jana Pavelčíka, Bratislava, 1946, f. 8.

znalec hebrejštiny se styky s židy, člen různých korporací, tam jako Němec záměrně vstoupil, aby se obeznámil s poměry a využívaje těchto znalostí nabídl po okupaci v r. 1939 své služby SD v Praze, stal se jeho konfidentem, později i jiných složek SD. Vypracoval rozsáhlá dobrozdání o poměrech v českých okultistických společnostech, o českém židovstvu, legionářích, svobodných zednářích, Sokole a o působnosti „české národní rady,“ na základě kterých došlo nepřímo později k rozsáhlým zatýkáním vedoucích osobností těchto organizací; v národní universitní knihovně vyhledával písemnosti a autory knih a pojednání o Dr. Masarykovi a Dr. Benešovi a protiněmeckých písemností, které sloužily později SD v Praze k dalšímu pronásledování českých lidí.“

2./ „že v roce 1943 sám v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách Německa zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky bez jiných následků tím, že udal Rudolfa Mandeeho pro hanlivé výroky o vůdci, německé armádě, NSDAP a pro jeho ilegální práci.“⁶¹⁰

J. A. Smíchovský byl za zločin proti státu podle § 3 odst. 1 a zločin proti osobám podle § 7 odst. 1 retribučního zákona odsouzen k trestu doživotního těžkého žaláře, z čehož si měl 15 let odpykat ve zvláštních pracovních oddílech, navždy pozbyl také občanské cti a celé jeho jmění propadlo státu.⁶¹¹

Mimořádným lidovým soudem byl naopak zproštěn viny v případě udání Vladislava Petříka a Václava Pánka za protiněmeckou činnost, v jehož důsledku byli oba muži zatčeni a posléze posláni do koncentračního tábora Mauthausen, kde byli popraveni.⁶¹² Zproštěn viny byl rovněž v případě udání právníka Josefa Chlubny pro říši nepřátelské smýšlení, na jehož základě byl J. Chlubna zatčen a zemřel v koncentračním táboře. To bylo odůvodněno především tím, že nebyl zjištěn dostatečný motiv obžalovaného k tomuto činu. Stejně tak jej soud neshledal vinným ani v případě udání Emy Marie Tetínkové u cenového úřadu a označil výpověď dotyčné jako příliš

⁶¹⁰ Tamtéž, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947, f. 270.

⁶¹¹ Tamtéž.

⁶¹² Tamtéž, f. 271. Mimořádný lidový soud se přiklonil k obhajobě Smíchovského, který tvrdil, že oba muže musel udat někdo jiný, jelikož on sám byl v tomto případě vyslýchán jako svědek. Soud také uvážil, že výrok pronesený L. Petříkem k J. A. Smíchovskému mohl slyšet každý host v místnosti, a tudíž udat kdokoliv.

nepravděpodobnou (dle svědkyně ji měl Smíchovský u tohoto úřadu udat pro různé tehdy „hrdelní delikty“).⁶¹³

Ze Smíchovského obhajoby lze pozorovat jeho velmi dobré řečnické schopnosti a znalost práva, jelikož sám byl vystudovaným právníkem. Lze ale pochybovat, jak už bylo zmíněno v předešlé podkapitole, že to byla pouze jeho obratná obhajoba, díky níž nebyl shledán vinným i v dalších případech obžaloby a která jej ušetřila trestu smrti, jenž mohl být v jeho případě očekáván, pokud by mu byla prokázána vina na úmrtí některé osoby na základě jeho udání. Jedním z důvodů zproštění viny z některých obvinění mohl být i nedostatek písemných důkazů, například posudků z let 1939-1945,⁶¹⁴ které Smíchovský psal o jednotlivých spolcích či osobách. Dnes už lze však pouze spekulovat o tom, zda Smíchovský tyto činy spáchal, či ne a která svědecká výpověď zachytila události opravdu autenticky.

4.5.3 Obraz J. A. Smíchovského v dobových médiích

Osobnost J. A. Smíchovského byla v poválečném období, především v letech 1946 a 1947, hojně propírána také v dobovém tisku. Články o Smíchovském vycházely například v *Rudém právu*,⁶¹⁵ *Mladé frontě*,⁶¹⁶ *Svobodném slově*,⁶¹⁷ *Svobodných novinách*⁶¹⁸ nebo *Lidové demokracii*.⁶¹⁹

⁶¹³ Tamtéž, f. 271 a 274.

⁶¹⁴ Zajímavou informací je fakt, že již v červnu 1945 byly v bývalé Smíchovského pracovně v Národní a univerzitní knihovně zajištěny jeho dokumenty z období okupace a dle sepsaného protokolu byly policii k dispozici. Z poválečných pramenů však nevyplývá, že by se u soudu s těmito důkazy pracovalo. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, protokol o prohlídce písemností v místnosti dr. Georga Smichowského, Praha, 11. 6. 1945, s. 100.

⁶¹⁵ Archiv DCČH, Dr. Smíchovský se zodpovídá, *Rudé právo*. Praha, 30. dubna 1947, s. 3.

Tamtéž, Walter Jacobi svědčí v procesu s dr. Smíchovským. *Rudé právo*. Praha, 30. 4. 1947, s. 4.

⁶¹⁶ Tamtéž. Vědec ve službách zločinu: Smichowski v roli tragického hrdiny. *Mladá fronta*. Praha, 1. 5. 1947, s. 4.

⁶¹⁷ Tamtéž, Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD. *Svobodné slovo*. Praha, 30. 4. 1947, s. 2.

⁶¹⁸ Tamtéž, Poslední rozsudky lidových soudů: Dr. Smichowský odsouzen na doživotí. *Svobodné noviny*. Praha, 4. 5. 1947, s. 6.

Tamtéž, Smichowský si uvědomoval dosah svých činů. *Svobodné noviny*. Praha, 1. 5. 1947, s. 3.

⁶¹⁹ Tamtéž, Konfident dr. Jiří Smichowski před mimořádným lidovým soudem. *Lidová demokracie*. Praha, 30. 4. 1947, s. 2.

Velká mediální pozornost byla věnována Smíchovskému na přelomu dubna a května 1947, kdy probíhal jeho soudní proces. Články vesměs seznamovaly čtenáře s osobou J. A. Smíchovského, reflektovaly aktuální dění u soudu, tlumočily průběh soudního přelíčení, citovaly některé výroky obžalovaného i svědků apod. Někteří autoři měli tendenci více či méně tyto informace zobecňovat, mnoho článků vyznívá také velmi ostře a emotivně. Zřejmě se záměrem těžit ze senzace, jakou Smíchovského soudní přelíčení pro veřejnost představovalo, nesly články často velmi expresivní titulky. Například *Dvojnásobný doktor ve službách zločinu*,⁶²⁰ *Případ špiona Smichowského*,⁶²¹ *Vědec ve službách zločinu-Smichowski v roli tragického hrdiny*⁶²² nebo *Nejobávanější konfident před soudem*.⁶²³ V článcích byl Smíchovský nazýván například jako *malostranský ďábel*.⁶²⁴ V časopise *Květen* pak byla dokonce uveřejněna fotografie Smíchovského jako svědka v procesu s generálem Otto Bláhou, kterého v konfrontaci tváří v tvář usvědčoval jako agenta SD.⁶²⁵

Z těchto článků o J. A. Smíchovském se blíže zaměřím na poněkud útočný článek s názvem *Zavrženec hvězd?*,⁶²⁶ který vyšel ve Svobodných novinách 6. června 1946. Jeho autorkou byla již zmíněná spisovatelka a novinářka Ema Tetínková, jež se s J. A. Smíchovským osobně znala a označila jej jako svého udavače. V této době byl ale Smíchovský ještě ve vazbě a na svůj soudní proces si měl počkat téměř rok. Autorka v relativně dlouhém textu, jenž lze zařadit na pomezí publicistického a uměleckého stylu, charakterizuje osobnost Jiřího Arvéda Smíchovského od dětství, a to velmi ostře a negativně. S využitím nejrůznějších metafor a dalších uměleckých jazykových prostředků popisuje Smíchovského bytostnou touhu po vědění, vzdělání a slávě. „Už tenkrát v tvrdé ctižádosti vytesával sochu chtění slávy. Musím být slavným stůj co

Tamtéž, Svědci v procesu se Smichowskim. *Lidová demokracie*. Praha, 1. 5. 1947, s. 2.

⁶²⁰ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv, Praha - výstřižkový archiv II., kart. 1268. *Dvojnásobný doktor ve službách zločinu*. *Svobodné slovo*. Praha, 30. 4. 1947.

⁶²¹ Tamtéž. *Případ špiona Smichowského*. *Svobodné noviny*. Praha, 30. 4. 1947.

⁶²² Tamtéž. *Vědec ve službách zločinu: Smichowski v roli tragického hrdiny*. *Mladá fronta*. Praha, 1. 5. 1947, s. 4.

⁶²³ Tamtéž. *Nejobávanější konfident před soudem*. *Mladá fronta*. Praha, 30. 4. 1947.

⁶²⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

⁶²⁵ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017. Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 342.

⁶²⁶ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv, Praha - výstřižkový archiv II., kart. 1268. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. *Svobodné noviny*. Praha, 6. 6. 1946.

stůj! Proč ne? Tak vybaven pro neobvyklé dílo! Když roku 1939 strhl roušku se sochy svého chtění, zalekli se její ohromností. Už ho viděli číhat na podstavci s ukazovákem nasliněným a pozvednutým, aby jím kontroloval světové závany. Už ho viděli jakoby opatrně namáčetí palec nohy do povodně, která se přihnala...“⁶²⁷ V dalším úryvku z tohoto textu Tetínková dle mého názoru vystihla, i když opět s notnou dávkou patosu, Smíchovského marnou snahu a touhu dokázat něco opravdu velkého, která jej naopak přivedla na zcela opačnou cestu. „*To je tragedie doktora Jiřího Smíchovského, nazvaného Arvéd, který se vyřítíl za velikostí, ale klopýtl přes svou nízkost, který chtěl ničiti stylem královského tygra a stačil prokusovat hrdla jenom jako vlk, krčit se k přepadání jako šakal a sytit se pozůstatky jako hyena, nikoli genius zla, ale potměšilý ničema, zákeřný vrah a kapsář, udavač a kořistník.*“⁶²⁸

V článku E. Tetínkové je J. A. Smíchovský nazýván přizvisky jako *Ďáblův přítel, Zločinný doktor, Malostranský vrah* apod.⁶²⁹ Autorka také uvedla, že o Smíchovském v roce 1946 vyšel také článek s titulkem *Ďáblův přítel* v tehdejší periodiku *Dnešek*. Článek s podobným názvem *Ďáblův přítel u moravského soudu* opravdu v roce 1946 v tomto periodiku vyšel. Dle informací v něm ale nevypovídá o Smíchovském, nýbrž o jakémsi vedoucím gestapa v nejmenovaném severomoravském městě, který byl stejně jako Smíchovský držen ve vazbě a často předvoláván jako svědek v mnoha procesech mimořádného lidového soudu.⁶³⁰

V *Mladé frontě* ze dne 30. dubna 1947 v článku s názvem *Nejobávanější konfident před soudem* se o Smíchovském například píše, že „*jeho jméno by mělo být zapsáno do všech naučných slovníků jako odstrašující příklad, neboť tento člověk věnoval své nesmírné schopnosti zločinu.*“ V témže článku je ale překvapivě označena ostrá výpověď P. Lexy, bývalého milence J. A. Smíchovského a později snoubence E. Tetínkové, proti Smíchovskému jako nevěrohodná.⁶³¹

Článek ze *Svobodného slova* z 30. dubna 1947 s názvem *Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD* dobovou

⁶²⁷ Tamtéž.

⁶²⁸ Tamtéž.

⁶²⁹ Tamtéž.

⁶³⁰ *Ďáblův přítel u moravského soudu*. K. M. *Dnešek*. Praha 20. 6. 1946, 1. roč., s. 194.

⁶³¹ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv věcí, Praha - výstřižkový archiv II., kart. 1268. *Nejobávanější konfident před soudem*. *Mladá fronta*. Praha, 30. 4. 1947.

rétorikou shrnuje a reprezentuje informace uváděné ve zmíněných periodikách. „Kdo znával v letech 1926-1932 dvojnásobného doktora dr. Jiřího Smichowského, domníval se o něm, že je to člověk dokonale nepraktický, který nikdy nebude umět využít svého vzdělání, třeba se připravoval již k třetímu doktorátu. Vskutku také fluktoval z jedné politické strany do druhé a jeho vzdělání mu vždycky umožnilo, aby se seznámil s předními osobnostmi jednotlivých politických stran. Začal u sociální demokracie, aby skončil u fašistů jako osobní tajemník Gajdův.⁶³² Nikdo tehdy neměl podezření, že tento nepraktický člověk je ve skutečnosti velmi agilním agentem zpravodajské služby francouzské a italské. Tak dovedně dovedl zastírat svoji skutečnou činnost. Když Smichowský viděl, že věc Francie je na mezinárodním fóru prohrána, okamžitě – jako rutinovaný vyzvědač – obrátil plachty a dal se do služeb německé zpravodajské služby. Zde vyčkal chvíle okupace, aby se neprodleně přihlásil do služeb SD, v nichž záhy získal pověst nejschopnějšího agenta. Dodával své ústředně zprávy jak o okultických společnostech, jichž býval členem, tak o židovstvu, legionářích, Sokolu, České národní radě a konečně také o svobodných zednářích, mezi nimiž dříve dosáhl titulu mistrovského. SD používala těchto informací k tomu, aby dala pokyny gestapu, které později přikročilo k zatýkání členů spolků a společností. Smichowský byl tak agilní, že prohledal také universitní knihovnu a zjistil v ní všechn materiál a autory knih o prezidentu Osvoboditeli a prezidentu dr. Benešovi, stejně jako autory protiněmeckých písemností. Tyto informace sloužily k persekuci českých spisovatelů. Smichowsky – skoro vychloubačně – se doznává ke své spolupráci s SD, ale popírá rozhodně, že by byl býval také agentem gestapa, jak mu klade za vinu žaloba, tvrdící, že udal roku 1943 Vlastislava Petříka a dr. Václava Pánka pro protiněmecké smýšlení, při čemž oba byli v Mauthausenu popraveni, a že mimo to udal ještě několik jiných lidí, kteří byli zavřeni. Přelíčení, kterému předsedá přednosta mimořádného lidového soudu, prezident dr. Kozák, potrvá dva nebo tři dny.“⁶³³

⁶³² Smichovský ve své výpovědi popřel, že by vykonával funkci tajemníka. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smichovského – hlavní přelíčení, Praha, 29. 4. 1947, f. 249.

⁶³³ Archiv DCČH, Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznan spolupráci s SD. *Svobodné slovo*. Praha, 30. 4. 1947, s. 2.

4.5.4 Prominentní vězeň

Dne 23. května 1947 byl Jiří Arvéd Smíchovský přemístěn k výkonu trestu do věznice pro muže na Borech v Plzni, kde se stal trestancem č. 7933. V průběhu věznění zde byl zařazován do různých pracovních oddílů, například košíkářství, stavební práce apod. Jeho chování v těchto oddílech je v pramenech označováno jako „*nestejné, pochybné,*“ později dokonce „*výbojné.*“⁶³⁴ J. A. Smíchovský byl nejprve zařazen do zvláštních pracovních oddílů v kaolinových závodech v Horní Bříze, poté pracoval i ve Škodových závodech v Plzni nebo v továrně Waldes. Dále byl například přidělen k pomocným pracím při novostavbě zaměstnaneckého domu č. 1 a pracoval také v ústavní tkalcovské dílně. Neustálé změny pracovních oddílů byly způsobeny především jeho problémy se spoluvězni. „*Tyto změny byly prováděny z toho důvodu, že všude jej spolupracovníci poznali, poněvadž ve velkém množství procesů u mimořádných lidových soudů svědčil v jejich neprospěch. Jmenovaný si sám stěžuje, že jest spolutrestanci nenáviděn a že mu ukládají o život. I dílovedoucí tkalcoviny požádal o odstranění trestance Smichovského, ježto má vážné obavy, že spolutrestanci, jimiž byl také poznán, jej napadnou.*“⁶³⁵

J. A. Smíchovský totiž dle svých slov po válce svědčil proti různým osobám ve více než 400 případech mimořádných lidových soudů.⁶³⁶ Mnoho z těch, proti nimž svědčil, se ale později na Borech paradoxně stalo jeho spoluvězni. Někteří z nich Smíchovského poznali a několikrát jej i fyzicky napadli. Strach Smíchovského o vlastní život lze pozorovat především z jeho dvou dopisů, které jsou součástí jeho trestního spisu. Jeden z nich je adresován Štěpánu Plačkovi na ministerstvo vnitra, oddělení Z. Z obsahu psaní mimo jiné vyplývá, že Smíchovský byl skutečně Plačkovi a komunistické moci k dispozici i ve vězení. Dvoustránkový dopis z 24. srpna 1948 začal Smíchovský takto: „*Vážený pane rado! Situace, vrcholící nebezpečím v prodlení nutí mne, abych ještě jednou obnovil dřívější písemný styk.*“⁶³⁷ V rámci dopisu se střídá český jazyk s latinou, možná proto, aby celý jeho obsah pochopil pouze adresát. Český text místy proložený latinskými větami se tak zprvu může jevit zdánlivě jako

⁶³⁴ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, soupis zaměstnání během trestu.

⁶³⁵ Tamtéž, žádost o udělení souhlasu k přeložení trestance, 1948.

⁶³⁶ Tamtéž, dopis J. A. Smíchovského adresovaný inspektoru Šámalovi, 6. 3. 1948.

⁶³⁷ Tamtéž, dopis J. A. Smíchovského adresovaný Štěpánu Plačkovi, 24. 8. 1947.

nesouvislý. Lze však vyčíst, že Smíchovský se naléhavě snažil řešit především svou situaci ve vězení. „*Po třikrát bylo usilováno o mé bezživotí na mém bývalém pracovišti – deset dní jsem pobyl se zraněním v nemocnici – a za pokus o stížnost jsem byl, bez slyšení, odvelen k práci přesahující daleko mé síly a vydán znovu nenávisti odsouzenců lidových soudů, jména i causalní nexy by Vás zajímaly. Konečná katastrofa nedá na sebe dlouho čekat.*“⁶³⁸ Popsal Plačkovi také denní vězeňskou realitu. „*Den začíná fackováním ze strany dozorce rozdělující práci o 6. hodině ranní a probíhá za nadávek a ran. Na našem oddělení byli vězni bití a zkopáni pro kus záchodového papíru, pro trochu vody, pro nalezený dvacetihaléř. Vede-li se tak ostatním, oč hůře se vede mim věznici, na pracovišti, mně.*“⁶³⁹ A vyjádřil se dále v tom smyslu, že jej možná brzy čeká kolaps, či dokonce smrt. Následně si Smíchovský stěžoval na fakt, že dřívější příslib jeho ochrany nebyl dodržen. „*Dnes lituji, že jsem konal, co jsem považoval za povinnost svého stavu, zejména, že jsem počátkem loňského roku nepoužil příležitosti a ohlásil připravovaný útěk. Bylo mi slíbeno – a tento slib byl opětován z praesidia [?] lidových soudů, že nikdy nebudu vysazen styku s osobami, které jsem oznámil neb usvědčil; dnes jsem trestán opakem tohoto samozřejmého předpokladu.*“⁶⁴⁰

Z textu je dále zřejmé, že se Smíchovský snažil Plačkovi sdělit ještě další informaci, kterou ale nechtěl explicitně vyjádřit. Napsal doslova: „*Prout opportunum erat, naznačil jsem, o čem chci referovati, přičemž jednu věc považuji za zvlášť důležitou. Písemná zpráva není ani možna ani účelna. Pokud lze, pošlete mi, prosím, někoho, jehož znám.*“⁶⁴¹ Celý dopis pak končí větou: „*Nežádám jiného, než-li abych mohl včas poskytnouti informace, které považuji za nutné z hlediska zájmů vyšších...*“⁶⁴²

Jak již bylo zmíněno, Smíchovský byl navíc jako svědek využíván i v politicky zmanipulovaných soudních procesech po převzetí moci komunistů v únoru 1948.⁶⁴³ Dle M. Nakonečného jednou nastala dokonce situace, kdy měl při seznamování s novým

⁶³⁸ Tamtéž.

⁶³⁹ Tamtéž.

⁶⁴⁰ Tamtéž.

⁶⁴¹ Tamtéž.

⁶⁴² Tamtéž.

⁶⁴³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

spoluvězněm na Mírově říci, že je obeznámen s jeho případem, jelikož se na něm také podílel. K tomu pak dokonce uvedl určité detaily, které jeho tvrzení dokazovaly.⁶⁴⁴

I druhý dopis Smíchovského z vězení se nese na vlně znepokojení a obav z toho, že mu bude fyzicky ublíženo. J. A. Smíchovský si ale velmi dobře uvědomoval příčiny této situace, když v dopisu z 6. března 1948 jistému ministerskému inspektorovi Šamalovi, jehož oslovil „*Vaše Vysokoblahorodí, pane inspektore*“, napsal: „*Protože jsem - nepřihlížejíc k rozsudkům smrti –spolupůsobil tím neb oním způsobem ve více než-li 400 případech pozitivních rozsudků před nár. a lidovými soudy (na mnohé, zvláště pokud jde o případy německé, se dnes již ani nepamatují), jest pravděpodobné, že se v každém zdejším pracovním oddílu setkám s jednotlivci pro mě krajně nebezpečnými. Relativně bezpečen bych se cítil jen v malém oddílu a na pracovišti prostorově velmi omezeném. Stejně, ne-li větší nebezpečí, vzniká pro mne, jak jsem též před domácí komisí uvedl, z mých vědomostí nabytých za dlouhé zpravodajské spolupráce s čsl. úřady.*“⁶⁴⁵ Inspektora „*prosí nejponíženeji*“, aby přednesl tuto jeho žádost veliteli trestnice a že by jej neobtěžoval, pokud by to nebylo skutečně nutné. V tomto dopise také připomněl, že již jednou bylo projednáváno jeho přesunutí do jiné trestnice, jež mu bylo přislíbeno na zasedání tzv. domácí rady. Okolnosti, které zřejmě vedly Smíchovského k napsání dopisu, byly následující: „*Včerejšího dne jsem byl povolán k lékařské prohlídce za účelem pracovního zařazení. Ve skupině trestanců, s nimiž pravděpodobně mám býti odveden (do prac. oddílu, pozn.), nalezl jsem tyto osoby: 1) Jan Pecháček, dříve advokát v Praze, jehož vydání jsem zapříčinil a který byl na mé svědectví odsouzen k doživotnímu žaláři. 2) Bohumil Siebert, který pracoval se mnou pro M.V. (ZOB), jehož jsem byl na jaře 1946 nucen oznámiti pro nevěru ve službě a připravovaný útěk, v důsledku čehož strávil 5 měsíců v poutech v garnisonním vězení v Praze a byl později odsouzen na doživotí. 3) František Jenáček, dříve ing. arch., konfident odsouzený rovněž mým zásahem.*“⁶⁴⁶

J. A. Smíchovský si zřejmě na základě předchozích negativních zkušeností uvědomoval, jaké následky by pro něj mohly plynout ze zařazení do stejného oddílu s osobami, proti nimž svědčil u mimořádného lidového soudu. „*Co tento fakt znamená*

⁶⁴⁴ Tamtéž.

⁶⁴⁵ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, dopis J. A. Smíchovského inspektorovi Šamalovi, 6. 3. 1948.

⁶⁴⁶ Tamtéž.

*pro mne, o tom mne poučují opěťované zkušenosti z Horní Břízy, Škodových závodů a podob., odkud jsem jen náhodou vyvázl s životem.*⁶⁴⁷ V Horní Bříze byl totiž Smíchovský napaden spoluvězni, kteří na něj při práci v kaolinových dolech spustili vozík naložený kameny, následkem čehož utrpěl zranění v oblasti páteře a hrudníku.⁶⁴⁸ V průběhu roku 1948 Smíchovský navíc začal držet hladovku, jejímž účelem mělo být jeho předvedení k řediteli J. Leisovi.⁶⁴⁹

Kvůli těmto závažným problémům a opětovným naléhavým žádostem J. A. Smíchovského o přesun do jiného zařízení bylo v únoru 1948 navrženo jeho přesunutí do věznice na Mírově, kam dle tohoto pramene nebyli posíláni trestanci z mimořádných lidových soudů ze „země České.“⁶⁵⁰ Na Mírově si tedy zřejmě neodpykávalo trest tolik vězňů, proti nimž Smíchovský svědčil u mimořádných lidových soudů. V roce 1948 byl ale tento návrh ministerstvem spravedlnosti zamítnut.⁶⁵¹ Přesunutí do jiné věznice bylo opět navrženo v únoru 1949 a 2. dubna⁶⁵² téhož roku byl Smíchovský z Plzně přemístěn do věznice na Mírově, kde se stal vězňem č. 2867.⁶⁵³

I v době svého věznění měl Smíchovský oporu ve své matce Růženy Smíchovské, která mu posílala mu dopisy i balíčky s potravinami a dalšími praktickými potřebami (například svetr, rukavice, domácí obuv, léky apod.) a také jej navštěvovala ve věznici na Borech i na Mírově.⁶⁵⁴ Růžena Smíchovská zemřela 14. června 1950, univerzální dědičkou majetku rodiny Smíchovských se poté stala Blanka Čvančarová, jelikož její bratr neměl na dědictví nárok a navíc mu jeho matka překvapivě nic neodkázala s vysvětlením, „že byl za jejího života dostatečně vybaven.“⁶⁵⁵ Ve vězení navštěvovala Smíchovského ale i jeho sestra Blanka s manželem, advokátem Václavem

⁶⁴⁷ Tamtéž.

⁶⁴⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

⁶⁴⁹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jirí Arvéd Smíchovský, prosba o předvedení k raportu, nedatováno.

⁶⁵⁰ Míňeno z Čech. Tamtéž, žádost o udělení souhlasu k přeložení trestance, 1948.

⁶⁵¹ Tamtéž, odpověď ministerstva spravedlnosti na žádost o udělení souhlasu k přeložení trestance. 1948.

⁶⁵² Tamtéž, titulní strana spisu.

⁶⁵³ Tamtéž, zpráva velitelství trestního úřadu v Plzni, 1949.

⁶⁵⁴ Tamtéž, dopisy Růženy Smíchovské z 31. 12. 1948 a 22. 2. 1950. Tamtéž, tabulka návštěv.

Například v lednu 1949, kdy dlel J. A. Smíchovský v nemocnici, jeho matka žádala o mimořádnou návštěvu. Tamtéž, dopis Růženy Smíchovské, 14. 1. 1949.

⁶⁵⁵ Tamtéž, oznámení o poslední vůli Růženy Smíchovské, 7. 7. 1950.

Čvančarou,⁶⁵⁶ který byl zřejmě také poslední návštěvou Smíchovského ve vězení v prosinci v roce 1950, kdy mu chtěl předat vánoční balíček.⁶⁵⁷

Smíchovskému byl dle M. Nakonečného slíben také odsun do tehdejší Německé demokratické republiky (za okupace totiž získal říšskoněmecké státní občanství).⁶⁵⁸ Toto tvrzení dokazuje i žádost Smíchovského o upuštění od výkonu trestu za účelem odsunu do Německa, která je součástí jeho trestního spisu. J. A. Smíchovský v této žádosti uvedl, že v Německu jej očekává manželka Naděžda Jastrebová, která tam byla v červnu 1945 odsunuta. V dokumentu je také poznámka, že mu tuto okolnost může dosvědčit Štěpán Plaček.⁶⁵⁹ Tento plán se však nakonec neuskutečnil.

Na Mírově byl Smíchovský držen ve „*zvláštním oddělení*“,⁶⁶⁰ jeho postavení mezi spoluvězni se však nezlepšilo, o čemž svědčí slova jeho již zmíněného tehdejšího spoluvězně Vladimíra Strusky. Ten byl na Mírově jako politický vězeň držen na oddělení č. 5,⁶⁶¹ přičemž celu č. 4 obýval dle jeho vzpomínek právě Smíchovský spolu s generálem Karlem Kutlvašem (1895-1961) a strážmistrem Jaroslavem Flemerem.⁶⁶² Do cely č. 5 přišel jednou dle Struskových slov tamější dozorce Mráček, aby vězňům ukázal dopis Smíchovského, v němž si měl dotyčný stěžovat tehdejšímu ministru spravedlnosti Alexeji Čepičkovi (1910-1990), že musí sdílet oddělení se „*spodinou lidské společnosti, jakou jsou političtí zločinci*.“⁶⁶³ Mráček jim dále sdělil, že Smíchovský je „*známá firma*“ a udává jak spoluvězně, tak i dozorce. Vězni se poté s Mráčkem domluvili a jednou při vynášení kýblů na chodbu k suchému záchodu si na Smíchovského počkali a zbili jej. Než se Smíchovský stačil probrat, dozorce stihl ostatní vězně uzamknout zpět do cel. Když si poté Smíchovský na napadení, při němž

⁶⁵⁶ Tamtéž, tabulka návštěv.

⁶⁵⁷ Tamtéž, povolení návštěvy Václava Čvančary, 15. 12. 1950.

⁶⁵⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁶⁵⁹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, žádost o odsun, nedatováno.

⁶⁶⁰ Tamtéž, zpráva o smrti J. A. Smíchovského, Mírov, 25. 1. 1951.

⁶⁶¹ STRUSKA, V. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143. Reportér*. [příloha]. 1991, č. 23, s. 3. Na stejném oddělení byli mimo jiné v celách drženi například Rudolf Beran, Jan Syrový, Jaroslav Krejčí, převor řádu milosrdných bratří Josef Hartl, františkán Alois Moc, redemptorista Ivan Mastiliak aj.

⁶⁶² Dozorce z věznice Bory, který měl dopomoci generálu Karlu Janouškovi k údajnému pokusu o útěk. Tamtéž.

⁶⁶³ Tamtéž, s. 3.

mu byla rozbita hlava, stěžoval, dozorce opáčil, že si celou záležitost nejspíše vybájl pod vlivem morfia (podle Strusky byl totiž Smíchovský na morfiu závislý), jelikož ostatní vězni byli tou dobou již zamčeni v celách. Nenávist spoluvězňů ke Smíchovskému mohla být dána především tím, že je na Mírově udával, a to například i zde vězněné bývalé německé vojenské velitele.⁶⁶⁴

Smíchovský měl dle Strusky díky svým komunistickým ochráncům, kteří se mu tak odměňovali za jeho služby, také „*fešácký kriminál*“.⁶⁶⁵ Ze začátku mu byla na Mírově opravdu přidělena samostatná cela, kde si mohl svítit svíčkami a vařit, zejména svá oblíbená jídla a silné polévky. Jeho tehdejší dopisy z vězení, adresované matce a sestře Blance, se tak týkají především toho, co mu mají poslat, aby si tato jídla mohl připravovat.⁶⁶⁶ To, že byl Smíchovský po určitou dobu privilegovaným vězněm, dokazuje dle M. Nakonečného právě i jeho korespondence z vězení. Svědčí o tom například úryvek z dopisu jeho matce, v němž má na vězně odsouzeného na doživotí vcelku zvláštní požadavky. „*Potřebuji nějakou slušnou kravatu, tmavou, jen ne zelenou, a možno-li takovou, která by se nemačkala. Také bych si časem přál tmavší a důkladnější klobouk. Na to je ovšem dosti času.*“⁶⁶⁷

V nejistých poválečných letech se ale brzy dostal do nemilosti komunistického režimu i Smíchovského ochránce Štěpán Plaček. Ten byl na podzim roku 1949 zatčen,⁶⁶⁸ což zřejmě mělo za následek i změnu v postavení Smíchovského. Zůstal sice stále na oddělení č. 4, ale už mu nebyla dopřána vlastní cela ani další výhody včetně svíček či možnosti vaření. Byl přesunut do cely č. 3, kterou sdílel s brněnským dominikánem Jakubem Antonínem Zemkem (1914-1989). I přes stále více nepříznivé vyhlídky na svou budoucnost, již doufal strávit na svobodě, se Smíchovský upínal

⁶⁶⁴ Tamtéž, s. 3-4.

⁶⁶⁵ Tamtéž, s.3. To se projevovalo například na lepší stravě, v povolení dostávat balíčky, ale také na přísunu morfia a údajně i na finančním ohodnocení.

⁶⁶⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

⁶⁶⁷ Dopis J. A. Smíchovského z 22. června 1948. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271. V této době ale Smíchovský ještě nebyl přesunut do věznice na Mírově, jak v knize uvádí prof. M. Nakonečný, nýbrž dlel ve věznici na Borech.

⁶⁶⁸ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček*. Sborník AMV 4/2006, s. 135.

ke každé sebemenší naději, která se objevila. Na svou sestru například naléhal, aby zažádala o přímluvu jistého dr. Roušala.⁶⁶⁹

4.6 Smrt

Záhadné jsou dodnes také okolnosti a příčina smrti Jiřího Arvéda Smíchovského. Verze jeho skonu se totiž nabízí hned několik. Faktem je, že J. A. Smíchovský zemřel dne 22. ledna roku 1951, dle oficiálního prohlášení v ústavní nemocnici na Mírově.⁶⁷⁰ Úřední úmrtní list, který byl zaslán jeho sestře Blance Čvančarové, jako příčinu smrti uvádí edém plic způsobený tuberkulózou, z níž se léčil od 9. října 1950 v ústavní nemocnici.⁶⁷¹

B. Čvančarovou později navštívil bývalý spoluvězeň jejího bratra, jenž tvrdil, že Smíchovského udeřil jeden z dozorců těžkým předmětem do hlavy, nejspíše na příkaz nadřízených.⁶⁷² Důvod jeho domnělé vraždy měl být silící zájem o osobu Smíchovského, který věděl až příliš, čímž se pro mnohé stal nepohodlným. Podle M. Nakonečného byl dokonce údajně plánován převoz Smíchovského do Sovětského svazu, jelikož se o jeho osobu tehdy zajímala sovětská bezpečnostní služba (NKVD), která jej chtěla získat.⁶⁷³ Dle Karla Kaplana naopak Smíchovský o deportaci do SSSR zažádal sám, a to přímo Štěpána Plačka, přičemž Sovětský svaz se o osobu Smíchovského vůbec nezajímal.⁶⁷⁴ Nakonec mělo být rozhodnuto, aby byl fyzicky zlikvidován. Jeho vrahem se dle této verze stal, zřejmě na příkaz z vyšších míst, jeden z dozorců procházející kolem něj, když se ráno pohyboval na chodbě před svou celou. Dozorce jej údajně udeřil nespecifikovaným tvrdým předmětem do hlavy -

⁶⁶⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272. Smíchovského zhoršující se psychický stav provázely také „hysterické záchvaty“ a spoluvězni jej měli za šíleného. Na Mírově se nakonec dle M. Nakonečného rozhodl přiklonit místo k Bohu k ďáblu a v cele se jej několikrát pokusil vyvolat pomocí určité starořecké formule. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁶⁷⁰ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, zpráva velitelství oddílu SVS (trestního ústavu pro muže na Mírově), 25. 1. 1951.

⁶⁷¹ Tamtéž, zpráva velitelství SVS.

⁶⁷² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁶⁷³ Tamtéž, s. 272 a 349.

⁶⁷⁴ KAPLAN, K. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*, s. 403.

při tomto úderu mu byla patrně poškozena prodloužená mícha s dýchacím centrem. Smíchovský poté ve vězeňské nemocnici umíral pomalým dušením za velkých bolestí až do večerních hodin.⁶⁷⁵

Verze o vraždě na příkaz Státní bezpečnosti, která se rozhodla nejistého spolupracovníka zlikvidovat, je sice podložena pouze tímto údajným svědectvím, ale z existujících tvrzení se jeví jako nejvíce pravděpodobná. Je možné, že jakmile Smíchovského ochránce Štěpán Plaček sám upadl do nemilosti komunistického režimu, když byl roku 1949 zatčen a umístěn do vazební věznice,⁶⁷⁶ následně čekal podobný osud i jeho chráněnce Smíchovského, který se v tehdejší nejisté době už dále nejevil režimu jako potřebný či spolehlivý.⁶⁷⁷

V léčebném a ohledacím listu zesnulého bylo uvedeno, že smrt nastala 22. ledna 1951 v 18:50 v ústavní nemocnici na Mírově. Jako bezprostřední příčina smrti byl lékařem stanoven edém plic, tedy udušení, který vznikl dle posudku náhle ochabující srdeční činností. Smrt byla označena jako přirozená. V tomto dokumentu, který je součástí Smíchovského trestního spisu, uloženého v pobočce Zemského archivu v Olomouci, je také uvedeno, že kostra pánve, hrudníku, páteře a končetin byla neporušena. Stejně tak je zde označena za neporušenou lebka, a dokonce se výslovně zmiňuje, že „nikde na hlavě ani ve vlasaté části není známek násilí.“⁶⁷⁸ Dále je zde uvedeno, že „při smrti Jiřího Smíchovského nepůsobilo cizí zavinění ani opomenutí, neboť běží o smrt přirozenou.“⁶⁷⁹ Pitvu provedl 24. ledna v Olomouci doc. MUDr. A. Rozmarič, přednosta Ústavu pro soudní lékařství,⁶⁸⁰ a jeho asistent, MUDr. Robert Jelínek, kteří také sepsali pitevní zápis. Lékařskou zprávu v roce 2017 zkoumal MUDr. Miroslav Dvořák, přednosta Ústavu soudního lékařství Fakultní

⁶⁷⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272 a 349.

Po smrti měl dokonce zčernat. Tamtéž, s. 274.

⁶⁷⁶ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček*. In: Sborník AMV 4/2006, s. 135.

⁶⁷⁷ KALÁČ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: Hergot! [rozhlasový pořad]. Radio Wave, 23. ledna 2017. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

⁶⁷⁸ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, lékařský a ohledací list, 1951.

⁶⁷⁹ Tamtéž, místní ohledání a slyšení znalců, 24. 1. 1951.

⁶⁸⁰ Tamtéž.

MUDr. Adolf Rozmarič (1891-1974) – vedoucí Ústavu soudního lékařství Fakultní nemocnice v Olomouci v letech 1946-1961. HIRT, Miroslav a kol. *Soudní lékařství. 1. díl*. Praha 2015, s. 19.

nemocnice v Plzni, podle nějž jsou v dokumentu patrné velké nesrovnalosti mezi klinickým a pitevním nálezem a v rámci pitevního pak také rozpory mezi nálezem makroskopickým a mikroskopickým.⁶⁸¹ Je podle něj tedy velmi pravděpodobné, že pitvě byli přítomni i příslušníci StB.⁶⁸²

O smrti J. A. Smíchovského kolují zdánlivě až neuvěřitelné historky, jedna z nich vypráví například o tom, jak si ve vězení sám provedl rituální obřizku s úmyslem přestoupit na judaismus a na následky otravy krve po tomto činu zemřel.⁶⁸³ Jedná se o příběh zdánlivě tak bizarní, že je dokonce v publikaci M. Nakonečného označen pouze jako údajný.⁶⁸⁴ Právě tato historka se však překvapivě z velké části zakládá na pravdě. J. A. Smíchovský totiž na sobě rituální obřizku prokazatelně provedl ve své vězeňské cele, jak dokazuje lékařská zpráva, jež je součástí jeho trestního spisu.⁶⁸⁵ Stalo se tak 9. listopadu 1948 v trestnici na Borech v Plzni, tudíž následkem zranění nemohla být smrt, jak je často uváděno, jelikož Smíchovský zemřel až roku 1951. Sám lékař dokonce označil zranění za lehká, léčená 2 až 3 týdny.⁶⁸⁶ Dodnes však není jasné, z jakých důvodů se Jiří Arvéd Smíchovský k tomuto činu rozhodl, je ale velmi pravděpodobné, že se jednalo o další z jeho magických rituálů, který lze chápat také jako jakýsi pokus o spojení či uzavření pomyslné smlouvy s Bohem.⁶⁸⁷ K tomuto úkonu zřejmě Smíchovský použil také tituly hebrejské literatury, o které si zažádal už v době své vazby.⁶⁸⁸ Zachovaná lékařská zpráva z tohoto incidentu podává následující údaje, totiž že Smíchovský si úmyslně způsobil ostrým předmětem, dle jeho vlastního tvrzení břitvou, tato zranění:

⁶⁸¹ Jedná se o nálezy viditelné pouhým okem (makroskopie) nebo naopak pouze pod mikroskopem (mikroskopie).

⁶⁸² *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [online]. [cit.20.03.2017]. Dostupné z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁶⁸³ STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*, poznámkový aparát – pozn. č. 60. Sborník AMV 1/2003.

⁶⁸⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁶⁸⁵ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. č. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, lékařská zpráva, 10. 11. 1948.

⁶⁸⁶ Tamtéž.

⁶⁸⁷ *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [online]. [cit.20.03.2017]. Dostupné z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁶⁸⁸ Viz kapitola *Vazba*.

„1. Na levém zápěstí dvě řezné rány povrchní, kůži jen pronikající těsně vedle sebe vedoucí, pokryté zaschlou krví.

2. Na pyji řezná rána, vedená těsně asi 1 cm za zevním okrajem předkožky kolem dokola až téměř k frenulu, rána silně zející, povrchní jen kůži pronikající, krvácející.

Mimoto na posledním bříšku 3 prstů pravé ruky náhodné, povrchní poranění kůže.“⁶⁸⁹

K několika existujícím verzím příčiny smrti J. A. Smíchovského přibylo ještě svědectví již zmíněného Vladimíra Strusky, který byl v této době také vězněn na Mírově. V. Struska uvedl, že Smíchovský byl už od války závislý na morfiu, jehož pravidelný přísun dostával i ve vězení. Mezi spoluvězni ani dozorcí navíc na Mírově nebyl oblíben, jelikož je udával. Dle Strusky nakonec Smíchovského „dostal“ až generál Josef Buršík (1911-2002), který byl na Mírově také vězněn. Když se dozvěděl, jak se Smíchovského všichni bojí, měl jim poradit, že na Mírově dlí také „esesácký“ lékař jménem Jetel, který měl nakonec podat Smíchovskému smrtelnou dávku morfinu.⁶⁹⁰

Jiří Arvéd Smíchovský byl pohřben 25. ledna 1951 ve tři hodiny odpoledne na ústavním vězeňském hřbitově na Mírově⁶⁹¹ do hrobu č. 301, přičemž pohřbu měl být přítomen dokonce i katolický kněz. Jeho sestra na tomto místě zasadila túji. Vězeňský hřbitov byl však posléze zrušen a na jeho místě vznikl park. Ostatky vězňů, včetně ostatků Smíchovského, byly přesunuty do společného hrobu, tudíž přesné místo jeho posledního odpočinku nelze s přesností určit.⁶⁹² Jeho jméno je tak alespoň formálně zapsáno v rodinné hrobce Smíchovských na Olšanském hřbitově v Praze.⁶⁹³ Dodnes nevyjasněná smrt Jiřího Arvéda Smíchovského a fakt, že není známé ani přesné místo uložení jeho ostatků, paradoxně ještě podtrhují legitimitu jeho přezdívky *malostranský*

⁶⁸⁹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. č. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, lékařská zpráva, 10. 11. 1948.

⁶⁹⁰ STRUSKA, V. Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143. *Reportér*. [příloha]. 1991, č. 23, s. 3-4.

⁶⁹¹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. č. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, zpráva velitelství oddílu SVS, 25. 1. 1951.

⁶⁹² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

Navíc Smíchovského jméno není uvedeno ani na zdejší pamětní desce se seznamem zemřelých. *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [online]. [cit.20.03.2017]. Dostupné z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁶⁹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

d'ábel či *novodobý pražský Faust*. Tou nejneuvěřitelnější z mnoha verzí jeho skonu, navazující na tato jeho přízviska, se tak stala pověst, že si Smíchovského odnesl sám d'ábel, kterého ve vězení evokoval.⁶⁹⁴

⁶⁹⁴ Tamtéž, s. 274.

5 Jan Kefer

PhDr. Jan Kefer, zaměstnanec Knihovny Národního muzea v Praze, sekretář a předseda Společnosti českých hermetiků *Universalia*, redaktor časopisu *Logos* a lektor na Svobodné škole věd hermetických,⁶⁹⁵ astrolog, publicista, překladatel, skladatel a hudebník. To a ještě mnoho dalšího lze vyjmenovat při představení Jana Kefera, výrazné nevšední osobnosti první poloviny 20. století, která svým životem a dílem tvoří v mnoha ohledech jakýsi kladný protipól k osobnosti J. A. Smíchovského. I Jana Kefera naprosto pohltil zájem o poznání za prahem lidské zkušenosti a do jeho života osudově zasáhlo období protektorátu Čechy a Morava. Jeho osud je však přesto zásadně jiný, a to především díky jeho charakteru a životním rozhodnutím.

5.1 Dětství a mládí

Jan Kefer se narodil 31. ledna roku 1906 v měšťanské rodině v Novém Bydžově jako jediné dítě svých rodičů.⁶⁹⁶ Jeho otec, Ludvík Kefer (1863-1912), majitel parní pily, truhlárny a parketárny,⁶⁹⁷ pocházel z německého Řezna, dokonce z rodu bavorské šlechty von Käfer.⁶⁹⁸ Janova matka Bohumila Františka, rozená Svobodová (1873-1930), byla dcerou českého měšťana a panského správce z Nového Bydžova.⁶⁹⁹ A byla to právě ona, kdo svou výchovou vzbudil v J. Keferovi silný pocit češství, který měl později zásadní vliv na jeho životní rozhodnutí.⁷⁰⁰

O dětství Jana Kefera neexistuje příliš mnoho dochovaných informací,⁷⁰¹ a proto v literatuře nacházíme o tomto životním období často zmiňovaná sdělení, jejichž pravdivost však dnes již není možné zcela ověřit. Nejčastěji se v publikacích

⁶⁹⁵ Tamtéž, s. 219.

⁶⁹⁶ Sňatek manželé Keferovi uzavřeli již v roce 1891. Viz JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, Praha 2013, s. 135.

⁶⁹⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁶⁹⁸ Tamtéž. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁶⁹⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 2009, s. 220.

⁷⁰⁰ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

⁷⁰¹ Z raného dětství Jana Kefera se traduje spíše úsměvná zajímavost, kterou vyprávěla R. Keferovi jeho babička. Totiž, že Keferovi vlastnili dva psy, bernardýny, na nichž se malý Jan vozil jako na koních. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

ke Keferovu ranému dětství poznamenává, že se narodil jako nevidomý a tato vrozená oční vada se v jeho třech letech sama zlepšila.⁷⁰² Autory k tomuto tvrzení pravděpodobně vedlo prohlášení samotného Jana Kefera z roku 1939, publikované ve studii Martina Jůny: „*Když jsem se narodil, byl jsem slepý. Dva roky jezdil otec po všech lékářích. Ale jak mi Bůh odplatil dva roky slepoty! Jeden pán jako dítě zkoušel mnoho. Ale právě protože prodělal toto utrpení, má určité vady, ale jednu obrovskou schopnost, která mu otevírá stavidla v magii...*“⁷⁰³

Tyto lékařsky ne zcela podložené informace ale částečně vyvrací syn Jana Kefera, PhDr. Reginald Kefer, který souhlasí s faktem, že jeho otec trpěl jakousi vadou zraku, jež se v jeho třech letech upravila a zrak se zlepšil, nikdy se však dle jeho slov doma nehovořilo přímo o nevidomosti. R. Kefer, který o problematice mluvil i s očními lékaři, hovoří v souvislosti se zrakem svého otce o jisté infekční nemoci, kterou se Keferovi pokoušeli léčit a která mohla dočasnou ztrátu zraku zapříčinit. Ani příbuzní a lidé z Nového Bydžova, které R. Kefer navštívil, se ale nikdy nezmínili o tom, že by byl jeho otec od narození zcela nevidomý.⁷⁰⁴ S jistotou je však možné potvrdit fakt, že vada zraku doprovázela J. Kefera po celý život, viděl totiž hůře na jedno oko, a proto nemohl například vlastnit řidičský průkaz, ač se jinak velmi rád vozil auty (taxíky),⁷⁰⁵ nebo absolvovat vojenskou službu.⁷⁰⁶

Pozdější zdravotní stav Jana Kefera je taktéž velmi nejasný, jelikož se záměrně vyhýbal lékařským prohlídkám.⁷⁰⁷ Věřil totiž především svým léčivým schopnostem a pokoušel se léčit sám.⁷⁰⁸ Proto můžeme z různých indicií o jeho zdravotních

⁷⁰² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 1995, s. 157 Srov. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

O J. Keferovi v souvislosti s jeho nevidomostí koluje i další nepodložená historika o jeho údajném jasnozření. „*Jednou prý kdosi zaklepal na jeho dveře a J. Kefer prý poznal, kdo to je a co má na sobě...*“ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 208.

⁷⁰³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁷⁰⁴ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

Zmiňovanými očními lékaři byli doc. Eduard Wagner a jeho syn MUDr. Rudolf Wagner. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁷⁰⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁷⁰⁶ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁷⁰⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁷⁰⁸ Tamtéž.

problémech pouze spekulovat. Například vzhledem ke Keferově korpulentní postavě existuje domněnka, že měl diabetes, jímž trpěla i jeho matka Bohumila,⁷⁰⁹ což je pravděpodobné, avšak tato informace nebyla lékařsky potvrzena.⁷¹⁰ Záznamy z Keferova služebního spisu z Národního muzea⁷¹¹ pak poskytují důkaz, že J. Kefer se potýkal také astmatem a právě z tohoto důvodu omlouval svou absenci v zaměstnání v Knihovně Národního muzea.⁷¹² Keferovo astma mohlo také zhoršovat jeho časté kouření.⁷¹³

Dětství Jana Kefera však bylo kromě vážných problémů se zrakem poznamenáno ještě jednou tragickou událostí. Jeho otec Ludvík Kefer při svém podnikání zkrachoval, a aby rodinu zajistil, tento stav řešil 29. října roku 1912 sebevraždou zastřelením.⁷¹⁴ Obecnou školu absolvoval J. Kefer ještě v rodném Bydžově,⁷¹⁵ později se však ovdovělá Bohumila Keferová se synem přestěhovala do Prahy.⁷¹⁶ První pražské bydliště Keferových se nacházelo v Ovinecké ulici čp. 315/32 na Letné, kam ke Keferovým nastoupila na výpomoc v domácnosti služebná Eva Psíková.⁷¹⁷

Jan Kefer poté studoval na Arcibiskupském gymnáziu v Praze-Bubenči, jedním z jeho tamních učitelů byl i jezuitský kněz a znalec mystiky Jaroslav Ovečka (1882-1953).⁷¹⁸ Zřejmě někdy v této době můžeme také pozorovat počátky Keferova zájmu o hermetismus.⁷¹⁹

Krátce po maturitě, kterou složil v červnu roku 1924, vstoupil Jan Kefer do noviciátu premonstrátského kláštera na pražském Strahově. V této době tedy zřejmě vážně přemýšlel o církevní dráze, nicméně ještě v průběhu noviciátu z kláštera odešel.

⁷⁰⁹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 136.

⁷¹⁰ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁷¹¹ Služební spis Jana Kefera se z Archivu Národní knihovny před několika lety ztratil. Tato informace pochází od autorů, kteří jej ještě před jeho zmizením stihli probádat a některé informace publikovat.

⁷¹² JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 136.

⁷¹³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁷¹⁴ Tamtéž.

⁷¹⁵ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁷¹⁶ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁷¹⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 136.

⁷¹⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷¹⁹ Archiv DCČH, odvolání Jana Kefera ke Krajskému trestnímu soudu, Praha, 15. 3. 1941.

Zajímavou informací je, že se J. Kefer narodil ve východních Čechách, které byly centrem českého spiritismu. Není však známo, zda se s tímto a dalšími duchovními směry setkal už v raném dětství.

Po odchodu z noviciátu pak nedlouho působil bezplatně jako praktikant v Knihovně Národního muzea, jejímž stálým zaměstnancem se později stal.⁷²⁰ Nejprve ale vystudoval hudební estetiku a filosofii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Studium úspěšně zakončil v roce 1928 obhájením disertační práce s názvem *Problém melodie a jeho hudebně-estetické řešení* a získáním doktorátu z filosofie.⁷²¹ Dle M. Jůny po studiu nabídl Keferovi místo přednášejícího na fakultě prof. Zdeněk Nejedlý (1878-1962), což měl ale J. Kefer „z osobních důvodů“ odmítnout.⁷²² To, že byl Kefer všestranně nadaný, potvrzuje i fakt, že na univerzitě navíc docházel i na přednášky z psychologie a biologie.⁷²³

Některé detaily ze soukromého života Jana Kefera vyprávěla autorovi publikace *Novodobý český hermetismus*, prof. Milanu Nakonečnému. Eva Psíková, která byla služebnou rodiny Keferových. „Podle ní žil Kefer v jakémsi stálém shonu a horečné činnosti, neustále něco organizoval, psal, domů mnohdy přiběhl jen na chvíli, často prý míval i hlad, protože prostě neměl čas na jídlo, živil se prý hlavně rohlíky a burskými oříšky, kterých míval plné kapsy.“⁷²⁴ Podle dalšího vyprávění E. Psíkové byl Jan Kefer spíše vyšší podsaditě postavy, měl také „čelní pleš a nebyl zcela zdrav.“⁷²⁵ Na některá další tvrzení pamětnice E. Psíkové v knize M. Nakonečného je však podle Reginalda Kefera nutné nahlížet kriticky.⁷²⁶ E. Psíková byla hospodyní jeho otce i v dobách jeho mládeneckého života. Po Keferově svatbě s Dagmar Moosovou se s rodinou ale nepohodla a ze zaměstnání odešla ne zcela v dobrém.⁷²⁷ Podle R. Kefera se jí otcovým sňatkem takzvaně „zbořil svět“ a v novém bytě manželů Keferových už nikdy nebyla. Za relevantní lze tudíž považovat pouze její informace do Keferova sňatku. R. Kefer tedy vyvrací, že by byla „dobrým duchem rodiny,“ jak sama uváděla.⁷²⁸

⁷²⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷²¹ Tamtéž. Srov. Archiv Univerzity Karlovy, fond Matriky Univerzity Karlovy, inv. č. 7, matrika doktorů Univerzity Karlovy VII., s. 2982.

⁷²² JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 137.

⁷²³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷²⁴ Tamtéž, s. 221.

⁷²⁵ Tamtéž.

⁷²⁶ V publikaci se například objevuje tvrzení E. Psíkové, že manželství Ludvíka a Bohumily Keferových nebylo šťastné, což R. Kefer odmítá. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷²⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷²⁸ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

Podle dokumentu evidence obyvatel se v roce 1931 Jan Kefer přestěhoval do Strašnic, kde dle M. Jůny bydlel spolu se sociologem Karlem Gallou (1901-1985),⁷²⁹ poté měl pobývat v Modřanech čp. 412.⁷³⁰ O spolubydlení J. Kefera a K. Gally není dále nic známo. Samotná možnost jejich soužití je ale zajímavá v tom, že Karel Galla byl později v období normalizace děkanem Filosofické fakulty Karlovy univerzity, patřil mezi velmi agilní normalizátory a aktivně se podílel na politických čistkách.⁷³¹ Soužití Jana Kefera, člověka hlubokého duchovního založení, zajímajícího se jak o náboženskou, tak okulturní nauku, a Karla Gally, pozdějšího propagátora tvrdého materialismu, se tedy jeví jako velmi paradoxní. Tuto skutečnost však částečně objasňuje informace z publikace M. Nakonečného, podle níž byl Karel Galla (stejně jako právě Jan Kefer) překvapivě jedním z českých členů redakční rady, jež se podílela na vydávání lístkové *Encyklopedie okultismu, filosofie a mythologie*.⁷³² Od roku 1933 bydlel J. Kefer v Malířské ulici na Letné čp. 230/7, kde měl svůj vlastní byt.⁷³³ Zde u něj v roce 1933 bydlel již zmíněný okultista Petr Kohout (alias Pierre de Lasenic).⁷³⁴

5.2. Knihy a knihovny

⁷²⁹ Karel Galla byl v této době také zaměstnán jako knihovnik, ale ve Státní knihovně v pražském Klementinu. *Karel Galla. Přehled děkanů FF UK. Filosofická fakulta Univerzity Karlovy*. [online]. [cit.19.04.2018]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/historie-fakulty/prehled-dekanu-ff-uk/galla/?print=pdf>.

Prof. Milan Nakonečný uvedl, že J. Kefer bydlel s K. Gallou v Modřanech. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus* (2009), s. 221.

⁷³⁰ NA ČR, fond PŘ – EO (Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva). Jan Kefer.

⁷³¹ Viz PETRÁŇ, Josef-PETRÁŇOVÁ, Lydia. *Filozofové dělají revoluci: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy během komunistického experimentu (1948-1968-1989)*. Praha 2015.

⁷³² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 130.

⁷³³ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

⁷³⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus* (2009), s. 196.

Dle Evy Psíkové spolubydlení s Lasenicem však způsobovalo Keferovi spíše potíže. Lasenic měl totiž podle ní tehdy trpět značným finančním nedostatkem a z tohoto důvodu údajně zastavit například Keferův psací stroj. Tamtéž, s. 204.

V letech 1924-1925 studoval Jan Kefer na Státní škole knihovnické, kterou úspěšně absolvoval složením knihovnické zkoušky⁷³⁵ a mohl tak pracovat ve vědeckých knihovnách.⁷³⁶ Keferova záslužná knihovnická kariéra se začala rozvíjet už za studií, a to v roce 1925, kdy se stal správcem knihovny Vojenského vědeckého ústavu. O rok později pracoval také ve Strahovské kanovnícké knihovně premonstrátského kláštera a v roce 1929 bádá v rámci studijního pobytu například i ve Vatikánské knihovně.⁷³⁷

Po absolvování vysokoškolského studia se pak opět vrátil do Knihovny Národního muzea, tentokrát už jako stálý zaměstnanec. K tomuto místu mu měl dopomoci tehdejší ředitel Knihovny Národního muzea a svobodný zednář, Josef Volf (1878-1937), a český historik, Čeněk Zíbrt (1864-1932).⁷³⁸ Č. Zíbrt, jak se lze dočíst v jednom z pramenů Národního archivu, byl totiž v době nezletilosti Jana Kefera dokonce jeho poručíkem.⁷³⁹ Oba tyto muži se navíc zabývali esoterismem,⁷⁴⁰ což může potvrzovat domněnku, že se o Jana Kefera zajímali již jako o osobnost, která se esoterismu také věnovala.⁷⁴¹ Často se proto spekuluje o tom, že i Jan Kefer byl svobodným zednářem.⁷⁴² Tuto informaci však nepotvrzuje žádný dostupný historický pramen, k pravdivosti domněnky se nepřiklání ani Keferův syn Reginald,⁷⁴³ a dokonce ji odmítl i samotný Jan Kefer, který v jedné ze svých přednášek, konané 3. května 1939,

⁷³⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 137.

Prof. Milan Nakonečný jako rok knihovnické zkoušky uvádí rok 1933. Viz NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus* (2009), s. 220. Vladislav Zadrobílek (pod pseudonymem D. Ž. Bor) naopak udává, že J. Kefer absolvoval souběžně s posledním ročníkem vysoké školy, tedy roku 1928. KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁷³⁶ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁷³⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 138. Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221. Srov. KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁷³⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷³⁹ NA ČR, fond PŘ 1931-1940 (Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1931-1940), kart. 7380, sign. K 930/3 Kefer Jan, prohlášení o svolení zahraniční cesty nezletilého Jana Kefera, Praha, 18. června 1923.

⁷⁴⁰ Čeněk Zíbrt se zabýval i historií některých odvětví hermetismu. Je například autorem brožury o kouzelném proutku, virguli apod. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷⁴¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷⁴² Někteří členové Universalie byli zároveň členy zednářských lóží, pravděpodobně k této domněnce přispěla i kniha Waltera Jacobiho *Golem...metla Čechů*, kde propojuje se zednářstvím i český skauting, jehož byl J. Kefer aktivním členem. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 172.

⁷⁴³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

reagoval takto: „Někteří naši ‚přátelé‘ chtějí nás označit jako zednáře. Každý, kdo se zabývá theurgií, musí odmítnouti esoterní systém zednářství. Je to znesvěcení vědy. Jsou to lidé, kteří pod hlediskem dne a politiky troufají si vypůjčovati slova největší moudrosti. Tato slova jsou klíčem k theurgické moudrosti. Poněvadž 150 let zednářství existuje, můžeme se domnívat, že tyto věci neznalo a pokud jich používali, byla to profanace vědy.“⁷⁴⁴

Roku 1933 se stal J. Kefer odborným úředníkem a v roce 1938 byl jmenován do funkce zemského muzejního komisaře.⁷⁴⁵ Keferovo zaujetí a horlivost pro jeho povolání se projevily například i tím, když podal roku 1938 návrh řediteli Národního muzea na prodloužení otevírací doby muzejní knihovny pro veřejnost do nočních hodin, aby zde amatérští badatelé měli možnost studovat po práci ve svém volném čase. Tento návrh se však s úspěchem ani realizací nesetkal.⁷⁴⁶

Dne 11. září 1935 odcestoval Jan Kefer na studijní pobyt do Itálie a Francie. Na této cestě, jak sám uvedl ve služební zprávě, navštívil vatikánské knihovny i muzea, dále knihovny v Paříži nebo v Turíně, kde zavítal také do Egyptského muzea, a také Ambroziánskou knihovnu v Miláně, v níž jsou mimo jiné uloženy též významné hermetické spisy.⁷⁴⁷ Při svém studijním pobytu v Itálii se J. Kefer ve Vatikánském archivu spřátelil s profesorem Oxfordské univerzity, který působil také ve Vatikánské knihovně, Reginaldem Hardingem.⁷⁴⁸ Díky své práci podnikl J. Kefer ještě další zahraniční cesty, za badatelským účelem navštívil Německo, Rakousko, Maďarsko, Anglii, Španělsko, dále Rusko nebo Balkán, ale dostal se také do Malé Asie či Indie.⁷⁴⁹

Na pracovišti v knihovně Národního muzea mohl J. Kefer studovat také původní filosofické a religionistické texty. Jeho velkou touhu po vědění a vzdělání ale doprovázely také značné dluhy za četné knihy, což nakonec vedlo až k exekucím uvaleným na jeho plat.⁷⁵⁰ J. Kefer také provozoval činnost vydavatelskou

⁷⁴⁴ Archiv DCČH, Přednáška Jana Kefera č. 16. Theurgie, 3. 5. 1939, s. 285.

⁷⁴⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁷⁴⁶ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

⁷⁴⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁷⁴⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁴⁹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 142.

⁷⁵⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221 a 222.

i nakladatelskou a právě na produkci knih, vydávání časopisu Logos i samotný provoz Universalie mělo padnout dokonce celé věno Keferovy manželky Dagmar.⁷⁵¹ Jan Kefer zdědil důvěřivost ve finančních otázkách po svém otci, obchodnický talent mu byl cizí, což potvrzují i slova R. Kefera: „*Tatínek byl povahou příliš důvěřivý a nehodící se tou důvěřivostí, laskavostí do tohoto světa.*“⁷⁵² Známy je například případ Jaroslava Mezery, tiskaře a nakladatele Universalie, který se zadlužil a zneužil zřejmě přílišné laskavosti Jana Kefera, jenž se za něj zaručil. Když poté J. Mezera zkrachoval, byl nucen jeho dluh zaplatit právě J. Kefer. Dagmar Keferová pak za nevýhodných podmínek musela prodat svému strýci svou čtvrtinu činžovního domu na Smíchově,⁷⁵³ jež svým čtyřem vnoučatům odkázal její dědeček Josef Pšeničný, aby uhradila alespoň část dluhu za tohoto tiskaře.⁷⁵⁴

J. Kefer však nebyl pouze vášnivým sběratelem a čtenářem knih. Sám je také autorem mnoha publikací a článků, především těch s tématem hermetismu. V edici Universalie vyšla tato jeho díla:⁷⁵⁵

- *Syntetická magie* (od roku 1935 vycházela v sešitech – nedokončena)
- *Theurgie* (1935)
- *Theurgie magické evokace* (1937)
- *Praktická astrologie aneb umění předvídání a boje proti osudu* (1939)
- *Encyklopedie zapomenutého vědění* (1940)
- *Astrologická diagnostika* (1940)⁷⁵⁶

Například exekuce, která vyšla od Grafických závodů Pour a spol., Praha 1 z 2. září 1940 kvůli nesplaceným pohledávkám za tisk knih Společnosti českých hermetiků Universalia. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁷⁵¹ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁷⁵² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁵³ Dům se nacházel v ulici Zborovská, čp. 666.

⁷⁵⁴ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

Celá částka za prodej domu byla uhrazena až po smrti Jana Kefera a Dagmar Keferové a zbytek velkého dluhu museli poté splácet ještě Moosovi. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 157.

⁷⁵⁵ „*Poukazují v tomto směru na spisy mnou vydané a to: ‚Praktická astrologie‘, ‚Theurgie‘, ‚Theurgie magické evokace‘, ‚Encyklopedie okultismu‘, ‚Astrodiagnostika‘, ‚Encyklopedie zapomenutého vědění‘, mimo četné články publikované v časopisech. Poslední dva spisy počínají vycházeti, ostatní jsou rozebrány, avšak lze je vypůjčiti z knihovny universitní aneb z knihovny Národního musea v Praze.*“ Archiv DCČH, odvolání Jana Kefera ke Krajskému trestnímu soudu, Praha, 15. 3. 1941.

Některé z nich však nestihl kvůli své předčasné smrti zcela dokončit a zůstalo pouze jejich rukopisné zpracování, jiné zabavilo gestapo.⁷⁵⁷ Kromě toho se také podílel na *Komenského slovníku naučném I.-X.* (1937-1938) a sestavoval hesla pro vydávání *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie* (Praha 1932-1941). Keferův spisovatelský talent dokládá také ocenění z dubna 1924, kdy obdržel za své literární dílo cenu Zeyerova fondu při Československé akademii věd a umění.⁷⁵⁸ Kromě vydaných publikací je ale nutné zmínit také Keferovu rozsáhlou přednáškovou činnost, která nebyla doposud souhrnně vydána, a také jeho publikační činnost v rámci novin *Boj*, *Národní listy*, *Česká mysl ad.*, a také časopisů *Logos*, *Medium* a *Universalie Herold*.⁷⁵⁹ V neposlední řadě byl J. Kefer také výborným překladatelem. Svou překladatelskou činnost zaměřil opět primárně na díla z oblasti hermetismu.⁷⁶⁰ Překládal často z francouzštiny díla okultisty Éliphas Léviho, například *Vědu duchů*, *Knihu zasvěcení*, *Klíč k velkým tajemstvím*,⁷⁶¹ dále také Lenainovu *Vědu Kabalistickou*, *Tibetskou knihu mrtvých* nebo *Alchymii a spagyrii*,⁷⁶² z latiny přeložil téměř celou *Okkultní filosofii* H. C. Agrippy z Nettesheimu aj.⁷⁶³ K této činnosti mu velmi pomáhala znalost téměř neuvěřitelného množství cizích jazyků. Kromě češtiny (a staročeštiny) totiž J. Kefer ovládal 12 dalších jazyků, jak světových, tak i těch méně používaných, mezi něž patřily angličtina, němčina, francouzština, italština, arabština, latina, řečtina,⁷⁶⁴ ruština, hindština a čínština,⁷⁶⁵ navíc četl také knihy v hebrejštině a dokonce i v sanskrtu.⁷⁶⁶ Na lehkost, s jakou J. Kefer texty překládal, vzpomínal i jeho přítel z *Universalie* Ladislav Málek: „*Jeho praxe při překlada byla právě tato: u stroje*

⁷⁵⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 1995, s. 163.

⁷⁵⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 166.

⁷⁵⁸ Tamtéž, s. 137 a 164.

⁷⁵⁹ Podle M. Jůny publikoval J. Kefer také v *Rudém právu*. Tamtéž, s. 164.

⁷⁶⁰ Pro svou potřebu si dále například vytvořil i vlastní překlady biblických žalmů a modliteb.

⁷⁶¹ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁷⁶² Tamtéž.

⁷⁶³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221-222.

⁷⁶⁴ Tamtéž, 220. Informace původně pochází ze zmizelého osobního spisu Jana Kefera v archivu Národního muzea.

⁷⁶⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 138.

⁷⁶⁶ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 57.

*byl položen originál, ve stroji papír – a překládal do češtiny, jako by to z té knihy opisoval. Žádný prostředník rukopisu u něho neexistoval!*⁷⁶⁷

Knihy samozřejmě zaujímaly důležité místo i v Keferově domácnosti. V jeho bytě na pražském Smíchově kromě knihoven v jídelně a předsíni byla dokonce jedna místnost čtyřpokojového bytu, tzv. pracovna, až po strop naplněná knihami a dalšími písemnými materiály.⁷⁶⁸ Právě tyto knihovny později sehrály v životě J. Kefera a jeho rodiny důležitou roli.

5.3 Osobnost mnoha talentů

Kromě svého stálého zaměstnání v Knihovně Národního muzea se Jan Kefer celý život aktivně angažoval v široké oblasti zájmových aktivit.⁷⁶⁹ Byl nesmírně činným člověkem, kromě psaní, překládání a přednášení v rámci Universalie se také věnoval hudbě, skautingu a krátce se angažoval i v politice. Mezi další záliby Jana Kefera patřila i filosofie, estetika nebo lexikografie.⁷⁷⁰ Keferově zájmu o hermetismus je pak v práci věnována samostatná kapitola. O mimořádné aktivitě a životním elánu J. Kefera svědčí i fakt, že všemi těmito činnostmi se zabýval mimo svou pracovní dobu.

5.3.1. Hudba

Jedním z největších talentů Jana Kefera bylo mimořádné hudební nadání. Hudbě se věnoval již od dětství, kdy se začal učit hře na klavír, v dospělosti pak dokonce sám hudební skladby komponoval. Složil například hudbu k opeře s názvem *Paleček*, k níž libreto napsala členka Universalie a zaměstnankyně Národního muzea Jiřina Karasová (1898-1943). Opera však kvůli Keferově předčasné smrti zůstala nedokončena uprostřed třetího⁷⁷¹ jednání ze zamýšlených čtyř. Jeho dalším dílem je pak klavírní kvintet, který napsal jako svou školskou práci. Keferovo hudební nadání po něm zdědil i jeho syn

⁷⁶⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 167.

⁷⁶⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁶⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 221. 2009.

⁷⁷⁰ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 173.

⁷⁷¹ Reginald Kefer třetí jednání označil jako nejlepší z celé opery svého otce. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

Reginald, jenž je významným českým hudebníkem a dirigentem, někdejší šéfem olomoucké opery.⁷⁷² Noty Jana Kefera, včetně opery *Paleček*, u sebe za druhé světové války ukrýval rodinný přítel a člen *Universalie*, JUDr. Otto Myslík.⁷⁷³

Jan Kefer byl vynikajícím pianistou, žákem klavíristy prof. Jana Heřmana (1886-1946). Dle slov jeho syna Reginalda byl i v tomto oboru nadprůměrný. Vlastnil také množství klavírních not od různých interpretů, nejráději měl ale vážnou hudbu. Jeho dalším učitelem hudby byl přední pražský varhaník a učitel kompozice František Heyduk, a poté český hudební skladatel, prof. Vítězslav Novák (1870-1949), mezi hudebníky měl J. Kefer také mnoho přátel. Kromě klavíru hrál i na varhany, a to především při bohoslužbách v kostele sv. Václava v Plané nad Lužnicí, kam rodina často jezdila za přáteli a odpočinkem.⁷⁷⁴

Velký podíl má také na vybudování hudebního oddělení Národního muzea, jehož vedoucím byl muzikolog Emil Axman (1887-1949),⁷⁷⁵ a právě Jan Kefer byl v této oblasti velmi činný.⁷⁷⁶ Hudbu nejen tvořil, ale hudební estetiku také vystudoval, v roce 1931 napsal například i studii o lužickosrbském hudebním skladateli Bjarnatu Krawcovi (1861-1948).⁷⁷⁷ Hudebně nadaná byla také Keferova manželka Dagmar, jež byla členkou Pěveckého sdružení pražských učitelek, sboru prof. Antonína Srby. Často také zpěvem doprovázela při hraní svého manžela a sama hrála na klavír.⁷⁷⁸

⁷⁷² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁷³ Tamtéž. J. Kefer se o opeře zmiňuje v jednom ze tří svých dopisů z koncentračního tábora Flossenbürg z října r. 1941, v němž manželce starostlivě radí, aby jejich byt pronajala v případě, že by byl jeho provoz finančně příliš nákladný, a že nějaké peníze může získat také za operu *Paleček*, kdyby ji za něj dokončil prof. Heyduk. VÚA-VHA, osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Jana Kefera adresovaný manželce, Flossenbürg, říjen 1941.

Po smrti J. Kefera jednal Otto Myslík o dokončení opery s českým dirigentem Rafaelem Kubelíkem, k čemuž však nakonec nedošlo. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 139.

⁷⁷⁴ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁷⁵ Emil Axman (1887-1949) - český hudební skladatel, pracovník knihovny Národního muzea.

⁷⁷⁶ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁷⁷ Archiv DCČH. ŠVEHLA, J. *In memoriam PhDr. Jana Kefera*.

Kromě toho je Jan Kefer také spoluautorem dvou dalších odborných děl, a to *Slovanské národní hymny* (1932) a *Slovanstvo a Tyršova myšlenka* (1932). JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 139.

⁷⁷⁸ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 142.

5.3.2 Skauting

Jan Kefer byl v mládí také aktivním skautem a stal se dokonce i funkcionářem skautského hnutí.⁷⁷⁹ V Praze vedl chlapecký skautský oddíl, jehož členem byl i Václav Čtvrtek (1911-1976), pozdější spisovatel, známý především jako autor pohádek pro děti. S chlapci J. Kefer podnikal například výpravy po Lužnici nebo po Vltavě. Se svým oddílem měl velmi vřelý vztah a jeho byt v Ovenecké ulici jim byl dokonce kdykoliv otevřen. Skauti zde měli možnost půjčovat si knihy a číst nebo se i najíst.⁷⁸⁰ Prof. Milan Nakonečný ve své knize *Novodobý český hermetismus* zveřejnil také následující vzpomínku V. Čvrtka, který na svého vedoucího a jeho přátelské chování vůči svěřencům rád vzpomínal. „*Vzpomínal, jak se jich několik v Keferově bytě jednou sešlo, namazali si chleba s máslem a hledali sůl. Našli jakousi nádobu s něčím, co vypadalo jako sůl, a protože to i jako sůl chutnalo, chléb si s tím osolili. Soli tam mnoho nebylo, a protože chlapců bylo víc, zásoba byla téměř spotřebována. Kefer, který později přišel a viděl to, se velmi zarmoutil: ‚Byla to sůl ze sedmi moří,‘ vyčítal chlapcům.*“⁷⁸¹

Díky Čvrtkově svědectví tak můžeme usuzovat, že Jan Kefer se již v této době zabýval hermetismem aktivně, jelikož tuto sůl používal ke svým magickým experimentům. Sám V. Čtvrtek dokonce nějaký čas o tuto oblast také jevil určitý zájem, i když spíše teoretický - Keferovi byl nápomocen při překladu starofrancouzských grimoárů.⁷⁸² J. Kefer nebyl jen nadšeným skautem, ale i přes svou robustnější postavu například aktivně hrával fotbal, při kterém si přivodil úraz nohy.⁷⁸³

I když není známo mnoho informací o Keferově skautské činnosti, zachovala se fotografie z roku 1931 (viz níže), na níž je zachycen se svými svěřenci ve skautských krojích na stadionu ve Strašnicích. Je tedy jisté, že Kefer se aktivně skautingu věnoval na počátku 30. let, pravděpodobně (vzhledem k pouhému pětiletému věkovému rozdílu mezi ním a jeho svěřencem V. Čvrtkem) i dříve. Zajímavý je také fakt, že právě v roce 1931 se dle již zmíněného dokumentu evidence obyvatel měl přestěhovat právě do Strašnic, kde byla tato fotografie pořízena.

⁷⁷⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁷⁸⁰ Tamtéž.

⁷⁸¹ Tamtéž.

⁷⁸² Grimoáry – knihy o magii, například *Černý drak* vydaný Universalii roku 1932. Tamtéž.

⁷⁸³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 174. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

5.3.3 Politika

Rok 1938 byl pro Jana Kefera klíčovým z několika důvodů. Mimo okultní aktivity jej podnítila společenská situace i k těm politickým. Jak již bylo v práci zmíněno, J. Kefer byl velký český vlastenec, a jak vyplývá z obsahu některých jeho přednášek, v politické situaci se dobře orientoval. Možná i z těchto důvodů se už dříve rozhodl v ní také aktivně angažovat. Jako velmi činorodý člověk se pravděpodobně chtěl podílet na politickém životě v naději alespoň částečně změnit tvář druhé republiky a přinést do české politické sféry nový proud,⁷⁸⁴ jak také dokládá citace jedné z jeho přednášek: „*Každá politická strana zaměřila příliš vysoko. Zapomněla na přední zájem státu, totiž aby ochránila slabé a činila hráz proti silným a zpupným.*“⁷⁸⁵

Už v roce 1936 Jan Kefer stál u vzniku pravicové politické strany, Národní strany lidové (NSL), jejímž členem se také stal.⁷⁸⁶ Na ustavujícím sjezdu této strany, dne 1. června 1936, v „*hluboce založené řeči*“ hovořil o vizi nové a lepší české politiky, prezentované NSL, která se zaměří na blaho všech společenských vrstev.⁷⁸⁷

Strana vydávala časopis Sociální boj, později přejmenovaný na Boj, v němž J. Kefer uveřejňoval politické články, byl krátce také jeho šéfredaktorem⁷⁸⁸ a vyšla mu zde i upoutávka na jeho český překlad publikace Josefa von Göresse *Křesťanská mystika*.⁷⁸⁹ Zakladatelem Národní strany lidové byl František Zelenka (1890-1972),⁷⁹⁰ poštovní úředník, který se rozešel s Československou lidovou stranou (ČSL), za níž

⁷⁸⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁷⁸⁵ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 7. 6. 1939, s. 77.

⁷⁸⁶ NA ČR, Fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 687, sign. 207-687-1, zpráva Policejního ředitelství v Praze adresovaná Prezidiu zemského úřadu, 15. 6. 1936. Předtím měl být Jan Kefer členem Československé strany lidové. Tamtéž, fond PP 1941-1950 (Policejní ředitelství Praha II – prezidium – 1941-1950), kart. 1636, sign. 42/K-96/5, zpráva adresovaná Prezidiu policejního ředitelství v Brně, 23. 4. 1937.

⁷⁸⁷ Tamtéž, fond Prezidium ministerstva vnitra (225), sign. 225-1088-10. Národní strana lidová ustavena, *Sociální boj*. Praha, 12. června 1936. III. vyd., č. 7.

⁷⁸⁸ Tamtéž, fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 687, sign. 207-687-1, zpráva Policejního ředitelství v Praze adresovaná Prezidiu zemského úřadu, 29. 1. 1937.

⁷⁸⁹ Viz Archiv DCČH. *Boj*. Praha, 12. září 1936, 1. roč., č. 1.

⁷⁹⁰ Dle M. Nakonečného založil Zelenka také ilegální skupinu *Kruh svobody*, zřejmě kontrolovanou gestapem. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222. Podle výpovědi J. A. Smíchovského byl Fr. Zelenka přímo jeho konfidentem a udával představitele Československé strany lidové. ZA Opava, pob. Olomouc, Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance (Jiří Arvéd Smíchovský), výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského, Plzeň, 9. 12. 1947.

neúspěšně kandidoval ve volbách, a po válce byl odsouzen pro kolaboraci s nacismem. Národní strana lidová, která ve svém programu zdůrazňovala například kritiku korupce, měla ambici nahradit ČSL. Ze začátku byla finančně podporována agrárníky a byla jí nabídnuta i volební dohoda s mládeží Hlinkovy slovenské lidové strany, v květnových obecních volbách roku 1938 však strana u voličů zcela propadla a v červenci téhož roku svou činnost ukončila.⁷⁹¹

Keferův přítel Ladislav Vachulka potvrdil, že s J. Keferem byli skutečně členy této pravicové strany před druhou světovou válkou. K tomuto kroku uvedl, že byli oba „*nezkušení a hloupi a nechali se naverbovat.*“⁷⁹² L. Vachulka a J. Kefer však nebyli jediní členové Universalie, kteří byli zároveň členy NSL. V této straně se angažovali také universalisté Jan Judl, Stanislav Novák, Otto Myslík, Vojtěch Kreinhansel, a dokonce i Jiří Arvéd Smíchovský.⁷⁹³

Strana pořádala veřejné schůze, na nichž byl Jan Kefer aktivním a vítaným řečníkem. Promlouval především o aktuální politické situaci, s níž nesouhlasil, a také o své vizi v rámci Národní strany lidové. Například na schůzi z dubna 1937 mimo jiné pronesl: „*Řítíme se do poměrů, kde vládnou peníze a utlačuje se svoboda a náboženství.*“⁷⁹⁴ S blížícím se nebezpečím v podobě nacistického Německa se vyjadřoval k totalitním režimům zvláště kriticky. „*Každá diktatura je protikřesťanská. Kde není svobody, není také blahobytu...Opak pravdy a svobody jest bolševismus a fašismus. Místo násilí musíme pěstovat politiku úcty k člověku.*“⁷⁹⁵

Na další dubnové veřejné schůzi téhož roku se vyjádřil, že „*politická činnost musí býti opravdová a musí se řídit vírou a láskou, nikoli třídním sobectvím.*“ Vyslovil se následně také v tom smyslu, že nynější politici jsou neschopní, jelikož „*mluví o lásce*

⁷⁹¹ Jedno z hesel NSL znělo: „*Ne Šrámek a Gottwald, ale Zelenka a Hlinka.*“ PEHR, M. *Cestami křesťanské politiky*, s. 306-307.

⁷⁹² ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigón 2011, č. 1/2, s. 30. Podle L. Vachulky mělo jít pouze o krátkodobé členství, trvající zhruba tři měsíce, což se však neshoduje se zprávami ze schůzí NSL, podle nichž byl J. Kefer členem strany v letech 1936-1938.

⁷⁹³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 140.

⁷⁹⁴ NA ČR, Fond Zemský úřad Praha – Prezidium Zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 1399, sign. 207-1399-14/2, 17, 19, 22-23, zpráva z veřejného projevu Národní strany lidové, 13. 4. 1937.

⁷⁹⁵ Tamtéž, kart. 1346, sign.207-1346-2/67, 110, zpráva z veřejného projevu Národní strany lidové, 14. 4. 1937.

k lidu a přitom lid dávají do rukou kartelů, jež ožebračují lid.“ A dále uvedl, že Národní strana lidová je stranou demokratickou a jde jí o dobro širokých lidových vrstev.⁷⁹⁶

Na listopadové schůzi v roce 1938 se v Keferově projevu odrážel aktuální stav zahraniční politiky. „Srovnává Hitlerovo nedělní vystoupení s předválečným vystoupením císaře Viléma v době marockého konfliktu. Praví, že ustupují-li velmoci před Hitlerem a obětovala-li mu Anglie dokonce svého zahraničního ministra, je to proto, že se obávají síly sjednoceného národa, která nesporně stojí za říšským kancléřem.“⁷⁹⁷ Dále vyslovil také vcelku přesnou prognózu budoucího vývoje republiky, když řekl, že i kdyby Československo vstoupilo do války „*po boku Sovětského svazu, utonulo by pak pravděpodobně v řadě malých státek, tvořících Sovětský svaz.*“ V závěru prohlásil, že Československo „*musí vždy vystupovati samostatně a nesmí být náhončím žádné velmoci. Záchranu přinese našemu státu jedině sjednocený národ a k tomuto sjednocení bude lid zburcován Národní stranou lidovou, která žádá skutečnou demokracii založenou na plebiscitu, které bude jediným diktátem blaha lidu a která nepřipustí vlivu nikoho třetího.*“⁷⁹⁸

To, že byl J. Kefer na těchto schůzích vítaným a oblíbeným řečníkem, dokazuje zpráva ze schůze strany v únoru 1938, podle níž byl jeho očekávaný projev přivítán bouřlivým potleskem a dalším nadšeným potleskem a projevy souhlasu obecenstva byla provázena i pasáž jeho řeči, v níž připomněl slova Františka Palackého, „*podle nichž posláním českého člověka je boj s germánstvem. Národ náš nepotřebuje spoléhati na skutečné, nebo domnělé své přátele za hranicemi, protože vždy si nejlépe pomohl sám, jako například v době husitské vítězství nad Němci u Domažlic.*“⁷⁹⁹

Ještě v únoru 1938 měl Jan Kefer také dvě přednášky v Brně, z nichž jedna proběhla v rámci Společnosti českých hermetiků Universalia, druhá v rámci Národní strany lidové. Dne 1. února tedy v sále brněnského Dopzu⁸⁰⁰ přednášel na téma

⁷⁹⁶ Tamtéž, kart. 1399, sign.207-1399-14/2, 17, 19, 22-23, zpráva z veřejné schůze Národní strany lidové, 23. 4. 1937.

⁷⁹⁷ Tamtéž, kart. 1346, sign.207-1346-2/67, 110, zpráva z veřejného projevu Národní strany lidové, Praha, 23. 11. 1938.

⁷⁹⁸ Tamtéž.

⁷⁹⁹ Tamtéž, kart. 1282, sign.207-1282-2/112, zpráva z veřejné schůze Národní strany lidové, Brno, 12. 2. 1938.

⁸⁰⁰ DOPZ (Družstvo obchodních a průmyslových zaměstnanců), dnes kino Scala.

O hermetismu, okultismu a spiritismu, přednáška měla „vědecký ráz“ a přišlo si ji poslechnout 250 osob. Hned 2. února následovala další s názvem *Kam spějeme*, které se zúčastnilo asi 50 posluchačů. V této přednášce mluvil J. Kefer například o tom, že účelem politiky by mělo být zajištění blaha občanům nebo že základem státu je rodina. Vytkl také politickým stranám, že nepokračují v ideálech zakladatelů československého státu a tuto absenci národního ideálu vnímal jako „velikou bolest našeho veřejného života.“ V závěru pak za jediný z největších ideálů označil ideál křesťanský. „Zdůraznil, že křesťanství má veliký význam politický, neboť říká, že největší služba Bohu jest služba člověku a láska k bližnímu. Apeloval na to, aby život byl žit křesťansky.“⁸⁰¹

I když byl J. Kefer aktivním řečníkem na pravidelných schůzích strany, vyšší politické ambice však zřejmě neměl, jelikož 2. února 1938 v rámci své výše zmíněné brněnské přednášky prohlásil, že „*nechce býti poslancem.*“⁸⁰² Ačkoli kontroverzní osobnost Fr. Zelenky či údajné členství J. A. Smíchovského nestaví NSL právě do kladné pozice, dle mého názoru Jan Kefer do strany vstupoval s dobrými úmysly a upřímnou snahou pokusit se, jak bylo v jeho povaze, alespoň něčím pomoci zemi v ohrožení.

5.4 Rodina a přátelé

Dne 7. července roku 1935 se Jan Kefer oženil s o deset let mladší Dagmar Moosovou. Svou budoucí manželku poznal právě díky působení ve společnosti Universalia a svému zaujetí pro hermetismus.⁸⁰³

Rodina Moosova byla jednou z vážených smíchovských rodin. Otec Dagmar Keferové, Ing. Jindřich Moos (1880-1968),⁸⁰⁴ byl sekčním vedoucím vojenského

⁸⁰¹ NA ČR, fond Prezidium ministerstva vnitra (225), sign. 225-1088-10, zpráva Zemskému úřadu o činnosti Národní strany lidové. Brno, 12. února 1938.

⁸⁰² Tamtéž.

Srov. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 140.

⁸⁰³ Svatební cestu novomanželé strávili v Egyptě. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 142.

Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

odboru ministerstva dopravy.⁸⁰⁵ Jelikož byl obeznámen s mnoha státními vojenskými tajemstvími v souvislosti se svým povoláním vysokého státního úředníka, byl v období okupace mnohokrát vyslýchán a vyšetřován. V této době se také navíc zapojil do odboje, o čemž se ale doma mluvilo jen v náznacích.⁸⁰⁶ Dosvědčuje to Reginald Kefer, který jako dítě slýchal v rozhlase tajné zprávy ze zahraničí: „*Když se poslouchal ‚Londýn‘, tak: ‚V brusírně je sucho‘, to byly odpovědi nebo rozkazy. Vím, že dědeček byl Anna, a vím, že tam bylo: ‚Aničko, souhlasíme.‘*“,⁸⁰⁷ Po druhé světové válce byl J. Moos vyznamenán a stal se funkcionářem Svazu národní revoluce (později Českého svazu bojovníků za svobodu).⁸⁰⁸

Bratr Dagmar Keferové, Jindřich Moos ml. (1912-2000), byl důstojníkem dělostřelectva,⁸⁰⁹ za protektorátu pak výpravčí a technický náměstek. V této době se zapojil také do odboje.⁸¹⁰

Matka Dagmar Keferové, Anna Moosová, roz. Pšeničná (1883-1961), vzdělaná inteligentní žena z lepší rodiny⁸¹¹ v domácnosti, se stala nadšenou posluchačkou přednášek Jana Kefera v rámci Universalie.⁸¹² Několikrát přišla i na přednášku do kavárny Louvre a jednou s sebou vzala také svou dceru Dagmar, která se právě zde seznámila s J. Keferem. „*Mamince se ta přednáška líbila. Když odcházela, táta na ni*

⁸⁰⁴ Ing. Jindřich Moos absolvoval inženýrské studium, přednášel také na technické univerzitě a byl členem lidové strany. Jako vysoký státní úředník měl na starost to, co se týkalo staveb. Byl důležitým činitelem především oblasti budování železnic. Na začátku 40. let odešel do penze, v 50. letech byl vyšetřován StB. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁰⁵ VÚA-VHA, osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95).

⁸⁰⁶ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017. Dle R. Kefera J. Moos také vypracoval plány, jak dopravit cvičence na posádky z všesokolského sletu roku 1938 v případě útoku Německa.

⁸⁰⁷ Tamtéž.

⁸⁰⁸ VÚA-VHA, osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95).

⁸⁰⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸¹⁰ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.142.

⁸¹¹ Rodina Moosova byla jednou ze starých smíchovských rodin. Dědeček Dagmar Keferové, Jindřich Pšeničný, byl smíchovský radní, stejně jako Jindřich Moos. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017. Srov. DUFEK, Jan. *Uznávaný varhaník si v Praze 5 zavzpomínal*, s. 34. Pětka pro vás. č. 7/2014. [online]. [cit. 24.07.2017]. Dostupné z: https://issuu.com/ipetka/docs/p5_07_14

⁸¹² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

čekal u šatny, podržel jí kabát, představil se, šel ji doprovodit...⁸¹³ „... a za pět neděl byla svatba. Maminka si zřejmě potrpěla na chytré muže a táta jí svým mozem imponoval.“⁸¹⁴

Dagmar Keferová, velmi půvabná a oblíbená dívka z vážené pražské rodiny, se narodila 14. června roku 1916 v Praze.⁸¹⁵ „Maminku měli všichni rádi. Kam přišla, tam rozsávala pohodu, všichni ji rádi viděli.“⁸¹⁶ Ve svých 14 letech ale prodělala těžkou dětskou obrnu, několik měsíců byla dokonce ochrnutá. Po roce se z nemoci vyléčila, avšak lékaři jejím rodičům doporučili, aby se již nezatěžovala dalšími studii, jelikož uvažovala o medicíně. Moosovi přesto chtěli, aby jejich dcera měla alespoň nějaké vzdělání, a proto studovala učitelský ústav, který absolvovala těsně před seznámením s J. Keferem.⁸¹⁷ Ve svých 19 letech byla velmi obletovanou dívkou. Než poznala svého budoucího manžela, její známostí byl MUDr. Ivan Lesný (1914-2002), pozdější profesor a významný dětský neurolog, který na ni i po letech v dobrém vzpomínal.⁸¹⁸ V mládí se Dagmar Keferová přátelila také s prvorepublikovou herečkou Natašou Gollovou (1912-1988) a jejím bratrem, automobilovým závodníkem Ivanem Hodáčem (1910-1993), kteří v dětství bydleli blízko Moosových na Janáčkově nábřeží.⁸¹⁹ Moosovi měli však známosti i v těch nejvyšších společenských kruzích. Znali se například s tehdejší první dámou Hanou Benešovou, jak vypráví Reginald Kefer: „Když bylo Anny,⁸²⁰ tak dědeček vzal kytku a šli jsme za paní Benešovou na Loretánské náměstí, pokud nebyla v Sezimově Ústí.“⁸²¹

⁸¹³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸¹⁴ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁸¹⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸¹⁶ D. Keferová také milovala psy. Její muž jí říkával Dášeňko a Anně Moosové Irisko, podle známé knihy Karla Čapka. ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁸¹⁷ Tamtéž. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸¹⁸ Prof. MUDr. Ivan Lesný byl synem uznávaného českého indologa Vincence Lesného (1882-1953) a překladatelky Milady Krausové-Lesnė (1889-1961). Rodiny Lesných a Moosových se stýkaly. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸¹⁹ Anna Moosová se totiž přátelila s Adélou Hodáčovou, matkou Nataši Gollové. Tamtéž.

⁸²⁰ Hana Benešová (1885-1974), rozená Anna Vlčková – manželka tehdejšího prezidenta Edvarda Beneše

⁸²¹ Tamtéž.

Do doby před svatbou se Dagmar Keferová o hermetismus nezajímala, ale po sňatku se aktivně zapojila do činností Universalie po boku svého manžela. *“Pamatuji si, jak táta seděl v čele stolu a maminka u dveří, s efemeridami v ruce, a pracovali spolu.”*⁸²² Vypomáhala manželovi jako zapisovatelka nebo sekretářka Universalie. Jelikož byla také velmi nadaná v oblasti matematiky, naučila se dokonce sestavovat horoskopy. *„Máma, obletovaný člověk, který se stal naprosto věrnou manželkou, která v nejtěžších chvílích byla tátovi obrovskou oporou.”*⁸²³ Manželovi pomáhala i s výpočty do studií o astrologii, kterou se pak sama aktivně zabývala, jelikož v této oblasti byla nadprůměrná.⁸²⁴

Po svatbě žila mladá rodina z knihovnického platu Jana Kefera a z věna Dagmar Keferové v ulici P. Švandy ze Semčic čp. 580 na pražském Smíchově. Rodiče Dagmar Keferové bydleli ve vedlejší Zborovské ulici, obě rodiny se tudíž často navštěvovaly a J. Kefer měl s rodinou své ženy vřelý a láskyplný vztah.⁸²⁵ Keferovi s Moosovými jezdili často také za rekreací k přátelům do Plané nad Lužnicí,⁸²⁶ kde pilný Jan Kefer stále pracoval.⁸²⁷

Dne 27. července roku 1936 se manželům narodil syn Reginald.⁸²⁸ Ten zdědil hudební talent po otci, po válce absolvoval pražskou konzervatoř a na pražské AMU poté vystudoval dirigování. Dnes je R. Kefer hudebník a dirigent, někdejší šéf olomoucké opery, známý jak u nás, tak v zahraničí.⁸²⁹ Nezvyklé křestní jméno dostal po již zmíněném britském profesoru Reginaldu Hardingovi.⁸³⁰ Ten ještě před začátkem

⁸²² ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 34.

⁸²³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸²⁴ JÚNA, M. *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 38-39. Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁸²⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸²⁶ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 29-30.

⁸²⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁸²⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017. Reginald Kefer také vzpomíná na to, jak byl v dětství otcem velmi rozmazlován. *„Táta pyšně zvedl společnost, co u nás seděla, a všem hrdě ukazoval, jak dobře jsem rostlý. Zkrátka ať jsem udělal cokoliv, prošlo to.”* ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁸²⁹ Tamtéž.

⁸³⁰ Tamtéž. R. Harding byl přítomen i křtu malého Reginalda.

druhé světové války přijel do Československa a snažil se neúspěšně přemluvit J. Kefera, aby i s rodinou před nebezpečím v podobě nacistického Německa emigroval do Velké Británie. Pozval jej za tímto účelem také na přednáškové turné po Anglii, zahrnující snad i univerzitu v Oxfordu, což J. Kefer přijal. Jeho přednášky, pronesené spatra a dobrou angličtinou, zde prý byly úspěšné. Návrh v Anglii zůstat natrvalo však odmítl s tím, že se cítí být Čechem a vlast by se v nouzi neměla opouštět.⁸³¹

Přátelé rodiny Keferových pocházeli nejčastěji z okruhu pražských hermetiků, kteří se pravidelně scházeli v jejich smíchovském bytě. K nejbližším přátelům pak patřili především členové Universalie: manželé Jiří a Anna Ludikarovi, Jan, Julie a Anna Kloubkovi, JUDr. Otto Myslík (1902-1974), advokát, na jehož chatě byla provedena jedna z magických evokací, Ladislav Běhounek, Josef Danzer, Růžena Krotilová,⁸³² Otýlie Kamarádová a Ladislav Málek.⁸³³ Keferův syn Reginald o přátelích z Universalie mluví jako o své „široké rodině.“⁸³⁴

5.5 Kefer hermetik

Jan Kefer byl ve světě okultismu významnou osobností, dokonce mezinárodně uznávaným hermetikem. V této oblasti se angažoval především v rámci Společnosti českých hermetiků Universalia a své přednáškové činnosti na různá témata hermetismu. Byl také redaktorem časopisu Logos, dále vydával lístkovou encyklopedii hermetismu a také napsal a přeložil řadu publikací a článků, jež byly zmíněny již v předchozích kapitolách. Kromě dalších organizačních činností se pokoušel magii i praktikovat.⁸³⁵ Z hermetických věd se J. Kefer zabýval především astrologií, kabalou, magií, alchymií

⁸³¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017. Reginald Harding zůstal rodinným přítelem i po válce. Ještě v roce 1947 přijel s předtuchou nadcházejících událostí do tehdejšího Československa a nabízel Moosovým, že tehdy 11letého Reginalda Kefera vezme s sebou do Anglie, což se však neuskutečnilo. Kontakt s adresou R. Hardinga pak Jindřich Moos z obav o bezpečnost raději zlikvidoval.

⁸³²ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁸³³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸³⁴ Tamtéž.

⁸³⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 219.

(potažmo spagyrií).⁸³⁶ Nejlépe o jeho vášni pro hermetismus vypovídají právě jeho vlastní slova, která zůstala zachována v jeho přednáškách, knihách a dalších dokumentech.

Keferův zájem o hermetické vědy dle jeho prohlášení z roku 1941 začal už ve věku jeho dospívání. „*Již od svého čtrnáctého roku jsem se počal zajímati o vědy hermetické, avšak teprve studiem filosofie, psychologie a biologie na universitě byl jsem přiveden k systematickému prostudování spisovatelů starověkých i středověkých, východních i západních kultur a tím jsem byl uschopněn k tomu, abych z těchto vzácných zbytků hermetických nauk starých kultur mohl theoreticky vytvořiti základy logicky vybudovaného systému těchto nauk.*“⁸³⁷ Dnes je již pravděpodobně nezjistitelné, co přesně J. Kefera k tomuto nevšednímu zájmu přivedlo. Lze například spekulovat o tom, že jej v avizovaném věku mohl částečně inspirovat také jeho učitel na Arcibiskupském gymnáziu, již zmíněný Jaroslav Ovečka, který se zabýval křesťanskou mystikou.

5.5.1 Universalia

Jan Kefer, jak již bylo výše zmíněno, byl činný především v rámci Společnosti českých hermetiků Universalia jako její člen od jejich začátků až do jejího zrušení v roce 1941.⁸³⁸ Zastával funkci sekretáře a v letech 1937-1941 i předsedy této společnosti. Byl jejím velmi aktivním členem i přednášejícím, staral se o chod celé společnosti a její publikační činnost. V jídelně svého bytu na pražském Smíchově zřídil dokonce její sekretariát.⁸³⁹

Kromě angažovanosti v Universalii se v roce 1933 také podílel na založení okultní společnosti Eulis-Klub a stal se členem Volného sdružení pracovníků okultních a Společnosti pro psychická studia.⁸⁴⁰ J. Kefer byl také velmi agilním lektorem na Svobodné škole věd hermetických, pod jejímž názvem Universalia veřejně

⁸³⁶ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁸³⁷ Archiv DCČH, odvolání Jana Kefera ke Krajskému trestnímu soudu, Praha, 15. 3. 1941.

⁸³⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 2009, s. 219.

⁸³⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁴⁰ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.156 a 173.

vyučovala hermetismus.⁸⁴¹ Jako velký český vlastenec a nadšený hermetik chtěl proměnit Čechy ve světové středisko hermetismu, tzv. „*magické centrum Evropy*.“⁸⁴² I přes blížící se nebezpečí v podobě nacistického režimu věřil v rozvoj hermetického hnutí a v to, že se právě Praha stane jeho světovým centrem.⁸⁴³ Na schůzi výboru Universalie 17. října 1938, jejíž zápis se dochoval, někteří členové vyjádřili obavy z nebezpečí zákazu spolků v zemi. V souvislosti s tím J. Kefer prohlásil: „*At' se spolky rozpouštějí nebo ne, my budeme pracovati dál. Když vybudujeme esoterní kruh, pak na té veřejnosti nám tolik nezáleží. Kdyby hrozilo nebezpečí, vybudovali bychom společností náhradní – per forma bychom to ohlásili...At' se děje, co děje, bude zde iniciační středisko, a já ho zde vybuduju.*“⁸⁴⁴ Na nutnost vybudování tzv. iniciačního střediska upozorňoval také 8. prosince 1938 na další schůzi Universalie, kdy pronesl tato slova: „*Blíží se na nás to, co se blížilo na Atlantidu, proto je důležité iniciační středisko.*“⁸⁴⁵ Uvažovalo se o tom, co by bylo možné pro tuto věc učinit a také o nebezpečí zákazu Universalie, které však přišlo spolu s Keferovým zatčením až o tři roky později. Není přesně známo, jak mělo toto iniciační středisko konkrétně vypadat, zřejmě by ale bylo první svého druhu na světě. „*Dnes je tomu deset let, co jsme založili Universalii. Konec konců zde to jednou vytvořeno je a doufám, že se nám podaří vytvořit skvělé iniciační středisko, že po strážce theurgické budeme prvním národem světa a z českého střediska se budou obsazovati nejvyšší místa duchovní a politická. Nedělám to pro sebe, ale pro ty druhé a proto matematicky je jisté, že k tomu cíli dojdeme a že zvítězíme*“⁸⁴⁶

V časopise Logos z roku 1938 je možné nalézt zhodnocení činnosti Universalie, opět se zmínkou o iniciačním středisku a se silně vlasteneckým a nebojácným tónem, který měl zřejmě dodat naději a odvahu v pohnuté době. I když pod textem není uveden autor, lze se domnívat, že jde o slova J. Kefera, jelikož podobný styl byl pro Keferovy projevy typický. „*Universalie je jedinou esoterní společností ryze českého původu a práce. Nebyla, není a nikdy nebude závislá na cizině. její činnost nesleduje bludiček*

⁸⁴¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 219.

Srov. JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 145.

⁸⁴² KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.),

⁸⁴³ Tamtéž.

⁸⁴⁴ Archiv DCČH, zápis výborové schůze za účasti více jak 8 členů, 17. 10. 1938, s. 503.

⁸⁴⁵ Slova Jana Kefera. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 234.

⁸⁴⁶ Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera č. 2. Systematické studium theurgie, 6. 3. 1940, s. 461.

filosofie a vědy všedního dne, je založena na ryzím a klasickém hermetismu, jehož zásady hrdě a nekompromisně hájí a propaguje. Universalia vybuďovala českou hermetickou literaturu, vybuďovala české hermetické školství, vybuďovala české hermetické laboratoře. To vykonala dosud. Co vykoná v budoucnosti? Vybuďuje mohutné iniciační středisko, zástavu budoucnosti českého národa, které vytvoří velké duše, jedince silné duchem, pravdou a vírou! Velikost českého lidu záleží jen na mohutnosti českého hermetismu! Tísni-li vás doba, nezoufejte, nebojte se! Žijte a pracujte! pamatujte, že po Kalvarii následuje vždy vzkříšení! Toto vzkříšení bude vítězstvím odvahy a vědy!”⁸⁴⁷

O okultismu však J. Kefer hovořil především jen s ostatními hermetiky, nechtěl totiž, aby se o těchto věcech mluvilo nadarmo. Ani doma před synem se tedy o magii nezmiňoval.⁸⁴⁸ „*Táta byl doma docela často, ale buď kloval do píána, nebo do psacího stroje. Navíc byl silný kuřák, a já coby dítě, jsem k němu do pracovny vůbec nesměl. Také si dával pozor, aby se přede mnou neřešilo nic citlivého, abych někde něco neprořekl.*“⁸⁴⁹ Tento Keferův postoj dokazují i jeho vlastní slova. „*O magické moci nemluvte! Činíte-li to, měníte zlatou tisícikorunu na měď. Magie není proto, abyste s tím komukoliv imponovali. Svě umění, svou znalost nemusíte dokládat mnohými řečmi.*“⁸⁵⁰

Je také třeba dodat, že J. Kefer byl věřícím a praktikujícím katolíkem a rodina chodila každou neděli do kostela ke svatému Ignáci na Karlovo náměstí.⁸⁵¹ Je tedy velmi zajímavým faktem, že byl J. Kefer hluboce věřícím člověkem a zároveň se věnoval také okultním naukám a magické praxi, které katolická církev odmítá.⁸⁵² Možná proto se z oblasti hermetismu zabýval především teurgií, tedy v podstatě božskou magií, kterou považoval za nejvyšší formu magie vůbec.⁸⁵³ Hlubokou inspiraci

⁸⁴⁷ cit. z NAKONEČNÝ, M. *Novodobý Český hermetismus*, 2009, s. 138 (primární zdroj uveden v publikaci: *Logos: revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha 1938, 5. roč., č. 8 (vnitřní strana obálky).

⁸⁴⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁴⁹ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁸⁵⁰ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 12. 4. 1939, s. 41.

⁸⁵¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁵² *Katechismus katolické církve*, Praha 1995, s. 524 (paragrafy 2115-2117).

⁸⁵³ *Pracovník Knihovny Národního muzea záútočil na Hitlera*. Muzeum 300. 3. 11. 2014. [online]. [cit.07.03.2017]. Dostupné z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovejsi/pracovnik-knihovny-narodniho-muzea-zautocil-na-hitlera>

křesťanstvím a náboženstvím obecně lze pozorovat také v jeho přednáškách. To, že bral v potaz boží existenci, dokládá například i jeho teurgický výklad modlitby *Otče náš* z roku 1940.⁸⁵⁴ „*Po stránce magické už jsem dost udělal, ale nikdy ne ve svůj prospěch. Jakmile jedním, snažím se vždy řídit podle zákonů theurgie. Věřím, že Bůh, který mě udržel při životě přes takové maléry, které mně vždycky byly k dobru, že má určitý plán...*“⁸⁵⁵

5.5.2 Přednášky

Jak již bylo zmíněno, J. Kefer pravidelně přednášel pro Universalii v rámci Svobodné školy věd hermetických. Byl velmi dobrým řečníkem a vždy přednášel spatra, často bez přípravy.⁸⁵⁶ Mnohé Keferovy přednášky, i celé ucelené přednáškové cykly z let 1938-1940, se zachovaly do dnešní doby především díky jeho blízkému příteli Ladislavu Málkovi (1913-1997), který je pečlivě stenograficky zapisoval a po konzultaci s J. Keferem přepisoval na psacím stroji. V období tří let tímto způsobem zapsal zhruba 105 Keferových přednášek.⁸⁵⁷ „*Mladý, statný člověk, krásný zjev (32 let), výborný řečník, skvělý přednes ‚spatra‘, jak se říká. Látku ovládal suverénně...*“⁸⁵⁸

J. Kefer přednášel na různá témata, jako například magie, teurgie, výklad apokalypsy, hermetické lékařství, okultní společnosti, hermetická filosofie, metafyzika nebo dějiny magie.⁸⁵⁹ Byl velmi horlivým lektorem, když se například některý z jiných lektorů nedostavil na svou přednášku, přednášel J. Kefer i za něj.⁸⁶⁰ Keferových veřejných přednášek v pražské kavárně Louvre se obvykle účastnilo zhruba 50-60 zájemců, z nichž více než polovinu tvořily ženy.⁸⁶¹

⁸⁵⁴ Archiv Reginalda Kefera, přednášky Jana Kefera (Kurs theurgie), 1938-1939.

⁸⁵⁵ Slova Jana Kefera z roku 1939. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 172.

⁸⁵⁶ Archiv Reginalda Kefera, *dopis Ladislava Mála*, 1970.

⁸⁵⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 140.

⁸⁵⁸ Archiv Reginalda Kefera, *dopis Ladislava Mála*, 1970.

⁸⁵⁹ Tamtéž. Seznam přednášek J. Kefera pro Universalii.

⁸⁶⁰ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁶¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 140.

Mimo důkladnou znalost hermetismu lze v dochovaných přednáškách pozorovat Keferův opravdu široký kulturní rozhled, a to od filosofie přes teologii, historii, lingvistiku, umění až po politiku, aktuální společenskou situaci aj. V přednáškách z let 1938-1940 můžeme sledovat navíc i četné poznámky, kterými glosoval tehdejší politickou a společenskou situaci, některé lze vyčíst mezi řádky, jiné jsou v textu zcela zjevné. J. Kefer často vytvořil až jakousi paralelu mezi právě přednášenou hermetickou problematikou a aktuálním společenským děním. Nutno podotknout, že Keferova mnohdy zcela explicitní kritika nacismu v jeho veřejných projevech byla sama o sobě dosti odvážným a nebezpečným činem, a proto se v souvislosti s důvodem jeho zatčení často spekuluje právě o udání z důvodu těchto slovních útoků na nacismus a skrytě často i přímo na osobu Adolfa Hitlera. *“Vždyť se psal rok 1938, a čím více se zachmuřovalo politické nebe...tím více ubývalo posluchačů, až konečně veškeré odium okultismu převzal na sebe Dr. Kefer. Tak to pokračovalo i v roce 1939 a v r. 1940...považují Kefera za utěšitele, který přišel ohlásit nový čas, jehož šíření už blýská na obzoru.”*⁸⁶²

Možnou aluzi na tehdejší politickou situaci můžeme sledovat například na úryvku z Keferova výkladu tří božských osob: *„Dnes smysl života chápe několik hermetiků, ale ne celé lidstvo. Diktátor, to je něco, co tu bylo, otec, pán, vládce. Syn, to zde také je, ale pochopení, rovnováha, současnému lidstvu uniká...”*⁸⁶³ Podle jeho prohlášení ze září 1938 totiž *„původ všech zmatků tkví v tom, že byla otřesena autorita. To znamená, jakmile otřesete autoritou, musí povstati autorita nová, neboť svět bez autority nemůže existovat. Tuto obyčejně dává hrubá síla.”*⁸⁶⁴ Není zřejmě pochyb, že *hrubou silou* měl Jan Kefer na mysli nacismus.⁸⁶⁵

Díky svým hlubokým znalostem východních kultur a jejich jazyků si navíc mohl dovolit například v roce 1939 i konstruktivní kritiku původu známého symbolu nacistické říše, svastiky. *„Svastika. To není vůbec arijský znak, alebrž základ tibetské*

⁸⁶² Archiv Reginalda Kefera. *Dopis Ladislava Málka*, 1970.

⁸⁶³ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 14. 7. 1938, s. 8.

⁸⁶⁴ Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera č. 33. Úvod do hermetismu, 29. 9. 1938, s. 112.

⁸⁶⁵ NAKONECNÝ, M. Novodobý český hermetismus, 2009, s. 231.

mongolské žluté magie. Podobně jako pantakl⁸⁶⁶ Théb. Universálně však náleží žluté rase. Ten, kdo tohoto pantaklu používá jakožto symbolu, vyjadřuje tím vlastnost oné rasy, ke které se ten pantakl vztahuje. V čem je žluté nebezpečí? Do Evropy se dostalo nejdříve svým pantaklem. Ti všichni, kteří 'chtějí chrániti bílou rasu', připravují nástup rasy žluté. Proto bych se nikdy nezdobil tímto pantaklem."⁸⁶⁷

V červenci 1938 již Jan Kefer tušil, že události ve světě směřují k válečnému konfliktu: „*Bude válka, děsíme se toho, kolik nevinných lidí přijde o život. Veškerý pokrok žije smrtí. Z hlediska theurgického válka je taková bouřička jako byla dnes, která musí pročistiti povětrí.*“⁸⁶⁸ Vizí blížícího se nebezpečí v jeho přednáškách s postupem let přibývalo: „*Spějeme jedině za svou svobodou a nebudeme fanatiky ani doleva ani doprava, ale vždy pány Jupitera. Když se podíváme na symbol nutnosti jakéhokoliv národa, nevypadá to dobře. Mohlo by se stát, že bychom přišli o svůj jazyk, že by nikdo za sto let nemluvil češtinou.*“⁸⁶⁹

Ve svých proslovech nevaroval pouze před nacismem, ale i před fanatismem a totalitními ideologiemi obecně. „*Lidé, kteří říkají, že mají pravdu, a jsou to lidé z tohoto světa, ti ji obyčejně nemají. Oni jsou uhranuti, jsou fascinováni. Komunismus a fašismus je víra. Ti lidé nemyslí, neuvažují, milují prostě osobu vůdce. Nikdy nesmíme být fascinováni ani hermetismem a náboženstvím, dokonce ne ani Bohem. Vlastní úsudek si musíme vždy zachováti... Máme dnes tolik chudoby. Toho je příčinou špatně pochopená otázka druhého domu, kdy vzniká u dělnické třídy sklon k tomu nejhrubšímu materialismu. S hlediska magického je tato masa fascinována a bude vždy otročiti. V Německu je záplava romantismu. Ono chce romanticky cítit, jde za tím, kdo mu ten romantismus nese. U nás je demokracie. Je to vyznání člověka, který řekl: 'Já nevím, co je pravda. Možná, že mám pravdu já, možná že ty, nebo x.. Uděláme kompromis – nakonec vládně diktatura. Principem je to dáno, ať je to hmota, duch nebo duše, musí zákona následovati. Kdo se dle toho nespravuje, ten musí zahynouti. Z nenávisti neuděláte harmonii. Bolševismus v Rusku šel do boje s nenávistí, zradil myšlenku*

⁸⁶⁶ Pantakl – „magický obrazec vyrytý do kovu nebo nakreslený na pergamenu, jehož se v magii používá k poutání sil.“ *Talismanická magie*. Lóže u Zeleného Slunce. [online]. [cit.17.03.2018] Dostupné z: <http://luzs.cz/talismanicka-magie.html>

⁸⁶⁷ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 9. 3. 1939, s. 33.

⁸⁶⁸ Tamtéž, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 21. 7. 1938, s. 16.

⁸⁶⁹ Tamtéž., přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 23. 2. 1939, s. 26.

*komunismu, všichni tvůrci prohráli život a dnes tam vládne státní kapitalismus. Totéž se děje všude, kde se poruší hermetický zákon. Kdo jej poruší, zemře i se svým ideálem.*⁸⁷⁰

Jednou z nejvíce explicitních narážek na nacistické Německo jsou Keferova slova z 15. listopadu 1939 (shodou okolností v den pohřbu studenta Jana Opletala), kdy si v rámci své přednášky položil otázku: „*Co znamená podstata německého ducha?*“ A vzápětí na ni odpověděl takto: „*Vemte si Luthera, Paracelsa, Wagnera a dál nepůjdeme (1939 Hitlera). Podstata německého ducha – dělej si co chceš, ty Němče, nejsi vázán žádnou formou! Bořiti formy!*“⁸⁷¹

Na Hitlera však explicitně narážel i ve zjevném rozhořčení už dříve, několik dní po podepsání mnichovské dohody, kdy na jedné z přednášek hovořil o přitahování protikladů. „*Lord Chamberlain okouzlen sprostákem Hitlerem. Daladier, krajní levice se shodne s Hitlerem!*“⁸⁷² V další ze svých říjnových přednášek roku 1938 pak opět poukázal na vzrůstající napětí mezi Československem a Německem, když hovořil o tom, že „*dnešní Německo by nebylo, kdyby nebylo poraženo ve světové válce... Tato reakce vždy předchází velkou akci. Dnes se vám zdá, že je všechno ztraceno. Z magického hlediska to můžeme jen vítati. Čím více překážek vůle přemůže, tím je silnější. Budme rádi, že jdeme to tak velikého boje. Míti veliké soupeře, to je čest. Někdo přemáhá beránka, někdo jde proti lvu.*“⁸⁷³ Z čehož lze opět usuzovat, že tímto lvem mínil Jan Kefer nacistické Německo.

V Keferových přednáškách je i jasně viditelný silný národnostní a vlastenecký aspekt, vyznívající jako naléhavé varování před nebezpečným vývojem událostí a hledání naděje v českých dějinách. „*Všechno, co lidstvo dělí, je tento nacionalismus. Evropa bude nacionalistická – zase hrubá síla. Pro nás jediná autorita je autorita duchovní, koruna svatováclavská. Řeknete, že je to autorita jako každá jiná! Je to autorita, která v austrálu existuje tisíc let. Víte, co je to egregor živený tolika bitvami. A nyní se tomuto egregoru kdejaký uličník mohl rouhat... Jsou tu hlasy: ‚dejme to všecko Hitlerovi,‘ nebo: ‚dejme to všecko Rusku.‘ Je to řeč nějakého rozumného člověka? Pamatujte, co říká hermetismus: Český národ je pevný, jeho země je zvána srdcem*

⁸⁷⁰ Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera č. 8. Úvod do hermetismu, 7. 3. 1938, s. 42.

⁸⁷¹ Tamtéž, přednáška Jana Kefera, 15. 11. 1939. Zákon magického účinku a magické vůle, s. 195.

⁸⁷² Tamtéž, přednáška Jana Kefera, 3. 10. 1938, s. 114.

⁸⁷³ Tamtéž, přednáška Jana Kefera, 10. 10. 1938, s. 121.

Evropy, ať říkají lidé ‚doleva‘ nebo ‚doprava‘, obojí je nesmysl. Jediná záchrana je zde silný egregor českého lva a silný egregor svatého Václava.“⁸⁷⁴

Pojem egregor související s hermetismem, který se v textu často objevuje v souvislosti s českým národem, je dle slov J. Kefera „vědomá živá myšlenka jednoho nebo více lidí. Tedy sejde-li se několik lidí v určitý čas, na určité místo, stejně myslí a stejně jednají, vytváří myšlenkového egregora a tato bytost stále roste. Zde je důležitost určitého rituálu. To je skutečně magické tvoření.“⁸⁷⁵ Egregor si tedy můžeme představit jako určitou kolektivní myšlenku, fungující jako silná astrální, tedy nehmotná bytost, která vzniká společným působením více lidí a je posilována prostřednictvím určitého rituálu nebo „uctívání“.⁸⁷⁶ Tohoto egregora lze podle J. Kefera posílit nebo oslabit magickou a teurgickou evokací. Pro Kefera byl egregorem český národ⁸⁷⁷ reprezentovaný jeho symboly, především samotnou osobností patrona českých zemí, sv. Václava. To dokládá i Keferovo prohlášení: „*Náš život nepatří nám, ale egregoru, jež jsme stvořili.*“⁸⁷⁸

Jednu ze svých přednášek měl J. Kefer i v den dojednání mnichovské dohody, na což ve svém proslovu náležitě reagoval: „*Vzpomeňte, když se blížilo české vojsko k hranicím, stačil pouhý jeho chorál, aby nepřátelé utekli. Pamatujme, že to nejdražší, co máme, je jeho koruna a jejím jménem můžeme reklamovat svoje panství. To není dědictví dobyvatele nebo kořistníka, ale sv. Václava. Buďte ujištěni, že tento velký egregor je tak silný, mocný a krásný, že nedá zahynouti nám ani našim dětem, kterým dá plnost života.*“⁸⁷⁹ K tématu sv. Václava se však J. Kefer vrací ještě v přednášce z 9. března 1939, kdy naopak říká: „*U lidu se mnohdy víra zvrhne v pověru. Nemá cenu, když ve zlých časech se obracíme k Bohu. Zásada gentlemanství= trpěti tiše jako ušlechtilé zvíře. Ten návrat dnes k tradici sv. Václava, to není žádné náboženství, to je pověra.*“⁸⁸⁰

⁸⁷⁴ Tamtéž, přednáška Jana Kefera č. 33. Úvod do hermetismu, 29. 9. 1938, s. 112.

⁸⁷⁵ Tamtéž, přednáška Jana Kefera č. 36. Úvod do hermetismu, 10. 10. 1938, s. 119-120.

⁸⁷⁶ NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon magie*. Praha 1995, s. 70. Srov. NAKONEČNÝ, Milan. *Magie v historii, teorii a praxi*. Praha 1999, s. 313.

⁸⁷⁷ DLUHOŠ, Marek. *Kabalistická teurgie*, Praha 2009, s. 17.

⁸⁷⁸ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁸⁷⁹ Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera č. 32. Úvod do hermetismu, 29. 9. 1938, s. 112.

⁸⁸⁰ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 9. 3. 1939, s. 33.

Zhruba dva měsíce po vyhlášení protektorátu Čechy a Morava Jan Kefer v přednášce narážel na tuto událost slovy, z nichž číší velké zklamání a kritika zbabělosti, z níž během let 1938-1939 nařkl český národ hned několikrát: „*Český národ je signován jedenadvacítkou, 21. geniem. Tento 21. genius odpovídá v Tarotu kartě = Bláznu Tarotu. To je panáček, který skrývá to, co jiný národ má odkryto, skrývá obličej a ruce a odkrývá jiné části těla. V ruce má hůlčičku, s kterou si hraje a nedívá se, že se blíží pardál, který ho chce pohltit...Jedenadvacítka je číslo, které se nepočítá, ale z něhož jde udělati všechno...V tomto národě se uskutečňuje největší šílenství hmoty – zbabělost.*“⁸⁸¹

Keferův syn Reginald o svém otci mluví jako o „*neuvěřitelném českém vlastenci,*“ který měl pocit, že jeho místo je zde, v Čechách, kde má svou úlohu.⁸⁸² „*Povinností hermetika je vždycky být s těmi, kteří jsou pronásledováni, poněvadž tam je utrpení, tam je přítomen Bůh, tam je oběť. Jakmile je někdo pronásledován, tam je magická a theurgická síla na jeho straně.*“⁸⁸³ Odvážný způsob, jakým se proti nacismu vymezoval ve svých přednáškách a pevnost v jeho postojích mohla posilovat i již zmíněná víra v Boha. „*Co bychom to byli za lidi, kdybychom své královské umění měnili, kudy vítr vane. Jestliže mne nebo koho z nás zabijí, ten, koho usmrtí, za tři dny vstane z mrtvých. Kdyby některého magika nebo theurga zabili, zabijí sami sebe. Rozhodování o životě náleží jedině Bohu.*“⁸⁸⁴

Vlastenecký postoj J. Kefera, jeho upřímnou víru v Boha, ale i v magii na závěr této kapitoly shrnuje a podtrhuje následující úryvek, jehož silné morální poselství může být v jistém smyslu stále aktuální. „*Ale ještě smutnější je, že lidé více se bojí zla, než by milovali dobro...Proto také láska je silnější než nenávisť, dobro silnější než zlo, poněvadž má v sobě Boha...Poněvadž to býti má, proto to věřím. Jsme obklopeni lží a nenávistí. Proto věřím v lásku a spravedlnost, která býti má. Věřím v lidství*

⁸⁸¹ Tamtéž, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 17. 5. 1939, s. 70.

V přednášce z 19. dubna 1939 Kefer v této souvislosti zkritizoval také mládež, kterou po mnichovské dohodě a později po okupaci země zajímalo pouze to: „*Kam budeme chodit lyžovat?*“ Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera, 19. 4. 1939, s. 273.

⁸⁸² Rozhovor s PhDr. R. KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁸³ Slova Jana Kefera z 7. 3. 1938. Cit. z KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr).

⁸⁸⁴ Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera č. 1. Zákon magického účinku a magické vůle, 15. 11. 1939, s. 194.

*a ve svobodu. Proto víra a kříž. Ale víra bez skutků je mrtvá. Účelem magie je proměnit to, co věřím, v čin.*⁸⁸⁵

5.6 Magické operace

„To nejstrašnější, co může člověka napadnouti, je zbabělost. To je nejstrašnější hřích. V tom je zoufalství, nečinnost, pasivita.”⁸⁸⁶ Z tónu Keferových přednášek můžeme pozorovat, že v letech ohrožení země nacismem rozhodně nehodlal pasivně přihlížet nadcházejícím událostem, ale naopak se rozhodl proti přicházejícímu nebezpečí aktivně zasáhnout. Jako velmi činorodý člověk se silným národním cítěním byl nespokojen, potažmo rozhořčen pasivitou, jež podle něj panovala v českém národě v období ohrožení republiky. Ve svých přednáškách patrně narážel především na postoj československé vlády, který vnímal jako nečinný, resp. přímo zbabělý. „Podívejme se na současný stav. Kdybychom evokovali magického egregora našeho národa, tak bychom viděli příšerného démona zbabělosti. To je to nejstrašnější, co člověk může mít. Co lidstvo lidstvem je, tak veřejné mínění zbabělci pohrdá.”⁸⁸⁷

Jan Kefer se nebál ani veřejně na svých přednáškách vyjádřit k politické situaci, například sdělit svůj názor na nacistickou okupaci země apod. Z Keferovy přednášky z 10. října 1938 můžeme vyčíst již zcela explicitní nesouhlas s mnichovskou dohodou, zklamání vývojem událostí a postojem vlády: *“Máme historicky výjimečné dějiny: co dějiny dějinami jsou, žádný stát se nezachoval bíději než my. Nikde v dějinách nemáte příkladu, aby národ takovým způsobem se zřekl všeho, že nebude žít. Ona by byla válka, ono by tam těch lidí padlo! Z hermetického hlediska: nikdo neumře dřív, než splní svůj životní úkol a dříve, než zemřítí má Jak víme, podle astrologie by válka nebyla. Kdybychom měli jen trochu statečnosti, udávali bychom tón. (...) Opakují znovu: Evropa bude zničena, nevyvstane-li zde velký duchovní proud, armáda lidí, kteří*

⁸⁸⁵ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 9. 3. 1939, s. 36-37.

⁸⁸⁶ Tamtéž, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 23. 2. 1939, s. 54.

⁸⁸⁷ Cit. z KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

*dělají víc, než je jejich povinnost. A kteří dávají obět'. Tento duchovní proud se musí postavit proti nynějšímu barbarství.*⁸⁸⁸

Z posledních slov citace J. Kefera vyplývá, že byl zřejmě už v této době rozhodnutý aktivně zasáhnout do vývoje událostí, které jej jako velkého českého vlastence velmi znepokojovaly. Málokdo by však zřejmě předpokládal, k jaké formě protinacistického odboje se on a jeho přátelé nakonec odhodlali. Proti nacismu se totiž rozhodli v dobré víře bojovat tím, o čem byli přesvědčeni, že bude nejúčinnější, tedy prostřednictvím magie. K tomuto rozhodnutí mohl přispět také fakt, že rok 1938 byl pro J. Kefera mimořádně plodný v jeho činnosti na poli hermetismu. V této době začal totiž psát své rozsáhlé dílo *Syntetická magie* a také přednášet o teurgii, kterou považoval za vrchol praktické magie.⁸⁸⁹

Tento specifický způsob pomoci, který pravděpodobně nemá v historii obdoby, Jan Kefer vzal již od začátku velmi vážně a velkoryse. Se svým kolegou z Universalie Františkem Kabelákem⁸⁹⁰ se rozhodli už na začátku roku 1938 na vlastní žádost za pomoci pražských svobodných zednářů setkat se přímo na Pražském hradě s tehdejším prezidentem Edvardem Benešem,⁸⁹¹ jemuž chtěli nabídnout pomoc proti nacistickému Německu za použití magie. Ač byli prezidentem opravdu přijati a hovořili s ním o svém plánu asi 30 minut, E. Beneš jejich nabídku magické pomoci odmítl.⁸⁹² To ale české hermetiky neodradilo a rozhodli se svůj plán přesto sami uskutečnit.

Tato pomoc magickou cestou spočívala ve formě tzv. magické evokace, někdy se hovoří také o útoku na Hitlerův astrál. Jednalo se o pokus pomocí magické intervence

⁸⁸⁸ Tamtéž. Srov. Archiv DCČH, přednáška Jana Kefera č. 36. Úvod do hermetismu, 10. 10. 1938, s. 118.

⁸⁸⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 227.

⁸⁹⁰ Účast Fr. Kabeláka na audienci u E. Beneše ale jeho pozůstalí odmítají. První magické operace se Fr. Kabelák opravdu nezúčastnil a s M. Nakonečným o ní ani nikdy nemluvil. Viz NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 2009, s. 139.

Tato schůzka měla trvat zhruba půl hodiny. MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 210.

V publikaci Marka Dluhoše *Kabalistická teurgie* se ale naopak objevuje zmínka o jistém dopisu v pozůstalosti Fr. Kabeláka, v němž se měl negativně vyslovit o E. Benešovi v souvislosti právě s touto návštěvou. Viz DLUHOŠ, Marek. *Kabalistická teurgie*, s. 17.

⁸⁹¹ Edvard Beneš byl členem zednářské lóže Jan Amos Komenský. KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 245.

Tuto návštěvu v podstatě potvrdila Hana Benešová Jindřichu Moosovi v rozhovoru, jemuž byl přítomen i Reginald Kefer. Rozhovor s PhDr. Reginaldem Keferem, Olomouc, 25. března 2017.

⁸⁹² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 1995, s. 97.

zastavit Adolfa Hitlera.⁸⁹³ Magické operace probíhaly na skrytých místech v okolí Prahy mezi lety 1938-1941. Prof. M. Nakonečný v *Novodobém českém hermetismu* uvádí informaci o třech magických evokacích, autor *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, Martin Jůna, se však zmiňuje ještě o další, doposud zcela neznámé operaci.

Magický útok můžeme nazvat i jakýmsi „duchovním atentátem.“ Účastníci evokací totiž věřili, že každý člověk má kromě těla hmotného také ještě tělo astrální, tedy jakéhosi nehmotného a neviditelného dvojníka, jenž je nositelem vitality daného člověka.⁸⁹⁴ „*Chceme-li prakticky využítí určitého účinku, pak celé umění je v tom převést tu věc na určitou formu astrální a tou pak působit.*“⁸⁹⁵ Na toto astrální tělo se zaútočí tak, že prostřednictvím určitých rituálů a magických formulí vyše evokatér směrem k oběti jakési zlé síly či démony, které uškodí jejímu astrálnímu tělu, jelikož způsobené škody se projeví i na těle hmotném.⁸⁹⁶ „*To je právě evokace, uvedení tvaru a slova v čin. Slovem a tvarem můžeme působiti, kdybychom neměli těla. Poněvadž jej máme, musíme tělo strhnouti sebou takzvaným obřadem. Není možná existence magie bez obřadu.*“⁸⁹⁷

Jelikož není přesně známo, jak tyto konkrétní magické evokace probíhaly, můžeme se pouze domnívat, že J. Kefer vycházel z obsahu svých přednášek a knihy *Theurgie magické evokace* (1937), v nichž se právě o průběhu magických evokací obecně zmiňuje. „*Každá evokace magická je vlastně evokací démonickou, chápeme-li slovo démon v původním jeho významu, to jest vystihujícím astrální bytost...*“⁸⁹⁸ Magicko-kabalistická evokace dle Kefera měla spojovat operátora s polem „*určitých*

⁸⁹³ *Pracovník Knihovny Národního muzea zaútočil na Hitlera*. Muzeum 300. 2014. [online]. [cit.24.07.2017]. Dostupné z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovejsi/pracovnik-knihovny-narodniho-muzea-zautocil-na-hitlera>.

⁸⁹⁴ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 210.

„*Základní větou hermetismu je, že vše na zemi má svůj korelát v astrální, aneb jinak řečeno, v duševnu. Každý jev a bytost existuje zjištělným způsobem na dvou plánech, hmotné a duševní. (...) Hermetická akce děje se na pláni duševní a odtud teprve je působena na pláň fyzickou. (...) Všeho, čeho docílujeme fyzicky, lze docílit i magicky.*“ KEFER, J. *Moderní magie, Logos: revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha 1939, č. 2-6, s. 36.

⁸⁹⁵ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 9. 3. 1939, s. 31.

⁸⁹⁶ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 210.

⁸⁹⁷ Archiv Reginalda Kefera, přednáška Jana Kefera (Kurs theurgie), 9. 3. 1939, s. 31.

⁸⁹⁸ KEFER, J. *Theurgie magické evokace*, s. 66.

*astrálních shluků, tvořených kolektivními imaginacemi věků.*⁸⁹⁹ J. Kefer jako o nejdokonalejší magické technice mluvil o metodě evokace kabalistické,⁹⁰⁰ při které se jako objektu evokace užívá jmen a charakterů 72 kabalistických géniů. Před samotnou evokací musí operatér projít také určitým výcvikem v tzv. mentální magii a dodržet velmi přísné podmínky. *„Musí v sobě umrtviti vše pozemské: zachovávatí zákon rovnováhy, zdržeti se přebytečného jídla a pití, omeziti pohlavní pud, posvětití svou řeč, cvičiti se v mlčení a odloučenosti od lidí. Duši musí cvičit meditacemi, koncentracemi na Boha a jeho síly. Pomocnými praktikami meditace a koncentrace je předříkávání kabalistických formulí, disciplína dechu, soustředění pohledů, spojení fyziologické kázně s koncentrací duchovní. Velmi mnoho místa je věnováno v kabbalistickém rituálu modlitbě, jejíž motto je vždy uvedeno u jména a charakteru génia, jehož zamýšlíme evokovati. Teprve pak, když to vše bylo splněno, můžeme se odvážiti evokace magické. Tato evokace nebude již míti ničeho společného s citováním démonů a praktikami subjektivismu. Bude dokonalým magickým dílem, zapojujícím člověka do nádhery rozumu, citu a krásy.*⁹⁰¹

Zvlášť pak J. Kefer vymezoval ještě evokaci teurgickou, která podle něj byla *„tvůrčím činem“*⁹⁰² a v rámci jejíhož popisu si pak opět dovolil narážku na tehdejší tíživou společenskou situaci: *„Odvažujeme se psáti o theurgické evokaci, která je tak zodpovědná, pouze proto, poněvadž bez theurgické evokace není možno, aby jakákoliv vznešená idea mohla se uskutečniti na tomto světě. A právě v době, kdy svévolné zlo pracuje a jedná, je nutno, aby všichni ušlechtilí lidé přestali již mluvití o svých ideálech a realizovali je jediným možným způsobem, který jim dává theurgie. Je zbytečno mluvití o poctivosti, když zlodějství jedná a vítězí, je plýtváním času vyznávati pravdu, když lež zvrací duši davů a usedá na zvrhlý svůj trůn, je naivností snítí o míru, když válečná nenávisť správně jedná, bojuje a vládne. Každý úmysl a ideál je bezmocným rozechvěním myslí, nepřemění-li se v čin, tj., nedodá-li mu theurgická evokace těla, aby*

⁸⁹⁹ Tamtéž, s. 67. *„Nejvyšší magická evokace je zapojením člověka do nejušlechtlejších sfér a zdá se již dotýkati evokace theurgické. Rozdíl jest pouze v tom, že magie pracuje se silami již vytvořenými, do kterých se operatér zapojuje, zatímco theurgická evokace magické síly tvoří a donucuje lidstvo, aby se zapojovalo do sil, jež tvoří operatér.“* Tamtéž.

⁹⁰⁰ Inspiroval se kabalistou Eliphaselem Lévim, jehož díla překládal a jenž v *Rituálu vysoké magie* napsal přesný postup při evokacích. Tamtéž, s. 60.

⁹⁰¹ KEFER, J. *Theurgie magické evokace*, s. 69.

⁹⁰² Tamtéž, s. 90.

mohl se usídliti v astrálním světle naší země a tím uchvacovati duše a uskutečniti se v lidské společnosti.“⁹⁰³ Při dalším popisu teurgické evokace se zmiňoval také o nutné potřebě tzv. oratoře, tedy místa k vykonání evokace. Hovořil například konkrétně o odlehlých horách, kde je oratoř ideálně maskována výletní chatou. K evokaci je třeba také množství příslušenství jako koberec, meč, hůlka, stůl, zrcadlo, svítlna, kalich, hedvábné roucho, prsten apod., jejichž užití se ještě dále řídí zvláštními pravidly.⁹⁰⁴ Z informací, které se o evokacích zachovaly, víme, že několik z těchto předmětů bylo opravdu při magických operacích využito.

Plán jedné ze čtyř operací měl údajně spočívat v tom, že se vytvoří „*magický shluk či náboj saturnských sil, které budou připravené na všech významných strategických místech. Jakmile na ně vstoupí nepřátelská armáda, usne.*“⁹⁰⁵ Podle prof. M. Nakonečného, který hovořil s některými pamětníky, však bylo podstatou magického útoku poškození astrálního těla Adolfa Hitlera.⁹⁰⁶ Ať již tyto magické evokace probíhaly jakýmkoliv způsobem, odehrály se celkem čtyři, z nichž každá byla jinak koncipovaná. První z nich se uskutečnila v roce 1938⁹⁰⁷ kdesi v brdských lesích, další pak již v období druhé světové války. Pod vedením Jana Kefera se na neznámém místě (údajně na zdejší křižovatce cest) v těchto lesích sešlo několik mužů s cílem provést démonologickou evokaci.⁹⁰⁸

⁹⁰³ Tamtéž, s. 67.

⁹⁰⁴ Tamtéž, s. 93.

⁹⁰⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 161.

⁹⁰⁶ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁹⁰⁷ Ve druhém vydání *Novodobého českého hermetismu* (2009) je zmíněn rok 1937, Martin Jůna naopak udává jako pravděpodobnější rok 1938. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.162.

⁹⁰⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 139.

S. Motl dodává, že operace se uskutečnila na jaře 1938. MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 208.

Na základě zmínky v jednom z pramenů se mohla akce konat například v říjnu 1938 v souvislosti s napjatou situací v Československu po podepsání mnichovské dohody. Pod seznamem posluchačů přednášek Universalie právě z října 1938 se totiž objevila věta, kterou měl pronést Jan Kefer: „*Pan Danzer* (Josef Danzer, jeden z členů Universalie, pozn.) *má znamenitý plán, děkuji mu jménem výboru!*“ Je samozřejmě velmi nejednoznačné, v čem tento plán vlastně spočíval a zda nějakým způsobem souvisel s onou operací, nicméně v rámci atmosféry tehdejší doby a odhodlanosti universalistů v čele s Janem Keferem považuji osobně tuto domněnku za možnou. Archiv DCČH, seznam posluchačů Universalie (pravděpodobně ze 17. 10. 1938) – opis z roku 1979.

Po prvním neúspěšném pokusu v brdských lesích se už za druhé světové války Jan Kefer a spol. znovu pokusili o pokračování tohoto velmi neobvyklého činu. Druhá evokace se konala v září 1940 v soukromé prvorepublikové vile jistého ředitele Karlíka⁹⁰⁹ v Mirošovicích u Prahy.⁹¹⁰ Této akce se zúčastnilo pouze pět hermetiků, mezi něž patřil Jan Kefer, František Kabelák, Jan Kloubek, Evžen Běhounek a Ladislav Málek. Cílem evokace byl opět útok na Hitlerův astrál. Akce začala těsně po západu slunce a proběhla bez tzv. magických fenoménů. „*Jediné, co bylo pozoruhodné a co upoutalo pozornost všech zúčastněných těsně před západem slunce, bylo jedinečné panoramatické seskupení mračen na západě, od temně modré, k fialové, žluté, rumělkové i zelené, téměř celé spektrum se to navršilo a prolínalo.*“⁹¹¹ Dle Keferova spisku s názvem *Evokační magie* víme, že ve čtvrtek 5. prosince roku 1940 provedl evokaci génia Vasarjaha (32. *genius pod vlivem Slunce*), která trvala 20 minut (10:20-10:40).⁹¹² Kromě popsání průběhu rituálu z hlediska použitých magických formulí a činností se však o evokaci jako takové nic bližšího neuvádí (například přítomné osoby, konkrétní cíl apod.) a není tudíž jasné, zda mohla nějak souviset s protihitlerovskými operacemi.

M. Jůna ve své publikaci zmiňuje ještě další, dosud neznámou operaci, na chatě Keferova přítele Dr. Otty Myslíka v Hlásné Třebáni,⁹¹³ o níž však nejsou dochovány žádné podrobnější informace. V již zmíněné *Evokační magii* Jan Kefer popisuje ještě tři další evokace, a to génia Menadela (36. *genius pod vlivem Merkura*) konající se v neděli 29. listopadu 1939 od 11:40 do 12:00 hod. dopoledne, génia Lelahela, jež proběhla v neděli 6. dubna 1941 (1:40-2:00 hod. ráno), a také o evokaci génia Chavakiaha (či Kevakiaha), u níž však neuvádí konkrétní rok ani měsíc konání, pouze den (středa). V rámci této evokace zaznělo mimo jiné dle mého názoru její jasně vyznívající zaměření: „*Emanueli! Ochraň mne od nepřitele zlomyslného a ode všech nepřátel*

⁹⁰⁹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.162.

⁹¹⁰ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 212.

⁹¹¹ Slova Ladislava Mála, jednoho z účastníků evokace. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 1995, s. 97.

⁹¹² KEFER, Jan. *Evokační magie*. Grimoár. [online]. [cit. 28.02.2019]. Dostupné z: http://www.grimoar.cz/jk_13/jk_13.php?

⁹¹³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

Traduje se však spíše úsměvná historka, že po jedné z Keferových evokací spadl Adolfu Hitlerovi na hlavu květináč. Tamtéž.

*viditelných i neviditelných a vysvobod' nás ode všeho zlého. (...) Necht' Ježíš Kristus ráčí mně učiniti milost nad mými protivníky. Tak budiž. Hle, kříž našeho pána Ježíše Krista. Prchejtež, nepřátelé při pohledu naň, Lev rodu Judova zvítězil, pokolení Davidovo. Alleluja! Alleluja!*⁹¹⁴ Zda je jedna z evokací totožná s tou, která se dle Martina Jůny odehrála v Hlásné Třebáni, se ale lze pouze domnívat.⁹¹⁵

Poslední evokace se odehrála v pražské čtvrti Hloubětín⁹¹⁶ v neděli 13. dubna roku 1941 v pět hodin ráno, tedy pouhé dva měsíce před Keferovým zatčením. Šlo se o evokaci génia Jezalela („13. génius pod vlivem Jupitera“). Podle M. Nakonečného se tedy nejednalo o tzv. útočnou magickou operaci. Přítomni celé akci byli Jiří Ludikar, jenž ovládal tzv. magickou hůl, Anna Kloubková (nazývaná Lord),⁹¹⁷ sřežící kalich, Evžen Běhounek, ovládající meč a Růžena Krotilová, které byl svěřen pantakl. Jan Kefer byl při této operaci evokatérem.⁹¹⁸ Dle Keferova vlastního popisu evokace v jeho spisku *Evokační magie* byl události přítomen také ředitel Karlík pronášející modlitbu *Otče náš* a celá akce trvala pouhých dvacet minut (přičemž začala ve čtyři či v pět hodin). Při této evokaci zaznělo (zřejmě z úst Jana Kefera jakožto evokátéra) například: „*Při tomto pouhém vyslovení, pravím, (...) všechny spory a boje, jež jsou a byly ve světě, těle a d'áblu, byly rozptýleny a vše bylo naplněno nebeským dobrem, ...*“⁹¹⁹

⁹¹⁴ KEFER, J. *Evokační magie*. Grimoár. [online]. [cit. 28.02.2019]. Dostupné z: http://www.grimoar.cz/jk_13/jk_13.php?

⁹¹⁵ Lze pouze odhadovat, proč se Jan Kefer nepokoušel evokovat například Veubiaha, génia „*vojenství a válečné slávy*“, který měl být vyvolán právě v případě, „*chceme-li zvítěziti v bitvě a zlomiti otroctví*.“ KEFER, J. *Theurgie magické evokace*, s. 84.

⁹¹⁶ Stanislav Motl uvádí jako místo poslední evokace byt J. Kefera na Smíchově. MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 212.

⁹¹⁷ Podle R. Kefera byla *Lord* přezdívka Julie Kloubkové, nikoliv Anny. Toto přízvisko jí vymyslel v dětství R. Kefer podle jejího psa jménem Lord. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc, 25. března 2017.

⁹¹⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 139.

Srov. JŮNA, M. *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 161. O této evokaci koluje tvrzení, že se nezdařila, jelikož J. Ludikar utekl z tzv. magického kruhu. Útěk J. Ludikara je zřejmě pouhou smyšlenkou, jelikož účastníci této evokace i sami autoři to vyvracejí. Srov. Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. Text byl poprvé publikován v roce 1999 na: <http://www.rota.cz>. V současnosti je dostupný online z webu Strigona-blog. [online]. [cit. 29.12.2017]. <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁹¹⁹ KEFER, J. *Evokační magie*. Grimoár. [online]. [cit. 28.02.2019]. Dostupné z: http://www.grimoar.cz/jk_13/jk_13.php?

V literatuře se často objevuje také údajné svědectví Ladislava Běhounka (1920-2004), které však můžeme považovat dle slov Reginalda Kefera za velmi kontroverzní, jelikož je pravděpodobné, že se o magických evokacích dozvěděl pouze zprostředkovaně a sám se jich nikdy neúčastnil. Navíc má být autorem mnoha dalších nepravdivých historek.⁹²⁰ Problém věrohodnosti jeho výpovědi tkví také v pramenech, v nichž je jako účastník evokací uveden člen Universalie Mgr. Evžen Běhounek, nikoliv Ladislav.⁹²¹ Běhounkova vlastní tvrzení o průběhu evokací si navíc odporují. Dle jeho slov se jako tzv. „*páté kolo od vozu*“ účastnil poslední operace, ke které jej měl údajně pozvat František Kabelák.⁹²² V jiném rozhovoru pak tvrdil, že J. Kefer si pro tuto akci vybral ty, které sám chtěl.⁹²³ Evokace se dle L. Běhounka odehrávala v pražském Hloubětíně, nedaleko dnešního podniku *Havana*, kde J. Ludikar vlastnil průmyslovou budovu. „*Magická operace se odehrávala v Hloubětíně, jak je Havana, blízko trati; majitelem toho pozemku s nízkou průmyslovou budovou, v níž se evokace realizovala, byl právě JUDr. Ludikar; evokatérem byl dr. Kefer... odehrála se v březnu nebo v dubnu, vzpomínám si, že ještě byl sníh.*“⁹²⁴ Podle jednoho tvrzení L. Běhounka byla i tato operace zaměřena proti Adolfu Hitlerovi. „*Je nutné do astrálu vyslat krátkou myšlenku, která pak zpětně působí.*“⁹²⁵ Dále popsal, že J. Kefer vytvořil Hitlerův horoskop, který při operaci obřadně spálil, „*řval přitom v kruhu strašlivě, příšerně.*“⁹²⁶ Zároveň však L. Běhounek uvedl, že hlavní myšlenkou celé akce bylo to, aby se německé vojsko v Jugoslávii ocitlo v chaotické situaci a neumělo se orientovat, jelikož J. Ludikar, který celou operaci financoval, obdivoval Jihoslovany, zvláště pak jugoslávského prince Pavla.⁹²⁷ Operaci bylo dle jeho slov přítomno pět mužů, tři

⁹²⁰ Rozhovor s PhDr. R. KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹²¹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

⁹²² ZADROBÍLEK, Vladislav. Vzpomínání Ladislava Běhounka. [rozhovor]. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 1998, č. 1/2, s. 84.

⁹²³ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. [online]. [cit. 29.12.2017]. Dostupné z: <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁹²⁴ ZADROBÍLEK, Vladislav. Vzpomínání Ladislava Běhounka. [rozhovor]. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 1998, č. 1/2, s. 84.

⁹²⁵ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. [online]. [cit. 29.12.2017]. Dostupné z: <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁹²⁶ ZADROBÍLEK, Vladislav. Vzpomínání Ladislava Běhounka. [rozhovor]. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 1998, č. 1/2, s. 84.

⁹²⁷ Tamtéž.

ženy a využito bylo magické zrcadlo, do nějž aktéři hleděli a v němž až na Jiřinu Karasovou, která dle J. Kefera měla halucinace, nikdo z přítomných nic nespátřil.⁹²⁸ Vzhledem k různým nejasnostem v Běhounkových výpovědích zřejmě opravdu můžeme o pravdivosti jeho očitého svědectví pochybovat. Zajímavým faktem však je, že právě v době konání poslední magické operace (13. dubna 1941) skutečně probíhalo německé obsazování Jugoslávie a v den začátku této invaze, 6. dubna,⁹²⁹ se konala i jedna z magických evokací, o níž se zmiňuji výše. Běhounkovo tvrzení o tom, že poslední operace byla zaměřena na pomoc Jugoslávii, se tak reálně může zakládat na pravdě.

Spolu s Janem Keferem se alespoň jedné z evokací zúčastnili: Dagmar Keferová, Jiřina Karasová, Anna Kloubková, Julie Kloubková, Jan Kloubek, Anna Ludikarová, Jiří Ludikar,⁹³⁰ Josef Danzer, Ladislav Málek, Otto Myslík, Anna Moosová, Evžen Běhounek, Růžena Krotilová a pan Karlík. Dále se spekuluje i o účasti Františka Kabeláka a zmíněného Ladislava Běhounka.⁹³¹

Událost dodnes vyvolává řadu otázek a kolují o ní také nejrůznější zvěsti. Mezi českými hermetiky se například traduje, že právě magické evokace stály J. Kefera život. Při jedné z nich jej měl totiž zasáhnout tzv. zpětný magický odraz.⁹³² Dle další historiky měl mít Jan Kefer při poslední magické operaci vidění, v němž se mu zjevila jakási nadpřirozená bytost (dle některých zdrojů génus Jezalel), která mu měla sdělit, že český národ sice bude zachráněn, ale on za to zaplatí životem.⁹³³ Z hlediska důvěryhodných pramenů je však tato mimořádně zajímavá událost stále ochuzena o mnoho podrobnějších informací. Bližší informace se nepodařilo získat ani Reginaldu Keferovi,

Princem Pavlem je pravděpodobně myšlen jugoslávský regent Pavel Karađorđević (1893-1976), který se naopak spolupráci s nacistickým Německem příliš nebránil. CHROBÁKOVÁ, Eliška, ed. et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie: A-Ž*. Praha 1999, s. 450.

⁹²⁸ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. [online]. [cit. 29.12.2017]. Dostupný z: <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁹²⁹ ANDERSON, Thomas. *Historie německého tankového vojska: 1939-42*. Praha 2016, s. 253.

⁹³⁰ V některých publikacích je zaměňován se zpěvákem Pavlem Ludikarem. Například: NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 97, 1995.

⁹³¹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

⁹³² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 1995, s. 97.

⁹³³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

„Keferovi řekla: Ano, tvůj slib, že český národ přežije, splním, ale ty za to zaplatíš svým životem.“ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 214.

jelikož o této události s ním jeho otec ani ostatní účastníci nikdy nehovořili.⁹³⁴ Dokumenty o průběhu magických operací vlastnil dr. Blahoslav Janeš, který však žil v Rakousku a po jeho smrti byly tyto materiály přesunuty neznámo kam.⁹³⁵ Ač můžeme částečně vycházet z Keferova spisku *Evokační magie*, v němž popsal pět rituálů evokací kabalistických géniů, které proběhly v letech 1939-1941, není zcela jasné, zda všechny tyto evokace skutečně sloužily k útoku na Adolfa Hitlera či měly za cíl působit na zvrát ve válečných událostech v neprospěch Německa.

5.7 Zatčení a události poté

„Přišli v noci, vlezli do mého pokoje, prohledávali ho. Potom mě tam zamkli a prohledávali všechno, co bylo psané. Maminka mi odemkla a brečela, že tátu zavřeli, a to bylo po poledni.“⁹³⁶ Jan Kefer byl zatčen na základě udání 9. června⁹³⁷ v roce 1941 ve svém pražském bytě ve Švandově ulici. Razie gestapa⁹³⁸ v bytě Keferových začala ve čtyři hodiny ráno a skončila až po poledni, zatímco tehdy pětiletý Reginald byl po tuto dobu zamčen ve svém pokoji a jeho matka se k němu dostala teprve až po odvedení J. Kefera.⁹³⁹

Po celou dobu byl čtyřpokojový byt Keferových důkladně prohledáván. Nacisté jevili zájem především o rukopisy, které zabavili a odnesli ještě týž den.⁹⁴⁰ Spisy byly odvezeny zřejmě na gestapo.⁹⁴¹ V souvislosti s razíí byl zabaven i archiv Universalie

⁹³⁴ Jediný, kdo byl o celé věci otevřeně ochoten mluvit, byl JUDr. Otto Myslík, který dokonce zval R. Kefera na svou chatu do Brd, aby mu ukázal, kde konkrétně se první evokace odehrávala. Nakonec ale k setkání nedošlo. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹³⁵ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

Srov. Rozhovor s PhDr. R. KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹³⁶ Rozhovor s PhDr. R. KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹³⁷ V publikaci J. Švehly *Bomby kolem Pantheonu* je uvedeno chybné datum Keferova zatčení - 18. června. ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 57.

⁹³⁸ D. Ž. Bor doslovu Keferovy *Syntetické magie* uvádí, že byt prohledávalo deset příslušníků gestapa. KEFER, J. *Syntetická magie*, nestr. Reginald Kefer naopak vzpomíná na tři až čtyři muže v civilu, kteří byt prohledávali zhruba čtyři hodiny. ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 32.

⁹³⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹⁴⁰ Tamtéž.

⁹⁴¹ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

nacházející se v Keferově bytě.⁹⁴² Nejcennější knihy měl Jan Kefer uložené ve starožitné knihovně v jídelně, která fungovala i jako sekretariát Universalie. Tuto knihovnu gestapo po příchodu celou ihned zapečetilo.⁹⁴³ „*Táta měl svoje nejcnější knihy ve velké starožitné knihovně v jídelně. Tu zapečetili celou, kolem dokola, do té nebylo možné se dostat. V předsíni byla velká skříň se všemi tisky Universalie, také zapečetěná. A pak zapečetili tátovu pracovnu, oblepili dveře kolem dokola páskou s pečetěmi.*“⁹⁴⁴ Ostatní knihy, tiskoviny a další materiály zůstaly v Keferově pracovně, jejíž dveře gestapo také zapečetilo.⁹⁴⁵ Místnost však nebyla pracovnou v pravém slova smyslu. J. Kefer totiž pracoval, úřadoval a vše vyřizoval u svého stolu v jídelně a takzvaná pracovna sloužila spíše jako sklad všech knih, rukopisů, tiskovin, čísel časopisu Logos a dalších písemných materiálů vydávaných Universalii, které byly uloženy v regálech kolem stěn nebo na spojených stolech v místnosti.⁹⁴⁶

Bezprostředně po zatčení J. Kefera musela navíc jeho manželka Dagmar řešit další závažný problém související právě s touto místností. To když se o zatčení svého švagra a zapečetění pracovny dozvěděl Jindřich Moos ml., bratr Dagmar Keferové. J. Moos byl totiž napojen na železniční odboj, a právě v pracovně Keferových si schoval ilegální písemný materiál, pravděpodobně mohlo jít o letáky, ale také určité seznamy obsahující konkrétní jména. Nalezení těchto tiskovin gestapem totiž dle J. Moose mohlo ohrozit na životě mnoho lidí. Naštěstí do zapečetěné pracovny vedly ještě jiné dveře, které gestapo při své prohlídce neobjevilo.⁹⁴⁷ „*V oné jídelně byl za místem, kde táta sedával, obrovitý barokní přiborník, do stropu a přes tři čtvrtiny stěny. Za ním byly dvoukřídlé dveře, otevírající se do jídelny. Z takzvané pracovny byly ony dveře zakryty*

⁹⁴² KALACĚ, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. [online]. [cit.05.02.2018]. Dostupné z: <http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3>

⁹⁴³ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 32.

⁹⁴⁴ Tamtéž.

⁹⁴⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹⁴⁶ V této pracovně měl Jan Kefer mimo jiné uložených i několik puzzle, jelikož jejich skládání bylo jedním z jeho mnoha koníčků. Tamtéž.

⁹⁴⁷ M. Nakonečný ve své publikaci píše, že cílem této akce bylo vynést Keferův nedokončený rukopis překladu III. knihy Agrippovy Okultní filosofie a odnést odtud i množství publikací vydávaných Universalii. Knihy, časopisy Logos a lístkové Encyklopedie. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 229.

otevřenými regály, přeplněnými knihami.“⁹⁴⁸ Druhý vchod do pracovny se totiž nacházel za velkým starožitným příborníkem ve vedlejší místnosti, jídelně. Dagmar Keferová, její bratr a rodinný přítel Ladislav Málek se tedy rozhodli i přes velké riziko těžký příborník odsunout, otevřít dvoukřídlé dveře směrem do jídelny, prolézt mezi regály, jež lemovaly stěny místnosti, do pracovny, a vynést odtud ilegální materiály. L. Málek při této příležitosti také vynesl ještě ty knihy, u nichž měl pocit, že by mohly být důležité.⁹⁴⁹ Dvě bedny čítající asi 80 zachráněných knih pak dopravili na Dejvické nádraží, kde J. Moos ml. pracoval jako výpravčí.⁹⁵⁰ Odtud knihy putovaly k Josefu Pánkovi, taktéž členu Universalie, do Mnichovic u Prahy, kde byly schovány po celou válku.⁹⁵¹ L. Málek knihy po válce odvezl k sobě do Trhové Kamenice,⁹⁵² a dokonce sestavil jejich seznam.⁹⁵³ Zachránit nejcennější knihy ze zapečetěné knihovny v jídelně se však už nepodařilo.⁹⁵⁴

Pro rodinu po zatčení J. Kefera nastaly velmi těžké časy. Zvláště pro Dagmar Keferovou, která zůstala prakticky bez příjmů. Dle slov jejího syna se ale vše snažila nést statečně, i když tíživá situace nebyla pro tak mladou ženu vůbec jednoduchá, což se projevovalo různě. „*Když tátu zavřeli, tak řada lidí, co u nás byli na večeri, přešli pro jistotu na jiných chodník.*“⁹⁵⁵ Ve složité situaci ale pomohli přátelé Keferových z Universalie, zejména pak RNDr. Václav Jan Staněk (1907-1983),⁹⁵⁶ přátelé Kloubkovi nebo Ludikarovi, dále JUDr. Otto Myslík, Růžena Krotilová a Ladislav Málek, kteří

⁹⁴⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁹⁴⁹ Tamtéž.

⁹⁵⁰ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.169-170.

⁹⁵¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 229. Srov. JŮNA, M., *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 170.

⁹⁵² JŮNA, M., *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 170.

⁹⁵³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017. Tyto publikace tedy válku přestály, kromě jednoho zachráněného rukopisu a několika dalších publikací však byly zničeny za komunistického režimu z obavy před možnou perzekucí v případech jejich objevení. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 229.

⁹⁵⁴ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 32.

Po Keferově zatčení měl jeden z členů Universalie, Vojtěch Kempfer (alias „*Ratlík*“), rozprodávat knihy, které si od Jana Kefera půjčil z Knihovny Národního muzea. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

⁹⁵⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁹⁵⁶ RNDr. Václav Jan Staněk - český zoolog, autor přírodovědných filmů a stejně jako Jan Kefer zaměstnanec Národního muzea

Dagmar Keferové například dělali společnost apod. Josef Danzer (1907-1999), astrolog a člen Universalie, D. Keferové domlouval také sestavování horoskopů. Ta poté sestavila horoskop i známé prvorepublikové herečce Lídě Baarové jež byla také příznivkyní Universalie a navštívila několik jejích přednášek.⁹⁵⁷

Finanční tíseň však nebyla to nejhorší, čím si rodina musela projít. Dagmar Keferová byla v této době pravidelně vystavována především psychickému tlaku v podobě výslechů v Petschkově paláci. „*Vím, že maminka byla opakovaně volána ke konfrontaci s otcem do Petschkova paláce, několikrát jsem musel býti s ní. Měl jsem jí být odebrán a dán na „převýchovu“ do Německa.*“⁹⁵⁸

Zásadní a dosud plně nezodpovězenou otázkou zůstává důvod zatčení Jana Kefera, který nelze prokazatelně doložit. Odpověď nepodává ani kartotéka vězňů koncentračního tábora Flossenbürg, kam byl J. Kefer později transportován. Důvod je zde uveden jako neznámý.⁹⁵⁹ Konkrétní informace nemá ani syn Jana Kefera, Reginald Kefer, a dokonce si odporují i různá tvrzení v literatuře.⁹⁶⁰ Neznámý důvod zatčení J. Kefera se totiž stal opět prostorem pro nejrůznější spekulace. Zvláště v literatuře staršího data jsou zmiňovány spíše méně pravděpodobné důvody, jako například vypracovávání nepříznivých astrologických horoskopů pro nacistický režim a jeho představitele,⁹⁶¹ jež byly patrně nepřesně převzaty z poválečné výpovědi J. A. Smíchovského.⁹⁶² I když jsou známy případy kartářek či věštkyň, které byly za negativní a defétistické předpovědi pro Německo zatčeny a poslány do koncentračního tábora.⁹⁶³ J. Švehla v publikaci *Bomby kolem Pantheonu* z roku 1946 jako pravděpodobnější důvod zatčení uvádí Keferovo předsednictví v Universalii, která měla právě tyto horoskopy zajišťovat.⁹⁶⁴ D. Ž. Bor v doslovu Keferovy *Syntetické magie* vyslovuje domněnku, že se nacisté mohli domnívat, že J. Kefer udržoval úzký

⁹⁵⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹⁵⁸ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Jana Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

⁹⁵⁹ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168,

⁹⁶⁰ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Jana Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

⁹⁶¹ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.). Srov. ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁹⁶² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945.

⁹⁶³ Viz kapitola *Konec okultismu v protektorátu*.

⁹⁶⁴ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

kontakt s Anglií, protifašistickou částí Itálie (konkrétně s hrabětem Carlem Sforzou⁹⁶⁵), a dokonce i Indií, což jim mohlo přijít spolu s jeho veřejně proklamovaným protinacistickým postojem jako krajně nebezpečné.⁹⁶⁶ Dalším důvodem Keferova zatčení bylo podle výpovědi J. A. Smíchovského to, že se J. Kefer údajně pokoušel pomocí magie neúspěšně léčit i říšské občany.⁹⁶⁷

Podle Reginalda Kefera nacisté jeho otce chtěli získat ke spolupráci. „*Oni chtěli tátu získat ke spolupráci. A také po něm žádali, aby se přihlásil ke svému německému původu. Vlastně to mělo logiku, když mu říkali: ‚Váš otec ani prarodiče neuměli česky.‘ A on jim na to odpovídal: ‚Moje maminka neuměla zase německy.‘ Pamatuji se, jak argumentoval, že jeho matka byla a jeho žena je Češkou.*“⁹⁶⁸ Nabídka požádat o přidělení německé národnosti Janu Keferovi přišla už na začátku okupace, jelikož jeho předci z otcovy strany byli německé národnosti. On ji však jako velký vlastenec odmítl.⁹⁶⁹

V otázce zatčení J. Kefera se také často spekuluje o možném udání, resp. jeho původci. Existují méně pravděpodobné osoby, jako například bývalá členka Universalie Ludmila (Lída) Podhorská. Ta na Jana Kefera i na společnost Universalia podala písemnou stížnost pro nezaplacení finančních pohledávek. Dluh podle ní vznikl během roku 1940, a to z nezaplacení potravin (cukr, máslo apod.) a také z objednávky dvou bílých košil a dvou magických rouch, které J. Kefer rovněž nezaplatil.⁹⁷⁰ Jan Kefer ve

⁹⁶⁵ Hrabě Carlo Sforza (1873-1952) – italský diplomat a politik – bývalý ministr zahraničí, odpůrce fašistického režimu – v letech 1940-1943 pobýval v exilu v USA. *Encyclopedia Britannica*. Conte Carlo Sforza. [online]. [cit.10.02.2018]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Conte-Carlo-Sforza>

⁹⁶⁶ KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

⁹⁶⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

⁹⁶⁸ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁹⁶⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 223.

⁹⁷⁰ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna-1941-1950, kart. 5044, sign. K 1380/1, protokol sepsaný s Lídou Podhorskou, 18. 11. 1940. L. Podhorská dále uvedla, že společnosti Universalia půjčila 6000 korun, které jí rovněž nebyly vráceny, a v prosinci 1939 podle ní Jan Kefer požádal o finanční půjčku téměř všechny členy Universalie (jelikož dle Podhorské měla být na jeho byt uvalena exekuce), přičemž ona finanční částku odmítla poskytnout. Navíc jí měl Jan Kefer přesvědčit o tom, že trpí jakousi vážnou nemocí a za peníze ji mezi lety 1939-1940 léčit pomocí okultních metod. Tamtéž.

svém vyjádření k obvinění z 31. listopadu 1940 naopak namítal, že jej Podhorská často udává pro „*různé zločiny*.“⁹⁷¹

V roce 1941 podal na Jana Kefera žalobu i Jaroslav Dokoupil, který jej rovněž obvinil z nevrácení půjčeného finančního obnosu v řádu tisíců korun. J. Kefer dle obvinění požádal Dokoupila, který navštěvoval přednášky Universalie, o půjčku 10 000 Kčs na provoz společnosti a její publikační činnost (konkrétně na vydávání Keferovy knihy *Syntetická magie*) už v roce 1936, ale nikdy mu ji plně nesplatil. V té době se totiž také potýkal s velkými dluhy způsobenými již zmíněným tiskařem Mezerou a snažil se zachránit Universalii, které hrozil krach. J. Dokoupil členům společnosti důvěřoval, a tak mu peníze poskytl. Kefer se však údajně snažil odkládat splacení půjčky například tím, že mu sdělil, „*že konal magickou evokaci a dověděl se o příznivých finančních poměrech v krátké době*.“ J. Dokoupil o celé situaci informoval Keferovu manželku Dagmar i jeho tchyni, které tvrdily, že o půjčce vůbec netušily a Dokoupilovi vyčetly, že takovou částku Keferovi neměl půjčovat. Žalobu podal Dokoupil 3. června 1941,⁹⁷² přičemž o šest dní později byl Jan Kefer zatčen gestapem, a tudíž jeho stanovisko k tomuto případu neznáme. V policejní zprávě z 26. června 1941 byl však shledán jako řádný občan a člověk, „*který požívá v okolí svého bydliště dobré pověsti*.“⁹⁷³

V roce 1941 jej zažaloval také Ing. Josef Luň⁹⁷⁴ kvůli neúspěšným magickým operacím, jež měl pro něj vykonat.⁹⁷⁵ J. Kefer se proti tomuto obvinění musel dokonce hájit u Krajského trestního soudu v Praze. Je však spíše nepravděpodobné, že toto udání

⁹⁷¹ Tamtéž, zpráva Krajského trestního soudu v Praze adresovaná Policejnímu komisařství, Praha, 21. 11. 1940.

M. Nakonečný uvádí jako datum dalšího udání Lídy Podhorské 2. 12. 1940. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 223.

⁹⁷² NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna 1941-1950, kart. 5044, sign. K 1380/1, zpráva (více údajů neuvedeno); Tamtéž, zpráva Státního zastupitelství, Praha, 1941.

⁹⁷³ NA ČR, fond PP 1941-1950 (Policejní ředitelství Praha II – prezidium – 1941-1950), kart. 1636, sign. 42/K-96/5, zpráva policejního agenta Jaromíra Jiráska, Praha, 26. 6. 1941.

⁹⁷⁴ Zajímavostí je, že u J. Luňe v tomto čase měla bydlet v podnájmu herečka Zorka Janů, sestra herečky Lídy Baarové, které Dagmar Keferová také vypracovala horoskop. JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

⁹⁷⁵ Nejedná se o magické evokace zaměřené proti A. Hitlerovi zmíněné v předchozí kapitole, ale o operaci, která měla umožnit návrat matky J. Luňe do Prahy. Archiv DCČH, odvolání Jana Kefera ke Krajskému trestnímu soudu, Praha, 15. 3. 1941.

stojí za Keferovým zatčením, jelikož i v tomto případě šlo především o finanční záležitost.⁹⁷⁶ V souvislosti s možným udáním Jana Kefera je nejčastěji skloňováno jméno Jiřího Arvéda Smíchovského. Dle slov Reginalda Kefera jeho otec sdělil své manželce, že osobně viděl udání na svou osobu, jež napsal J. A. Smíchovský.⁹⁷⁷ J. Kefer se s J. A. Smíchovským znal, oba byli členy Universalie, navíc je nepojil zrovna přátelský vztah. Také veřejnost měla po válce v tomto případě jasno a v médiích byl J. A. Smíchovský z udání svého kolegy obviňován. R. Kefer vzpomíná, že jedno z tehdejších prohlášení v rozhlase například znělo: „*Smíchovský prodal Kefera gestapu*“.⁹⁷⁸ Od 9. srpna do 24. prosince 1941 navíc Smíchovský pobýval, podobně jako J. Kefer, také ve vazbě na Pankráci, R. Kefer se proto domnívá, že na jeho otce mohl být takto Smíchovský ve věznici nasazen.⁹⁷⁹ Jedním z mála zastánců nevinny J. A. Smíchovského v případě udání J. Kefera je prof. M. Nakonečný, který zřejmě vychází především ze Smíchovského poválečných výpovědí a rozsudku mimořádného lidového soudu. Je však velmi sporné, zda právě výpovědi spolupracovníka SD, který se pravděpodobně snažil před lidovým soudem své činy co nejvíce zmírnit, mohou být brány jako zcela věrohodný pramen. Úloze J. A. Smíchovského v případě zatčení J. Kefera nahrává například fakt, že J. Keferovi už od prvních dní protektorátu věnovalo pozornost gestapo a hlavně SD, pro kterou Smíchovský pracoval. Zájem nacistických složek o osobnost J. Kefera mohl být zapříčiněn i tím, že měl jako okultista již určitou pověst a také se netajil protinacistickým postojem na svých veřejných přednáškách.⁹⁸⁰

R. Kefer hovoří o tom, že nacisté chtěli jeho otce získat ke spolupráci, resp. práci v německých službách, kterou ale odmítl.⁹⁸¹ Další dosud nezodpovězenou otázkou tedy je, v čem měla tato případná spolupráce spočívat? J. Švehla ve své publikaci z roku 1946 uveřejnil informaci, podle níž byl J. Kefer přemlouván v Praze a poté

⁹⁷⁶ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

Srov. Archiv DCČH, odvolání Jana Kefera ke Krajskému trestnímu soudu, Praha, 15. 3. 1941.

⁹⁷⁷ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁹⁷⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹⁷⁹ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31-32.

⁹⁸⁰ Rozhovor s prof. M. NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁹⁸¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 223.

Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

i v Německu, aby se přihlásil k německé národnosti, za což mu prý bylo přislíbeno důležité a výnosné zaměstnání „*snad v Hitlerově astrologické kanceláři, bez níž Hitler nepodnikal žádné významné rozhodnutí.*“⁹⁸² Toto poněkud spekulativní tvrzení se však dle mého názoru zakládá spíše na fámách, které kolovaly už ve 30. letech 20. století a o kterých se zmiňuje i Ellic Howe v publikaci *Astrologická válka*. Tato nepodložená tvrzení hovoří právě o tom, že se Adolf Hitler před významnými rozhodnutími vždy radil s astrology.⁹⁸³ Také podle prof. M. Nakonečného sice chtěli nacisté J. Kefera získat, ale nikoliv jako astrologa.⁹⁸⁴ Adolf Hitler o existenci J. Kefera nejspíše tedy neměl vůbec tušení.⁹⁸⁵

To, že nacisté měli o osobnost J. Kefera určitý zájem, však potvrzuje i událost, která se stala zhruba měsíc před jeho zatčením. Tehdy přijel do Prahy jeho německý bratranec z Mnichova a po celou dobu své návštěvy jej přemlouval k tomu, aby se přidal k „*Německu*“. „*Táta tehdy nebyl ještě z práce doma a bratranec čekal u nás. Rozhovor s ním vedl dědeček Moos. Mě tam šli jenom představit, ale ten obličej a odznak (NSDAP, pozn.) si dodneška pamatuji.*“⁹⁸⁶ Tento bratranec J. Kefera přemlouval dva dny, ale s nulovým výsledkem. Po zatčení svého manžela se pak Dagmar Keferová vydala do Mnichova právě za bratrancem svého muže, aby jej zkusila přesvědčit, zda by nemohl J. Keferovi nějak pomoci. Ten ji ale odmítl s tvrzením, že Jan Kefer má svůj osud ve svých rukou a aby svého muže přemluvila, že stačí, když bude souhlasit.⁹⁸⁷

Důležitá a dosud zcela přehlížená souvislost se zatčením Jana Kefera byla však nastíněna již v kapitole *Konec okultismu v protektorátu*. Informace z měsíčního hlášení SD, poválečných výpovědí J. A. Smíchovského nebo F. Kiesewettera a publikace E. Howeho *Astrologická válka* dokazují, že zatčení J. Kefera bylo součástí celoříšské akce namířené proti okultistům a okultním spolkům. „*Akce Hess*“, jak perzekuci okultistů nazývá Howe, tedy začátek plošného zatýkání okultistů nejen v Německu,

⁹⁸² ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁹⁸³ HOWE, E. *Astrologická válka*. s. 254-257.

⁹⁸⁴ Astrologií se zabývala spíše jeho žena, J. Kefer inklinoval spíše k astromagii. Rozhovor s prof. M. NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁹⁸⁵ Tamtéž.

⁹⁸⁶ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁹⁸⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

odstartovala 9. června 1941,⁹⁸⁸ tedy tentýž den, kdy byl v tehdejší protektorátu zatčen i Jan Kefer. Na prvních místech v seznamu zatčených byli právě astrologové.⁹⁸⁹ Tohoto názoru je i M. Nakonečný, který dodává, že se nacisté zřejmě obávali, že by okultisté mohli působit proti říši.⁹⁹⁰

V publikaci *Astrologická válka* lze nalézt i dotazník, koncipovaný sekci RSHA v Berlíně, který byl předložen některým zatčeným astrologům v Německu. Lze samozřejmě pouze spekulovat, zda se s podobným dotazníkem po svém zatčení setkal i Jan Kefer.

- *„Jak dlouho se zajímáte o astrologii a jak jste se k ní dostal? Učil jste se sám, nebo vás někdo školil?*
- *Uvedte jména nějakých známých osobností, kterým jste sestavil horoskop.*
- *Jste členem některé astrologické společnosti? Máte nějaké styky s vedoucími osobnostmi Říše a strany? Jakou astrologickou literaturu čtete? Jaké knihy vlastníte?*
- *Odebíráte nějaké astrologické časopisy? Praktikujete astrologii aktivně?*
- *Přednášel jste o astrologii, nebo jste někoho učil? Jaké systémy používáte?*
- *S jakými astrologickými kruhy jste pravidelně ve styku a jak často?*
- *Účastnil jste se astrologických kongresů v Německu nebo v zahraničí?*
- *Uvedte jména astrologů, které znáte a se kterými jste ve styku.*
- *Domníváte se, že dokážete zdůvodnit platnost astrologických interpretací?*
- *Podle vašeho názoru planetární konstelace určují lidský osud, jak tedy zdůvodníte svobodnou vůli a faktory dědičnosti?*
- *Měli by příslušníci různých ras (Árijci, Židé, Číňané a černoši) narození na témže místě za stejných konstelací očekávat stejný astrologický výklad? Pokud ano, pak tedy nepřipouštíte, že různé rasy mají různé osudy?*
- *Jste ve spojení s okultní nebo spiritistickou organizací, účastnil jste se někdy seancí?*
- *Ztotožňujete se s jinými okultními vědami?*

⁹⁸⁸ HOWE, E. *Astrologická válka*, s. 190.

⁹⁸⁹ Tamtéž, s. 188.

⁹⁹⁰ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017

- *Co si myslíte o jasnovidnosti a předpovídání budoucnosti?* ⁹⁹¹

Detaily této akce ve své poválečné výpovědi popsal i J. A. Smíchovský těmito slovy: *„Pozornost říšských policejních úřadů byla k pražským okultistům, také německým...obrácena již dříve. Po útěku říšského ministra Hesse do Anglie, zaviněném dle oficiální verze přívrženci tajných věd, jimiž se, po vzoru Hitlerově, obklopoval i Hess, byli v Německu pronásledováni okultisté všeho druhu jako nepřátelé Říše a instrukce v tomto smysl došly i do Prahy. „Zde (v protektorátu, pozn.) zatím k většímu zásahu nebylo chuti, protože nikdo tohoto odlehlého předmětu neovládal, podnět sám byl vzdálen zdejšími poměrům a nebylo ani přípravných prací, které by umožnily totální potlačení vyznavačů okultních nauk. Bylo ovšem započato s prováděním evidence, byly zabavovány astrologické efemeridy a podobná literatura v knihkupectví veřejným knihovnám byl doporučen zákaz uváděti předmětná díla do oběhu. Tyto instrukce a výsledky mezitím prováděných vyšetření byly použity.“* ⁹⁹²

Jak již bylo zmíněno ve třetí kapitole této práce, kromě J. Kefera byli z českých okultistů zatčeni i tři další předsedové předních českých okultních společností. Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (1900-1944), Karel Weinfurter (1867-1942) a zhruba ve stejné době jako J. Kefer také kabalista Oldřich Eliáš (1895-1941).⁹⁹³ Vyslýchán byl také člen Universalie a známý J. A. Smíchovského František Kabelák,⁹⁹⁴ kterému byla poté zabavena celá jeho knihovna.⁹⁹⁵ Dle Smíchovského výpovědi byli ale nacisté zaskočení tím, že ani na základě jimi shromážděných informací a důkazů o zatčených

⁹⁹¹ Dotazník se podařilo zachovat zřejmě astrologu Johannesovi Schramimu, který byl vyslýchán mnichovským gestapem. Ne všem zatčeným astrologům však byly tyto otázky položeny. Strojopisná verze dotazníku je uložena v Ústavu pro soudobé dějiny v Mnichově. HOWE, E. *Astrologická válka*, s. 197.

⁹⁹² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 83.

⁹⁹³ O zatčení a vyslýchání čtyřech jmenovaných věděl i J. A. Smíchovský. Tamtéž, s. 84.

⁹⁹⁴ J. A. Smíchovský ve své výpovědi uvedl, že Fr. Kabelák se stal jakýmsi nedobrovolným poradcem přímo kriminálního asistenta gestapa Fritze Kiesewettera v oblasti okultismu a přijal i německé občanství. F. Kabelák ušel věznění dle Smíchovského jen proto, že gestapo potřebovalo také svého odborníka, i přesto mu ale byla skutečně konfiskována knihovna. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

⁹⁹⁵ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

okultistech bylo nemožné dokázat říši nepřátelskou činnost.⁹⁹⁶ A tak bylo znovu započato s výslechy, nyní už za spolupráce zaměstnanců SD-Leitabschnittu, v rámci nichž byl osloven právě J. A. Smíchovský, který měl připravit k těmto případům posudky. Ten vypověděl, že v závěru svého posudku vyjádřil přesvědčení o tom, že jednotlivým osobám nemůže být při vyšetřování nic dokázáno, jestliže se jedná o „*příslušníky vyšší společenské třídy*.“ Následně uvedl, že z důvodu možné předpojatosti, jelikož sám byl okultistou, nebyly nacistickými orgány brány jeho námítky v potaz a ze shromážděných důkazů byly vybrány pouze ty informace podněcující další vyšetřování a stíhání.⁹⁹⁷ Otázkou však je, zda lze tvrzení J. A. Smíchovského o jeho pozici v celém případě považovat vzhledem k jeho kontroverzní osobnosti za věrohodné a zda naopak jeho role v celém případě nebyla opravdu mnohem závažnější, alespoň v případě J. Kefera. O něm se totiž ve stejné výpovědi vyjadřuje na rozdíl od ostatních zatčených hermetiků dosti nelichotivě a nepravdivě. Podle něj byl totiž Jana Kefer „*špatně placeným knihovníkem knihovny Národního muzea v Praze a vybudoval, na základě theoretických znalostí okultní tradice všeho druhu a obratném výběru zámožných členů pro svůj spolek, pramen stálých příjmů, dosahující statisícových obnosů*.“⁹⁹⁸ Dále Smíchovský uvedl, že J. Kefer pro své klienty prováděl za vysoké finanční částky teurgické obřady a také se je pomocí magie pokoušel léčit. Podle něj byl pro tuto činnost dokonce udán na gestapu jistým architektem, od kterého měl pod záminkou léčby „*vylákat obnos 50.000 Kč*.“⁹⁹⁹

J. A. Smíchovský dále sdělil, že údajně úspěšně intervenoval za propuštění P. Kohouta a K. Weinfurtera. O snaze přimluvit se za propuštění Jana Kefera se ale nezmínil, naopak o jeho případě se vyjádřil jako o komplikovanějším, který nebylo tak jednoduché v očích říšských úřadů bagatelizovat a označit za „*bezvýznamný*.“¹⁰⁰⁰ Je pravděpodobné, že Keferův případ byl vnímán vážněji i kvůli jeho politické angažovanosti, spojení s organizací Skaut a předsednictví v Universalii, jež byla nacisty

⁹⁹⁶ Ze zhruba 200 zatčených okultistů byla říši nepřátelská činnost dle Smíchovského prokázána pouze některým kartáčkám a spiritistickým společností. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 84.

⁹⁹⁷ Tamtéž, s. 84-85.

⁹⁹⁸ Tamtéž, s.85.

⁹⁹⁹ Tamtéž. Je pravděpodobné, že se mohlo jednat o již zmíněné udání Ing. Josefa Luně.

¹⁰⁰⁰ Tamtéž, s. 85-86. Například u K. Weinfurtera dle Smíchovského nebylo na čem postavit obvinění, jelikož byl „*politicky zcela indiferentní, stejně jako jeho publicistická činnost*.“ Tamtéž, s. 85.

považována za nebezpečný spolek, což potvrzuje také měsíční hlášení Bezpečnostní služby z června 1941, které se zmiňuje i o osobnosti Jana Kefera, byť neuvádí jeho jméno. „*Jedním z nejnebezpečnějších spolků byla ‚Česká hermetická společnost Universalia‘, vedená jedním knihovníkem českého Národního muzea, který byl kromě toho agilním příslušníkem bývalé Československé strany křesťansko-sociální a vedoucím mládežnického svazu Skaut.*“¹⁰⁰¹

V tomto hlášení Bezpečnostní služby se také píše o tom, že přednášky okultních společností, „*kteřé se konaly v nejužších kroužcích ovšem vykazovaly silnou politickou tendenci a byly tak dvojznačné, že už s ohledem na přednášející, kteří byli známí svým protiněmeckým nepřátelským naladěním, si přítomní posluchači přednes mohli vykládat pouze v protiněmeckém smyslu.*“¹⁰⁰² Tato nářka taktéž velmi koresponduje s případem Jana Kefera, který právě ve svých přednáškách často explicitně i skrytě kritizoval nacistický režim. Kefer se navíc angažoval také v činnosti nakladatelské a vydavatelské, jelikož Universalia vydávala časopis *Logos* a knihy s okultní tematikou, jejichž byl Kefer také autorem. Právě tyto okolnosti opravňovaly gestapo na základě již zmíněného *opatření proti přívržencům okultních věd* osoby aktivně provozující tuto činnost okamžitě zatknout a případně následně poslat do koncentračního tábora.¹⁰⁰³

Keferův případ mohl být ale také vnímán vážněji z dalšího zásadního důvodu. J. A. Smíchovský totiž uvedl překvapivou informaci o tom, že gestapo vědělo o plánu jedné z magických operací, resp. o návštěvě J. Kefera¹⁰⁰⁴ u prezidenta Beneše (to, zda

¹⁰⁰¹ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58.

Německý originál: „*Einer der gefährlichsten Vereine war die ‚Tschechischhermetische Gesellschaft Universalia‘, die von einem Bibliothekar des Tschechischen Nationalmuseums geleitet wurde, der überdies agiler Angehöriger der ehemaligen Tschechischen Christlich-Sozialen Partei und Führer des Jugendverbandes ‚Skaut‘ war.*“

¹⁰⁰² Tamtéž.

¹⁰⁰³ Viz kapitola *Konec okultismu v protektorátu* nebo NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, inv. č. 234, sign. 109-3/13, kart. 13, opatření proti přívržencům okultních věd, Berlín, 4. 6. 1941.

¹⁰⁰⁴ O účasti Fr. Kabeláka na oné schůzce s Benešem se J. A. Smíchovský ve výpovědi nezmiňuje. Je však možné, že informace o této návštěvě mohly pocházet právě od Fr. Kabeláka, který byl dle Smíchovského údajně jakýmsi nedobrovolným poradcem gestapa v otázkách okultismu a o němž se spekuluje, že byl tomuto setkání rovněž přítomen, i když jeho rodina tuto domněnku odmítá. O Kabelákově možné vynucené práci pro gestapo však není kromě této Smíchovského výpovědi nic známo ani potvrzeno. Je proto otázkou, zda vůbec lze toto Smíchovského tvrzení považovat za důvěryhodné.

gestapo vědělo o proběhlých útocích, ale z výpovědi nevyplývá), a po zatčení Kefera z tohoto činu obvinilo. „*Dr. Kefer se prý v létě 1938 nabízel kanceláři prezidenta republiky, že za určitých podmínek vyrobí se svými adepty ‚egregora‘, to jest bytost, působící jak živý a inteligenci svého tvůrce nadaný kondensátor sil, schopný zasáhnouti na dálku Hitlera i jiné nepřátele Československa.*“ J. A. Smíchovský se sám k celé věci stavěl dost skepticky a toto obvinění označil za groteskní s tím, že naopak úředníci SD i gestapa brali celou věc velmi vážně. Vysvětloval to tím, že „*v prostředí stále vzrušeném a zmítaném občas nejjantastičtějšími pověrami, jako jím byly vysoké kruhy SD, stačilo ovšem i takové podezření k vyslání na urychlenou smrt do koncentračního tábora, jak se v případě Keferově také stalo.*“¹⁰⁰⁵ J. A. Smíchovský také sdělil, že zatčením a uvězněním J. Kefera a O. Eliáše¹⁰⁰⁶ skončil zájem SD na případu pražských okultistů, jelikož nebylo dokázáno ani jejich ilegální spojení se zahraničím, ani se nepovedlo ztotožnit okultní společnosti se zednářskými a prokázat jejich říši nebezpečnou činností.¹⁰⁰⁷

Smíchovský dále uvedl, že mezi gestapem a SD existovala jakási dohoda o tom, že gestapo předá zabavené knihy Bezpečnostní službě, přičemž on sám provede jejich revizi a rozhodne o jejich dalším osudu. V případě zadržených okultistů ale tajná policie zabavené knihovny SD nepředala. Přiznal dokonce, že se bez úspěchu snažil získat jedno z Keferových děl, která byla odvezena právě na gestapo. Domníval se proto, že gestapo zamýšlelo knihy prodat a mělo už předem domluveného kupce. Podle Smíchovského gestapo pak část zabavených knih prodalo či poskytlo nakladatelství *Volk und Reich Verlag*, jelikož některé různě zabavené knihy s okultní tematikou údajně byly později za vysokou cenu prodávány v Andréově knihkupectví nebo v Orbisu, a to i přes zákaz distribuce tohoto druhu literatury.¹⁰⁰⁸

Dle mého názoru mohlo v případě zatčení J. Kefera jít o kombinaci hned několika faktorů. Zásadní roli hrálo jistě plošné zatýkání okultistů v říši, které potvrzuje shodné

¹⁰⁰⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

¹⁰⁰⁶ Oldřich Eliáš zemřel v koncentračním táboře Osvětim 8. listopadu 1941. JÚNA, Martin-JÚNA, Jan. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*, s. 22-23.

¹⁰⁰⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 87.

¹⁰⁰⁸ Tamtéž. Zabavena byla i knihovna dalšího známého okultisty, Josefa Adamíry.

datum začátku „akce Hess“ a zatčení J. Kefera, dále Keferův veřejně deklarovaný odpor k nacismu na jeho přednáškách, jeho silně vlastenecký postoj a odmítání přihlášení se k německé národnosti. Na základě pokynů pro zatýkání okultistů z června 1941 lze za jeden z důležitých důvodů Keferova zatčení považovat jistě i to, že byl jak sám autorem knih s okultní tematikou, tak se také staral o jejich produkci (např. časopis Logos) – právě takto angažované osoby totiž bylo dle nacistických pokynů k *akci Hess* nařízeno ihned zatknout. V neposlední řadě zřejmě v Keferově případě mohl sehrát roli i J. A. Smíchovský, jehož výpovědi, v nichž se za každou cenu snaží svoji osobu očistit, vzhledem k jeho minulosti nelze považovat za zcela věrohodné. Smíchovský měl z Universalie nepochybně hluboké povědomí o Keferově činnosti a názorech a nechoval k němu ani příliš přátelský vztah. Také mohl mít vážný zájem o jeho zabavenou knihovnu se vzácnými hermetickými spisy. Navíc je známo, že vypracoval pro SD obsáhlý posudek o českém okultismu, i když tvrdil, že v něm nikoho jmenovitě neobvinil. Sám však zároveň přiznal, že v tomto elaborátu uváděl i jména představitelů jednotlivých okultních skupin a bližší vysvětlení náplně jejich činnosti.¹⁰⁰⁹ Jaké konkrétní informace ale tento posudek obsahoval, už se zřejmě nelze dopátrat. Je však možné se domnívat, že některé osoby z řad českých okultistů mohly být zatčeny právě na základě tohoto Smíchovského posudku. Diskutabilní je pak také tvrzení, že byl J. Kefer zatčen kvůli magickým operacím proti A. Hitlerovi, o nichž nacisté dle některých tvrzení věděli.¹⁰¹⁰ Sám J. A. Smíchovský se ve výpovědi zmiňuje pouze o faktu, že jim byla známa informace o Keferově návštěvě u prezidenta Beneše a nabídka magické pomoci. O uskutečněných operacích tedy gestapo ani SD vědět vůbec nemusely, jelikož ze všech jejich účastníků byl zatčen pouze Jan Kefer, a to až roku 1941, přičemž první z operací se uskutečnila už v roce 1938. Existuje také reálná možnost, že si od zatčení J. Kefera gestapo slibovalo jeho přihlášení se k německé národnosti i přijetí nabídky spolupráce. Je možné, že právě gestapo jej chtělo získat jako jakéhosi poradce či odborníka v otázkách českého okultismu, stejně jako mělo SD pro tuto oblast J. A. Smíchovského. J. Kefer tak mohl být nucen pod nátlakem k přijetí spolupráce, podobně jako například Fr. Kabelák, který tuto roli dle výpovědi

¹⁰⁰⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. 11. (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 63.

¹⁰¹⁰ „A také se o něm vědělo, že podnikl magickou operaci proti Hitlerovi.“ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 210.

J. A. Smíchovského nedobrovolně pod výhrůzkami vězněním přijal, stejně jako přihlášení se k německé národnosti.¹⁰¹¹ Je zřejmé, že J. Kefer tomuto nátlaku nepodleh a jakoukoliv práci v německých službách odmítl. To vše bylo pravděpodobně důvodem jeho následného věznění a smrti v koncentračním táboře.

5.8 Věznění a smrt

Po svém zatčení v červnu 1941 byl Jan Kefer vězněn na Pankráci, později na Karlově náměstí ve věznici městského soudu.¹⁰¹² „*Když byl otec zpočátku vězněn na Karláku, chodili jsme s maminkou velmi často na Novoměstskou radnici - na věž. Vzpomínám si, že odtud byl vidět dvůr se zamřížovanými okny. Říkávala mi, že tam někde dole je tatínek. Ona mu dodávala náladu, kuráž. Musela ho neuvěřitelným způsobem posilovat.*“¹⁰¹³

V době svého věznění J. Kefer údajně pracoval také v Petschkově paláci, kde byl pověřen jedním z nacistických funkcionářů jako znalec ve svém oboru úkolem pořádat knihy, které byly do budovy svázeny z celého města, a vybírat z nich vzácné tituly hermetické literatury. J. Kefer ale vybíral obezřetně a tajně vyřazoval knihy tak, aby se právě nejdůležitější spisy a vědecká díla nacistům do rukou nedostaly.¹⁰¹⁴

Nacisté předvolávali k častým výslechům také Dagmar Keferovou, na jejímž zdraví se tento nátlak těžce podepsal.¹⁰¹⁵ „*Maminku pravidelně tahali na gestapo – i dvakrát týdně, kde ji přesvědčovali, aby se tatínek dal k Němcům. To mi bylo pět let a pamatuji si to. Rozhovory tenkrát na gestapu probíhaly v němčině. On totiž pocházel*

¹⁰¹¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 85-86.

¹⁰¹² ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 33.

¹⁰¹³ KEFER, Reginald. *Reginald Kefer vzpomíná na svého otce, významného hermetika*. In: *Regenerace*, Jaroslav Kňap. Regenerace. [online]. [cit.10.03.2018] Dostupné z: <https://regenerace.net/zprava-id-223.html>

¹⁰¹⁴ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

Srov. KEFER, J. *Syntetická magie* (doslov D. Ž. Bora *Náš život nepatří nám*, nestr.).

M. Nakonečný naopak píše, že tyto knihy J. Kefer třídil přímo v pankrácké věznici. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224.

¹⁰¹⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

*z německé rodiny. Jeho tatínek neuměl česky a jeho maminka zase neuměla příliš německy.*¹⁰¹⁶ Tehdy pětiletý Reginald musel být dokonce u několika výslechů v Petschkově paláci také přítomen. Janu Keferovi totiž nacisté vyhrožovali, že když se nepodvolí, pošlou jeho syna na převýchovu do Německa. V obavě před uskutečněním této výhrůžky se tak dr. Kloubek a dr. Ludikar (jejich manželky byly v té době v jiném stavu), členové Universalie a rodinní přátelé Keferových, nabídli, že Reginalda vezmou k sobě a schovají, což nakonec zamítl Keferův tchán Jindřich Moos z důvodu příliš velkého nebezpečí, jež by z této akce mohlo pro aktéry vyplynout.¹⁰¹⁷

J. Kefer i přesto však nadále odmítal nabídky gestapa ke spolupráci a 24. září 1941 na něj byla uvalena ochranná vazba a byl z Prahy poslán do koncentračního tábora Flossenbürg, kde se 30. září stal vězněm č. 3186.¹⁰¹⁸ V táboře vykonával za tristních podmínek velmi těžkou práci v kamenolomu, kde vlácel těžké balvany.¹⁰¹⁹ „*Táta se nepodvolil, tak ho poslali do Flossenbürgu, aby změkl.*“¹⁰²⁰ Jeho syn se domnívá, že transport otce do koncentračního tábora měl být další formou nátlaku, která jej měla přimět začít s nacisty spolupracovat.¹⁰²¹ J. A. Smíchovský se naopak ve své výpovědi zmiňuje o tom, že do koncentračního tábora byl J. Kefer poslán na smrt, jelikož se nacisté dozvěděli o jeho plánu magických operací.¹⁰²² O pobytu J. Kefera ve Flossenbürgu ale není známo nic bližšího kromě tří dopisů adresovaných jeho rodině do Prahy během podzimu 1941, které se R. Keferovi podařilo získat a zachovat. Poslední dopis je datován 16. listopadu 1941. Zprávy byly velmi stručné, ale přesto starostlivé a rodině přinášely určitou naději, jako například první z trojice:

Meine Liebe Dascha,

¹⁰¹⁶ KEFER, Reginald. *Reginald Kefer vzpomíná na svého otce, významného hermetika*. In: *Regenerace*, Jaroslav Kňap. Regenerace. [online]. [cit.10.03.2018] Dostupné z: <https://regenerace.net/zprava-id-223.html>

¹⁰¹⁷ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 33.

¹⁰¹⁸ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168.

¹⁰¹⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s 224.

¹⁰²⁰ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

¹⁰²¹ Tamtéž.

¹⁰²² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 86.

ich verinnere mich stets Deiner und des Knaben und hoffe, dass es Euch allen gut geht. Bitte, hab' Acht auf Deine Gesundheit. Grüsse von mir den Vater, die Mutter und Grossmutter. Ich selbst bin gesund und munter. Mit besten Wunsehen bleibe ich Dein

*Hans.*¹⁰²³

Jan Kefer zemřel ve Flossenbürgu dne 3. prosince roku 1941 v 9:50.¹⁰²⁴ Rodina poté obdržela pouze krabici s jeho zpopelněnými ostatky, které byly posléze uloženy do rodinného hrobu na hřbitově v Malvazinkách.¹⁰²⁵

Příčina jeho smrti ale zůstala dlouhou dobu pozůstalé rodině neobjasněna. Po druhé světové válce se důvod Keferovy smrti snažil zjistit například jeho tchán Jindřich Moos, který kontaktoval různé německé archivy,¹⁰²⁶ instituce a možné spolupřezně ve snaze zjistit alespoň nějaké informace o Keferově pobytu v táboře, kde o něm nebyl žádný záznam. Cesta vedla přes synovce Jindřicha Moose, MUDr. Ludvíka Bechynie z Lažan, který žil v Německu a odjel pátrat přímo do Flössenburgu, leč také neúspěšně. Po příčině smrti svého otce pátral pak i jeho syn Reginald Kefer, který dokonce o pomoci jednal i s bývalým spolkovým kancléřem Helmutem Kohlem, ale ani tento pokus nepřinesl pozitivní výsledek.¹⁰²⁷ R. Keferovi se teprve po mnoha letech vytrvalého pátrání, v roce 2011, podařilo získat z Archivu holokaustu v Bad Arolsensu kopii oficiálního vězeňského záznamu, který obsahoval i úmrtní list, z něhož je patrné, že J. Kefer oficiálně zemřel na bronchopneumonii (akutní zápal plic).¹⁰²⁸ Ani tato oficiálně uvedená příčina smrti se však nutně nemusí zakládat na pravdě, jelikož úmrtní

¹⁰²³ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), kopie dopisu Jana Kefera z 26. 10. 1941. Český překlad: „*Moje milá Dášo, vzpomínám stále na Tebe a na chlapce a doufám, že se vám všem daří dobře. Prosím, dej pozor na své zdraví. Pozdravuj ode mne otce, matku a babičku. Já sám jsem zdravý a živý. S pozdravy zůstávám Tvůj, Jan.*“

¹⁰²⁴ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), kopie úmrtního listu J. Kefera, 12. 12. 1941.

¹⁰²⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224. Na hrob bylo nešťastnou náhodou vyryto místo jména Jan Josef.

¹⁰²⁶ Například Bundesarchiv v Koblenz.

¹⁰²⁷ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 33.

¹⁰²⁸ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168-169. Srov. ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 33.

list mohl být v koncentračním táboře vyplněn záměrně tak, aby smrt vypadala jako přirozená.

R. Keferovi se ale osobně s žádným otcovým spoluvězněm spojit nepodařilo. Pátral při svých cestách v Německu, například po možných dozorcích, bohužel však také s negativním výsledkem.¹⁰²⁹ Reginald Kefer rozhodně odmítá svědectví Františka Sobka, údajného spoluvězně J. Kefera, které zveřejnil M. Nakonečný v *Novodobém českém hermetismu*.¹⁰³⁰ Podle Fr. Sobka Jan Kefer zemřel na následky surového zbití dozorcem v táboře za to, že se nemocný a zesláblý při práci v kamenolomu pokusil vzít lehčí kámen. Kefer se měl za pomoci spoluvězňů ještě dostat do tábora, kde se údajně pomodlil za onoho dozorce a poté zemřel.¹⁰³¹ R. Kefer měl o výpovědi Fr. Sobka od začátku jisté pochybnosti, a proto kontaktoval Sobkova syna, jenž mu sdělil, že Fr. Sobek byl „*hejsek a dobrodruh*“, který se prý staral ve Flössenburgu nacistům o králíky a v pověstném flössenburském kamenolomu vůbec nepracoval. Také další Keferovi spoluvězni tvrdili Jindřichu Moosovi, že zemřel během výslechu, na který jej přivedli živého a odváželi mrtvého, bez známek mučení. Někteří členové Universalie to označili za tzv. mentální sebevraždu,¹⁰³² tedy zvolení dobrovolné smrti odříkáním jakési magické formule.¹⁰³³ Objevily se také další nepravděpodobné teorie, například o tzv. zpětném magickém odrazu z nepovedených magických útoků.¹⁰³⁴ Podle různých údajných svědků byl J. Kefer dokonce otráven¹⁰³⁵ nebo zastřelen.¹⁰³⁶

Nedlouho po smrti Jana Kefera, 11. července 1942, zemřela náhle i jeho žena Dagmar ve věku 26 let. „*Maminka výslechy zdravotně nevydržela, dlouhodobě nervově onemocněla a 11. 7.1942 zemřela.*“¹⁰³⁷ Jelikož se z neustálého tlaku z výslechů

¹⁰²⁹ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Reginalda Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

¹⁰³⁰ NAKONEČNÝ, M., *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224.

¹⁰³¹ Tamtéž.

¹⁰³² ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 33.

Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

¹⁰³³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168-169.

¹⁰³⁴ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 214.

¹⁰³⁵ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

¹⁰³⁶ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168-169.

¹⁰³⁷ VÚA-VHA. Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Reginalda Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

na gestapu a ze ztráty svého muže nervově zhroutila, lékaři doporučili změnu ovzduší, a tak odjela Dagmar Keferová se synem a rodiči za odpočinkem do Vacova na Šumavě. Zde také navštěvovala lékaře, relaxovala se synem v přírodě a vše nasvědčovalo tomu, že se její zdravotní stav zlepšuje. Zanedlouho si ale začala stěžovat na prudkou bolest dolních zubů, zubní lékař, kterého navštívila, ale nezjistil žádný problém a druhý den bolest ustala. Následovaly však nové bolesti u srdce a v kříži, což bylo přičítáno jejímu psychickému stavu. Třetí den dle slov jejího syna začala mít Dagmar Keferová potíže s dýcháním a čtvrtý den ráno zemřela.¹⁰³⁸ Dle úmrtního listu tamějšího lékaře byl příčinou její smrti celkový zánět nervů,¹⁰³⁹ v některých publikacích je uveden tetanus z důvodu poranění se při práci na poli apod.¹⁰⁴⁰ Ve skutečnosti byla ale příčina smrti mladé ženy zcela jiná. I v případě své matky se R. Kefer dlouho snažil přijít na pravý důvod její náhlé smrti. Po konzultaci s lékaři zjistil až v roce 2010,¹⁰⁴¹ že se nejpravděpodobněji jednalo o typický případ infarktu s rupturou levé komory srdeční,¹⁰⁴² jehož příznakem může být právě i náhlá bolest zubů.¹⁰⁴³ Po smrti své matky byl osiřelý Reginald vychováván prarodiči Moosovými.¹⁰⁴⁴

Na osobnost J. Kefera ale společnost po válce nezapomněla, za svou nezvyklou formu odboje byl dokonce oceněn a na několika místech v Praze jej připomínají také pamětní desky. Dne 16. února 1946 byl prezidentem Edvardem Benešem vyznamenán Československým válečným křížem za odbojovou činnost in memoriam. Jména manželů Keferových jsou zapsána i na pamětní desce obětem války v kostele sv. Václava v Praze na Smíchově a jméno J. Kefera je součástí pamětní desky umístěné v Národním muzeu, jež je věnována jeho zaměstnancům v odboji, padlým v letech

¹⁰³⁸ ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 34. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

¹⁰³⁹ „Lékařský nález: celkový zánět nervů – nervová obrna plic – *Neurilis mulliplex*.“ VÚA-VHA. Osobní spis Jana Kefera, kart. 255, č. j. 315210/95, dopis Reginalda Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

¹⁰⁴⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224.

¹⁰⁴¹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 171.

¹⁰⁴² ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 34.

¹⁰⁴³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 171.

¹⁰⁴⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

1939-1945.¹⁰⁴⁵ V roce 2012 byla J. Keferovi udělena také Záslužná medaile Prahy 5 in memoriam¹⁰⁴⁶ a dne 25. října téhož roku mu byla odhalena jako prvnímu českému hermetikovi pamětní deska v místě jeho posledního bydliště, v ulici Pavla Švandy ze Semčic, která má připomínat mimořádný přínos Keferovy osobnosti v mnoha oborech, stejně jako jeho tragickou smrt: „*Zde žil v letech 1936-1941 PhDr. Jan Kefer, knihovník Národního muzea, spisovatel, skautský činovník a člen Universalie. Za své vlastenecké ideály byl umučen v koncentračním táboře Flossenbürg.*“¹⁰⁴⁷

¹⁰⁴⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 174. a 158. Svou pamětní ceduli má dle M. Jůny údajně i v Oxfordu, kde měl krátce přednášet. Tamtéž.

¹⁰⁴⁶ *Záslužná medaile MČP5 - oceněné osoby od r. 2008*. Praha 5. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/dokumenty-vor-zmc-praha-5/210981-zasluzna-medaile-mcp5-ocenene-osoby-od-2008?print=1>

¹⁰⁴⁷ Text z pamětní desky Jana Kefera, umístěný na domě v ulici Pavla Švandy ze Semčic v Praze.

Závěr

Jak jsem zmínila již v úvodu této práce, osudy Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského jsem si ke zpracování vybrala také z důvodu, že v některých etapách jejich životů lze pozorovat jakousi paralelu. Procházeli si totiž velmi podobnými životními mezníky, k nimž ale každý z nich přistupoval zcela jinak, což se nejvíce projevilo právě v období protektorátu Čechy a Morava. Tuto skutečnost jsem se proto rozhodla v závěru publikace shrnout.

Není pochyb o tom, že oba muži byli nadprůměrně inteligentní a mimořádně vzdělaní lidé s velkým nadáním na jazyky a fenomenální pamětí, toužící objevovat věci až za hranicemi lidského poznání. Lze je nazvat také bibliofily, jež vlastnili cenné a rozsáhlé knihovny, především s literaturou na téma okultismu, a pro knihy byli schopni obětovat mnohé. Oba měli po svých otcích také německý původ. Byli spojováni už za svého života s údajným členstvím v zednářské lóži, které není dodnes zcela prokázáno ani vyvráceno. Jak Jan Kefer, tak Jiří Arvéd Smíchovský navíc v mládí projevovali zájem o církevní povolání. Zatímco J. Kefer inklinoval k premonstrátskému řeholnímu řádu a na krátký čas vstoupil do noviciátu strahovského kláštera v Praze, J. A. Smíchovský se neúspěšně připravoval na kněžství v semináři v Praze a posléze i v Římě a byl, i když je to spíše nepravděpodobné, považován za tajného jezuitu. Knězem se však ani jeden z nich nakonec nestal a oba se oženili. Zatímco Keferovo manželství s Dagmar Moosovou lze považovat za velmi šťastné a naplněné, v případě Smíchovského a ruské emigrantky Naděždy Ragoziny-Jastrebové se jednalo spíše o sňatek z rozumu, který měl zakrýt Smíchovského homosexuální orientaci.

Co však obě osobnosti spojuje nejvíce, je zájem o okultismus, resp. hermetismus a členství ve Společnosti českých hermetiků Universalia, přednášky na hermetická témata, pokusy magii praktikovat apod. I zde se však najde zásadní rozdíl. Ačkoliv byli oba významní čeští hermetici a zabývali se teurgií, J. A. Smíchovský inklinoval i k černomagické praxi, tedy satanismu. Oba muže nakonec spojuje i fakt, že ani u jednoho z nich nelze zcela prokazatelně určit příčinu smrti a okolnosti jejich úmrtí. Kromě obecně přijímaných teorií o jejich skonu koluje také mnoho historek, vycházejících zřejmě z jejich vztahu k okultním naukám.

Období protektorátu ale, jak tato práce dokazuje, odhaluje to, v čem byly tyto dvě osobnosti naprosto rozdílné, a ukazuje také, že vysoká inteligence a dobré vzdělání nemusí být ve všech případech zárukou vysokých morálních hodnot. Je to především povahová a názorová stránka, hodnotové přesvědčení, národní cítění a vztah k nacistickému režimu, kterými se oba muži diametrálně odlišovali. Je možné se na základě pramenů domnívat, že nacistické složky v protektorátu měly zájem jak o služby J. A. Smíchovského, tak J. Kefera. Jak ale bylo zmíněno již v úvodu této práce, faktem zůstává, že osud Jana Kefera je životem muže, jenž se nacismu pokusil postavit, a to i za cenu vlastního života, kdežto život J. A. Smíchovského je naopak osudem člověka, který se rozhodl nejen nacistickému režimu podvolit a aktivně s ním spolupracovat.

Jan Kefer neváhal dát veřejně najevo svůj nesouhlas s nacismem před druhou světovou válkou i v jejím průběhu. Rozhodl se také aktivně proti němu bojovat, i když způsobem sobě vlastním, pomocí magie, což však dle mého názoru nezmírňuje odvahu tohoto činu. Problémem v bližším popsání těchto magických útoků je, že materiály, více objasňující průběh a okolnosti jednotlivých magických operací, jsou již dnes zřejmě nedohledatelné. Keferova specifická forma protinacistického odboje byla po válce oceněna vyznamenáním in memoriam, jelikož J. Kefer i díky svému odvážnému přístupu zaplatil během protektorátu cenu nejvyšší. Jak vyplývá z pramenů k jeho životu a z rozhovoru s jeho synem, PhDr. Reginaldem Keferem, byl Jan Kefer člověkem velmi vzdělaným a zcestovalým, zároveň také laskavým a upřímným, hluboce věřícím jak v Boha, tak zároveň v síly magie, cítil se jako český vlastenec a podle toho za války i jednal. Podle mého názoru byla dosud osobnost Jana Kefera odbornou i laickou veřejností poněkud přehlížena a známé informace z jeho života tvořila především jen senzace v podobě zmíněných magických operací, což je, myslím si, škoda, jelikož například obsahy jeho přednášek, odhlédneme-li od témat hermetických, obsahují hluboké myšlenky, aktuální i v dnešní době.

Poněkud rozporuplnější je pak osobnost Jiřího Arvéda Smíchovského, který svého velkého nadání využil víceméně ve svůj prospěch, a to i v případě, že to znamenalo spolupráci s nacistickým a posléze i s komunistickým režimem. Názory na osobnost J. A. Smíchovského jsou ale do jisté míry rozporuplné a dobrat se objektivní pravdy o pohnutkách k činům člověka, jenž takovým způsobem vybočoval

svým jednáním a chováním, není zřejmě ani možné. Podle mého názoru ale z mnoha Smíchovského výpovědí vyplývá jednoznačná představa o jeho osobě, o níž chtěl všechny vytrvale přesvědčit a možná o ní nakonec přesvědčil i sám sebe - totiž že se stal věčnou obětí - několika režimů, nadřizených i podřizených, institucí a organizací, Němců i Čechů, některých přátel a především mnoha různých údajných nepřátel. Na Zemském odboru bezpečnosti měl po válce příležitost skládat si do protokolů fakta tak, jak se mu to hodilo, a informace, které do tohoto obrazu nezapadaly, jednoduše převracel, vypouštěl či bagatelizoval. Žádná hlubší lítost či náznak sebereflexe. Už předválečné prameny však dokazují, že Smíchovský rozhodně nebyl žádnou obětí doby, za kterou se vydával, ale byl ve většině případů sám strůjcem svého osudu. Nelze však nesouhlasit s tvrzením Milana Nakonečného, že Smíchovský byl člověk velkých protikladů, zmítaný vnitřními rozpory. Vzdělanec versus bohém, teolog versus satanista, nacista, fašista apod. Zřejmě největším problémem, na který jsem v souvislosti se Smíchovským při psaní narazila, bylo objasnění jeho skutečného postavení v rámci nacistické Bezpečnostní služby, tedy otázka, zda byl pouze konfidentem, nebo zastával vyšší pozici, jak sám tvrdil. Osobně se kloním k názoru, že si Smíchovský z různých důvodů (osobní ctižádost i snaha vyvolat dojem nepostradatelnosti v očích poválečného režimu) přiznal po válce vyšší pozici, než mu v SD náležela. Další ne zcela spolehlivě zodpovězenou otázkou je, zda byl opravdu udavačem tolika lidí, včetně například Jana Kefera, jak je mu některými prameny přičítáno. Mimořádným lidovým soudem byl totiž uznán vinným pouze z jednoho prokázaného udání. Život Jiřího Arvéda Smíchovského bude tak zřejmě i nadále do jisté míry předmětem spekulací a záleží na každém jednotlivci, zda uvěří výpovědi samotného Smíchovského, svědků, rozsudku mimořádného lidového soudu, poválečnému tisku, současným badatelům nebo si vezme z každého část, aby si vytvořil co nejpravděpodobnější obraz tohoto zvláštního muže.

V závěru je také třeba reflektovat to, zda tato práce přinesla nová zjištění, která danou problematiku obohatí a která lze využít například při dalším odborném výzkumu. Já osobně za přínosné považuji shromáždění velkého, i když jistě stále ne zcela vyčerpaného množství dostupných pramenů a dalších zdrojů k životům obou osobností, ze nichž lze vycházet při případném dalším bádání, a dále také objasnění některých dříve chybně udávaných informací, objevujících se v sekundární literatuře a nejrůznějších periodikách. Za velmi přínosnou pak považuji také kapitolu o nacistické akci proti okultistům a tajným vědám v protektorátu, jelikož tato problematika dosud

nebyla odborně zpracována. Myslím si, že tato kapitola a zveřejnění několika důležitých pramenů může být začátkem debaty o této zajímavé historické skutečnosti a pomoci tak alespoň částečně popsat perzekuci okultistů v protektorátu Čechy a Morava. Dle mého názoru je totiž toto téma možná zbytečně opomíjeno a byla bych ráda, kdyby se dostalo více do povědomí badatelů. Historie českého okultismu totiž může nabídnout mnoho zajímavých osobností s nevšedními osudy, které je však třeba uvést na pravou míru a oprostit od senzacechtivých historek, s nimiž jsou spjaty. Zmíněné prameny pomáhají více objasnit například i dříve neznámé a spekulacemi obestřené důvody zatčení Jana Kefera a částečně také roli Jiřího Arvéda Smíchovského v tomto případě. I když jsem si vědoma toho, že v životech obou mužů je ještě stále co objevovat, věřím, že tato práce posunula bádání o téměř neuvěřitelných osudech Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského zase o krok blíže.

Seznam použitých zkratek

- ABS – Archiv bezpečnostních složek
- AMU – Akademie múzických umění
- ČSL – Československá strana lidová
- ČTK – Česká tisková kancelář
- ČVUT – České vysoké učení technické
- DCČH – Dokumentační centrum českého hermetismu
- KGB - Kamiťét gasudárstvėnoj bėzapásnosti (Výbor státní bezpečnosti)
- NA ČR – Národní archiv České republiky
- NKVD – Narodnyj komissariat vnutrennich děl (Lidový komisariát vnitřních záležitostí)
- NOF – Národní obec fašistická
- NS – Národní souručenství
- NSL - Národní strana lidová
- NSDAP - Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Národně socialistická německá dělnická strana)
- NRČ – Národní rada československá
- OVRA - Organizzazione per la Vigilanza e la Repressione dell'Antifascismo (Organizace na střežení a potlačování antifašismu)
- RSHA - Reichssicherheitshauptamt (Hlavní říšský bezpečnostní úřad)
- SdP – Sudetendeutsch partei (Sudetoněmecká strana)
- StB – Státní bezpečnost
- SD – Sicherheitsdienst (Bezpečnostní služba)
- SOA Praha – Státní oblastní archiv Praha
- SS - Schutzstaffel (ochranný oddíl)
- SSSR – Svaz sovětských socialistických republik
- VHA – Vojenský historický archiv
- VÚA – Vojenský ústřední archiv
- ZA Opava – Zemský archiv v Opavě
- ZOB – Zemský odbor bezpečnosti

Seznam použitých informačních zdrojů

Prameny:

- **Archiv bezpečnostních složek**
 - Fond 2M - Odbor politického zpravodajství MV
 - Fond 300 – Zemský odbor bezpečnosti Praha
 - Fond 302 - Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky
 - Fond 305 - Ústředna státní bezpečnosti
 - Fond 325 - Stíhání nacistických válečných zločinců
 - Fond Z - Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV

- **Archiv Dokumentačního centra českého hermetismu**
 - ŠVEHLA, Jaroslav. *In memoriam PhDr. Jana Kefera*.
 - fotografie Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského
 - kopie článků z dobových periodik
 - přednášky Jana Kefera z let 1938-1940
 - odvolání Jana Kefera ke Krajskému trestnímu soudu, Praha, 15. 3. 1941.
 - seznam posluchačů přednášek Universalie (pravděpodobně ze 17. října 1938) – opis z roku 1979.
 - zápis výborové schůze za účasti více jak 8 členů, 17. 10. 1938

- **Archiv Univerzity Karlovy**
 - fond Matriky Univerzity Karlovy

- **Archiv Reginalda Kefera**
 - KEFER, Jan. *Kurs theurgie* (1938-1939), přednášky zaznamenané Ladislavem Málkem.
 - Partitura opery Jana Kefera *Paleček*.
 - Dopis Ladislava Mála, 1970.

- **Národní archiv České republiky**
 - Fond Eliáš – AMV 18 (Eliáš Alois, Ing.)
 - Fond MZV-VA I (Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv, Praha – výstřižkový archiv II)
 - Fond PMV-AMV 225 (Ministerstvo vnitra I – prezidium, Praha)
 - Fond PMV-AMV 225 (Prezidium ministerstva vnitra)
 - Fond PP 1941-1950 (Policejní ředitelství Praha II – prezidium – 1941-1950)
 - Fond PP 1941-1950 (Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1941-1950)
 - Fond PŘ 1931-1940 (Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1931-1940)
 - Fond PŘ – EO (Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva)
 - Fond PZÚ-AMV 207 (Zemský úřad Praha-Prezidium zemského úřadu v Praze)
 - Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě
 - Fond ÚS NSS – AMV 35 (Československá strana národně socialistická – ústřední sekretariát, Praha)
 - Fond Úřad říšského protektora (114)

- **Státní oblastní archiv v Praze**
 - Fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46.
 - Fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), sp. zn. LS 3295/46, kart. 427.

- **Vojenský historický archiv**
 - Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), Jan Kefer.
 - Kvalifikační listina (osobní spis důstojníka), Jiří Arvéd Smíchovský.

- **Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc**
 - Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský.

- **Dobová periodika:**

- Bruder dr. Arved Smichowsky. *Expres*. Praha, 8. 1. 1932, č. 5.
- *Boj: pro blaho vlasti boji zdar: ústřední list Národní strany lidové*. Praha: Josef Koukal, 12. 9. 1936, roč. 1., č. 1.
- Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD. *Svobodné slovo*. Praha, 30. 4. 1947, s. 2.
- Dr. Smichovský se zodpovídá. *Rudé právo*. Praha, 30. 4. 1947, s. 3.
- Ďáblův přítel u moravského soudu. K. M. *Dnešek*. Praha, 20. 6. 1946, 1. roč, s. 194. *Přítomnost*. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.pritomnost.cz/archiv/cz/1946/13.pdf>
- KEFER, Jan. Moderní magie. *Logos: revue pro esoterní chápání života a kultury*. Kefer, Jan, ed. Praha: Universalia, společnost čsl. hermetiků, 1939; č. 2-6, s. 36.
- Konfident dr. Jiří Smichowski před mimořádným lidovým soudem. *Lidová demokracie*. Praha, 30. 4. 1947, s. 2.
- *Logos: revue pro esoterní chápání života a kultury*. Praha 1938, 5. roč., č. 8 (vnitřní strana obálky).
- Národní strana lidová ustavena. *Sociální boj*. Praha, 12. 6. 1936. III. vyd., č. 7, s. 1.
- Nejobávanější konfident před soudem. *Mladá fronta*. Praha, 30. 4. 1947.
- Seznam bratří přijatých ve výborových schůzích. *Zpravodaj bývalé československé italské domobrany*. Praha, září 1929, I. roč., č. 1, s. 7.
- Smichowský si uvědomoval dosah svých činů. *Svobodné noviny*. Praha, 1. 5. 1947, s. 3.
- Svědci v procesu se Smichowskim. *Lidová demokracie*. Praha, 1. 5. 1947, s. 2.
- Případ špiona Smichowského. *Svobodné noviny*. Praha, 30. 4. 1947.
- Poslední rozsudky lidových soudů: Dr. Smichovský odsouzen na doživotí. *Svobodné noviny*. Praha, 4. 5. 1947, s. 6.
- Vědec ve službách zločinu: Smichowski v roli tragického hrdiny. *Mladá fronta*. Praha, 1. 5. 1947, s. 4.
- Walter Jacobi svědčí v procesu s dr. Smichovským. *Rudé právo*. Praha, 30. 4. 1947, s. 4.
- Zavrženec hvězd? Ema Tetínková. *Svobodné noviny*. Praha, 6. 6. 1946.
- **Dobové publikace:**
- JACOBI, Walter. *Golem ... metla Čechů: rozklad českého nacionalismu*. Praha: Orbis, 1942.

- **Rozhovory:**

- Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, synem Jana Kefera, Olomouc, 25. března 2017.
- Rozhovor s PhDr. Adamem Kretschmerem (formou e-mailové korespondence), soukromým badatelem ve věci válečných svozů během druhé světové války, 13. srpna. 2018.
- Rozhovor (formou e-mailové korespondence) s prof. Milanem NAKONEČNÝM, autorem publikace *Novodobý český hermetismus*, 9. dubna 2017.

Sekundární literatura:

- ANDERSON, Thomas. *Historie německého tankového vojska: 1939-42*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5863-3.
- ANTONÍN, Luboš-LACHMANOVÁ, Eva. *Knihovna zednářského spolku a lóže Harmonie*, In: *Sborník Národního muzea v Praze. Řada C - Literární historie = Acta Musei Nationalis Pragae. Series C - Historia litterarum*. Praha: Národní muzeum Roč. 60, č. 3-4 (2015), s. 17-26.
- BEČVÁŘ, Jindřich et al. *Dějiny Univerzity Karlovy. IV, 1918-1990*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, ©1998. 671 s. ISBN 80-7184-539-6.
- ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-122-1.
- DEJMEK, Jindřich. *Diplomacie Československa. Díl II., Biografický slovník československých diplomatů (1918-1992)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013. 802 s. ISBN 978-80-200-2285-1.
- DLUHOŠ, Marek. *Kabalistická teurgie*. 1. vyd. Praha: Vodnář, 2009. 155 s. ISBN 978-80-7439-003-6.
- GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Okultní kořeny nacismu: rakouští a němečtí ariosofisté, 1890-1935: tajné árijské kultury a jejich vliv na nacistickou ideologii*. Přeložil Daria DVOŘÁKOVÁ. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-023-2.
- GRUNTOVÁ, Jitka-VAŠEK, František. *Málo známé zločiny: SD ve východních Čechách*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2008. 271 s. ISBN 978-80-206-0935-9.

- HEŘT, Jiří. *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*. Praha: Věra Nosková, 2008. ISBN 978-80-903320-6-5.
- HIRT, Miroslav a kol. *Soudní lékařství. 1. díl*. 1. vyd. Praha: GRAND Publishing, 2015. 240 s. ISBN 978-80-247-9952-0.
- HOWE, Ellic. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*. Přeložil Jana HOLLANOVÁ. Praha: Půdorys, 2003. Kosmoontologická řada. ISBN 80-86018-21-0.
- HYKŠOVÁ, Magdalena. *Životní osudy Otomara Pankraze*. In: *Filosofická pojetí pravděpodobnosti v pracích českých myslitelů*. Praha: Matfyzpress, vydavatelství Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2011. ISBN 978-80-7378-192-7, pp. 214-220.
- CHROBÁKOVÁ, Eliška, ed. et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie: A-Ž*. Praha: Encyklopedický dům, 1999. 1213 s., [32] s. barev. obr. příl. ISBN 80-86044-12-2.
- JINDRA, Martin. *Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015. 375 stran. ISBN 978-80-87912-26-3.
- JŮNA, Martin a JŮNA, Jan. *Studie o životě a smrti hraběte de la Cámery*. 1. vyd. Jindřichův Hradec: Epika, 2011. 101 s. ISBN 978-80-87435-18-2.
- JŮNA, Martin. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*. Jindřichův Hradec: Epika, 2013. ISBN 978-80-87435-32-8.
- JŮNA, Martin-JŮNA, Jan. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*. Vyd. 1. Jindřichův Hradec: Epika, 2010. 80 s. ISBN 978-80-87435-00-7.
- KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček: život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2010. ISBN 978-80-87211-39-7
- KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček*. In: *Sborník Archivu Ministerstva vnitra 4/2006 (Odbor archivní a spisové služby MV ČR, Praha 2006, Internetová verze Sborníku AMV 4/2006)*. s. 107-148. [online]. [cit.11.04.2018]. Dostupné z: <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik4-2006/kap05.pdf>
- KAPLAN, Karel. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*. Praha: Plus, 2015. ISBN 978-80-259-0364-3.
- *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-132-6.

- KEFER, Jan. *Syntetická magie*. 2. vyd. Praha: Trigon, 1991. Ametyst. ISBN 80-85320-18-5.
- KEFER, Jan. *Theurgie magické evokace*. Praha: Trigon, 1991. Ametyst (Trigon). ISBN 80-85320-15-0.
- KODET, Vojtěch. *Křesťanství a okultní praktiky: 25 otázek a odpovědí*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2019.
- KUCHAR, Jiří. *Praha esoterická: průvodce skrytými dějinami města*. Praha: Eminent, 2000. ISBN 80-242-0424-X.
- LAŠŤOVKA, Marek. *Pražské spolky: soupis pražských spolků na základě úředních evidencí z let 1895-1990*. Praha: Scriptorium, 1998. Documenta Pragensia. ISBN 80-902151-9-X.
- MOTL, Stanislav. *Cesty za oponu času*. Praha: Eminent, 2010. 243 s. Stopy, fakta, tajemství; 1. ISBN 978-80-7281-414-5.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon magie*. 2., rozš. vyd. Praha: Ivo Železný, 1995. 372 s.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Magie v historii, teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Vodnář, 1999. 401 s.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*. Praha: Vodnář, 1995. ISBN 80-85255-85-5.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Eminent, 2009. ISBN 978-80-7281-327-8.
- PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: místa - události - lidé*. Praha: Academia, 2013. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2256-1.
- PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. Vyd. 1. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011. 798 s. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1.
- PEHR, Michal. *Cestami křesťanské politiky: biografický slovník k dějinám křesťanských stran v českých zemích*. Praha: Akropolis, 2007. ISBN 978-80-86903-53-8.
- PETRÁŇ, Josef-PETRÁŇOVÁ, Lydia. *Filozofové dělají revoluci: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy během komunistického experimentu (1948-1968-1989)*.

Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2994-0.

- ROLAND, Paul. *Nacisté a okultismus: temné síly ve službách Třetí říše*. Praha: Svojtka & Co., 2008. ISBN 978-80-7352-792-1.
- SANITRÁK, Josef. *Dějiny české mystiky. 2, Konec zlaté éry*. Praha: Eminent, 2007. 379 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-7281-289-9.
- SKŘEJPKOVÁ, Petra. *Antologie československé právní vědy v letech 1918-1939*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-750-8.
- NOVOTNÝ, Miloslav. *Knihovna*, s. 43-61. SKALSKÝ, Gustav, ed. *Národní muzeum 1818-1948*. Praha: Národní muzeum, 1949. 253 , [iii] s., [80] s. obr. příl.
- SLÁDEK, Oldřich. *Zločinná role gestapa. Nacistická bezpečnostní policie v českých zemích 1938-1945*. Praha: Naše vojsko, 1986. Dokumenty (Naše vojsko).
- STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*, s. 5-35. In: Sborník Archivu Ministerstva vnitra 1/2003 (*Odbor archivní a spisové služby MV ČR, Praha 2003, Internetová verze Sborníku AMV 1/2003*). [online]. [cit.11.04.2018]. Dostupné z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf
- ŠVEHLA, Jaroslav. *Bomby kolem Pantheonu: Národní muzeum v Praze v letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Pragotisk, 1946.

Současná periodika:

- ČVANČARA, Václav. *Struktura vedoucích osobností nacistické okupační moci v Čechách a na Moravě ke dni 27. 5. 1942. Paměť a dějiny: revue pro studium totalitních režimů*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů České republiky, 2012/02, ročník VI., s. 92-93. ISSN 1802-8241
- DUFEK, Jan. *Uznávaný varhaník si v Praze 5 zavzpomínal. Pětka pro vás*. č. 7/2014, s. 34. [online]. [cit. 24.07.2017]. Dostupné z: https://issuu.com/ipetka/docs/p5_07_14
- PEJČOCH, Ivo, *Štít národa. Historie jednoho antisemitského periodika. Paměť a dějiny: revue pro studium totalitních režimů*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů České republiky, 2017/02, ročník XI, s. 38-47. ISSN 1802-8241

- STRUSKA, Vladimír. Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143. *Reportér*. [příloha]. Praha, 1991, č. 23, s. 1-6.
- ŠTAMPACH, Ivan. Hermetismus. *Dingir*. 3/2004, s. 84-87. [online]. [cit.17.04.2018]. Dostupné z: <http://luzs.cz/co-je-to-hermetismus.html>.
- VODIČKOVÁ, Stanislava. Ať si Berana vezmou, doma je nebezpečný. *Paměť a dějiny: revue pro studium totalitních režimů*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů České republiky, 2008/04, ročník II, s. 85-98. ISSN 1802-8241
- ZADROBÍLEK, Vladislav. Vzpomínání Ladislava Běhounka. [rozhovor]. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 1998, č. 1/2, s. 83-86.
- ZADROBÍLKOVÁ, Zuzana. Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 29-35.

Bakalářské, diplomové a doktorské disertační práce:

- ŠABEK, Jiří. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*. Bakalářská práce, FF UK, Praha 2013.

Beletrie:

- BARDON, František. *Frabato: autobiografický román*. Překlad Otilie Votavová. 2., dopl. vyd. Praha: Chvojkovo nakladatelství, 1998. 141 s. ISBN 80-86183-07-6.
- POLÁČEK, Jan. *Malostranský ďábel: život a smrt mága dr. Smíchovského*. Praha: Plus, 2016. Objevené portréty. ISBN 978-80-259-0539-5.

Rozhlasové a televizní pořady:

- KALÁČ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: Hergot! [rozhlasový pořad]. Radio Wave, 23. ledna 2017. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>
- STÁTNÍK, Dalibor. *Reportáž o pražském Faustovi Jiřím Arvédem Smíchovským*. [rozhlasová reportáž]. *Český rozhlas*. [online]. [cit.11.04.2018]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/hrdina/70/_zprava/okultista-a-udavac-s-genialni-pameti-jiri-arved-smichovsky--1476408

- *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [online]. [cit.20.03.2017]. Dostupné z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

Elektronické zdroje:

- DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. In: *Militaria*. [online]. 2011. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>
- *Dům U Zlaté lodě*. Dům u Zlaté lodě. [online]. [cit.08.03.2018]. Dostupné z: <http://www.dumuzlatelode.cz/dum-u-zlate-lode.html>
- *Encyclopedia Britannica*. Conte Carlo Sforza. [online]. [cit.10.02.2018]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Conte-Carlo-Sforza>
- *Fotoalbum-Universalie*. Eulis. [cit. 12.08.2017]. Dostupné online z: <http://www.eulis.estranky.cz/fotoalbum/universalie/>
- Institut für Neuzeit-und Zeitgeschichtsforschung. Österreichisches Biographisches Lexikon. *Biographien*. [online]. [cit.20.2.2019]. Dostupné z: http://www.biographien.ac.at/oebl/oebl_P/Pflanzer-Baltin_Karl_1855_1925.xml
- *Jan Kefer na fotogalerii*. Frabato, diskuzní fórum, 2016. [cit. 05.11.2017]. <https://frabato.cz/viewtopic.php?t=1595>
- *JUDr. Jiří Branžovský*. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. [online]. [cit.18.05.2019]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=289&id=759>
- *Karel Galla*. Přehled děkanů FF UK. Filosofická fakulta Univerzity Karlovy. [online]. [cit.19.04.2018]. Dostupné z: <https://www.ff.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/historie-fakulty/prehled-dekanu-ff-uk/galla/?print=pdf>.
- KALÁČ, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. Dokumentační centrum českého hermetismu. *Grimoár*, [online]. 2008. [cit.05.02.2018]. Dostupné z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn38

- KEFER, Reginald. *Reginald Kefer vzpomíná na svého otce, významného hermetika*. In: *Regenerace*, Jaroslav Kňap. Regenerace. [online]. [cit.10.03.2018] Dostupné z: <https://regenerace.net/zprava-id-223.html>
- KEFER, Jan. *Evokační magie*. Grimoár. [online]. [cit. 28.02.2019]. Dostupné z: http://www.grimoar.cz/jk_13/jk_13.php?
- *Magická modlitba k československému egregoru*. Lóže u Zeleného Slunce. [online]. [cit.17.03.2018]. Dostupné z: <http://www.luzs.cz/magicka-modlitba-k-ceskoslovenskemu-egregoru.html>
- *Norbert Čapek*. Harvard Square Library. [online]. [cit.19.04.2018] Dostupné z: <http://www.harvardsquarelibrary.org/biographies/uu-composers-norbert-capek/>
- *Pracovník Knihovny Národního muzea zaútočil na Hitlera*. Článek byl připraven ve spolupráci s Petrem Kalačem z Oddělení časopisů Knihovny Národního muzea, 13. 11. 2014. Muzeum 3000. [online]. [cit.10.03.2018] Dostupné z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovejsi/pracovnik-knihovny-narodniho-muzea-zautocil-na-hitlera>
- *Rodina Smíchovských*. Prostor – architektura, interiér, design. [online]. [cit.17.03.2018]. Dostupné z: <http://www.prostor-ad.cz/pruvodce/praha/vuva/smichov.htm>
- *Rudolf Mandée*. Český hudební slovník osob a institucí [online]. 2016. [cit.17.04.2018]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2761
- *Řád Božího hrobu*. Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani [online]. [cit.08.03.2018]. Dostupné z: <http://www.oessh.cz/>
- Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. Text byl poprvé publikován online v roce 1999 na: <http://www.rota.cz>. V současnosti je dostupný online z webu Strigona-blog. [online]. [cit. 29.12.2017]. <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>
- *Záslužná medaile MČP5 - oceněné osoby od r. 2008*. Praha 5.cz. [online]. [cit.10.03.2018]. Dostupné z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/dokumenty-vor-zmc-praha-5/210981-zasluzna-medaile-mcp5-ocenene-osoby-od-2008?print=1>

- *Talismanická magie*. Lóže u Zeleného Slunce. [online]. [cit.17.03.2018]. Dostupné z: <http://luzs.cz/talismanicka-magie.html>
- *Universalia*. Lóže u Zeleného Slunce. [online]. [cit.17.03.2018] Dostupné z: <http://luzs.cz/universalia.html>
- *Základní informace ke sbírce První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský*, Praha, 1893-1951. Archiv Národního technického muzea – Smíchovský Rudolf. *Badatelna.eu* [online]. [cit.18.04.2018]. Dostupné z: <http://badatelna.eu/fond/164421/>

Seznam příloh

- Obr. 1 – Fotografie Jana Kefera (zdroj: DCČH).
- Obr. 2 – Fotografie Jana Kefera (zdroj: NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1931-1940, kart. 7380, sign. K 930/3 Kefer Jan).
- Obr. 3 – Dagmar Moosová (zdroj: Jan Kefer na fotogalerii. Frabato, diskuzní fórum, 2016. [cit. 05.11.2017]. Dostupné online z: <https://frabato.cz/viewtopic.php?t=1595>).
- Obr. 4 - - Dagmar Moosová se synem Reginaldem (zdroj: Tamtéž).
- Obr. 5 a 6 - Sňatek Jana a Dagmar Keferových, 1935 (zdroj: DCČH).
- Obr. 7 - Keferovi s Evou Psíkovou (zdroj: Jan Kefer na fotogalerii. Frabato, diskuzní fórum, 2016. [cit. 05.11.2017]. Dostupné online z: <https://frabato.cz/viewtopic.php?t=1595>).
- Obr. 8 - Manželé Keferovi (zdroj: Tamtéž).
- Obr. 9 - Dagmar Keferová se synem Reginaldem a přáteli (zdroj: DCČH).
- Obr. 10 - Manželé Keferovi (uprostřed) s manželi Kloubkovými (zdroj: Fotoalbum-Universalie. Eulis. [cit.12.08.2017]. Dostupné online z: <http://www.eulis.estranky.cz/fotoalbum/universalie/>).
- Obr. 11- Jan Kefer jako skautský vedoucí se svým oddílem (zdroj: DCČH).
- Obr. 12 - Jan Kefer (třetí zprava dole) u moře (zdroj: DCČH).
- Obr. 13 - Členové společnosti Universalia: Oldřich Eliáš (pátý zprava), Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (čtvrtý zprava), Jan Kefer (třetí zprava), dole v bílém Dagmar Keferová (zdroj: DCČH).
- Obr. 14 - Vyznamenání Jana Kefera in memoriam (zdroj: DCČH).
- Obr. 15 -Partitura k opeře Paleček Jana Kefera (zdroj: Soukromý archiv Reginalda Kefera).
- Obr. 16 - Naděžda Nikolajevna Ragozina-Jastrebová (zdroj: NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 269).
- Obr. 17 - Podobizna J. A. Smíchovského od Jiřího Wowka (zdroj: DCČH).
- Obr. 18 - Fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: ABS, fond Ústředna státní bezpečnosti, sign. 305-693-1).
- Obr. 19 – Fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: DCČH).

Obr. 20 - Fotografie J. A. Smíchovského z cestovního pasu (zdroj: NA RČ, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1941-1950, kart. 10514, sign. S 3646/7).

Obr. 21 - J. A. Smíchovský jako student (zdroj: NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260).

Obr. 22 – Vězeňská fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: ABS, fond Ústředna státní bezpečnosti, sign. 305-693-1).

Obr. 23 a 24 – Vězeňské fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: ZA Opava, pob. Olomouc, fond: Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský).

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

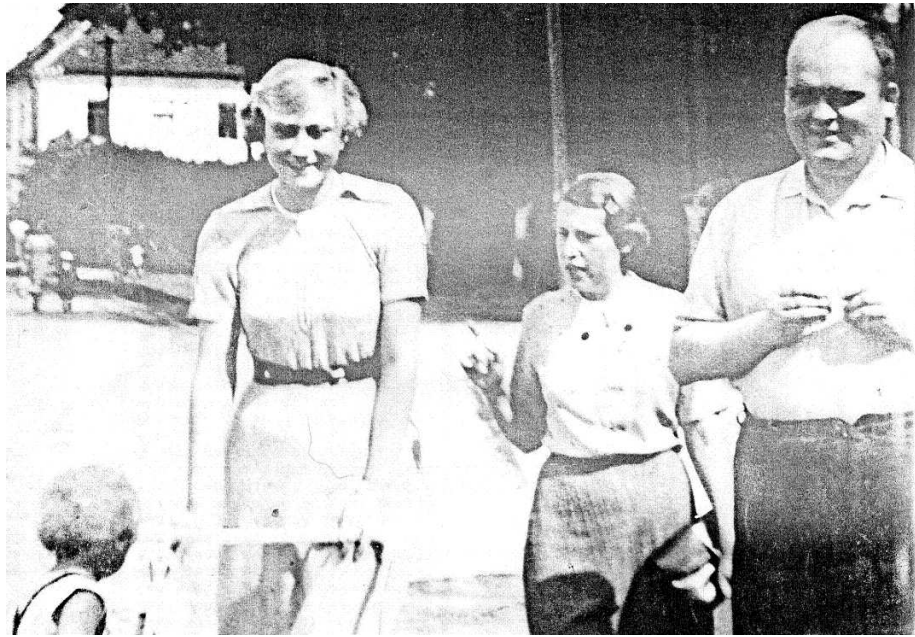

Obr. 4

Obr. 5 a 6

Obr. 7

Obr. 8

Obr. 9

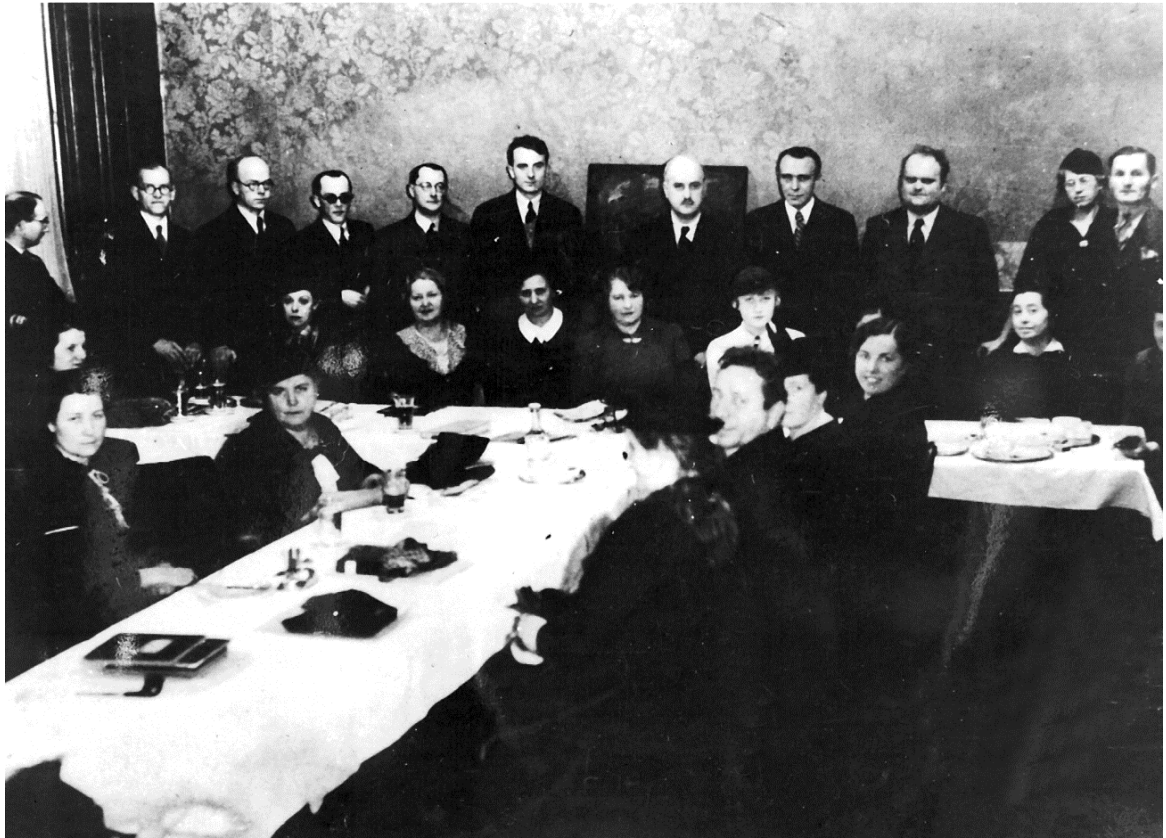
Obr. 10

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

PRESIDENT
REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

UDĚLIL

V UZNÁNÍ BOJOVÝCH ZÁSLUH, KTERÉ ZÍSKAL V BOJI
ZA OSVOBOZENÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ
Z NEPŘÁTELSKÉHO OBSAZENÍ

FhDr. K E F E R J A N

Praha - Smíchov

ČESKOSLOVENSKÝ VÁLEČNÝ KŘÍŽ 1939
" IN MEMORIAM "

V Praze dne 16. února 1946.

Číslo matřiky: 16.866

Obr. 14

Polceček.

Monická zpěvohra o čtyřech obrazech.

Na báseň Jiřiny Marasové složil

Jan Stefa.

Obráz druhý.

Klavírní výtah.

Osoby:

Pan Jiří z Poděbrad.
Johana, jeho žena

Pan Zdeněk ze Šternberka.
Polceček

Martin
jeho žena.

Šid
služatel.

Baryton
Alt.

Tenor
Bass.

Tenor
soprán

Tenor
Tenor

Družina p. Jiřího. - Konšelé pražští. - Lid.

Obr. 16

Obr. 17

Obr. 18

Obr. 19

Obr. 20

Obr. 21

Obr. 22

Obr. 23 a 24

